

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΙΓ'

Πέμπτη 8 Μαΐου 2025

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 11411, 11545
2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητρίες και μαθητές και συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 7ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Χανίων, το 2ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης, το 2ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσοῦ Ηρακλείου, το 5ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσοῦ Ηρακλείου και από το 2ο Δημοτικό Σχολείο Σούδας Χανίων., σελ. 11417, 11424, 11427, 11430
3. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 11413, 11414, 11417, 11422, 11423, 11424, 11427, 11430, 11545

Β. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας», σελ. 11411 - 11432

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. , σελ. 11411 - 11427
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,
σελ. 11427 - 11545

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. , σελ. 11411, 11414, 11417,
11422,
11423, 11424
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,
σελ. 11427, 11430, 11545
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. ,
σελ. 11422, 11423
ΜΑΝΤΖΟΣ Δ. , σελ. 11424

Β. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών:

ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Δ. , σελ. 11417
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ. , σελ. 11418, 11419, 11420
ΔΙΓΕΝΗ Α. , σελ. 11415
ΖΕΡΒΕΑΣ Α. , σελ. 11411
ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. , σελ. 11412, 11413
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. ,
σελ. 11418, 11419, 11421, 11422
ΜΑΝΤΖΟΣ Δ. , σελ. 11416
ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ Δ. , σελ. 11424
ΜΠΑΡΚΑΣ Κ. , σελ. 11416, 11420
ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Τ. ,
σελ. 11423
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 11421, 11422, 11429
ΠΕΡΚΑ Θ. , σελ. 11413
ΡΟΥΝΤΑΣ Γ. , σελ. 11412
ΣΤΙΓΚΑΣ Β. , σελ. 11427
ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ. , σελ. 11414
ΧΑΡΙΤΣΗΣ Α. , σελ. 11424

Γ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Δ. , σελ. 11419

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΙΓ'

Πέμπτη 8 Μαΐου 2025

Αθήνα, σήμερα στις 8 Μαΐου 2025, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.05' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Β' Αντιπροέδρου αυτής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 7-5-2025 εξουσιοδότηση του Σώματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της ΡΙΒ' συνεδριάσεώς του, της Τετάρτης 7 Μαΐου 2025, σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: «Ρύθμιση υγειονομικών θεμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων και λοιπές διατάξεις»)

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας».

Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε στη Διαρκή Επιτροπή κατά πλειοψηφία. Εισάγεται προς συζήτηση στη Βουλή με τη διαδικασία του άρθρου 108 του Κανονισμού της Βουλής, δηλαδή μπορούν να λάβουν τον λόγο όσοι έχουν αντίρρηση επί της κυρώσεως της συμφωνίας για πέντε λεπτά, καθώς και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, εφόσον το επιθυμούν, για πέντε λεπτά, με την προϋπόθεση ότι δεν θα μιλήσει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής τους Ομάδας.

Η ψηφοφορία θα γίνει μετά το τέλος της συζήτησης.

Συμφωνεί το Σώμα;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Το Σώμα συμφώνησε.

Ξεκινάμε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα των Σπαρτιατών. Τον λόγο έχει ο κ. Ζερβέας για πέντε λεπτά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΕΡΒΕΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καλούμαστε σήμερα να κυρώσουμε τη Συμφωνία υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Η αλήθεια είναι ότι έχουμε πάρα πολύ προβληματιστεί ως προς τη στάση την οποία θα ακολουθούσαμε στην Ολομέλεια κι ο λόγος είναι η υπογραφή της εν λόγω σύμβασης από την Τουρ-

κία, η οποία αν και δεν έχει υπογράψει τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, υπέγραψε τη συμφωνία αυτή, η οποία βρίσκεται υπό τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Όλοι κατανοούμε ότι είναι λίαν οξύμωρο να μην είναι αποδεκτό το μείζον και να είναι αποδεκτό το έλασσον, το οποίο απορρέει εκ του μείζονος, και προβληματιζόμαστε επειδή η τουρκική εξωτερική πολιτική ουδέποτε βαδίζει με τυχαίο τρόπο, αλλά πάντα με σχέδιο και βεβαίως ό,τι δεν έχει επικυρωθεί μέχρι σήμερα - γιατί πράγματι δεν έχει επικυρωθεί από την Τουρκική Εθνοσυνέλευση η συγκεκριμένη συμφωνία - δεν σημαίνει ότι δεν θα επικυρωθεί αύριο.

Η συμφωνία αυτή αφορά περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας. Έρχεται λοιπόν παραδείγματος χάριν η Τουρκία και κηρύττει προστατευόμενη θαλάσσια περιοχή 6,1 ναυτικά μίλια από ελληνικό νησί και στο ίδιο σημείο κι εμείς.

Τι γίνεται εκεί; Θα σας πω εγώ τι θα γίνει: Θα επικαλεστεί η Τουρκία το άρθρο 60 παράγραφος 5, όπου αναφέρεται το εξής, «Μέρος στην παρούσα συμφωνία που δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση κατά την υπογραφή, επικύρωση, έγκριση, αποδοχή της παρούσας συμφωνίας ή την προσχώρηση σε αυτήν ή μετέπειτα, είναι ελεύθερο να επιλέξει μέσω γραπτής δήλωσης, η οποία υποβάλλεται στον θεματοφύλακα, ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέσα για την επίλυση διαφορών που αφορούν την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας». Και ακολουθούν στο άρθρο τα πιθανά δικαστήρια -που θα τα αναφέρω- στα οποία δύναται να απευθυνθεί το ενδιαφερόμενο μέρος για τη διαιτησία λοιπόν, και η κερκόπορτα ανοίγει.

Επίσης πολύ ανησυχητικό σημείο για μας είναι το άρθρο 5 παράγραφος 3, όπου προβλέπεται πως το νομικό καθεστώς των μη συμβαλλόμενων μερών στη Σύμβαση για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις της συμφωνίας. Με αυτό τον τρόπο η Τουρκία αποκομίζει όλα τα δυνητικά οφέλη από την εν λόγω συμφωνία δίχως να δεσμεύεται από τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Κατά τη γνώμη μας, όποια χώρα -επομένως και η Τουρκία- δεν έχει υπογράψει τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας δεν θα έπρεπε να ήταν μέρος της συμφωνίας. Βεβαίως δεν θα είχαμε τις ανησυχίες αυτές, εφόσον είχαμε προβεί στην επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια και την ανακήρυξη ΑΟΖ, ώστε οι περιοχές αυτές, οι οποίες δεν εντάσσονται αυτήν τη στιγμή στην εθνική μας δικαιοδοσία, με την επέκταση της αιγιαλίδας ζώνης και της ανακήρυξης της ΑΟΖ, να είχαν υπαχθεί σε αυτήν.

Επομένως, κατά τη γνώμη μας, η επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια και η ανακήρυξη αποκλειστικής οικονομικής ζώνης αποτελεί μονόδρομο, όπως μονόδρομος είναι

η ηλεκτρική σύνδεση Ελλάδας-Κύπρου, Κύπρου-Ισραήλ, όπου αναμένουμε η ελληνική Κυβέρνηση να αποτινάξει τα φοβικά σύνδρομα από τα οποία διακατέχεται, ώστε να συνεχιστεί η πόντιση του καλωδίου που σταμάτησε στα 6,1 ναυτικά μίλια από την Κάσο, όπως πρέπει να εστιάσουμε εκ νέου στον αγωγό της Ανατολικής Μεσογείου, τον γνωστό και ως EastMed.

Θεωρούμε ότι σε αυτό το διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον θα επιβιώσουν όσοι συμπύξουν συμμαχίες, συμμαχίες που θα βασίζονται στα κοινά συμφέροντα. Γιατί καλό είναι το Διεθνές Δίκαιο και ναι, πρέπει να το σεβόμαστε. Δυστυχώς όμως στο πεδίο θα μετρήσουν και άλλες παράμετροι.

Επομένως, εμείς θεωρούμε ότι το σχήμα 3+1, δηλαδή Ελλάδα, Κύπρος, Ισραήλ συν Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, πρέπει να ωριμάσει, πρέπει να αποτελέσει πυλώνα της εθνικής μας στρατηγικής και επίσης πιστεύουμε ότι πρέπει αυτό το σχήμα να αναβαθμιστεί και να μετατραπεί σε 4+2, δηλαδή με την προσθήκη της Αιγύπτου, του Στρατηγού κ. Σίσι, εναντίον του οποίου από μια πτέρυγα χθες στη Βουλή έγινε μομφή ότι είναι στρατιωτικός.

Ναι, είναι στρατιωτικός. Ναι, δεν έχουμε δημοκρατία στην Αίγυπτο όπως την εννοούμε εμείς. Αλλά ξέρετε ποια είναι η άλλη επιλογή; Η άλλη επιλογή είναι οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ευρύτερη περιοχή, δηλαδή καταστροφή.

Επομένως, θέση μας είναι η συμμετοχή και της Αιγύπτου σε αυτό το σχήμα και βεβαίως και η συμμετοχή και της Ινδίας. Όσο για την κύρωση αυτή εμείς δηλώνουμε «παρών».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο ειδικός αγορητής από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νίκης κ. Ρούντας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΝΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα στην Ολομέλεια την κύρωση μιας συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Η υπό ψήφιση συμφωνία βρίσκεται υπό τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, της UNCLOS, όπως αναφέρεται εξάλλου ρητά και στο προοίμιό της. Την UNCLOS, το Δίκαιο δηλαδή της Θάλασσας, την έχει επικυρώσει ήδη και η χώρα μας από το 1995 και είναι ένα δίκαιο το οποίο εξυπηρετεί σαφώς τα εθνικά μας συμφέροντα.

Επιπλέον, η παρούσα αποτελεί μια πολυμερή διεθνή συμφωνία, η οποία αφορά κατ' αρχήν τα συμβαλλόμενα σε αυτή μέρη, είτε τα κράτη και τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, συμπεριλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Ενωσης, η οποία έχει εντάξει στο Ενωσιακό Δίκαιο την UNCLOS ήδη από το 1998.

Η Τουρκία να σημειώσουμε ότι δεν έχει υπογράψει και κατ' επέκταση ούτε έχει κυρώσει τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Είναι θετικό αφενός ότι η υπό ψήφιση συμφωνία αναφέρει ρητά στο κείμενό της ότι το πεδίο εφαρμογής της αναφέρεται σε βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, δηλαδή σε περιοχές πέρα από τα εθνικά χωρικά ύδατα και πέρα από την ΑΟΖ, όπως προβλέπεται εξάλλου και στην UNCLOS, δηλαδή στους ωκεανούς, ότι καμία διάταξη της συμφωνίας δεν θίγει τα δικαιώματα, τη δικαιοδοσία και τις υποχρεώσεις των κρατών δυνάμει της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, ότι επίσης συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων ή των συστάσεων της διάσκεψης των μερών ή οποιουδήποτε επικουρικού οργάνου μέτρα ή δραστηριότητες που λαμβάνονται δεν θίγουν ούτε δύναται να αξιοποιηθούν ως βάση για τη διεκδίκηση ή την απόρριψη κυριαρχίας, κυριαρχικών δικαιωμάτων ή δικαιοδοσίας ή συναφών διεκδικήσεων, συμπεριλαμβανομένων φυσικά και τυχόν συναφών διαφορών και επίσης ότι κανένα κράτος δεν δύναται να διεκδικήσει ή να ασκήσει κυριαρχία ή κυριαρχικά δικαιώματα επί θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Καμία σχετική διεκδίκηση ή άσκηση κυριαρχίας ή κυριαρχικών δικαιωμάτων δεν θα αναγνωρίζεται, όπως ρητά αναφέρει μέσα το κείμενο.

Από την πλευρά μας εγείρονται ορισμένα ερωτηματικά, τα οποία προκύπτουν από την ίδια την πραγματικότητα, η οποία έχει διαμορφωθεί πλέον από την πολιτική του κατευνασμού, της υποτέλειας, της υποχωρητικότητας και των ήρεμων νερών στο Αιγαίο, μια πολιτική την οποία εφαρμόζει πιστά η σύγχρονη μεταπολιτευτική κομματοκρατία και φυσικά και η Κυβέρνησή σας και η οποία σας οδηγεί σε υποκλίσεις στον νέο «σουλτάνο» τον Ερντογάν.

Με δεδομένο λοιπόν, ότι η Ελλάδα δεν έχει επεκτείνει ακόμα τα ναυτικά της μίλια σε όλη την επικράτεια στα 12 ναυτικά μίλια και δεν έχει οριοθετήσει την ΑΟΖ, μας δημιουργούνται εύλογες απορίες και ερωτηματικά. Από τη στιγμή που η Τουρκία δεν έχει υπογράψει και κυρώσει το Δίκαιο της Θάλασσας πώς έρχεται να υπογράψει την παρούσα συμφωνία; Λογικά θα έπρεπε πρώτα να έχει αποδεχθεί και να έχει υπογράψει την Κύρωση για το Δίκαιο της Θάλασσας και μετά να προχωρήσει στην υπογραφή της παρούσας Σύμβασης.

Λόγω της αδράνειας όλων των κομμάτων που κυβέρνησαν, αλλά και της δικής της αδράνειας και φοβικότητας να γίνει πρώτα επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια και να οριοθετηθεί κοινή ΑΟΖ με την Κύπρο, έχουμε ερωτηματικά μήπως τελικά αυτή η Σύμβαση αποτελέσει βήμα για την Τουρκία για περαιτέρω παράλογες διεκδικήσεις.

Κατά τη γνώμη μας, αυτό το οποίο θα πρέπει πρώτα και άμεσα να γίνει, είναι η Ελλάδα να χαράξει γραμμές βάσης, να προχωρήσει σε επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια σε όλη την επικράτεια και μετά στην ανακήρυξη και οριοθέτηση κοινής ΑΟΖ με την αδελφή μας Κύπρο, η οποία δυστυχώς, εξακολουθεί να είναι σκλαβωμένη από τον Τούρκο κατακτητή. Εδώ να σημειώσω ότι έχουμε χρέος να αφουγκραστούμε τη φωνή του μεγάλου ήρωα Τάσσου Παπαδόπουλου, ο οποίος με το «όχι» του λύγισε τους ισχυρούς και τίμησε τον Ελληνισμό.

Η Νίκη κρούει ακόμα μια φορά τον κώδωνα του κινδύνου, προειδοποιώντας ότι η συνέχιση της πολιτικής του ενδοτισμού και των υποχωρήσεων, θα καταστήσει την Ελλάδα χώρα που δεν μπορεί να ασκήσει κυριαρχία ούτε και να προασπίσει τις επιλογές της.

Ψηφίζουμε «παρών».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει ο ειδικός αγορητής από την Πλευση Ελευθερίας κ. Καζαμίας.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν θα μπορούσα να ξεκινήσω την σημερινή ομιλία μου χωρίς να αναφερθώ σε όσα συνέβησαν χθες στη διάρκεια της δεκαπεντάωρης συνεδρίασης που είχαμε στην Ολομέλεια της Βουλής, όπου πραγματικά είδαμε φοβερά πράγματα να εκτυλίσσονται στην αρχή της συνεδρίασης.

Χθες, ο Πρόεδρος της Βουλής, κ. Κακλαμάνης εξέφρασε την άποψή του ότι η Πλευση Ελευθερίας προσφεύγει σε κουτοπονηριές -όπως είπε- επειδή ζητήσαμε να ελέγξουμε τον σκληρό δίσκο της πρωτότυπης δικογραφίας για τα Τέμπη, που μεταβιβάστηκε στη Βουλή και ο οποίος ακόμη δεν μας έχει δοθεί. Επίσης, όταν διαμαρτυρηθήκαμε εντόνως για το γεγονός ότι δεν δίνεται πρόσβαση στους Βουλευτές στην πρωτότυπη δικογραφία, ο ίδιος έκανε εκτεταμένες αναφορές στη Ζωή Κωνσταντοπούλου την Επικεφαλής της Πλευσης Ελευθερίας, χθες στην ομιλία του, στην αρχή της συνεδρίασης. Κατόπιν στη διάρκεια δηλώσεων που έκανε η Ζωή Κωνσταντοπούλου για το θέμα αυτό, συνεργάτες του φαίνεται να την ηχογραφούσαν και είχε ωτακουστές. Κατόπιν, είπε ότι κρατούσαν σημειώσεις και ότι τους καταχέρισε.

Αυτά όλα πραγματικά διαβρώνουν τη λειτουργία των θεσμών. Θα θέσουμε ξανά τα θέματα αυτά και στη διάρκεια της συζήτησής σήμερα και στη Διάσκεψη των Προέδρων και παντού. Θεωρούμε ότι ο Πρόεδρος της Βουλής πρέπει να σέβεται τους Βουλευτές, να σέβεται τους Αρχηγούς των κομμάτων και θα πρέπει να μην προσφεύγει σε τέτοιες τακτικές.

Έρχομαι τώρα -επειδή ο χρόνος πιέζει- στη Σύμβαση που έχουμε μπροστά μας, η οποία είναι σημαντική. Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι η διαδικασία, η οποία υιοθετείται εδώ, είναι η διαδικασία μιας συνεδρίασης στην επιτροπή χωρίς ακρόαση των φορέων και μιας συνεδρίασης στην Ολομέλεια.

Εδώ δεν έχουμε μια σύμβαση συνεργασίας στον τομέα της υγείας, ή μια αθλητική συνεργασία με μια άλλη χώρα. Έχουμε μια Σύμβαση του ΟΗΕ, η οποία είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και η οποία απαιτεί τη συμβολή εμπειρογνομώνων και τη γνώση του τι ακριβώς διακυβεύεται, ιδιαίτερα διότι η χώρα μας έχει χωρικά ύδατα, τα οποία φτάνουν τα 6 μίλια και όχι τα 12 μίλια, όπως προβλέπει το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, στο πλαίσιο του οποίου εμπίπτει αυτή η Σύμβαση.

Βεβαίως, γνωρίζουμε επίσης ότι από τον περασμένο Οκτώβριο η Τουρκία έχει υπογράψει τη Σύμβαση και είναι πιθανό -και εμείς πιστεύουμε ότι αυτό θα γίνει- να υπάρξουν επιπλοκές από την εφαρμογή αυτής της Σύμβασης, όσον αφορά τις ελληνοτουρκικές διαφορές στο Αιγαίο. Το τι ακριβώς επιπλοκές ενδέχεται να επέλθουν, είναι ένα θέμα το οποίο πρέπει να διερευνηθεί με λεπτομέρεια και οι συνεδριάσεις έτσι όπως διεξάγονται από τη Βουλή δεν το επιτρέπουν. Θα επανέλθω στο θέμα αυτό στο τέλος.

Η ίδια η συμφωνία έχει ουσιαστικά δύο μέρη: Το ένα αφορά την προώθηση της έρευνας, όσον αφορά το DNA και τους οργανισμούς στις θαλάσσιες περιοχές, πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, πέραν των χωρικών υδάτων και την παροχή αυτής της έρευνας για εμπορική εκμετάλλευση. Το δεύτερο τμήμα αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας σε θαλάσσιες περιοχές πέραν των χωρικών υδάτων. Αυτή η προστασία της βιοποικιλότητας εντάσσεται στην απόφαση COP15, γνωστής ως απόφασης Kunming - Montreal για το παγκόσμιο πλαίσιο βιοποικιλότητας που έχει σκοπό μέχρι το 2030 να προστατέψει το 30% του πλανήτη και τη βιοποικιλότητα σε αυτό το ποσοστό.

Η συμφωνία η ίδια -επειδή νομίζω ότι αυτό δεν έχει γίνει αρκετά σαφές- δεν ορίζει τις ζώνες, τις οποίες θα προστατεύουν τα κράτη - μέλη που την κυρώνουν, αλλά ορίζει μια διαδικασία μέσα από την οποία όταν εφαρμοστεί, θα υποβάλλονται προτάσεις από τα μέρη, τα κράτη δηλαδή, ούτως ώστε να γίνεται διαβούλευση μέσα από θεσμούς και να αποφασίζεται η προστασία κάποιων μερών στις θαλάσσιες περιοχές, πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Αυτό είναι μια χρονοβόρα διαδικασία και δεν νομίζουμε ότι στην εφαρμογή θα μπορέσει να πραγματοποιήσει τους στόχους της μέχρι το 2030. Αυτό είναι προβληματικό, διότι το 2030 δεν είναι μια αυθαίρετη προθεσμία. Είναι μια προθεσμία, η οποία συνδέεται με χρονοδιαγράμματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος σε όλον τον πλανήτη. Συνεπώς, ο χρόνος και η εφαρμογή είναι ζωτικής σημασίας.

Οι βασικές απόψεις μας για τη Σύμβαση είναι κατ' αρχήν θετικές και βεβαίως, λαμβάνουμε υπ' όψιν ότι πολλές περιβαλλοντικές οργανώσεις την καλωσόρισαν. Ωστόσο, έχουμε και επιφυλάξεις σε μία σειρά θεμάτων. Η εφαρμογή είναι το πρώτο θέμα. Στις εξουσιαστικές διατάξεις που συνοδεύουν τη Σύμβαση αυτή στο νομοσχέδιο -υπάρχουν τρεις, πλην της Σύμβασης της ίδιας- δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για να συσταθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος μια γραμματεία, μια υπηρεσία, η οποία να παρακολουθεί, να κάνει προτάσεις και να βλέπει τι κάνουν τα άλλα μέρη. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που δείχνει ότι η Κυβέρνηση υιοθετεί μια πάρα πολύ χαλαρή προσέγγιση, μάλλον αδιάφορη θα έλεγα, όσον αφορά την εφαρμογή.

Δεν υπάρχει, επίσης, κοστολόγηση. Ενώ τα άρθρα της Σύμβασης μιλούν για έξοδα τα οποία πρέπει να καταβάλλουν τα κράτη - μέλη, ούτως ώστε να χρηματοδοτηθεί η εφαρμογή αυτής της συμφωνίας και είναι κάτι το οποίο θα απαιτήσει χρήματα, δεν υπάρχει κανένας αριθμός στην έκθεση του Υπουργείου προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Πιο ουσιαστικά, όμως, θεωρούμε ότι είναι σημαντικό το γεγονός ότι η Κυβέρνηση δεν έχει αντιδράσει στο ότι η Τουρκία έχει υπογράψει τη συμφωνία αυτή τον περασμένο Οκτώβριο παρά το γεγονός ότι -ως γνωστόν- η Τουρκία δεν έχει υπογράψει το πλαι-

σιο μέσα από το οποίο πηγάζει η συμφωνία που είναι η Συμφωνία για το νέο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας του 1982. Αυτό θα έχει σημαντικές συνέπειες. Θα θέλαμε να ακούσουμε περισσότερα από το Υπουργείο Εξωτερικών, όσον αφορά τις συνέπειες αυτές και τι έχει λάβει υπ' όψιν του.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα ήθελα, επιπλέον, να αναφερθώ στο γεγονός ότι υπάρχει στη συμφωνία κάτι άλλο που πρέπει να το παρατηρήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, λίγο σύντομα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Επιγραμματικά, κύριε Πρόεδρε, θα πω αυτό και θα κλείσω την ομιλία μου.

Στο άρθρο 23, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, δεν υιοθετείται μια διακυβερνητική προσέγγιση, δηλαδή μια προσέγγιση η οποία δίνει στα κράτη τη δυνατότητα της άσκησης βέτο. Προβλέπεται συναίνεση όλων των μερών, αλλά η διάσκεψη των μερών όταν προταθεί να προστατευτεί μια ζώνη πέραν των χωρικών υδάτων -αυτό σκεφτείτε το σε σχέση με τις γειτονικές μας χώρες-, υπάρχει η δυνατότητα να ληφθεί απόφαση με πλειοψηφία τριών τέταρτων των μερών της διάσκεψης. Αυτό εισάγει έναν βαθμό υπερεθνικής λήψης αποφάσεων, η οποία μπορεί να καταντήσει στο να ληφθούν αποφάσεις χωρίς την έγκριση όλων των κρατών, στην περίπτωση μας της Ελλάδας. Προτείνω να το προσέξουμε αυτό, γιατί είναι σημαντικό.

Θα ήθελα πάλι να εκφράσω τη λύπη μου για το γεγονός ότι δεν έχουμε περισσότερο χρόνο να συζητήσουμε τις λεπτομέρειες αυτής της σύμβασης, οι οποίες θα έχουν αξιοσημείωτες επιπτώσεις και στη χώρα μας και στην Μεσόγειο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ.

Τον λόγο τώρα έχει από τη Νέα Αριστερά η κ. Πέρκα.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε.

ΘΕΟΠΙΣΤΗ (ΠΕΤΗ) ΠΕΡΚΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι και συνάδελφοι, βρισκόμαστε σε μια εξαιρετικά κρίσιμη και επικίνδυνη φάση διεθνώς. Η Μέση Ανατολή φλέγεται με τα εγκλήματα του Ισραήλ, Ινδία - Πακιστάν είναι μια νέα σοβαρή απειλητική εξέλιξη, η Ουκρανία παραμένει σε πεδίο πολέμου και η κλιματική κατάρρευση δεν είναι πλέον απειλή του μέλλοντος, είναι η πραγματικότητα του παρόντος.

Μέσα σε αυτή τη δίνη, η Ελληνική Κυβέρνηση παρακολουθεί παθητικά χωρίς καμία πρωτοβουλία, χωρίς καμία ηθική ή στρατηγική τοποθέτηση. Η στάση της απέναντι στη γενοκτονία που εξελίσσεται στη Γάζα είναι αποκαλυπτική. Αποφεύγει να μιλήσει καθαρά, να πάρει θέση υπέρ του Διεθνούς Δικαίου, να υπερασπιστεί τις αξίες του ανθρωπισμού και της ειρήνης.

Η Ελλάδα ιστορικά από δύναμη σταθερότητας και διαμεσολάβησης στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο μετατρέπεται σήμερα σε παθητικό παρατηρητή και ακόμα χειρότερα, σε σιωπηλό συνένοχο. Η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει εγκαταλείψει κάθε έννοια πολυμέρειας και ανεξαρτησίας. Δεν αξιοποιεί το Διεθνές Δίκαιο. Δεν στηρίζει τα διεθνή φόρα που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως αντίβαρο στη βία, στη γεωπολιτική ασυδοσία, στη λεηλασία των φυσικών πόρων. Όταν η ίδια η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί ψηφίσματα κατά της ισραηλινής κατοχής ή καλεί σε κατάπαυση πυρός, η Ελλάδα σιωπά. Όταν χιλιάδες παιδιά θάβονται στα ερείπια της Γάζας, η Κυβέρνηση επιλέγει την ουδετερότητα, που στην πράξη είναι ενοχή.

Ούτε στα Βαλκάνια η στάση της είναι διαφορετική. Η ακύρωση στην πράξη της Συμφωνίας των Πρεσπών, η περιθωριοποίηση της Ελλάδας από τις περιφερειακές πρωτοβουλίες για το περιβάλλον, το νερό, την ενέργεια είναι ενδείξεις μιας εξωτερικής πολιτικής χωρίς αρχές, χωρίς ορίζοντα, χωρίς σχέδιο. Έχουμε, λοιπόν, μια Κυβέρνηση που σιωπά, παρακολουθεί και εξυπηρετεί συμφέροντα, μια Κυβέρνηση που αρκείται να φωτογραφίζεται με τον Νετανιάχου και να επαναλαμβάνει τις λέξεις «σταθερότητα» και «ανάπτυξη» ως πολιτικά ξόρκια. Πίσω, όμως, από αυτές τις λέξεις κρύβεται η πλήρης εγκατάλειψη κάθε φιλειρηνικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής στρατηγικής.

Για να δούμε σε ό,τι αφορά τώρα τη σύμβαση, που σαφώς πρόκειται για ένα πολύ καθυστερημένο βήμα. Σε αυτό το πλαίσιο, λοι-

πόν, που συζητάμε σήμερα, έρχεται και η κύρωση της ιστορικής Σύμβασης του ΟΗΕ για τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας στις περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας. Μια συμφωνία που υπεγράφη μόλις το 2023, μετά από είκοσι χρόνια επίπονων διαπραγματεύσεων. Πρόκειται για ένα ορόσημο στη διεθνή περιβαλλοντική διακυβέρνηση.

Η σημερινή Κύρωση αυτής της Διεθνούς Σύμβασης αποτελεί αναμφίβολα μια θετική εξέλιξη. Είναι μια ιστορική στιγμή για το Διεθνές Δίκαιο, καθώς επιχειρεί για πρώτη φορά να ρυθμίσει με δεσμευτικό τρόπο την προστασία των γενετικών πόρων της ανοικτής θάλασσας, τους οποίους και αναγνωρίζει ως κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας.

Όσοι δεν μπορούμε να κάνουμε πως δεν βλέπουμε όχι μόνο την καθυστέρηση αλλά και τις αντιφάσεις και εν τέλει την υποκρισία που διατρέχει τόσο τη διεθνή όσο και την εθνική πολιτική.

Η Κυβέρνηση έρχεται να κυρώσει αυτή τη Σύμβαση όχι γιατί υιοθέτησε κάποιο εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την προστασία της ανοικτής θάλασσας, αλλά για να μη βρεθεί απούσα από τη Διάσκεψη του ΟΗΕ για τους ωκεανούς τον Ιούνιο στη Νίκαια. Κυρώνει, λοιπόν, τη σύμβαση ενώ έχει επενδύσει σε ένα ενεργειακό μοντέλο που βασίζεται στις εξορύξεις υδρογονανθράκων, στη μόλυνση και στον ανταγωνισμό. Στην Ήπειρο, στο Ιόνιο, στην Κρήτη προωθούνται ερευνητικές γεωτρήσεις εντός οικολογικά ευαίσθητων περιοχών με ανυπολόγιστες επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον και τις τοπικές κοινωνίες.

Είναι αδιανόητο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μιλά κανείς για πράσινη μετάβαση και ταυτόχρονα να σχεδιάζει εξορύξεις σε περιοχές Natura 2000. Είναι διπλά υποκριτικό να επικαλείται κανείς την ενεργειακή αυτάρκεια, την ώρα που δεν υπάρχουν ούτε υποδομές, ούτε θεσμικά εργαλεία, ούτε διακριτικοί μηχανισμοί ελέγχου και συνεργασίας για τις συνέπειες αυτών των επεμβάσεων στο περιβάλλον και τις τοπικές κοινωνίες. Δεν έχει καταρτίσει ούτε ένα σχέδιο για τη δημιουργία θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, πέραν της αιγιαλίτιδας ζώνης, ενώ ο ΟΗΕ θέτει στόχο 30% προστασία το 2030.

Αυτή είναι η ελληνική αδράνεια και δεν οφείλεται σε αδυναμία. Πρόκειται για επιλογή από υποταγή σε οικονομικά συμφέροντα που βλέπουν τη θάλασσα όχι ως οικοσύστημα αλλά ως πεδίο κερδοφορίας. Η υποκρισία, βέβαια, χαρακτηρίζει την πολιτική της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας για το περιβάλλον συνολικότερα. Αυτό το μοντέλο δεν είναι ενεργειακή πολιτική. Είναι αποικιοκρατία με άλλους όρους και με άλλους χάρτες.

Ως Νέα Αριστερά από την πρώτη στιγμή είπαμε «όχι» στις εξορύξεις, όχι μόνο για λόγους περιβαλλοντικούς αλλά και για λόγους οικονομικούς, γεωπολιτικούς, στρατηγικούς, γιατί είναι μια πολιτική αδιέξοδη, επικίνδυνη, ξεπερασμένη. Υποστηρίζουμε την κύρωση της σύμβασης, γιατί πιστεύουμε στην αρχή της κοινής και ισότιμης διαχείρισης των θαλασσών στον δίκαιο επιμερισμό των ωφελημάτων από τους γενετικούς πόρους, στη συνεργασία των κρατών με βάση την επιστήμη και το Διεθνές Δίκαιο.

Όμως, δεν τρέφουμε αυταπάτες. Ξέρουμε πως οι ίδιες οι δυνάμεις που υπέγραψαν τη σύμβαση είναι αυτές που συνεχίζουν να ιδιωτικοποιούν τη γνώση, να επιδοτούν τη βιομηχανική αλιεία, να αποκλείουν τις χώρες του νότου από την τεχνολογία.

Η προστασία της βιοποικιλότητας δεν μπορεί να είναι προαιρετική ούτε προσχηματική. Πρέπει να ενσωματώνεται σε κάθε πεδίο πολιτικής, στη ναυτιλία, στην ενέργεια, στον τουρισμό, στις εξωτερικές μας σχέσεις.

Για τη Νέα Αριστερά ο αγώνας για τις θάλασσες είναι αγώνας για τα κοινά, είναι πολιτικός, κοινωνικός, ταξικός. Δεσμευόμαστε ότι θα δώσουμε σε αυτόν τον αγώνα το περιεχόμενο που του αξίζει, όχι μόνο στο Κοινοβούλιο αλλά και στην κοινωνία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο ειδικός αγορητής από την Ελληνική Λύση κ. Φωτόπουλος.

Κύριε Πρόεδρε, θα σας δώσω τον λόγο αμέσως μετά το τέλος των ειδικών αγορητών. Για τον κ. Φωτόπουλο το κάνω, να μιλήσει ενώπιόν σας.

Παρακαλώ, κυρίες συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου καλούμαστε να κυρώσουμε και να θέσουμε σε ισχύ, βάσει του άρθρου 28 του Συντάγματος, τη συμφωνία υπό τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της ελληνικής δικαιοδοσίας. Η συμφωνία προβλέπει συγκεκριμένους μηχανισμούς και εργαλεία για την προστασία και βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές εκτός εθνικής κυριαρχίας, όπως είναι η εθνική θάλασσα.

Εμείς στην Ελληνική Λύση, πιστοί στην τήρηση της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 24, θεωρούμε ότι η προς κύρωση διεθνής συμφωνία είναι προς τη σωστή κατεύθυνση για τη διαφύλαξη, την αποκατάσταση και τη διακήρυξη της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Διατηρούμε, όμως, έντονες επιφυλάξεις για τις ικανότητες και τις προθέσεις της Κυβέρνησης να διαχειριστεί τη δημιουργία θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στην ανοικτή θάλασσα, όταν έχει αποτύχει με τα εθνικά θαλάσσια πάρκα σε Αιγαίο και Ιόνιο, λόγω της ηττοπάθειας που τη χαρακτηρίζει απέναντι σε έναν εγκληματικά επεκτατικό γείτονα, όπως είναι η Τουρκία. Και να θέλουμε να πιστέψουμε τους ισχυρισμούς των κυβερνητικών παραγόντων για την προσήλωση τους στα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας στο Αιγαίο, έρχεται η επικαιρότητα να μας προσγειώσει στη σκληρή πραγματικότητα.

Η Τουρκία μάς έχει περιορίσει στη ζώνη των έξι μιλίων των χωρικών μας υδάτων και εμείς δεν αντιδρούμε. Έχουμε άτυπως αποδεχτεί ότι έξω από την αιγιαλίτιδα ζώνη των νησιών μας η θάλασσα είναι γκρίζα και οποιαδήποτε κίνησή μας υπόκειται σε έγκριση από την Τουρκία. Το είδαμε να συμβαίνει στις έρευνες για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου. Το είδαμε πριν λίγες μέρες με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, με την άμεση και προκλητική αντίδραση της Τουρκίας. Το βλέπουμε ξανά με τις αποφάσεις της Κυβέρνησης για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο στο Αιγαίο το οποίο κατακερματίζεται. Δεν θα είναι ενιαίο, αλλά θα αποτελείται από ένα σύνολο μικρών πάρκων, το καθένα από τα οποία θα περιορίζεται εντός των χωρικών υδάτων μας.

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις του Υπουργείου Εξωτερικών, εμείς προχωρούμε ακάθεκτοι να κάνουμε ό,τι πρέπει στο κομμάτι της περιβαλλοντικής προστασίας. Δεν έχουμε κάτι να μοιράσουμε με τους Τούρκους. Δεν πάμε σε διεθνή ύδατα. Πάμε σε εθνικά ύδατα, εντός των έξι ναυτικών μιλίων όσον αφορά στο Αιγαίο, εντός των δώδεκα ναυτικών μιλίων όσον αφορά στο Ιόνιο.

Πρόκειται για κυνική ηττοπαθή ομολογία, για δεύτερη φορά μετά την Κάσο, που αποδεικνύει ότι υποχωρήσαμε στο τελεσίγραφο του Φιντάν. Το περιβαλλοντικό πάρκο που είχε σχεδιαστεί, κατά ενιαίο τρόπο εγκαταλείπεται και κατακερματίζεται, ώστε να μην πάμε σε διεθνή ύδατα.

Όμως, επί αυτών των εθνικών υδάτων η Ελλάδα έχει κυριαρχικά δικαιώματα, τα οποία η σημερινή Κυβέρνηση όχι απλώς αποφεύγει να διεκδικήσει, αλλά αρνείται να ασκήσει, με βαρύτατες επιπτώσεις στο μέλλον του έθνους. Διότι η άρνηση αυτή σημαίνει ότι διασπάται η εθνική ενότητα της Ελλάδας και διχοτομείται η ελληνική επικράτεια. Αυτό δεν το λέμε εμείς. Είναι τα λόγια του Κωνσταντίνου Καραμανλή προς τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Τζορτζ Μπους, κατά την επίσκεψη του τελευταίου στην Αθήνα.

Είχε πει επί λέξει ο τότε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας: «Το Αιγαίο είναι 50% ελληνικός χώρος, 42% διεθνής και 8% τουρκικός. Και παρά ταύτα, οι Τούρκοι θέλουν να το μοιράσουμε στη μέση. Αν γίνει αυτό, διχοτομείται η ελληνική επικράτεια».

Εδώ έχουμε να κάνουμε με κυριαρχικά δικαιώματα και ακόμα περισσότερα, με εθνικό κύρος. Η Τουρκία κάνει λόγο για γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο και νησιά, νησίδες, βράχους, των οποίων η κυριαρχία δεν έχει εκχωρηθεί στην Ελλάδα υπό τις διεθνείς συνθήκες. Και σε αυτό το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών απαντά ότι πολιτικοποιείται ένα αμιγώς περιβαλλοντικό ζήτημα. Αυτή δεν είναι απάντηση. Είναι επικίνδυνη ανιστόρητη υπεκφυγή, διότι το Αιγαίο είναι κατοχυρωμένο με τη Συνθήκη της Λωζάνης.

Η σημερινή Κυβέρνηση προέρχεται από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, από το κόμμα που ίδρυσε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Θα έπρεπε, λοιπόν, να τηρείτε τις παρακαταθήκες του όσον αφορά τουλάχιστον στα εθνικά θέματα, αλλά φαίνεται είναι βαριές αυτές οι παρακαταθήκες για τους ώμους σας. Και μην ισχυριστείτε ότι έχουν αλλάξει οι συνθήκες το διεθνές περιβάλλον ή οι συσχετισμοί δυνάμεων. Το μόνο που δεν μπορεί να αλλάξει είναι η βούληση του έθνους για επιβίωση και διατήρηση της ενότητάς του.

Η Τουρκία δεν έχει υπογράψει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, την UNCLOS του 1982, που θεωρείται ως «σύνταγμα για τους ωκεανούς» και καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών σε σχέση με τη χρήση των ωκεανών, των θαλάσσιων πόρων και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η προκλητική της στάση, οι ολοένα αυξανόμενες επεκτατικές της βλέψεις και το δόγμα της «Γαλάζιας Πατρίδας» σε συνδυασμό με την ανυπαρξία κυρώσεων στο κείμενο της προς κύρωση συμφωνίας θα καταστήσουν τη συμφωνία γράμμα κενό για τη γείτονα.

Για αυτούς τους λόγους, θεωρούμε ότι το άρθρο 8 του σχεδίου νόμου για τη διεθνή συνεργασία και το 23 για το consensus θα είναι ανεφάρμοστα κατά τη λήψη αποφάσεων, ενώ τα άρθρα 57 και 58 για την ειρηνική επίλυση θα επισφραγίζονται με τη δική μας υπαναχώρηση και την καταχρηστική άσκηση δικαιώματος εκ μέρους της Τουρκίας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει η ειδική αγορήτρια από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κ. Διγενή.

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Ξεκινώντας, θα ήθελα να πω ότι αύριο, 9^η Μάη, είναι η μέρα της αντιφασιστικής νίκης των λαών. Είναι μέρα τιμής και υπόκλισης στα εκατομμύρια που έπεσαν στον αγώνα, για να συντριβεί ο ιμπεριαλιστικός, φασιστικός, ναζιστικός άξονας. Η 9^η Μάη είναι μέρα υπενθύμισης της τεράστιας προσφοράς του Κόκκινου Στρατού, του σοβιετικού λαού και των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων, στα οποία πρωτοστάτησαν τα κομμουνιστικά κόμματα. Η αντιφασιστική νίκη των λαών απέδειξε ότι καμιά εξουσία δεν είναι άτρωτη απέναντι στις μαζικά οργανωμένες και εξοπλισμένες εργατικές λαϊκές δυνάμεις. Τιμούμε τον αντιφασιστικό αγώνα των λαών, εμπνεόμαστε και διδασκόμαστε.

Πάμε τώρα στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών, με τον μεγάλο και βαρύγδουπο τίτλο, που μπορεί να προτάσει, βέβαια, την ευαισθησία του σε σχέση με το περιβαλλοντικό ζήτημα, στην πραγματικότητα όμως το παιγνίδι παίζεται σε άλλα πεδία. Αυτή η Συνθήκη, το λεγόμενο και «σύνταγμα των θαλασσών», που εμφανίζεται ως κυρίως περιβαλλοντικό ζήτημα, έχει οικονομικές και γεωπολιτικές διαστάσεις για την Ελλάδα. Κανείς δεν αμφισβητεί πως η υποβάθμιση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας αποτελεί μεγάλη απειλή, με σοβαρές συνέπειες για το περιβάλλον, τη διατροφική ασφάλεια, τη διατήρηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και την ανθρώπινη υγεία.

Μη μας διαφεύγει, ωστόσο, η αιτία της υποβάθμισης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε ορισμένες περιοχές. Η δράση των πολυεθνικών και των ιμπεριαλιστικών κρατών που αντιμετωπίζουν ακόμη και αυτή ως εμπόρευμα και διέξοδο στα επενδυτικά τους σχέδια είναι ολοφάνερη και εγκληματική. Το περιεχόμενο της Σύμβασης αποτελεί ουσιαστικά ένα άλλοθι, μια περιβαλλοντική «ομπρέλα» του ΟΗΕ, για να εξασφαλίσει ανεμπόδιστα κάθε δυνατότητα οργανωμένης παρέμβασης των πολυεθνικών για το κέρδος τους, μόνο για αυτό, όχι για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων σε περιοχές πέραν της δικαιοδοσίας τους.

Και εννοούμε τις θαλάσσιες περιοχές που περιβάλλονται από χώρες υπό ανάπτυξη ή αναπτυσσόμενες, των οποίων τη γνώση των αυτόχθονων πληθυσμών πρέπει να αξιοποιούν και να «σέβονται» -σε εισαγωγικά αυτό- όπως αναφέρει η Συνθήκη.

Βέβαια, αν αναρωτιέστε τι συμβαίνει, όταν οι χώρες αυτές διαφωνούν, η απάντηση είναι «αποφασίζουν οι άλλες κατά πλειοψη-

φία», πράγμα ασυνήθιστο στις διεθνείς συμβάσεις. Δεν πρόκειται για αντίθεση, αλλά πρόκειται για κατάφωρη αδικία. Άρα, το ζήτημα της βιοποικιλότητας ρυθμίζεται πάντα με το όπλο του πιο ισχυρού, ώστε να προωθηθεί και στο πλαίσιο της ιμπεριαλιστικής διείσδυσης σε λιγότερο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες - Αφρική, Ασία κ.λπ.- η ένταση της εκμετάλλευσης θαλάσσιων οργανισμών ως εμπορεύματα. Μην ξεχνάμε πως η βιοποικιλότητα συνδέεται και με τη φαρμακοβιομηχανία και με τη διατροφή. Δηλαδή, το παίρνουν από τη φύση ληστρικά και δωρεάν, για να εμπορεύσουν τα εμπορεύματα και τα κέρδη τους.

Η αποκάλυψη των πραγματικών προθέσεων εκμετάλλευσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας ως πηγής κέρδους φαίνεται καθαρά και από το άρθρο 7, που αφορά στις γενικές αρχές, όπου από την πρώτη παράγραφο ως βασική αρχή φέρνει το «ο ρυπαίνων πληρώνει». Δηλαδή, όποιος έχει λεφτά και πληρώνει μπορεί να ρυπαίνει και έτσι, αποενοχοποιείται από την καταστροφή που προκαλεί.

Αυτή η αρχή, «ο ρυπαίνων πληρώνει», έχει οδηγήσει σε αφάνταστη καταστροφή του περιβάλλοντος, αφού όσο ο ρυπαίνων συνεχίζει να ρυπαίνει αγοράζει ή πουλάει δικαιώματα ρύπων. Τα πράγματα είναι απλά. Έχουμε να κάνουμε με την εμπορική εκμετάλλευση των θαλάσσιων γενετικών πόρων σε όφελος των πολυεθνικών ομίλων. Και αυτή ακριβώς η κερδοφόρα εκμετάλλευση όχι μόνο δεν θα βοηθήσει τον διαμοιρασμό και την ενίσχυση της γνώσης, αλλά θα εντείνει τους ανταγωνισμούς για το κέρδος.

Ωστόσο και από τη Σύμβαση αυτή αποδεικνύεται ότι το κύριο πρόβλημα δεν βρίσκεται στις τεχνικές πτυχές που περιγράφονται και στα όποια μέτρα για τη βιώσιμη χρήση της. Όπως διαπιστώνεται και σε άλλα πεδία όπου εφαρμόζονται ανάλογα μέτρα, καταλήγουν στο χτύπημα των δικαιωμάτων εκείνων που δεν φτάνει. Παραδείγματος χάριν, η διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων, που είναι ήδη ενσωματωμένη στο πλαίσιο της βιοποικιλότητας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, τα όποια μέτρα λαμβάνονται έχουν θύματά τους τους αδύνατους, όπως τους μικρούς ψαράδες, που περιορίζουν δραστικά τα αλιευτικά πεδία, τα αλιευτικά εργαλεία και τις ημέρες αλίευσης. Δηλαδή, περιορίζουν το εισόδημα και την ύπαρξη των μικρών ψαράδων.

Καλό θα είναι να μη μας διαφεύγει πως η βιοποικιλότητα είναι κληρονομιά όλων μας, είναι κοινωνική περιουσία. Συνεπώς, η προστασία της και η αντιμετώπιση των κινδύνων συνδέονται άμεσα με την ανατροπή του τρόπου της καπιταλιστικής παραγωγής. Και αυτό προϋποθέτει πολιτικές με επίκεντρο τις ανθρώπινες ανάγκες, αυτές που είναι οι μόνες που μπορεί να ενσωματώσουν στον σχεδιασμό της οικονομίας τον σεβασμό στο περιβάλλον.

Σε ό,τι αφορά τη γεωπολιτική διάσταση, θα επισημάνω ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, που επικεντρώνεται στη θαλάσσια βιοποικιλότητα πέρα από την εθνική δικαιοδοσία, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών θαλασσών, της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ.

Ωστόσο, στο συμπληρωματικό επίσημο κείμενο της Τουρκίας για τη Συνθήκη, το οποίο υπέγραψε ο Υπουργός Εξωτερικών, αναφέρει επί λέξει: «Η Συνθήκη δεν θίγει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα της Τουρκίας, ως μη συμβαλλομένου μέρους της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας».

Αν και οι θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος είναι πέρα από τις ΑΟΖ, όταν δεν έχει κηρυχθεί, όπως στην περίπτωση της Ελλάδας, γεωπολιτικά εξυπηρετεί την αστική τάξη της Τουρκίας, αφού η Άγκυρα θέλει να μη χάσει την ευκαιρία να συμμετέχει ενεργά σε θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας, ιδιαίτερα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ώστε να ενισχύσει νομικά τη θέση της, οπότε η Συνθήκη αυτή ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί ως μοχλός πίεσης, ως νομικό εργαλείο δηλαδή, από την Τουρκία τόσο με την Ελλάδα όσο και με άλλες χώρες της περιοχής, για να διευρύνει τις παράνομες διεκδικήσεις της σε κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Κλείνοντας, θέλω να υπενθυμίσω τις πρόσφατες προκλητικές δηλώσεις του Ερντογάν για το Κυπριακό, σε μια περίοδο που εξελίσσονται αφενός τα παζάρια στη βάση διχοτομικής λύσης των δύο συνιστώντων κρατών και αφετέρου η πίεση νατοποίησης

της Κύπρου. Όλα αυτά εντείνουν την προκλητικότητα της τουρκικής κυβέρνησης.

Οι εξελίξεις, λοιπόν, όπως και οι διεκδικήσεις στο Αιγαίο, διαψεύδουν το αφήγημα της Κυβέρνησης περί εφesusχασμού και περί ήρεμων νερών. Εννοείται πως καταψήφισουμε τη Συνθήκη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο ειδικός αγορητής από τον ΣΥΡΙΖΑ κ. Κωνσταντίνος Μπάρκας.

Παρακαλώ, κύριε Μπάρκα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, δοθείσης της ευκαιρίας θα ήθελα στην τοποθέτησή σας παρακαλώ πολύ να σχολιάσετε τα όσα δήλωσε από Βήματος της Ολομέλειας στη συζήτηση του νομοσχεδίου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας εχθές ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας και πρώην Υπουργός Εξωτερικών, ο κ. Δένδιας, ο οποίος, κατά τα άλλα, άδειασε το Υπουργείο Εξωτερικών.

Υπάρχει μια διαφορά στις τοποθετήσεις. Ο κ. Δένδιας μίλησε για άσκηση δικαιωμάτων, σε σχέση με τα εξοπλιστικά, ότι δεν υπάρχει καμία πιθανότητα η χώρα να μην προβεί στην αγορά ή στην υλοποίηση του σχεδιασμού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας σε σχέση με τα εξοπλιστικά. Όμως, η σαφής αναφορά του είναι ότι: «Εμείς δεν διαπραγματευόμαστε, προστατεύουμε».

Όλοι –όλοι όμως– ακόμα και οι δημοσιογράφοι οι οποίοι στηρίζουν, αν θέλετε, το κυβερνητικό αφήγημα, σήμερα γράφουν ότι υπάρχει μια διχογνωμία. Νομίζω ότι θα πρέπει να το εξηγήσετε. Οφείλετε να το εξηγήσετε, μιας και έχουμε –και ξεκινάω από αυτό– τις απαράδεκτες, τις καταδικαστέες, τις εθνικά επιζήμιες δηλώσεις του προέδρου της Τουρκίας, του Ερντογάν, από τα κατεχόμενα της Κύπρου σε σχέση με την ισχυροποίηση της θέσης της Τουρκίας στα κατεχόμενα της Κύπρου και την πολύ χαλαρή αντίδραση του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τις δηλώσεις αυτές.

Νομίζω ότι το αφήγημά σας για ήσυχα νερά στο Αιγαίο δεν υπάρχει, παύει. Δεν ανταμβάνεται κανείς τι εννοείτε με τη φράση σας «ήσυχα νερά», τη στιγμή που οι διεκδικήσεις της Τουρκίας και η κατοχή την οποία πράττει στην Κύπρο εδώ και πενήντα και πλέον χρόνια συνεχίζεται και μάλιστα πολύ πιο έντονη. Θεωρώ, λοιπόν, ότι θα πρέπει να εξηγήσετε και να απαντήσετε και στις δηλώσεις του Προέδρου της Τουρκίας, του κ. Ερντογάν.

Μπαίνω, κύριε Πρόεδρε, στο σχέδιο νόμου με τίτλο: «Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας». Η Κύρωση της Συμφωνίας για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, αποτελεί σημαντικό βήμα για την προστασία του παγκόσμιου θαλάσσιου οικοσυστήματος. Την εποχή, μάλιστα, και την περίοδο που η γη βιώνει την κλιματική κρίση, που βιώνει κλιματικές αλλαγές, είναι εξόχως σημαντική η προστασία του παγκόσμιου θαλάσσιου οικοσυστήματος. Για εμάς, για τον ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, αποτελεί κάτι παραπάνω από περιβαλλοντική υποχρέωση. Αποτελεί πράξη προοδευτικής πολιτικής, έμπρακτης προσήλωσης στο Διεθνές Δίκαιο, αλλά και ειρηνικής συνύπαρξης.

Πρώτον, η συμφωνία αυτή κυρώνεται στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, μιας διεθνούς συνθήκης που αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για την ελληνική εξωτερική πολιτική. Παράλληλα δείχνει ότι η Ελλάδα απαντά στις αναθεωρητικές φωνές της Ανατολικής Μεσογείου με πράξεις που εντάσσονται στη διεθνή νομιμότητα, με θεσμική συνέπεια και με προώθηση των διεθνών συνεργασιών.

Απέναντι σε μια Τουρκία που δεν αναγνωρίζει την UNCLOS η χώρα μας επιβεβαιώνει πως η ειρήνη και η ασφάλεια στη Μεσόγειο μπορούν να στηριχθούν μόνο στο Διεθνές Δίκαιο. Εξάλλου η συμφωνία αυτή πατάει πάνω στις άοκνες προσπάθειές μας κατά τη διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ με Πρωθυπουργό τον Αλέξη Τσίπρα, προκειμένου η Ελλάδα να αναλάβει ηγετικό ρόλο σε μια πολιτική συνεργασία των λαών της Μεσογείου στη βάση του Διεθνούς Δικαίου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία τάσσεται παραδοσιακά υπέρ της χρησιμοποίησης εργαλείων, όπως αυτών της πολυμερούς διπλωματίας αλλά και της οικολογικής ασφάλειας, προκειμένου να προωθήσουμε τη συνεργασία με ρεαλισμό αλλά και με όραμα. Στόχος μιας τέτοιας πολιτικής φυσικά θα πρέπει να είναι η δίκαιη πρόσβαση στους θαλάσσιους γενετικούς πόρους για την επιστήμη και την καινοτομία, χωρίς αποκλεισμούς, με βαθύ αίσθημα κοινωνικής και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, κάτι το οποίο φυσικά δεν έχουμε δει από την Κυβέρνηση και σε ζητήματα όπως είναι η προστασία των Ελλήνων αλιέων από την κρίση της ακρίβειας.

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν έχουμε δει από την Κυβέρνηση μια συνεκτική στρατηγική με αρχή, με μέση και με τέλος, όσον αφορά τα δικαιώματα της χώρας μας, σύμφωνα με το Δίκαιο της Θάλασσας, προστατεύοντας την εθνική μας κυριαρχία και τα κυριαρχικά μας δικαιώματα και παράλληλα προωθώντας την ειρήνη και τη συνεργασία των χωρών της Μεσογείου.

Σταθμίζοντας τις θετικές συνέπειες που θα έχει η Κύρωση της εν λόγω συμφωνίας, ο ΣΥΡΙΖΑ θα την υπερψηφίσει. Όμως, θα καταδικάσουμε και καταδικάζουμε την ασκούσα εξωτερική πολιτική της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, η οποία απομονώνει τη χώρα και παράλληλα ζημιώνει τα εθνικά συμφέροντα στον βωμό της πολιτικής μας επιβίωσης.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώνοντας, θέλω από Βήματος της Βουλής να καταδικάσω την πράξη γενοκτονίας της κυβέρνησης του Ισραήλ -όχι του λαού του Ισραήλ, αλλά της κυβέρνησης του Ισραήλ- εναντίον του λαού της Παλαιστίνης.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος κ. Δημήτριος Μάντζος.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση αυτή, όπως και κάθε συζήτηση εξωτερικής πολιτικής, εξελίσσεται σε ένα περιβάλλον ιδιαίτερης ανασφάλειας, που αυξάνεται βέβαια με βίαιους όρους, με απρόβλεπτο και με άμεσο τρόπο σε αυτόν τον νέο πολυπολικό κόσμο, όπως μας υποδεικνύει και η τελευταία εστία ανάφλεξης στα σύνορα Ινδίας και Πακιστάν, δύο πυρηνικά εξοπλισμένων κρατών. Πρόκειται για μια κρίση που πρέπει να παρεμποδιστεί από το να εξελιχθεί σε σύρραξη, προφανώς, με τη διαμεσολάβηση των Ηνωμένων Εθνών και της διεθνούς κοινότητας.

Στη Γάζα μετρούν από εχθές πενήντα ακριβώς ημέρες από την κατάρρευση της ούτως ή άλλως εύθραυστης εκεχειρίας. Και αυτό που βλέπουμε να εξελίσσεται είναι ένα σενάριο απόλυτης καταστροφής και εκκένωσης της περιοχής:

Ακόμα περισσότεροι νεκροί άμαχοι Παλαιστίνιοι από τους βομβαρδισμούς του ισραηλινού στρατού. Βίαιη μετακίνηση πληθυσμών. Αναστολή της ανθρωπιστικής βοήθειας, ακόμα και με βομβαρδισμό εις βάρος πλοίου. Προφανώς οι Ισραηλινοί όμηροι ακόμα βρίσκονται στα χέρια της Χαμάς. Μιλάμε για ένα αιματηρό αδιέξοδο το οποίο έχει ανυπολόγιστες ανθρωπιστικές και γεωπολιτικές προεκτάσεις.

Αυτό το οποίο πρέπει εμείς να πούμε ως Ελλάδα δεν είναι μόνο να υπάρξει αναστολή και τερματισμός της βίας με νέα εκεχειρία, αλλά να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις και οι συνομιλίες, επιτέλους, μεταξύ του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής για τα δύο κράτη στην περιοχή, σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΟΗΕ. Αυτή είναι η μόνη δίκαιη και βιώσιμη λύση για ειρήνη και σταθερότητα. Και αυτό πρέπει να γίνει αντιληπτό σε όλους και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Η Ευρώπη, το κοινό πολιτικό μας εγχείρημα, δεν δικαιούται να μένει αδρανής και αμήχανη όπως στο παρελθόν με τη Γάζα να φλέγεται, την ανθρωπιστική κρίση εκεί, την Ουκρανία να βρίσκεται σε πόλεμο. Είναι αναγκαία η πιο συνεκτική πολιτική ένωση όχι μόνο με αμυντικούς εξοπλισμούς αλλά και με μια αποτελεσματική κοινή εξωτερική πολιτική, που θα διαβάξει σωστά και εγκαίρως τις διεθνείς εξελίξεις. Διότι δεν έχουμε άλλο χρόνο για να

καλύψουμε το χαμένο έδαφος. Και αυτό πρέπει να γίνεται αυστηρά στη βάση αρχών και αξιών. Τρίτες χώρες δεν μπορούν να συμμετέχουν στη νέα αμυντική αρχιτεκτονική της Ένωσης, παρά μόνο εφόσον δέχονται το ενωσιακό κεκτημένο.

Και η Τουρκία απέχει παρασάγγας, δυστυχώς, από το σημείο αυτό, όπως δείχνει η μόνιμη απειλή *casus belli* στο Αιγαίο εις βάρος της χώρας μας, οι παράνομες διεκδικήσεις της στους χώρους των εδαφικών μας και κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, που φθάνουν στο σημείο να παρεμποδίζουν την υλοποίηση ενός έργου ευρωπαϊκής σημασίας και χρηματοδότησης, όπως η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Κύπρου. Αλήθεια αναρωτιόμαστε και ρωτάμε ευθέως και το Υπουργείο των Εξωτερικών στο βαθμό της αρμοδιότητάς του, πόσες φορές ο Πρωθυπουργός έχει αναδείξει το θέμα αυτό στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όχι ως ένα έργο εθνικής αλλά ως ένα έργο ευρωπαϊκής σημασίας για την ενεργειακή ασφάλεια όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Το έργο είναι έργο κοινού ενδιαφέροντος εδώ και πάρα πολλά χρόνια και πρέπει να υλοποιηθεί. Αλλά και αυτή η θέση της Τουρκίας απέναντι στο ενωσιακό κεκτημένο την υπογραμμίζει και η λογική διχοτομησης της Κύπρου όπως δείχνουν οι πρόσφατες δηλώσεις Ερντογάν από τα κατεχόμενα. Είναι ευθεία απειλή στην εδαφική ακεραιότητα ενός κράτους μέλους της Ένωσης, που δεν έπρεπε -επαναλαμβάνω για πολλοστή φορά- να έχει απαντηθεί μέσω διπλωματικών κύκλων μόνο.

Σε αυτό το κλίμα της διεθνούς ανασφάλειας είναι σημαντικό και αναγκαίο η Ελλάδα να είναι στην πρωτοπορία της διαμόρφωσης και της εφαρμογής κανόνων Διεθνούς Δικαίου. Το συμφέρον της χώρας μας είναι οι αρχές μας, το συμφέρον μας είναι οι αρχές του Διεθνούς Δικαίου, της ειρήνης, της σταθερότητας, του Δικαίου της θάλασσας απέναντι σε αναθεωρητικές διεκδικήσεις. Γι' αυτό και για εμάς είναι αναγκαία η κύρωση της συμφωνίας που συζητούμε σήμερα και όχι μόνο σε περιβαλλοντικό επίπεδο ως απάντηση της διεθνούς κοινότητας στις καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης στα ευάλωτα θαλάσσια οικοσυστήματα ή στις επιπτώσεις των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων εις βάρος του θαλάσσιου περιβάλλοντος, αλλά και σε επίπεδο νομικό και γεωπολιτικό. Διότι εκεί βρίσκεται για εμάς στο ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής η μεγαλύτερη αξία αυτής της συμφωνίας, όχι μόνο και όχι ιδίως στο κανονιστικό της περιεχόμενο όσο στη θέση της στο κανονιστικό σύστημα του Διεθνούς Δικαίου. Διότι αυτή η συμφωνία βρίσκεται υπό τη διεθνή σύμβαση για το Δίκαιο της θάλασσας. Με όρους Διεθνούς Δικαίου, δηλαδή, πρόκειται για συμφωνία εφαρμογής της σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της θάλασσας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μόνο ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Και μπορεί μεν η Τουρκία να έχει προβεί σε δηλώσεις όταν υπέγραψε τη συμφωνία αυτή το φθινόπωρο του 2024 όσον αφορά στη μη αναγνώριση εκ μέρους της του Δικαίου της θάλασσας, είναι ωστόσο σημαντικό να ειπωθεί ότι η ίδια η συμφωνία κάνει, πράγματι, ρητή μνεία στη Συνθήκη της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών και στην εφαρμογή κανόνων εθιμικού δικαίου όπως είναι κατ' εξοχήν οι κανόνες του δικαίου της θάλασσας. Αυτά σε επίπεδο φυσικά αρχών και πολιτικών και νομικών παραδοχών. Είναι θέμα τελείως διαφορετικό το πώς θα συμπεριφερθεί έμπρακτα η Τουρκία στο πλαίσιο της συμφωνίας. Άλλωστε η ίδια δεν δέχεται ότι πρόκειται για συμφωνία εφαρμογής του Δικαίου της θάλασσας αλλά της διεθνούς σύμβασης για τη βιοποικιλότητα, που είναι εντελώς άλλη διεθνή σύμβαση. Οι έγγραφες δηλώσεις της δίνουν τον τόνο.

Δεν θα είναι μια εύκολη υπόθεση. Άλλωστε η Τουρκία έχει κι άλλες φορές προβεί σε ενέργειες δήθεν υπό το πέπλο της περιβαλλοντικής προστασίας, που προσβάλλουν εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα και της χώρας μας νοτίως του Καστελλόριζου, στην ειδική περιοχή που έχει ανακηρύξει για την προστασία των υποθαλάσσιων οροσειρών της Φοινίκης, είναι και ο πρόσφατος χάρτης του ινστιτούτου του τουρκικού πανεπιστημίου κατά παραγγελία της τουρκικής κυβέρνησης που σβήνει τα νησιά της Ελλάδας από το Αιγαίο. Γενικώς είναι θέμα απόδειξης πώς θα συμπεριφερθεί στο πλαίσιο αυτής της συμφωνίας μια χώρα

όπως η Τουρκία, η οποία δεν αναγνωρίζει το Δίκαιο της θάλασσας και τους θεσμούς της, όπως την αποκλειστική οικονομική ζώνη, την υφαλοκρηπίδα, την ανοιχτή θάλασσα, τον διεθνή βυθό. Όλα αυτά μένουν να αποδειχθούν και όλα φυσικά να κριθούν στο πεδίο με ρεαλιστικούς όρους.

Υπερψηφίζουμε, κύριε Πρόεδρε, την παρούσα συμφωνία των Ηνωμένων Εθνών με τη ρητή δήλωση και παραδοχή ότι πρόκειται για συμφωνία εφαρμογής της σύμβασης για το Δίκαιο της θάλασσας και μόνο και όχι άλλης διεθνούς σύμβασης. Και συνεχίζουμε να αξιώνουμε και να συμβάλλουμε διαχρονικά και αξιακά σε μια ενεργητική εξωτερική πολιτική αρχών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» είκοσι οχτώ μαθήτριες και μαθητές και έξι συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 7^ο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Χανίων.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ολοκληρώνουμε τον κύκλο των εισηγητών με την εισηγήτρια από τη Νέα Δημοκρατία, την κ. Αυγερινούπουλου.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στις 20 Σεπτεμβρίου του 2023 η χώρα μας ήταν από τις πρώτες χώρες που υπέγραψαν τη συμφωνία υπό τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της θάλασσας, σχετικά με τη διαχείριση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Στις 16 Απριλίου 2024 ο Πρωθυπουργός, κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, στην ομιλία του κατά την έναρξη της 9^{ης} Παγκόσμιας Διάσκεψης για τους Ωκεανούς, που έλαβε χώρα στην Αθήνα, εξέφρασε την επίσημη δέσμευση της χώρας μας για την επικύρωση της συμφωνίας. Σήμερα στις 8 Μαΐου 2025 στη Βουλή έχουμε την ιστορική ευκαιρία να συζητήσουμε το εν λόγω νομοσχέδιο και να αποφασίσουμε υπέρ της κύρωσης της συμφωνίας.

Θα ήθελα να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια στον Πρωθυπουργό της χώρας μας για την παγκόσμια ηγεσία, την οποία επιδεικνύει στα θέματα προστασίας θαλασσίου περιβάλλοντος, καθώς και το Υπουργείο Εξωτερικών και τα συναρμόδια Υπουργεία για την έγκαιρη υποβολή προς κύρωση της συμφωνίας.

Η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα στις τρεις πρώτες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κυρώνουν τη συμφωνία και συγκαταλέγεται σε εκείνες τις πρωτοπόρες χώρες, οι οποίες στοχεύουν να θέσουν ταχέως τη συμφωνία σε ισχύ με τη συγκέντρωση των πρώτων εξήντα υπογραφών επικύρωσής της. Η συμφωνία BBNJ αποτελεί μια διεθνή σύμβαση ιδιαίτερα σημαντική για την προστασία των θαλασσών και των ωκεανών μας για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και της υγείας του πλανήτη, ενώ προστατεύει δυναμικά τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Είναι ουσίωδης για την προστασία του περιβάλλοντος, γιατί η θάλασσα είναι ο καλύτερός μας σύμμαχος για τη ρύθμιση του κλίματος, για την παροχή επαρκούς οξυγόνου, τη διατροφική ασφάλεια και στηρίζει τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία.

Το χωρικό πεδίο της συμφωνίας, η γεωγραφική δηλαδή έκταση που καλύπτει είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη. Αφορά σχεδόν στα δύο τρίτα των θαλασσών μας, το 50% του πλανήτη μας. Λειτουργία της συμφωνίας είναι να καλύψει το νομικό κενό προστασίας των ωκεανών μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας, δηλαδή του μέρους 11 και του μέρους 12 της Σύμβασης και της προώθησης της διεθνούς συνεργασίας και του συντονισμού με ταξί των κρατών και των διεθνών οργανισμών, αλλά και της επισημονικής κοινότητας και της κοινωνίας των πολιτών.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι καμία διάταξη της συμφωνίας

νίας δεν θίγει δικαιώματα, τη δικαιοδοσία και τις υποχρεώσεις των κρατών, όπως αυτά έχουν κατοχυρωθεί δυνάμει της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, καθώς δεν εφαρμόζεται στα εσωτερικά ύδατα ούτε στην αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα. Εισάγει δε ρητά ρήτρα επιφύλαξης σύμφωνα με την οποία η συμφωνία δεν μπορεί να θίξει κυριαρχικά δικαιώματα και δεν αφορά σε χάραξη ζωνών και σαφώς δεν θίγει ούτε τα δικαιώματα της χώρας μας.

Επί των γενικών αρχών του περιβαλλοντικού δικαίου που διέπουν τη συμφωνία αξίζει να αναφέρουμε την έμφυτη αξία των οικοσυστημάτων, την οικοσυστημική προσέγγιση, την ολοκληρωμένη προσέγγιση της διαχείρισης των ωκεανών, την αρχή της προφύλαξης, την αρχή της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας, την αρχή της ευθυδικίας και του δικαίου και ίσου καταμερισμού των ωφελειών, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την αρχή της διαγενεαλογικής ισότητας.

Ως αναπτυξιακοί στόχοι της συμφωνίας αναφέρονται ο δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των ωφελειών που προκύπτουν από τις δραστηριότητες που αφορούν τους γενετικούς θαλάσσιους πόρους, καθώς και αυτό ισχύει για όλα τα κράτη, ιδίως για τα αναπτυσσόμενα και τα μικρά κράτη, την παραγωγή των επιστημονικών γνώσεων και της τεχνολογικής καινοτομίας και την ανάπτυξη και μεταφορά της θαλάσσιας τεχνολογίας, ενώ στο μέρος 3 αναφέρονται ως περιβαλλοντικοί στόχοι η διατήρηση και η βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων περιοχών που χρήζουν προστασίας και η προστασία, η συντήρηση, η αποκατάσταση και η διατήρηση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων με σκοπό τη βελτίωση και της παραγωγικότητας, καθώς και της υγείας τους, την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους απέναντι σε παράγοντες επιβάρυνσης, όπως η κλιματική κρίση, η οξίνιση των ωκεανών και η θαλάσσια ρύπανση.

Επίσης, εισάγονται για πρώτη φορά για την ανοικτή θάλασσα σημαντικά εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως οι θαλάσσιες προστατευόμενες ζώνες και οι no-take zones, δηλαδή οι περιοχές στις οποίες απαγορεύεται η αλιεία, καθώς και η διενέργεια μελέτης περιβαλλοντικών και στρατηγικών περιβαλλοντικών εκτιμήσεων.

Η συμφωνία για τη διατήρηση για τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας υπό τη σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας του ΟΗΕ, σηματοδοτεί ένα ορόσημο στη διεθνή περιβαλλοντική διακυβέρνηση και εμείς σήμερα στο Ελληνικό Κοινοβούλιο έχουμε ιστορικό καθήκον να την κυρώσουμε αφήνοντάς την ως σπουδαία παρακαταθήκη για τις μελλουσες γενεές.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Βελόπουλος.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, είστε Υπουργός παντός καιρού. Όλα τριγύρω στο ΥΠΕΞ αλλάζουν, αλλά ο Υπουργός μένει. Αυτό είναι καλό. Αυτό σημαίνει ότι είστε πολύτιμοι για τον κύριο Πρωθυπουργό. Εγώ θέλω να θέσω ένα ερώτημα στην κυρία Υφυπουργό και να μου απαντήσει: Να μου δείξει σε ποια άλλη περίπτωση παγκόσμια υπάρχει UNCLOS με μειωμένη επήρεια. Μια χώρα να μου δείξετε και να μου πείτε μεταξύ των δύο χωρών αυτών είχαμε μειωμένη επήρεια. Είστε Υφυπουργός Εξωτερικών και πρέπει να μας απαντήσετε.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Μειωμένη τι;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Μειωμένη επήρεια. Και αναφέρομαι και στο Ιόνιο με τη γαρίδα κ.λπ. και στην Ιταλία και στην Αίγυπτο. Αν μου πείτε πού υπάρχει μειωμένη επήρεια, θα αποδώσω τα εύσημα στην Κυβέρνηση ότι είναι η δεύτερη ή η τρίτη χώρα παγκοσμίως που πέτυχε ΑΟΖ, αλλά σε φέτες, γιατί κάνατε μια ΑΟΖ φέτες. Την κόψατε ως μπουγάτσα και τη μοιράσατε.

Κυρία Υπουργέ μου, η εθνική κυριαρχία δεν είναι ούτε φέτα τυρί ούτε μπουγάτσα. Είναι ενιαίο, όλον και σύνολο. Απλά πράγματα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Εγώ θα αναφερθώ και σε κάτι άλλο που σήμερα είδα στο προσφιλές κανάλι σας. Εσείς δεν είστε και πολιτικό πρόσωπο, όπως οι υπόλοιποι συνάδελφοι εδώ. Είστε πολιτικό πρόσωπο, αλλά δεν είστε εκλεγμένη Βουλευτής. Όμως, είστε διαχρονικά μια πολιτική παρουσία. Ενωώ για τους πολιτικούς. Έβλεπα το «ΣΚΑΙ» που πηγαίνουν και οι Βουλευτές όλη μέρα κι έλεγε γελώντας ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, φωτογραφίζοντας τον κ. Γεραπετρίτη, ότι αν θέλει η Ελλάδα, μπορεί να μεσολαβήσει η Τουρκία μεταξύ Τραμπ και Ελλάδας, ώστε να σηκώσει το τηλέφωνο ο Τραμπ και να τηλεφωνήσει στον κ. Μητσοτάκη. Αυτό έγραφε σήμερα στο «ΣΚΑΙ».

Οποία προσβολή για μια χώρα που ανήκει στη Δύση, κάνει τα χατίρια της Δύσης, κάνει πόλεμο εναντίον της Ρωσίας, στέλνει όπλα στην Ουκρανία, έχει χάσει το εθνικό όνομα «Μακεδονία», χάνουμε την υπόσταση του ζητήματος της Βορείου Ηπείρου γιατί είναι διεθνές για εμάς, χάνουμε με μειωμένη επήρεια εθνική κυριαρχία και να έρχεται η Τουρκία και να μας προσβάλλει δι' αυτού του τρόπου, κυρία Υφυπουργέ, λέγοντάς μας πως αν θέλει ο Έλληνας Πρωθυπουργός, να σηκώσει το καρτοτηλέφωνο να του κλείσει ραντεβού με τον Τραμπ.

Αυτήν την προσβολή ή αυτή η προσβολή που έχει ονοματεπώνυμο είναι το αποτέλεσμα του κατευνασμού της Νέας Δημοκρατίας και της επάρσεως που καλλιεργεί η Τουρκία απέναντι στην Ελλάδα. Είναι η άποψή μας, αλλά είναι και γεγονός.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Θα ήθελα, λοιπόν, κυρία Υφυπουργέ, σε αυτά τα ζητήματα να μου απαντήσετε και όχι για τα υπόλοιπα, όπως χωροταξικός σχεδιασμός, θαλάσσια πάρκα, βαρκούλες ανεμίζουν, καρέτα-καρέτα, μονάρχους-μονάρχους. Συνάδελφοι εδώ είναι εναντίον των εξορύξεων, αλλά οι ίδιοι φορούν πλαστικά μπουφάν γιατί προστατεύουν το περιβάλλον, αλλά δεν κοιτάνε ότι το πλαστικό γίνεται από τα ορυκτέλαια. Δεν το ξέρουν αυτό. Να μην κάνει εξορύξεις η Ελλάδα, λένε συνάδελφοι εδώ μέσα.

Όμως, το πλαστικό, κύριε Μπάγκα μου, ξέρετε από τι γίνεται; Από το πολυαιθυλένιο, που είναι κατάλοιπο του πετρελαίου. Δεν το λέω για εσάς, αλλά για κάποια άλλη συνάδελφο που μίλησε και έλεγε ότι είναι εναντίον των εξορύξεων.

Λέω, λοιπόν, ότι δεν μπορεί να είμαστε εναντίον των εξορύξεων, γιατί έτσι είναι η ιδεολογία μας, να είμαστε υπέρ της πράσινης ανάπτυξης, που για μένα είναι απάτη.

Δεν ξέρω εάν το έμαθαν οι συνάδελφοι εδώ μέσα. Χθες έγινε μια ανακοίνωση στις Ηνωμένες Πολιτείες επίσημη πλέον. Θυμάστε που λέγατε ότι οι πάγοι θα λιώσουν, θα πλημμυρίσουμε; Στην Ανταρκτική μεγαλώνουν οι παγετώνες. Τι τρύπα του όζοντος, πράσινη ανάπτυξη, φουρφουράκια να πουλάμε; 20 δισεκατομμύρια να δώσει η Νέα Δημοκρατία εδώ στους κολλητούς της να γεμίσει όλα τα ελληνικά βουνά με ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά πάρκα για να κερδίσει η πλουτοκρατία, για να κερδίζουν οι πλούσιοι.

Εν πάση περιπτώσει, θα ήθελα να μιλήσω για τον κ. Δένδια, ο οποίος χθες εντός εκτός και επί τα αυτά διεφάνη ότι να μεν είναι Υπουργός Εθνικής Άμυνας, αλλά διαπραγματεύσεις δεν κάνει. Να το δεχθώ. Το ακούω από τον Υπουργό. Τη μειωμένη επήρεια ο Δένδιας την υπέγραψε, όμως, τη μειωμένη εθνική μας κυριαρχία. Για να μη μας λείει ο Δένδιας μισές αλήθειες εδώ μέσα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Δηλαδή, έδειξε τον Μητσοτάκη ο Δένδιας χθες. Ωραίος ο Δένδιας. Ό,τι τον βολεύει το κρατάει, ό,τι δεν τον βολεύει το πετάει. Αυτό δεν είναι σοβαρή πολιτική. Την ώρα που έχουμε 31,5% αύξηση παραιτήσεων στο Πολεμικό Ναυτικό –φεύγουν γιατροί έμπειροι κ.λπ. και μένουν οι χαρκτηρες του ψευονταϊ να πω, του ψευτοπατριώτη του εξαίρετου κ. Δένδια. Δεν ξέρω πώς να τον αποκαλέσω. Δεν με ενδιαφέρει καν. Όμως, ας σταματήσει την υποκρισία.

Και πάμε τώρα στα κανάλια. Βγήκαν τα κανάλια και μίλησαν για διαφοροποίηση Δένδια. Εγώ αναρωτιέμαι πού διαφοροποιείται ο Δένδιας. Στον γάμο των ομοφυλοφίλων; Τον ψήφισε. Στα

αντιλαϊκά μέτρα της Κυβέρνησης; Τα ψήφισε όλα. Κι έκανε και μια δήλωση ο Δένδιας. Δεν ξέρω αν συμφωνεί το Υπουργείο Εξωτερικών. Είπε ότι κάποιος εκλαμβάνουν το ευρωπαϊκό επιχείρημα ως αντιρωσικό επιχείρημα και είναι κακό να είναι αντιρωσικό επιχείρημα. Αναφέρεται στον εξοπλισμό της Ευρώπης. Μα, ο Πρωθυπουργός έχει κηρύξει πόλεμο εναντίον της Ρωσίας και μιλάει ο κ. Δένδιας για τα όπλα που θα αγοράσει η Ελλάδα για να αμυνθεί έναντι της Ρωσίας –έτσι λέει το εγχείρημα το ευρωπαϊκό, εναντίον του μιλιταρισμού της Ρωσίας- εναντίον του κ. Πρωθυπουργού;

Ακούστε. Όταν η Νέα Δημοκρατία έβαζε στο κόλπο την Τουρκία από την πίσω πόρτα για να πουλάει τα όπλα στην Ευρώπη, ο Δένδιας ήταν διακοπές; Ο κ. Δένδιας ήταν διακοπές;

Θα μπορούσα να του πω και άλλα του κ. Δένδια. Δεν θέλω γιατί θέλω να κρατήσω και τον χρόνο χαμηλά για να μη φωνάζει ο κύριος Πρόεδρος και έχει δίκιο ο άνθρωπος. Να του πω κάτι του κ. Δένδια. Ο Νομός Φλώρινας είναι μια περιοχή ακριτική, μια περιοχή που χειμάζει, γιατί είναι περιφέρεια, δεν έχει νέους ανθρώπους. Μετακινούνται, επειδή κλείνει τα στρατόπεδα ο Δένδιας, εκατόν είκοσι στελέχη του Πυροβολικού τώρα από το Αμύνταιο «Στρατόπεδο Παπαπέτρου». Στην Κομοτηνή διαλύονται οικογένειες πριν τις εξετάσεις των παιδιών τους. Μιλάμε για εκατόν πενήντα οικογένειες. Γιατί δεν μιλάει κανείς;

Είναι μια περιοχή που χειμάζει σας λέω, κυρία Υφυπουργέ μου. Αν πάτε στη Φλώρινα, θα λυπηθεί η ψυχή σας. Καλή είναι η Φλώρινα για διακοπές για τα Χριστούγεννα που πηγαίνουν πολλοί από εσάς. Το λέω για να καταλάβει ο κ. Δένδιας ότι είναι καλό να έρχεται εδώ και να κάνει τον δελφίνο, αλλά για να είσαι δελφίνος, πρέπει να αξίζεις να είσαι δελφίνος και όταν στηρίζεις τον κ. Μητσοτάκη σε όλα τα αντιλαϊκά και στα λάθη και τα μέτρα που πήρε, δεν είσαι δελφίνος. Τελεία και παύλα.

Πάμε στα υπόλοιπα. Σας έχω νέα για τα Τέμπη. Η πυρόσφαιρα πλέον δεν μπορεί να αποδοθεί στα έλαια μετασχηματιστών.

Ναυαρχέ μου, η πλάκα τέλος. Επί έναν χρόνο μας ζάλισε η Νέα Δημοκρατία και η Ομάδα Αλήθειας, αυτοί οι ψεύτες με τις τριγωνικές συναλλαγές, τα φερέφωνα του Μαξίμου, ότι τα έλαια σιλικόνης προκάλεσαν την έκρηξη. Θα σας το πω διαφορετικά. Τέλειωσαν τα διφραγκα. Πάμε στο ευρώ τώρα.

Έχω μπροστά μου τον κ. Μπλαβόπουλο. Δεν τον ξέρετε εσείς βασικά. Τον έβαλε ο κ. Μπακαϊμής. Δεν ξέρω από πού είναι αυτός. Υπάρχει μέσα στη δικογραφία. Βάζει εμπειρογνώμονες ο Μπακαϊμής για αυτά που έχει κάνει, για τις λαθροχειρίες εκεί μέσα.

Ακούστε. Με βάση, λοιπόν, τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου εισαγγελέως, που έδωσε την εντολή ανακριτού, λέει ότι με βάση τα αποτελέσματα των αναλύσεων των τεσσάρων δειγμάτων ελαίου σιλικόνης που διενεργήθηκαν στο εργαστήριο του Δ' Τμήματος Αθηνών κατόπιν παραγγελίας του εφέτη ανακριτή Μπακαϊμή μαζί με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και τη Λάρισα καταλήγουν στο συμπέρασμα πάσης αμφιβολίας ότι οι ποσότητες εύφλεκτων υλικών και ενώσεων που μετρήθηκαν στα έλαια σιλικόνης δεν δικαιολογούν τη δημιουργία πυρόσφαιρας.

Άρα, σιλικόνη τέλος! Τι μετέφερε το τρένο; Πάμε τώρα: Άλλη έκθεση πάλι από τον κύριο τάδε, η μεταφρασμένη έκθεση από τα αγγλικά -δεκαπέντε σελίδες- του κ. Κωνσταντόπουλου του ΑΠΘ, περιέχεται στο πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑΑΜ. Ξεκάθαθα, δεν μπορεί η πυρόσφαιρα να οφείλεται σε ανάφλεξη των ελαίων σιλικόνης. Παραμύθια τέλος, τέλος στο αφήγημα της Κυβέρνησης ότι η έκρηξη οφείλεται στα έλαια σιλικόνης από τη δικογραφία που υπάρχει εδώ μέσα και η οποία δεν μου φαίνεται και πολύ ολοκληρωμένη. Το είπα το πρωί στον ΑΝΤ1 εγώ, δεν μου φαίνεται πολύ ολοκληρωμένη. Εύχομαι να μην λείπουν χαρτιά από εκεί μέσα.

ΣΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Είναι και αλλοιωμένη, κύριε Βελόπουλε!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Αυτό πάω να πω, γιατί όταν παίρνεις χαρτιά, σημαίνει ότι είναι αλλοιωμένη. Εύχομαι στη δικογραφία που έχει ο Πρόεδρος της Βουλής εδώ μέσα και είναι αντίγραφο -δεν είναι το πρωτότυπο, κύριοι συνάδελφοι- να μην λείπουν χαρτάκια από εκεί μέσα, γιατί αν λείπουν χαρτάκια, θα πάτε φυλακή για αλλοί-

ωση δικογραφίας όλοι σας! Θα πάτε φυλακή, σας το λέω! Δεν θα παίζετε με τους νεκρούς!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Και αν δεν πιστεύετε, σας διαβάζω, έχω εδώ εκθέσεις και θα πω και κάτι απλό: Μπορώ να πω πολλά πράγματα για τη δικογραφία, γιατί λάβαμε γνώση και ο κ. Φωτόπουλος και ο κ. Παπαδάκης. Δεν θα πω άλλα, αλλά αν πάει ένας από εσάς –πήγαν καμιά δεκαπενταριά, από ό,τι έχω μάθει, πήγαν από εμάς τρεις άνθρωποι για συγκεκριμένους λόγους- εάν διαβάσετε, θα φρίξετε με αυτά που γράφονται εκεί μέσα. Σας το λέω και όσοι έχετε παιδιά ή εγγόνια, θα κλάψετε με αυτά που θα διαβάσετε. Δύο χρόνια ψευδολογείτε, δύο χρόνια λέτε ψέματα, δύο χρόνια υπερασπιζέστε έλαια σιλικόνης και ανοησίες, ότι είμαστε για τα μπάζα όσοι μιλάμε, ενώ υπάρχει θέμα μείζον.

Και τι κάνει τώρα η Νέα Δημοκρατία εδώ και δύο, τρεις μέρες; Δείτε πόσο ύποπτος είναι ο ρόλος της Νέας Δημοκρατίας: Δημιουργεί πρόβλημα και αλλαγή ατζέντας. Πάει σε άλλο θέμα, στα πανεπιστήμια, στη βία στα πανεπιστήμια και αρχίζει «η βία στα πανεπιστήμια και πρέπει να δώσουμε νόμους και να παίξουν τα κανάλια αυτό το θέμα» και όλα τα κανάλια από το πρώτο «η βία στα πανεπιστήμια». Για να σας πω κάτι: Είναι τυχαίο ότι ξαφνικά οι παρακρατικοί κάνουν επεισόδια; Εκεί που θέλαμε ένα άλλο θέμα, κύριε Παππά, παρακρατικοί, κουκουλοφόροι, δέρνουν τον έναν, δέρνουν τον άλλον, για να φέρει νομικό πλαίσιο η Νέα Δημοκρατία.

Έχετε τη λύση από την Ελληνική Λύση. Αν θέλει η Νέα Δημοκρατία να τελειώσουμε με τη βία στα πανεπιστήμια, να σταματήσει το κοκτέιλ παραπληροφόρησης, να ξεκουκουλώσει τους κρασιοφόρους και το κυριότερο -θα σας το πω τώρα- έχετε παρατάξεις στα πανεπιστήμια η Νέα Δημοκρατία τη ΔΑΠ; Ωραία. Βρωμίζει με αφισοκόλληση τα πανεπιστήμια η ΔΑΠ; Ναι. Δέρνονται μεταξύ τους με τις άλλες παρατάξεις; Ναι. Είναι κομματικοί σας χούλιγκαν; Ναι. Κανένα κόμμα εδώ μέσα δεν θέλει να υπάρχει ειρήνη στα πανεπιστήμια, γιατί από εκεί βγαίνουν τα στελέχη σας, οι Βουλευτές σας, οι Υπουργοί σας. Θέλετε τη λύση; Θέλετε να σταματήσουν να είναι χούλιγκανοί οι φοιτητές; Κατάργηση τώρα των παρατάξεων στα πανεπιστήμια γιατί δεν χρειάζονται! Σε καμία χώρα του κόσμου, στην Ευρώπη, στον κόσμο δεν υπάρχουν παρατάξεις! Τώρα κατάργηση και να ξεκινήσει η Νέα Δημοκρατία, να καταργήσει η ΔΑΠ!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Όμως, πώς μιλάτε για βία εσείς, όταν Υπουργός σας, Υπουργός της Νέας Δημοκρατίας το 2003 είχε ρίξει -ναι ή όχι;- με πυροσβεστήρα σε πρύτανι, για να του κλέψει έγγραφα; Υπουργός σας εδώ, όχι εσείς, Υπουργός της Νέας Δημοκρατίας το 2003. Ενεπλάκη -ναι ή όχι;- με πυροσβεστήρα που έριξε στον πρύτανι; Ναι. Μην πω το όνομα, θα εκτεθείτε. Δεν θέλω να το προσωποποιήσω.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ: Ποιος είναι;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Εσύ το ψάχνεις το όνομα; Ξέρω, επιτήδες. Είναι Υπουργός σας! Έτσι; Δεν μπορεί ο βιαστής να μιλάει για βιασμούς. Απλά είναι τα πράγματα, απλά είναι, για να μην νομίζετε ότι είναι προσωπική μου αντιπαράθεση με αυτόν τον κύριο. Ψάξτε το 2003 ποιος έριξε με πυροσβεστήρα, ήταν φοιτητής τότε και μάλιστα αποπέμφθηκε τότε από τη ΔΑΠ και επανήλθε μετά, έγινε Βουλευτής και τώρα είναι Υπουργός. Τώρα μην πω και τι Υπουργός είναι, άμα σας πω και τι Υπουργός είναι, θα γελάσετε, θα βάλετε τα κλάματα. Είναι αυτός που προστατεύει τους Έλληνες από τη βία. Άντε τώρα! Στο σπίτι του κρεμασμένου δεν μιλάνε για σκοινί! Καταργήστε τις παρατάξεις στα σχολεία, στα πανεπιστήμια και τελείωσε η βία!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Χούλιγκαν θέλετε, οπαδούς, τραμπούκους, αλλά είστε παπατζλίκια, όλα παπατζλίκια μετράτε. Ακούστε λίγο γιατί είστε παπατζήδες: Από σήμερα το πρωί παίζει η είδηση «το ψηφιακό πελατολόγιο αποκάλυψε 70% φοροδιαφυγή, αν εφαρμοστεί». Μισό λεπτό, ρε παιδιά, αφού δεν εφαρμόστηκε ακόμα το ψηφιακό πελατολόγιο, πώς αποκαλύπτει 70% φοροδιαφυγή πριν εφαρμοστεί; Πόσο παπατζήδες είστε, ρε παιδιά! Πού πουλάτε τις παπάτζες; Αφήστε τις παπάτζες, γιατί υπάρχει εδώ η φωνή της Ελληνικής Λύσης! Η ελληνική φωνή υπάρχει εδώ!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Κυνηγάτε τον Έλληνα, τον έχετε ξεκληρίσει, τον ελεύθερο επαγγελματία με φορολόγηση, υπερφορολόγηση. Πείτε μου σε ποια χώρα υπάρχουν αυτοί οι φόροι. Πού υπάρχουν; Πείτε μου μια χώρα στην Ευρώπη!

Όμως, είπαμε, έχουμε Κυβέρνηση «μπεκρή-pass». Έβγαλαν για τους μπεκρήδες pass, «θα σουρώνεις» -λέτε στον πισισικά- «θα σου πληρώνουμε το ταξί να σε γυρίζει σπίτι», αντί να πουν στον νεαρό πισισικά «ρε παιδί μου, μην πίνεις, δεν υπάρχει λόγος», να τον νοθεύσουν, του λένε «πιες τον αγλέουρα και έλα μετά να σου πληρώσω και το εισιτήριο να πας σπίτι σου». Και ποια Κυβέρνηση είναι αυτή; Ακούστε, το έχω μπροστά μου, μισό λεπτό: Είναι η Κυβέρνηση που όλο αυτό με τους ταξιτζήδες το κάνει για τους UBER, τους «ουμπεράδες». Είστε οι προστάτες του κεφαλαίου και της UBER και πολέμιοι του ελληνικού ταξί, αυτοί είστε! Είστε υπηρέτες του κεφαλαίου!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Και επειδή είστε και για τα μπάζα, όπως έλεγε ο κ. Φλωρίδης, ακούστε τι Κυβέρνηση είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Παππά, κυρία Διγενή: Δίνουν 1,5 ευρώ στον νεφροπαθή ως επιδότηση -έχω την επιστολή εδώ, την καταθέτω στα Πρακτικά της Βουλής- για να μεταφερθεί ο άνθρωπος που κινδυνεύει να πεθάνει για να κάνει αιμοκάθαρση, 1,5 ευρώ. Στον μπεκρή που πίνει τον αγλέουρα δίνουν 50 και 100 ευρώ. Είστε ανάλητοι, άδικοι και δυστυχώς, ανίκανοι! Αυτοί είστε!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ναι, 1,5 ευρώ, για να πάρει ο νεφροπαθής να κάνει αιμοκάθαρση, που κινδυνεύει η ζωή του να πεθάνει! Δεν τους νοιάζει η ανθρώπινη ζωή, δεν τους ενδιαφέρει. Είστε Κυβέρνηση εκτός τόπου και χρόνου!

Θα δώσω ένα παράδειγμα και κλείνω εδώ: Έχω επιστολή μίας γυναίκας ιατρού, επιστήμονος, η οποία είναι από τις λίγες οικογένειες -περίπου χίλιες εξακόσιες είναι, αν δεν κάνω λάθος- που έχει δέκα παιδιά, ιατρός, επιστήμων: «Απευθύνομαι σε εσάς με την ελπίδα ως Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης να θελήσετε να αναδείξετε το συγκεκριμένο θέμα». Κάτι τι μου λέει; Πώς αντιμετωπίζονται οι υπερπολύτεκνοι. Αντί να την κάνουμε άγαλμα τη γυναίκα που γεννάει Έλληνες, να λύσουμε το δημογραφικό, μου λέει μία σειρά προβλημάτων που έχουν χίλιες εξακόσιες οικογένειες που έχουν παραπάνω από έξι παιδιά. Το κράτος φορολογεί κανονικά, χωρίς καμία πραγματική ελάφρυνση. «Επειδή» -λέει- «εργάζονται οι δύο γονείς, εγώ και ο άντρας μου και το εισόδημά μας είναι παραπάνω από ό,τι θεωρεί το κράτος». Τα παιδιά, τα ελληνόπουλα; Αποκλείει όλα τα επιδόματα, τα κοινωνικά τιμολόγια λόγω υποτιθέμενου υψηλού εισοδήματος. Είναι χίλιες εξακόσιες οικογένειες! Αυτοί είστε, σας λέω, αυτοί είστε! Μιλάμε για αθλιότητα, απανθρωπιά. Δεν είναι λογικά. Και υπάρχουν ένα σωρό θέματα, τέλη ταξινόμησης, αυτοκίνητα που χρειάζονται, δεν υπάρχει απαλλαγή από τα διόδια, τα επιδόματα γέννας είναι τα ίδια είτε κάνεις το πρώτο παιδί είτε κάνεις δέκα παιδιά. Χάνουν τα επιδόματα οι γιοι τους, οι φοιτητές.

Σας το λέω γιατί, να η διαφορά της Ελληνικής Λύσης! Η Ελληνική Λύση δεν κάνει επικοινωνιακή πολιτική στο Κοινοβούλιο ούτε φασαρία χωρίς λόγο. Θα φωνάζουμε, θα ουρλιάζουμε όσο αδικείτε τους Έλληνες και τις Ελληνίδες και θα ψάχνουμε να βρούμε την αλήθεια.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Σας λέγαμε -ναύαρχέ μου, εδώ ήσουν- για τον COVID, έχω μπροστά μου παγκόσμια έρευνα, την καταθέτω στα Πρακτικά. Πάρτε και αυτά εδώ, είναι διακόσιες σελίδες, καταθέτω τις δύο πρώτες σελίδες.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Όταν έλεγα «μην κάνετε υποχρεωτικότητες», μου λέγατε να κάνουμε.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου)

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε, σας υποσχέθηκα ότι θα μιλήσω γύρω στα δεκαπέντε, είκοσι λεπτά, θα μιλήσω είκοσι.

Βάλτε με το ζόρι τους Έλληνες να κάνουν τα εμβόλια και βγαίνουν τώρα διεθνείς έρευνες και λένε, νέα μελέτη και λέει «Συσχέτιση εμβολιασμού με πτώση γονιμότητας». Ο κ. Χούλσερ, διάσημος επιδημιολόγος, σε ολόκληρη μελέτη του λέει 33% χαμηλότερα ποσοστά επιτυχών συλλήψεων σε γυναίκες εμβολιασμένες πριν τη σύλληψη. Πού οφείλεται; Στο mRNA. Τι είχαμε; Αποβολές, ενδομήτριο θάνατο, συγγενείς ανωμαλίες, καρδιακή ανακοπή εμβρύου. Άλλες έρευνες υποστηρίζουν ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός θα μειωθεί με τα εμβόλια mRNA. Αυτά τα δείχνω στη Νέα Δημοκρατία και στον κ. Μητσοτάκη που μας έλεγε ψεκασμένους. Δεν βλέπετε τριαντάχρονους να πέφτουν σαν τα κοτόπουλα κάτω; Εμφράγματα και εγκεφαλικά; Δεν βλέπετε γυναίκες να χάνουν τα παιδιά τους; Δεν τα βλέπετε όλα αυτά; Έτσι ξαφνικά; Τι έγινε, ρε παιδί μου; Πείτε μου τι έγινε! Του τα έλεγα εδώ, όχι υποχρεωτικότητα, προαιρετικότητα, σας έλεγα. Με το ζόρι μάς έκανε εμβόλια για να κερδίσει η Φωνή ντερ Λάιεν!

Τώρα σας λέω ένα πράγμα. Εγώ παρακαλώ τον ελληνικό λαό στις επόμενες εκλογές να μας δώσει τη δύναμη και για τα Τέμπη και για τα εμβόλια και για τη διαφθορά να φυλακίσουμε τους υπαίτιους! Θα τιμωρηθούν! Αυτό θέλω, γιατί οι ζωές των ανθρώπων δεν είναι απλά νούμερα!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Και είστε η Κυβέρνηση του διχασμού. Δηλαδή, επειδή είναι από τα Χανιά ο Πρωθυπουργός, πρέπει να βάλει δικό του μητροπολίτη, βρε παιδιά; Φέρνετε εδώ μία τροπολογία. Δηλαδή, παντού να ανακατευτεί η οικογένεια Μητσοτάκη; Για τον Θεό και την Παναγία δηλαδή! Έλεος! Έλεος! Ακόμα και σε εκλογές μητροπολιτών! Φέρατε τροπολογία για τα γέλια, με ερμηνεία που πέσαμε από τα γέλια, γιατί θέλετε Χανιώτη «Μητσοτακικό» μητροπολίτη! Κάνετε και μια διασύνδεση με τον Πάπα για να έχετε το αλθάτο. Τι είναι αυτά; Τι Κυβέρνηση διχασμού είναι αυτή, όταν το ποίμνιο στα Χανιά είναι υπέρ ενός;

Γιατί, όμως, δεν θέλει τον άλλον ο κ. Μητσοτάκης; Διότι ο άλλος είναι πατριώτης, κύριε Παππά. Έχει μεγάλο στόμα, μιλάει. Και μιλάει πατριωτικά. Μιλάει λεβέντικα κρητικά. Δεν είναι υπέρ του κατευνασμού. Μιλώ για τον Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιο. Κι αυτό επειδή δεν τον θέλει ο Βαρθολομαίος!

Όλα αυτά τα ακούει ο κόσμος και σας βλέπει. Θέλετε να παρεμβαίνετε στη δικαιοσύνη. Θέλετε να παρεμβαίνετε στην Αστυνομία. Θέλετε να παρεμβαίνετε στα εξοπλιστικά. Θέλετε να παρεμβαίνετε σε κάθε μορφή κοινωνικής οργάνωσης του κράτους. Θέλετε να παρεμβαίνετε και στον Θεό, στην Εκκλησία! Ε, δεν γίνεται έτσι! Δεν πάει πουθενά έτσι!

Και επειδή φέρνετε και τον προσωπικό αριθμό, σας λέω το εξής: Η Ελληνική Λύση, επειδή δεν είναι πλέον προαιρετικότητα ή όχι, είναι εναντίον του προσωπικού αριθμού! Τέρμα οι υπαναχωρήσεις οι φασιστικές! Δεν θέλουμε υποχρεωτικότητα!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Τίποτα δεν θέλουμε! Δεν θέλουμε προσωπικό αριθμό! Λέγομαι Κυριάκος Βελόπουλος, έχω ΑΦΜ, έχω ταυτότητα, δεν θέλω προσωπικό αριθμό! Ποιοι είστε εσείς; Το έχετε πει προεκλογικά αυτό; Ούτε καν προαιρετικό! Ούτε προαιρετικό θέλουμε! Δεν το θέλουμε! Δημοκρατία έχουμε. Παίρνω ό,τι θέλω! Έχω ταυτότητα, έχω το ένα, έχω το άλλο!

Αυτό είναι παραμύθι, κύριε συνάδελφε. Θα σας το πω εγώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ: Όχι, μου το εξηγεί ο συνάδελφος κ. Μάντζος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Σας παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Μία σελίδα έμεινε, κύριε Πρόεδρε.

Όχι, είναι παραμύθι η ιστορία του προσωπικού αριθμού. Θα σας το πω εγώ. Είναι όπως αυτό που έκανε με το DNA ο κ. Γεωργιάδης, που έδωσε το DNA των νεογνών σε ιδιωτικές εταιρείες. Εκεί θα πάνε τα στοιχεία. Έχω εταιρεία, έχω και call center, έχω data center, ξέρω τι πάνε να κάνουν.

Όχι! Όχι στον προσωπικό αριθμό! Δεν θα τον πάρουμε ποτέ!

Άντε, γιατί η πλάκα τελειώνει!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Για εμάς -και κλείνω εδώ, κύριε Πρόεδρε- ισχύει αυτό που λέει ο Πλάτωνας. Το να σε κατηγορήσουν, κύριε Παππά, να σε λοιδορήσουν, να σε υποτιμήσουν, δεν είναι πάντα ένδειξη λάθους, αλλά καμιά φορά είναι μία ένδειξη ότι δεν χωράς στο δικό τους το μυαλό, στη δική τους λογική. Μας κατηγορήσαν, μας λοιδώρησαν. Επιβεβαιωθήκαμε σε όλα. Δεν χωράμε στη δική τους λογική. Δεν πειράζει που δεν χωράμε στη λογική τους. Δεν θέλουμε να χωράμε κιάλας. Η λογική τους είναι ψέμα, μισή αλήθεια, αντιλαϊκά, αντιχριστιανικά μέτρα και το σύστημά τους είναι το αφεντικό τους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Εμείς, λοιπόν, δεν έχουμε αφεντικά. Αφεντικό έχουμε μόνο τον ελληνικό λαό και αυτός είναι η πυξίδα μας. Αυτός είναι οδηγός μας, γιατί για μας ο Έλληνας και η Ελληνίδα είναι πάνω απ' όλους, πάνω από όλα!

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Όρθιοι οι Βουλευτές της Ελληνικής Λύσης χειροκροτούν ζωηρά και παρατεταμένα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε Πρόεδρε.

Τον λόγο τώρα έχει η Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Κωνσταντοπούλου.

Παρακαλώ, κυρία Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Είπα να ξεκινήσω με λίγη σιωπή, μιας και έχετε αλλεργία στο να μιλάμε.

Πού βρίσκεται ο κ. Κακλαμάνης; Πού βρίσκεται; Γιατί δεν έχει ακόμη ανέβει στην Έδρα του Προέδρου Βουλής να πει πώς είναι δυνατόν συνεργάτης του, έμμισθος υπάλληλος στο Γραφείο Προέδρου, Μαρζαβάν Αναστάσιος -ή Μαρζάβας, το έχω σημειωμένο- και ο Διευθυντής του Γραφείου Τύπου της Βουλής κ. Πιτσιδόπουλος να κατασκοπεύουν και να ηχογραφούν πολιτική Αρχηγό και, μάλιστα, την πολιτική Αρχηγό που στοχοποίησε ο κ. Κακλαμάνης χτες το πρωί. Ανέβηκε στην Έδρα του Προέδρου Βουλής και διάβασε ένα έτοιμο κείμενο που το διάβαζε με χαμηλωμένα μάτια, για να με στοχοποιήσει ότι έχω ταπεινά κίνητρα όταν επισημαίνω ότι ακόμη δεν έχουμε πιστοποιήσει την αυθεντικότητα της δικογραφίας που δείχνουν στους Βουλευτές στην Αίθουσα 168.

Παραεμπιπτόντως, ήταν το τελευταίο ρουσφέτι του κ. Τασούλα στον κ. Μητσotάκη. Ονόμασε την Αίθουσα 168 Αίθουσα «Πάυλος Μπακογιάννης» και μετά έγινε Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Είχαμε τότε πει ότι, βεβαίως, προσήκει τιμή σε έναν δολοφονημένο Βουλευτή του Ελληνικού Κοινοβουλίου, αλλά πριν τη δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη υπήρξε η δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη από το παρακράτος Καραμανλή. Και τότε είχαν βγει κάποιες ανακοινώσεις ότι δεν υπάρχει έγκλημα, ότι είναι ατύχημα. Και όμοιες ανακοινώσεις βγήκαν για τις υποκλοπές.

Εδώ δεν έχουμε, λοιπόν, Αίθουσα «Γρηγόρης Λαμπράκης», γιατί δεν ήταν συγγενής του κ. Μητσotάκη και της κ. Μπακογιάννη ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Έχουμε Αίθουσα «Πάυλος Μπακογιάννης», όχι, δυστυχώς, για να εκπεμφθεί ένα μήνυμα δημοκρατικής τιμής στα θύματα του παρακράτους, της τρομοκρατίας, της τυφλής βίας, της έμμισης βίας των γνωστών «αγνώστων», όχι γι' αυτό, αλλά για να εξοικονομηθεί αυτό το οποίο επεδίωκε η οικογένεια Μητσotάκη-Μπακογιάννη. Αυτή είναι η αλήθεια.

Και ξεκαθαρίζω ότι εμείς από την πρώτη στιγμή δηλώσαμε -εγώ προσωπικά- ότι φυσικά και θα πρέπει να υπάρξει ονομασία των αιθουσών της Βουλής στη μνήμη των ανθρώπων που έχουν δολοφονηθεί. Και, βέβαια, ο πρώτος που πρέπει να τιμηθεί είναι ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Και, βέβαια, αυτό δεν έχει γίνει. Και, βέβαια, ο Γρηγόρης Λαμπράκης δεν δολοφονήθηκε λέγοντας «θα υπακούω στις εντολές». Δολοφονήθηκε λέγοντας «δεν υπακούω στις αντιδημοκρατικές εντολές» και κάνοντας μια κορυφαία πράξη ανυπακοής, να πραγματοποιήσει μόνος του, κρατώντας με τα χέρια του το πανό που έλεγε «ΕΛΛΑΣ» και είχε το σήμα της ειρήνης, πορεία ειρήνης την οποία είχε απαγορεύσει τότε το καθεστώς.

Τα γνωρίζετε, τα γνωρίζετε! Τα γνωρίζετε και γνωρίζετε τι ση-

μαίνει να επικαλείστε επίπλαστους κανόνες, για να εμφανίσετε ως παράνομους εκείνους που επιθυμούν να υπηρετήσουν την ειρήνη, που επιθυμούν να υπηρετήσουν τα δικαιώματα, που επιθυμούν να υπηρετήσουν τη δημοκρατία. Κάπως έτσι η χούντα, αλλά και κάποια κόμματα εμφανίζουν τους φοιτητές του πολυτεχνείου ταραξίες κι κάπως έτσι σήμερα η Κυβέρνηση στοχοποιεί τους φοιτητές, στοχοποιεί τα πανεπιστήμια, προσπαθεί να εμφανίσει τα πανεπιστήμια και τους φοιτητές σαν εστίες εγκληματικότητας και κακοποιούς, την ώρα που οι κορυφαίοι κακοποιοί, η μεγαλύτερη εγκληματική οργάνωση κυβερνά τη χώρα. Είναι η Κυβέρνηση Μητσotάκη.

Κυρία Υφυπουργέ, κυρία Παπαδοπούλου, ο Υπουργός που βρίσκεται; Έχετε ιδέα που είναι;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Ναι. Είναι στο άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων στη Βαρσοβία.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Είναι στη Βαρσοβία ο Υπουργός Εξωτερικών. Και ποια ήταν η χρεία να έρθει αυτό το νομοσχέδιο που είναι σημαντικό και αφορά τη βιοποικιλότητα και αφορά το περιβάλλον; Ποια ήταν η χρεία να έρθει με αυτόν τον τρόπο, χωρίς συζήτηση; Ποια ήταν η χρεία; Καμία. Δεν άξιζε να συζητήσουμε τα θέματα προτεραιότητας του περιβάλλοντος εδώ στη Βουλή; Μάλλον δεν άξιζε, γιατί η Κυβέρνησή σας συμπτύσσει με κυβερνήσεις και πηγαίνει σε χώρες, όπου οι διεργασίες δεν είναι για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά είναι για μπιζνες στον τομέα του περιβάλλοντος και της ενέργειας. Έτσι έχει γίνει με την προτελευταία ΚΟΠ, στην οποία προέδρευε των εργασιών ένα μέλος διοικητικού συμβουλίου πετρελαϊκών εταιρειών και αυτό το μέλος διοικητικού συμβουλίου πετρελαϊκών εταιρειών επισκέφτηκε τον κ. Παπασταύρου πριν από λίγες μέρες, τον Υπουργό Ενέργειας και Περιβάλλοντος. Πηγαίνετε στο Μπακού και στο Αζερμπαϊτζάν, ενώ υπάρχουν σοβαρότατες παραβιάσεις από πλευράς του Αζερμπαϊτζάν του Διεθνούς Δικαίου, αλλά την ίδια ώρα το Αζερμπαϊτζάν δραστηριοποιείται και σίγουρα προβαίνει σε επιλήψιμες ενέργειες στον τομέα της ενέργειας. Η εξωτερική πολιτική είναι εξαιρετικά αντιφατική και εξαιρετικά προβληματική, κυρία Παπαδοπούλου και επειδή είστε διπλωμάτης, θα υποχρεωθώ να τα πω σε σας. Πώς δικαιολογείται η αφωνία του Υπουργείου Εξωτερικών; Δεν είστε πια διπλωμάτης, είστε Υφυπουργός, αλλά η καριέρα σας και οι πορείες της είναι στο Διπλωματικό Σώμα και στις υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, έτσι δεν είναι; Πώς δικαιολογείται, λοιπόν, το γεγονός της αφωνίας του Υπουργείου Εξωτερικών για την επίσκεψη Ερντογάν στην Κύπρο στα κατεχόμενα, για τα εγκλήματα σε δόξαν προεδρικό μέγαρο του ψευδοκράτους και για τις δηλώσεις του ότι ο στρατός κατοχής είναι ιδιοκτήτης των κατεχομένων; Πώς το δικαιολογείτε; Γιατί δεν είπατε κουβέντα; Γιατί το Υπουργείο Εξωτερικών απάντησε με διαρροές και πηγές; Είναι από εξωτερική πολιτική ενός κυρίαρχου κράτους; Είναι αυτό εξωτερική πολιτική που διαφυλάσσει τα συμφέροντα της χώρας;

Δεύτερη ερώτηση: Για ποιον λόγο δεν λέτε κουβέντα για το Ισραήλ; Επειδή γίνονται μπιζνες της Κυβέρνησης με ισραηλινές εταιρείες -πέφτει χρήμα εξοπλιστικών εταιρειών και μάλιστα κάνουν και έκθεση αυτές τις μέρες εδώ στην Αθήνα- και οι Υπουργοί της Κυβέρνησης κάνουν μπιζνες με μέλη μιας κυβέρνησης η οποία αυτή τη στιγμή διαπράττει γενοκτονία; Γιατί, κυρία Παπαδοπούλου, δεν λέτε κουβέντα; Και ρωτήστε και τον κ. Γεραπετρίτη. Αν τον είχα εδώ, θα τον ρώταγα, όπως έχω κάνει σε κάθε ενημέρωση που μου έχει κάνει και σε κάθε ευκαιρία και στο Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής, στο οποίο η Πλεύση Ελευθερίας συμμετέχει σταθερά και με δική μου παρουσία και με τον κ. Καζαμία. Γιατί, κυρία Παπαδοπούλου, νομιμοποιείτε έναν πρωθυπουργό που διαπράττει διεθνή εγκλήματα και είναι καταζητούμενος από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, από το όργανο αυτό, δηλαδή, που θεομοθετήθηκε από τον ΟΗΕ, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, με εργασίες της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ το 1998; Ήμουν εκεί φοιτήτρια, μέλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων που πίεζαν να υπάρξει ανεξάρτητο διεθνές ποινικό δικαστήριο, σε αντίθεση με τα ad hoc διεθνή ποινικά δικαστήρια που ήταν υπό την εξουσία του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Γιατί δεν έχετε πει τίποτα για το γεγονός ότι ο Αρχηγός του κράτους του Ισραήλ, ο Πρωθυπουργός του Ισραήλ -γιατί έχει και πρόεδρο το Ισραήλ- γιατί δεν είναι καταζητούμενος για διεθνή εγκλήματα; Πώς επιτρέπετε; Καταλαβαίνετε ότι είστε υπόλογοι για υπόθαληψη; Καταλαβαίνετε ότι όταν πηγαίνει ο Πρωθυπουργός στις 23 Οκτωβρίου του 2023 και αγκαλιάζει τον Νετανιάχου και του λέει: «Whatever happens, happens without too much of the humanitarian cost», δηλαδή, «ό,τι είναι να γίνει, ας γίνει, χωρίς υπερβολικό ανθρωπιστικό κόστος», τον ενθαρρύνει να προβεί στις πράξεις γενοκτονίας στις οποίες προέβη;

Ξέρετε πόσες επίκαιρες ερωτήσεις έχω κάνει στον κ. Μητσοτάκη γι' αυτό το θέμα; Μπορεί να είναι και είκοσι, μπορεί να είναι και παραπάνω. Δεν έρχεται να απαντήσει. Πρέπει να μου απαντήσετε εσείς. Γιατί θα θυμάστε ότι είχατε έρθει στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων ήταν τέλη του 2023, τα θυμάστε, κύριε Καζαμία, γιατί ήμασταν μαζί, ήταν η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και η Εξωτερικών, νομίζω μαζί- και είπατε τότε «το δικαίωμα της άμυνας του Ισραήλ». Όλοι έχουν δικαίωμα στην άμυνα και όταν σας ρώτησα «οι Παλαιστίνιοι έχουν;», θυμάστε τι μου απαντήσατε; Μου απαντήσατε «μη με διακόπτετε. Μη με διακόπτετε».

Είναι πιο σοβαρό να σας διακόπτω, για να σας ρωτάω για τους Παλαιστίνιους, από το να διαπράττει γενοκτονία ο Νετανιάχου. Αυτοί ακριβώς είστε. Αυτή είναι η Κυβέρνησή σας. Καταπίνουμε τη γενοκτονία και διεκτραγωδούμε την ομιλία στη Βουλή και την ποινικοποιούμε. Αυτοί είστε!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

Εγώ θέλω να μου απαντήσετε πώς δικαιολογείται να μας φέρνετε σήμερα μία σύμβαση του ΟΗΕ, που εμείς τη θεωρούμε από πάρα πολλές απόψεις σημαντική και θετική, την ώρα που εσείς τσαλαπατάτε όλα τα ψηφίσματα του ΟΗΕ, τις διαρκείς εκκλήσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ απέναντι στη γενοκτονία που διαπράττει το Ισραήλ; Τσαλαπατάτε τα εντάλματα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου κατά του Νετανιάχου και συναντιέται με την Κυβέρνηση και συναντιέται ο κ. Μητσοτάκης με τον ίδιο τον Νετανιάχου ως υπόδικο και πάλι τον αγκαλιάζει. Πώς δικαιολογείται από την άποψη των υποχρεώσεων του κράτους, με βάση τη νομοθεσία και τον ν.3003 του 2002 -του 2002!- με τον οποίο κυρώθηκε το καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου;

Πώς δικαιολογείται να είμαστε από 1^η Γενάρη του 2025 κράτος-μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, μη μόνιμο μέλος, και να είναι άφωνος και άλαλος ο Υπουργός Εξωτερικών για τις παραβιάσεις του Διεθνούς Δικαίου και του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου; Η δική μας εξήγηση είναι ότι είστε επίορκοι. Διότι δίνετε όρκο και ο όρκος που δίνετε στη διαδικασία όρκισης της κυβέρνησης έχει να κάνει με την πίστη στο Σύνταγμα και τη διαφύλαξη των συμφερόντων της χώρας και εσείς τα παραβιάζετε για οικονομικά συμφέροντα με κράτη τα οποία δυστυχώς εγκληματούν.

Γίνεται σόλος στις Ηνωμένες Πολιτείες στα πανεπιστήμια για τη χρηματοδότηση του Ισραήλ από πανεπιστήμια. Ποινικοποιούνται οι αντιδράσεις των φοιτητών. Και είμαι περήφανη επειδή είμαι και απόφοιτη ενός αμερικανικού πανεπιστημίου στο δεύτερο μεταπτυχιακό μου, του Κολούμπια, είμαι περήφανη για τους φοιτητές του πανεπιστημίου αυτού που ξεκίνησαν την αντίδραση στα εγκλήματα του Ισραήλ. Είμαι περήφανη για τους φοιτητές που αντιδρούν απέναντι στις εξουσίες που κανοναρχούν.

Χτες ακούσαμε φοβερά πράγματα! Μας είπαν ότι είμαστε πασιφιστές, δηλαδή ειρηνιστές, ότι αγαπάμε την ειρήνη. Ο εισηγητής σας, πρώην στρατιωτικός, μας το είπε ότι είμαστε πασιφιστές και αυτό σημαίνει ότι νομιμοποιούμε τον Τραμπ. Πώς δικαιολογείται να μην έχετε καταγγείλει τις δηλώσεις του κ. Τραμπ ότι θα εκκαθαρίσει τη Γάζα από τους Παλαιστίνιους;

Τι με κοιτάτε συνοφρυωμένη, κυρία Παπαδοπούλου; Δεν τα έχετε ακούσει;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Νομίζω ότι έχουμε αναφερθεί σε αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, όχι διάλογο.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Νομίζετε; Γιατί είναι αναγγελία διεθνούς εγκλήματος

αυτές οι δηλώσεις, όπως και το ΑΙ βίντεο για τη «ΡΙβιέρα» στη Γάζα. Και το να νομίζετε ότι έχετε αναφερθεί ξέρετε είναι σοβαρή υποβάθμιση αυτού που συμβαίνει.

Κυρίες και κύριοι, η Πλεύση Ελευθερίας έχει βεβαίως καταθέσει κατ' επανάληψη προτάσεις για το περιβάλλον και θα καταθέσουμε στην πορεία και θα παρουσιάσουμε και το πρόγραμμά μας για το περιβάλλον, όπως και για κάθε πεδίο που αφορά τη χώρα μας. Ξέρουμε πολύ καλά ότι στην Ελλάδα και το ξέρω βιωματικά, υπερασπιζόμενη κινήματα και ανθρώπους που υπερασπίζονται το περιβάλλον απέναντι σε διεφθαρμένες, αυταρχικές δημοτικές αρχές, αυτοδιοικητικές αρχές, στον Βόλο με τον Μπέο, στην Αιγείρα με τον ΧΥΤΑ Αιγείρας που τον κλείσαμε, στην Κέρκυρα με τη Λευκίμμη, στον Ωρωπό για τις βιομηχανίες του Ασωπού, σε ένα σωρό πεδία, κι από την αρχή της δικηγορίας μου αυτό το οποίο διαπιστώνω είναι αυτό το οποίο εσείς κάνετε ότι δεν ξέρετε, ότι κάνετε μπίζνες στον τομέα του περιβάλλοντος και της ενέργειας, ότι υποβαθμίζετε το περιβάλλον σταθερά γιατί δεν το λογίζετε ως ανθρωπινό δικαίωμα, όπως είναι θεσμοθετημένο, και γιατί το θυσιάζετε στον βωμό των χρημάτων και μάλιστα και των προσωπικών ωφελημάτων.

Σε αυτή την παρέμβαση εγώ θα ήθελα να επισημάνω -και αμέσως μετά, στις 12.00', θα πάω στη Διάσκεψη των Προέδρων- τα εξής: Πρώτον, από χθες είναι απολύτως εμπεριστατωμένο ότι οι διαδικασίες παρακολούθησών, υποκλοπών και ακόμη και ηχογραφησών συνομιλιών πολιτικών Αρχηγών μαίνονται εντός του κτιρίου της Βουλής από υπαλλήλους του Προέδρου της Βουλής, με εντολή του. Το ομολόγησε όταν πήγε στους κοινοβουλευτικούς συντάκτες, αντί να έρθει εδώ, στην Έδρα του Προέδρου, και είπε: «τους καταχέρισσα». Τους καταχέρισσε; Δηλαδή, τους έδειρε; Μάλωσε τα κακά παιδιά; Είπε: «Αυτοί παραπήθηκαν, αλλά εγώ δεν δέχτηκα τις παραιτήσεις». Γιατί; Γιατί αυτοί που με ηχογραφούσαν παραιτήθηκαν ηρωικά και εκείνος δεν δέχεται ότι είναι λόγος παραιτήσης; Όχι, δεν δέχθηκε τις παραιτήσεις γιατί πήγαν με εντολή του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Και παρακαλώ, κυρία Πρόεδρε...

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Ναι, κι εγώ παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία Πρόεδρε, αντί για 5 λεπτά μιλάτε 21' και 55". Καταλαβαίνετε...

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Και ο προηγούμενος μίλησε 22',...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ο προηγούμενος μίλησε 21' και 47", κυρία Πρόεδρε.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας):...αλλά δεν κάνατε αυτό που κάνετε τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δεν ξέρω αν κάνετε αυτόν τον διαγωνισμό αν θα μιλήσετε περισσότερο εσείς ή ο κ. Βελόπουλος.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Δεν κάνω διαγωνισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Σε κάθε περίπτωση προνομακική μεταχείριση νομίζω δεν δικαιούται κανείς εδώ μέσα. Παρακαλώ.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Ούτε εσείς. Και ούτε ο Πρόεδρος της Βουλής...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κυρία Πρόεδρε. Καταλαβαίνετε τι λέω. Δεν υπάρχει λόγος εντάσεως. Παρακαλώ, ολοκληρώστε τη σκέψη σας.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Εσείς δημιουργείτε την ένταση. Γιατί εγώ έκλεινα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ολοκληρώστε τη σκέψη σας. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα σας αφήσω να μιλάτε όση ώρα θέλετε, κυρία Πρόεδρε. Υπάρχουν κανόνες. Τα παιδιά από πάνω βλέπουν να γράφει 5 λεπτά το χρονόμετρο και να είναι 22' και 29". Τι να πούμε στα παιδιά που ακούν από εκεί πάνω -για πείτε μου-, ότι υπάρχουν κανονισμοί που πρέπει να λειτουργούν ή να μη λειτουργούν; Τι να πω στα παιδιά;

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Πείτε στα παιδιά γιατί βλέπουν μια άδεια Βουλή και γιατί δεν είναι οι Βουλευτές σας εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Είναι κύρωση σύμβασης σήμερα και δεν δικαιούνται να μιλήσουν οι Βουλευτές, γι' αυτό δεν έχει Βουλευτές μέσα. Μιλάνε μόνο οι εισηγητές.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Πείτε στα παιδιά πού είναι οι Βουλευτές σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τι να εξηγήσω στα παιδιά για το ότι αντί για 5 λεπτά έχει φθάσει στα 23; Παρακαλώ.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Τα παιδιά ξέρετε καταλαβαίνουν πολύ καλύτερα από όσο νομίζετε τι συμβαίνει. Εγώ λοιπόν αφήνω στην κρίση των παιδιών αυτό που συμβαίνει, ότι είναι άδεια η Βουλή και δεν έρχονται οι Βουλευτές, ότι ένας Πρόεδρος ουρλιάζει για να μη μιλήσει μία Πρόεδρος που την ηχογραφούσαν χτες, ότι υπάρχει αυτή η στοχοποίηση ενός ανθρώπου ο οποίος παλεύει για να υπάρξει δικαιοσύνη στο έγκλημα των Τεμπών, για τα παιδιά τα οποία σκοτώσατε, κύριε Γεωργαντά εσείς και η Κυβέρνησή σας. Καταλαβαίνουν, λοιπόν, τα παιδιά και εγώ τα παιδιά εμπιστεύομαι.

Γεια σας, παιδιά. Εμείς θα φροντίσουμε να ζήσετε σε μια καλύτερη χώρα!

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Απλώς, για να γνωρίζουν τα παιδιά, σήμερα έχουμε κύρωση σύμβασης. Η κύρωση σύμβασης σημαίνει ότι μιλάνε μόνο οι εισηγητές από κάθε ένα από τα κόμματα και δεν έχουν δικαίωμα να μιλήσουν οι Βουλευτές. Δηλαδή εννέα κόμματα, εννέα Βουλευτές και οι κοινοβουλευτικοί, γι' αυτό βρίσκεται λίγος κόσμος σήμερα εδώ.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Πού είναι οι Βουλευτές; Παίρνουν μισθούς και είναι άφαντοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δεν έχετε τον λόγο, κυρία Πρόεδρε. Παρακαλώ.

Σε κάθε περίπτωση αρχή της δημοκρατίας μας είναι η τήρηση των κανόνων.

Κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης.

Σας καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Εν αναμονή του επόμενου Προέδρου Κοινοβουλευτικής Ομάδας, υπάρχει Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος που θέλει τον λόγο;

ΤΑΣΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ξεκινάμε από τη Νίκη και τον Κοινοβουλευτικό της Εκπρόσωπο κ. Οικονομόπουλο και αμέσως μετά θα μιλήσει η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας.

Ορίστε, έχετε τον λόγο, κύριε Οικονομόπουλε.

ΤΑΣΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η προς κύρωση συμφωνία έρχεται λίγες μέρες μετά την ανακοίνωση και τη δημοσιοποίηση ενός χάρτη σχετικά με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, χωρίς όμως να έχουμε ακόμη όλες τις πληροφορίες διαθέσιμες για την εξέλιξη του θέματος από επίσημες πηγές. Εύλογα θεωρήθηκε ότι σχετίζεται με αυτό το θέμα. Πράγματι, μέρος του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού είναι και η μέριμνα για τη βιοποικιλότητα, όμως δεν είναι το μόνο ούτε το σπουδαιότερο από τη στιγμή που εμπλέκονται και άλλα ζητήματα, ακόμη και εθνικής κυριαρχίας.

Για εμάς στη Νίκη όχι μόνο χρειάζεται να υπάρχουν συμφωνίες ανάσχεσης της καταστροφής του φυσικού πλούτου, αλλά και νέα αντίληψη που δεν θα βασίζεται στο «ο ρυπαίνων πληρώνει», αλλά στο «δεν ρυπαίνω, για να μην πληρώσω με τη ζωή τη δική μου και των επόμενων γενεών». Η ζωή δεν αποτιμάται σε χρήμα.

Η παρούσα συμφωνία αφορά όμως και άλλες παραμέτρους.

Δεν αφορά μόνο την προστασία της φύσης, αλλά και την οικονομία από την εκμετάλλευση των γονιδίων της θαλάσσιας ζωής, ακόμη και ιεραρχικές σχέσεις εξουσίας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, ακόμη και σε ζητήματα εθνικής κυριαρχίας.

Οι θεματικοί άξονες της συμφωνίας αντιστοιχούν στα μέρη της συμφωνίας, δηλαδή αφορά πρώτον, στην αξιοποίηση του χώρου των θαλασσών μέσω των προστατευόμενων περιοχών που για διάφορους λόγους θα ανακηρυχθούν, δεύτερον τη συνετή και βιώσιμη χρήση του γενετικού υλικού των θαλασσών που στο μέλλον μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διάφορων ειδών θαλάσσιες καλλιέργειες, τρίτον τη μεταφορά και ανάπτυξη σχετικής τεχνολογίας, τέταρτον την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων και πέμπτον, τη διακυβέρνηση και τα όργανα που θα συσταθούν.

Από τους πέντε άξονες υπάρχει προηγούμενη ανάλογη εμπειρία για τους πρώτο, τρίτο και πέμπτο, ενώ δεν υπάρχει και για τους δεύτερο και τέταρτο που αφορούν σε ρυπάνσεις, διότι δεν μπορούμε εκ των προτέρων να γνωρίζουμε το εξ ορισμού άγνωστο. Οι ρυπάνσεις δεν ανήκουν μόνο σε ένα είδος και δεν είναι πάντα ανατάξιμες.

Ομοίως άγνωστες είναι και οι επιδράσεις από μεταλλάξεις στην ισορροπία των οικοσυστημάτων. Με τι θα πληρώσουμε και σε ποιον τις καρκινογενέσεις που θα οδηγήσουν στον θάνατο από επικίνδυνα χημικά ή με ραδιενέργεια τους ανθρώπους των νησιών που θα ζουν κοντά στα σημεία πόντησης τέτοιων υλικών; Νομίζουμε ότι αρκεί η βιώσιμη ανάπτυξη και δεν θα πρέπει να υπάρξει και ηθική συνείδηση για την καλή χρήση της φύσης. Αυτό ακριβώς είναι που πρέπει να αλλάξει ως νοοτροπία.

Το όλο πνεύμα της υπό κύρωσης συμφωνίας στην οποία έχουν ήδη προσηγορήσει πολλά κράτη είναι οικονομικοκεντρικό με μια επίφαση οικολογίας για να μην προκαλούνται αντιδράσεις. Είναι τυποποιημένο κείμενο και είναι πανομοιότυπο με άλλων ανάλογων συμφωνιών και δεν πρωτοτυπεί. Δεν θεωρούμε κακή σε κάθε σημείο αυτήν την προσπάθεια, αν ήταν άδολη και ειλικρινής, αλλά τη θεωρούμε αναμικτή, αδύναμη και με υποκριπτόμενα συμφέροντα πολλών ειδών.

Δεν μπορεί να προστατεύσει πράγματι το περιβάλλον και τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, αν δεν βγει από τη μέση η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», η οποία είναι η αιτία της αποτυχίας του δυτικού πολιτισμού να έρθει σε αρμονία με τη φύση. Είναι μια αρχή υπονομευτική του σεβασμού της φύσης και απαράδεκτη, για να μην πω βλάσφημη από ορθόδοξης χριστιανικής πλευράς. Ακόμη και άθεος να είναι κανείς, αν σέβεται τη φύση, θα αναγνωρίσει ότι αν βλέπουμε τη φύση ως σκουπιδοτενεκέ, τότε θα είμαστε καλύτερα από τα σκουπίδια που θα τοποθετήσουμε σε αυτόν. Το καπιταλιστικό πνεύμα είναι κάτι χειρότερο από αθεΐα, αφού τα πάντα τα υποβιβάζει και τα αποτιμά σε οικονομικά μεγέθη, ακόμα και την ανθρώπινη ζωή.

Ας δούμε τα διάφορα μέρη της συμφωνίας και ας προσέξουμε τους όρους που χρησιμοποιούνται.

Στο πρώτο μέρος τίθενται οι γενικές αρχές και μια βασική αιτία είναι η εθνική δικαιοδοσία, το άρθρο 3. Ποιο είναι το εύρος αυτής; Οι περισσότεροι αδυνατούν να το προσδιορίσουν επειδή δεν ορίζεται μονοσήμαντα για κάθε χώρα. Αυτή η έννοια είναι το κλειδί για την κατανόηση της συμφωνίας και του θετικού ή μη αποτυπώματός της.

Εύρος της εθνικής δικαιοδοσίας είναι όλος ο χώρος εντός του οποίου ασκείται έστω και ένα δικαίωμα κάποιου κράτους. Δηλαδή αν η ΑΟΖ έχει ανακηρυχθεί, περιλαμβάνει και την ΑΟΖ. Αν δεν έχει ανακηρυχθεί, περιλαμβάνει μόνο τις άλλες ζώνες, παραδείγματος χάριν χωρικά ύδατα και υφαλοκρηπίδα. Αν έχουν αυτά ανακηρυχθεί στα 12 μίλια, φτάνει στα 12, αν είναι στα 6, τότε φτάνει μόνο στα 6. Δεν έχει, συνεπώς, μία και την αυτή σημασία για όλα τα κράτη, αλλά εξαρτάται από το τι έχει ανακηρύξει και γνωστοποιήσει στα διεθνή όργανα και συγκεκριμένα στον ΟΗΕ το κράτος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Συνεπώς, αν λάβει ισχύ η παρούσα μετά την παρέλευση εκατόν είκοσι ημερών από την κύρωση το 60ου συμβαλλόμενου,

τότε εμείς θα εγκλωβιστούμε στην εικόνα που θα έχουμε εκείνη τη στιγμή.

Η Τουρκία που ήδη έχει υπογράψει, αν θα έχει τότε κυρώσει, θα μπορεί κανονικά και νόμιμα να ιδρύσει δραστηριότητα στον χώρο που εμείς θα θέλουμε να ανακηρύξουμε ΑΟΖ. Για να την αποβάλουμε θα μας κοστίσει πολύ, ανάλογα με το πόσο θα έχει προλάβει να προχωρήσει. Ταυτόχρονα, θα αποκτήσει έρεισμα για προσφυγή σε διεθνή δικαστήρια όπου θα απλώσει τη βεντάλια των διεκδικήσεων της. Αυτό θέλουμε; Προφανώς όχι.

Πρέπει λοιπόν αν κυρώσουμε την παρούσα, να προβούμε εγκαίρως σε ανακήρυξη ΑΟΖ και επέκταση των 6 μιλίων σε 12. Αλλιώς μετά θα είναι δύσκολο έως αδύνατο. Αυτή είναι η αντικειμενικά ορθή στρατηγική.

Σας καλούμε να μην αφήσετε εκκρεμή ζητήματα, διότι θα εμπλακούμε άσκοπα σε προστριβές με τη γείτονα χώρα με άδηλη κατάληξη.

Για όλους αυτούς τους λόγους ψηφίζουμε «παρών».

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος από το ΚΚΕ, η κ. Μανωλάκου.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Δεν είναι τυχαίες οι αναφορές που γίνονται από ομιλητές ότι η παρούσα συνθήκη σχετίζεται με τα ελληνοτουρκικά και εμείς προσθέτουμε και με τη συνεκμετάλλευση του Αιγαίου.

Εφαρχής λοιπόν να πω ότι το κόμμα μας έχει τοποθετηθεί για τον ελληνοτουρκικό διάλογο και τον λεγόμενο οδικό χάρτη που αποφασίστηκε στη νατοϊκή σύνοδο στο Βιλνιους το 2023. Έχουμε σημειώσει ότι συζητείται συμβιβασμός για την ενίσχυση της νοτιοανατολικής πτέρυγας του ΝΑΤΟ και τη συνεκμετάλλευση φυσικών πόρων σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο, σε όφελος των οικονομικών ομίλων και σε βάρος των λαών.

Είναι φανερό λοιπόν ότι υπάρχει ένα παζάρι της Κυβέρνησης με την τουρκική αστική τάξη για τις θαλάσσιες ζώνες σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο. Είναι, επίσης, γνωστό ότι στον τουρκικό χάρτη για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό επιχειρείται διχοτόμηση του Αιγαίου. Συνεπώς, πρόκειται για σύνθετα ζητήματα που αφορούν και το θέμα που συζητάμε.

Ελληνική επιχειρηματική αποστολή είναι στην Κωνσταντινούπολη 8 και 9 Μαΐου στο πλαίσιο της θετικής ατζέντας, δηλαδή είναι άλλη μια ένδειξη ότι οι μπίζνες ανοίγουν τον δρόμο για διευθετήσεις που αντιστρατεύονται τα λαϊκά συμφέροντα.

Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός πατάει πάνω στη συμφωνία καθορισμού ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας - Αιγύπτου, η οποία αναγνώρισε μειωμένη επήρεια για την Ελλάδα ακόμα και στο μεγαλύτερο ελληνικό νησί της Κρήτης και γενικά αφορούσε μερική οριοθέτηση, γκριζάροντας όλη την περιοχή από ανατολικά της Ρόδου μέχρι το Καστελόριζο, δείχνοντας κάποια ανοχή, να το πούμε και έτσι, προς την Άγκυρα και δημιουργώντας επικίνδυνο προηγούμενο για τα ελληνικά και κυπριακά δικαιώματα σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο.

Εξάλλου ο Υπουργός Εξωτερικών για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό πρόσφατα τοποθετήθηκε, λέγοντας ότι ο σχεδιασμός αποτυπώνει σε χάρτη τα απώτατα δυνητικά όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, εν όψει μιας οριοθέτησης που βάσει Διεθνούς Δικαίου αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ κρατών με παρακείμενες ή αντικείμενες ακτές και κάλεσε σε προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, το οποίο αποτελεί μέρος των ιμπεριαλιστικών αντιθέσεων και ανταγωνισμών και δεν μπορεί να εξασφαλίσει τα κυριαρχικά δικαιώματα, όπως είπε ο κύριος Υπουργός Εξωτερικών.

Στις ελληνοτουρκικές διενέξεις η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ αποτελεί επισημώς τη μοναδική διαφορά της χώρας με την Τουρκία, με όλα τα υπόλοιπα ζητήματα -αποστρατιωτικοποίηση νησιών Αιγαίου, γκριζες ζώνες, χωρικά ύδατα, ΑΟΖ, Έβρος, εθνικού εναέριου χώρου κ.λπ.- να αποτελούν διεκδικήσεις της Τουρκίας τις οποίες προβάλλει μονομερώς.

Η Τουρκία πρακτικά και επισημώς αμφισβητεί τα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Ακόμα διατείνεται πως τα νησιά του Ανα-

τολικού Αιγαίου δεν δικαιούνται υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ. Γι' αυτό τι έχουμε; Την Άγκυρα να αντιδρά στις έρευνες και στην πόντιση καλωδίου ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας και Κύπρου, εφόσον η Ελλάδα δεν ζητάει πρώτα άδεια από τις τουρκικές αρχές, να πιέζει στο κλείσιμο μέσα στα 6 ναυτικά μίλια των χωρικών υδάτων, όπως στην Κάσο, Κάρπαθο, προβάλλοντας το σύνολο των απαράδεκτων διεκδικήσεων και ταυτόχρονα, στο πρώτο τρίμηνο φέτος να έχουν καταγραφεί πεντακόσια ενενήντα πέντε περιστατικά παραβίασης των ελληνικών χωρικών υδάτων.

Θα πει κανείς: «Μα, εδώ συζητάμε μια συνθήκη για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας». Ναι, υπό τον όρο να έχουν οριστεί επακριβώς τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας και ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός, πράγμα που δεν έχει γίνει για την Ελλάδα και είναι επικίνδυνος ο εφησυχασμός που καλλιεργεί η Κυβέρνηση περί ήρεμων νερών.

Συνεπώς, στην παρούσα Συνθήκη υπάρχουν και γεωπολιτικά ζητήματα, τα οποία το ΚΚΕ αντιμετωπίζει από τη σκοπιά των λαϊκών συμφερόντων. Η θαλάσσια βιοποικιλότητα πέρα από την εθνική δικαιοδοσία εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, που συμπεριλαμβάνει την αιγιαλίτιδα ζώνη, την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ. Γι' αυτό υπήρξε το συμπληρωματικό επίσημο κείμενο της Τουρκίας για τη συνθήκη, που υπέγραψε ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών και το ανέφερε επί λέξει η εισηγήτριά μας στην ομιλία της.

Άρα, το ζήτημα της βιοποικιλότητας προωθείται για να αξιοποιηθεί και στο πλαίσιο της ιμπεριαλιστικής διεύθυνσης σε λιγότερο ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες με την ένταση της εκμετάλλευσης των θαλάσσιων οργανισμών σαν εμπορεύματα. Φαίνεται, λοιπόν, και στη σύμβαση αυτή ότι η βιοποικιλότητα συνδέεται και με επιχειρηματικούς ομίλους.

Αυτός, λοιπόν, είναι ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής. Δεν προστατεύει το περιβάλλον, αλλά το κέρδος των καπιταλιστών. Εξάλλου η αποκάλυψη των πραγματικών προθέσεων εκμετάλλευσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας φαίνεται και σε ορισμένα άρθρα της συμφωνίας, όπως στο άρθρο 7 και στη γενική αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», που συνολικά σημαίνει ότι ο ρυπαίνων πληρώνει και έχει οδηγήσει σε παραπέρα καταστροφή του περιβάλλοντος και στο κερδοφόρο χρηματιστήριο ρύπων. Και, βεβαίως, με βάση αυτό, συνεχίζει να ρυπαίνει αλλά και να αγοράζει ή να πουλάει δικαιώματα ρύπων. Συνεπώς, το καταψηφίζουμε.

Τελειώνοντας, θέλω να θυμίσω ότι ο 7^{ος} Αγώνας Δρόμου Ειρήνης «Γρηγόρης Λαμπράκης» γίνεται το Σάββατο 17 Μάη στην Τρίπολη, προς τιμή του αγωνιστή και μάρτυρα της ειρήνης Γρηγορίου Λαμπράκη και στην Αττική ο 42^{ος} Μαραθώνιος και πορεία ειρήνης είναι στις 18 Μάη η ΕΕΔΥΕ απευθύνει κάλεσμα συμμετοχής και αλληλεγγύης στον λαό της Παλαιστίνης βροντοφωνάζοντας «όχι» στους εξοπλισμούς και στα ιμπεριαλιστικά σχέδια ΗΠΑ, ΝΑΤΟ, Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, βροντοφωνάζει και βροντοφωνάζουμε: «Έξω η Ελλάδα από του πολέμου τα σφαγεία, λευτεριά στην Παλαιστίνη!».

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία συνάδελφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΣ: Μένουν πολλοί ομιλητές ακόμα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ακολουθεί ο κ. Χαρίτσης και στο τέλος η κυρία Υφυπουργός, δεν έχω κάποιον άλλο αυτήν τη στιγμή. Θα σας ενημερώσω.

Τον λόγο τον έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς κ. Χαρίτσης.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω με μια κινηματογραφική αναφορά σε μια πολύ ενδιαφέρουσα και ανατριχιαστική ταινία η οποία προβλήθηκε στις αίθουσες πριν από έναν χρόνο και κάτι παραπάνω με τίτλο «Ζώνη ενδιαφέροντος», μια ειδυλλιακή αναπαράσταση της οικογενειακής καθημερινότητας, τοποθετημένης ακριβώς δίπλα από το στρατόπεδο του Άουσβιτς. Η κανονικότητα και η απόλυτη φρίκη του Ολοκαυτώματος χωρίζονταν μόλις από έναν τοίχο.

Τα λέω αυτά, γιατί σήμερα βρισκόμαστε στην επέτειο των

ογδόντα χρόνων από τη μεγάλη ιστορική αντιφασιστική νίκη, των ογδόντα χρόνων από τη λήξη του πλέον αιματοβαμμένου πολέμου που γνώρισε η ανθρωπότητα. Και ξέρουμε ή –τουλάχιστον– θα έπρεπε να ξέρουμε ότι η νίκη ενάντια στον ναζισμό, η νίκη ενάντια στην «κοινοτοπία του κακού» σημαίνει ή θα έπρεπε να σημαίνει ότι κανείς και καμία δεν δικαιούται να υποκρίνεται πως δεν γνωρίζει τι διαδραματίζεται ακριβώς πίσω από τον τοίχο του σπιτιού του, τι διαδραματίζεται στη γειτονιά μας. Και το λέω αυτό, κυρία Υφυπουργέ, γιατί σήμερα, εδώ συζητάμε για την κύρωση μιας διεθνούς σύμβασης, μιας σημαντικής συμφωνίας, που συνομολογήθηκε στο πλαίσιο του ΟΗΕ για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων που βρίσκονται εκτός των εθνικών χωρικών υδάτων.

Επιτρέψτε μου να πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η σημερινή συζήτηση είναι υποκριτική και είναι υποκριτική από πολλές απόψεις. Είναι υποκριτική, γιατί τι καλούμαστε να κάνουμε σήμερα; Ναι, να κυρώσουμε μια συμφωνία των Ηνωμένων Εθνών για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, την ίδια ακριβώς στιγμή που από τη μία μας καλεί η Κυβέρνηση να κυρώσουμε αυτήν τη συμφωνία, η ίδια Κυβέρνηση αγνοεί επιδεικτικά τα όσα έχουν διατυπωθεί από τον ίδιο τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών για το γεγονός ότι στην Παλαιστίνη, εδώ και περισσότερο από έναν χρόνο, συντελείται μια γενοκτονία.

Τι βλέπουν οι πολίτες να κάνει το Υπουργείο Εσωτερικών; Να συνομολογεί από τη μία την αναγκαιότητα η χώρα μας να κυρώσει μια σύμβαση που αφορά στο Διεθνές Δίκαιο, εν προκειμένω το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο, και την ίδια στιγμή να αρνείται να αρθρώσει έστω και μισή λέξη, μισή κουβέντα για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας που συντελούνται στην Παλαιστίνη.

Αφού, λοιπόν, εδώ σήμερα συζητάμε ένα κείμενο του ΟΗΕ, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, να δούμε και να θυμηθούμε πώς ο ίδιος ο ΟΗΕ ορίζει τη γενοκτονία. «Μεθοδική εξολόθρευση, ολική ή μερική, μιας εθνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας». Έτσι λέει ο ΟΗΕ ότι ορίζεται η γενοκτονία.

Και τι ακούμε όλοι μας όταν ο Υπουργός Οικονομικών του Ισραήλ λέει ότι η Γάζα θα καταστραφεί ολοσχερώς, οι πολίτες θα μεταφερθούν στον νότο σε μια ανθρωπιστική ζώνη όπου δεν θα υπάρχει Χαμάς ή τρομοκρατία και από εκεί θα ξεκινήσουν να φεύγουν μαζικά σε τρίτες χώρες; Είναι ή δεν είναι γενοκτονία αυτό;

Να λέμε, επιτέλους, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, τα πράγματα με το όνομά τους: Στη Γάζα συντελείται γενοκτονία. Ο ακροδεξιός Νετανιάχου έχει φτάσει στο σημείο να μην επιτρέπει καν να φτάσει ανθρωπιστική βοήθεια και όσοι στη Γάζα επιβιώνουν από τις βόμβες, πεθαίνουν από την έλλειψη τροφίμων και την αστία και πεθαίνουν παιδιά, ακριβώς, λόγω της πολιτικής της κυβέρνησης Νετανιάχου.

Και είναι εκκωφαντική η σιωπή της Δύσης, κι είναι εκκωφαντική η σιωπή της Κυβέρνησης Μητσοτάκη γι' αυτήν την ντροπή της ανθρωπότητας που συμβαίνει στη γειτονιά μας. Και βλέπουμε τον κ. Μητσοτάκη να συναγελάζεται κάθε τρεις και λίγο, με ποιον; Με αυτόν ο οποίος είναι καταζητούμενος σήμερα για εγκλήματα πολέμου από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο. Αυτά, λοιπόν, βλέπουν οι πολίτες σήμερα. Αυτά βλέπουν σήμερα οι πολίτες.

Εμείς, λοιπόν, λέμε, και λέω κι εγώ εκ μέρους της Νέας Αριστεράς, όχι στο όνομά μας, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, όχι στο όνομά μας.

Πριν από λίγες ημέρες μάθαμε από έναν Έλληνα καθηγητή, του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας συγκεκριμένα, τον κ. Πολίτη, για το αδιανόητο περιστατικό που έλαβε χώρα στην καρδιά της Μεσογείου, κοντά στα χωρικά ύδατα της Μάλτας, επίθεση με drone σε πλοίο με ανθρωπιστική βοήθεια για τη Γάζα.

Και τι έκανε το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών γι' αυτήν την υπόθεση; Τι κάνατε, κυρία Υπουργέ; Αυτό είναι διεθνής πειρατεία στα νερά της Μεσογείου, και το ανέχεστε; Άσκησε ποτέ η Κυβέρνηση κάποιοι είδους πίεση προς την κυβέρνηση του Ισραήλ για όλα αυτά τα αδιανόητα που συμβαίνουν στη Λωρίδα της Γάζας; Όχι.

Τι έκανε, όμως, αντ' αυτού; Φρόντισε με τυμπανοκρουσίες η

Κυβέρνηση να στηρίξει αυτές τις ημέρες μια μεγάλη διεθνή έκθεση οπλικών συστημάτων εδώ στην Αθήνα, στην οποία συμμετέχουν και ισραηλινές εταιρείες, οι οποίες δοκιμάζουν τα νέα όπλα στα κεφάλια μικρών παιδιών στη Γάζα. Είναι ντροπή αυτό το οποίο συμβαίνει. Είναι ντροπή, κυρία Υπουργέ.

Και έρχεστε σήμερα εδώ να επιβεβαιώσετε ρητορικά το ενδιαφέρον σας για τη διεθνή συνεργασία στα θαλάσσια οικοσυστήματα εκτός εθνικών χωρικών υδάτων. Τι έγινε με τους εξακόσιους πνιγμένους στο ναυάγιο της Πύλου πριν από δύο χρόνια;

Εκεί δεν υπήρχε ευαισθησία, δεν υπήρχε κανένα ενδιαφέρον. Εκεί ήταν μετανάστες εκτός εθνικών χωρικών υδάτων και δέχτην, δεν είχατε ευθύνη για την επιχείρηση διάσωσης.

Δεν μιλάμε για σεβασμό στις διεθνείς συμβάσεις, όπως σε αυτές για την ασφάλεια της ανθρωπίνης ζωής στη θάλασσα και για τη ναυτική έρευνα και διάσωση, όμως, ούτε τις απαραίτητες πληροφορίες που ζήτησε η Frontex -το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Frontex συγκεκριμένα- δεν παρείχε η ελληνική πλευρά, η ελληνική Κυβέρνηση γι' αυτό το αδιανόητο ναυάγιο που έγινε στα ανοιχτά της Πύλου.

Και, βεβαίως, κυρία Υφυπουργέ, κουβέντα για το υπόμνημα του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, που δημοσιοποιήθηκε μόλις προχθές, σχετικά με την μετανάστευση και τον έλεγχο των συνόρων, υπόμνημα αναλυτικότατο για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τις συστηματικές και οργανωμένες επαναπροωθήσεις, για την απαλλαγή χωρίς εσωτερικές έρευνες των επιχειρησιακών σωμάτων που είναι υπεύθυνα για την ασφάλεια στη θάλασσα. Όλα αυτά, λοιπόν, βλέπουν οι πολίτες, όλη αυτή την υποκρισία.

Μιας και μίλησα για υποκρισία, να έρθω και στο προκείμενο και στο αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης για την προστασία της βιοποικιλότητας και την προστασία των θαλασσών. Εδώ κι αν έχουμε υποκρισία -μέγιστη υποκρισία- και να γίνω συγκεκριμένος.

Οικολογική υποκρισία νούμερο ένα: Τι κάνει η υπό κύρωση συμφωνία; Εισάγει μηχανισμούς για τη διαχείριση θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών. Μάλιστα, πολύ ωραία. Σωστά. Πάμε έναν χρόνο πίσω. Ένατη Διεθνής Διάσκεψη για τους Ωκεανούς. Η χώρα μας αναλαμβάνει θεσμικές δεσμεύσεις για τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές.

Ενδεικτικά, λοιπόν, και μόνο, σας αναφέρω -και σας παραπέμπω για περισσότερα στοιχεία στο σχετικό παρατηρητήριο που έχουν συστήσει οι, πάντα πολύτιμες σε τέτοια ζητήματα, περιβαλλοντικές οργανώσεις- τα εξής: Χωροταξικός σχεδιασμός των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, βαθμός προόδου για τη χώρα μας 5%. Δέσμευση για αποκατάσταση του 30% των θαλάσσιων οικοτόπων, βαθμός υλοποίησης για τη χώρα μας 0%. Καθιέρωση εθνικού συστήματος παρακολούθησης και επιτήρησης θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, βαθμός υλοποίησης 15%. Μιλάμε για τα εντός εθνικών χωρικών υδάτων, όχι για τα εκτός εθνικής δικαιοδοσίας. Να, λοιπόν, η υποκρισία. Τίποτα δεν έχει γίνει όλο αυτόν τον χρόνο.

Δεύτερη και μεγαλύτερη -επιτρέψτε μου να πω- οικολογική υποκρισία: Έχει δεσμευτεί η χώρα μας να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα για το 2050; Ναι ή όχι; Ναι, είναι η σαφής απάντηση. Τι κάνει η Κυβέρνηση Μητσοτάκη γι' αυτό; Επιλέγει την ακριβώς αντίθετη οδό. Επενδύει και ποντάρει στην εξόρυξη υδρογονανθράκων. Προσκαλεί τη Chevron -σύμβολο του παλιού ρυπογόνου καταστροφικού μοντέλου- για εξορύξεις υδρογονανθράκων νότια της Πελοποννήσου και της Κρήτης.

Είναι συμβατή η διαδικασία της εξόρυξης, δηλαδή η συνέχιση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα με την κλιματική ουδετερότητα; Σαφέστατα και όχι. Όχι! Δεν μπορείς από τη μία να μιλάς για σύμβαση για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και από την άλλη να υπογράφεις συμβάσεις για εξορύξεις που στην πραγματικότητα, αποτελούν απειλή για τη βιοποικιλότητα. Νομίζω ότι εδώ πλέον κοροϊδευόμαστε, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, γι' αυτό μίλησα εξ αρχής για υποκρισία.

Θεωρώ ότι σε τόσο μεγάλα ζητήματα πρέπει όλοι να επιλέγουμε με ποια πλευρά είμαστε. Εμείς, ως Νέα Αριστερά, επιλέξαμε και επιλέγουμε με ποια πλευρά είμαστε. Πριν από λίγες ημέρες καταθέσαμε εδώ στο Κοινοβούλιο μια πρόταση νόμου,

μια ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη πρόταση νόμου για την πλήρη απαγόρευση έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων σε χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές της Ελλάδας και καλούμε και όλα τα κόμματα της προοδευτικής Αντιπολίτευσης να πάρουν μια σαφή θέση, μια καθαρή στάση, απέναντι σε αυτό το πολύ σημαντικό ζήτημα, το στρατηγικό ζήτημα για το μέλλον μας που αφορά στην απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και από τα ενεργειακά λάμπι.

Σε μια χώρα όπως η δική μας, όπως η Ελλάδα -που ήδη βιώνει τις καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής από τη θεσσαλία μέχρι τη λειψυδρία και τις καταστροφές στην αγροτική παραγωγή και τα χιλιάδες καμένα στρέμματα δάσους- δεν υπάρχει χώρος ούτε για προσχήματα ούτε για καθυστερήσεις.

Την ώρα που οι Ηνωμένες Πολιτείες του Ντόναλντ Τραμπ πιέζουν για περισσότερα ορυκτά καύσιμα και την ώρα που στην Ευρώπη ακροδεξιό ηγέτες και κυβερνήσεις πλέον, επιχειρούν να συσπειρώσουν δυνάμεις ενάντια στις πολιτικές για το κλίμα, η Ελληνική Κυβέρνηση δυστυχώς, η Κυβέρνηση Μητσοτάκη, έχει διαλέξει και πάλι τη λάθος πλευρά.

Δεν είναι η μόνη περίπτωση, βεβαίως, που οι ιδεολογικές συγγένειες, οι εκλεκτικές συγγένειες, δεν κρύβονται, σε μια σειρά από ζητήματα. Θα μου επιτρέψετε εδώ να κάνω μια αναφορά και στο ζήτημα της εκπαίδευσης.

Άκουσα την Υπουργό Παιδείας να εξαγγέλλει ρύθμιση, στην οποία θα χάνει την ιδιότητα του φοιτητή, όποιος αποδεικνύεται ότι συμμετέχει σε επεισόδια. Αφήνω στην άκρη το ανεδάφικό της σχετικής διαδικασίας. Όμως, πρέπει να ξέρετε ότι βασική συνιστώσα των ιδεών του διαφωτισμού -είναι και στη βασική ύλη της Ιστορίας θα πρέπει να το ξέρει η Υπουργός Παιδείας, δεν μπορεί να μην το ξέρει- είναι η αντίληψη ότι οι ποιόνες δεν έχουν εκδικητικό χαρακτήρα, ειδικά σε ό,τι αφορά σε νέους ανθρώπους, έχουν χαρακτηριστικά διαπαιδαγωγικά. Δεν το αναφέρω αυτό επειδή είναι κάποια αριστερή ιδεολογία. Είναι στοιχειώδες φιλελεύθερο συστατικό του πολιτισμού μας και του νομικού μας πολιτισμού. Δεν διώχνουμε τους ανθρώπους από τα σχολεία και από τα πανεπιστήμια. Τους καλούμε να πάνε εκεί, να βρίσκονται στα σχολεία και στα πανεπιστήμια. Αυτό κάνει μια φιλελεύθερη δημοκρατία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Όμως, εσείς μπορείτε να εμφανίζεστε από τη μία ότι πιστεύετε στις ιδέες της λογικής, της μόρφωσης, της επιστήμης, της κοινωνικής ωφελιμότητας και την ίδια στιγμή να πιστεύετε, όμως, και στις ιδέες του Τραμπ. Αυτό κάνετε. Αυτό κάνετε!

Στις ΗΠΑ, στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οι οποίοι συμμετείχαν και συμμετέχουν σε κινητοποιήσεις για την υπεράσπιση της Παλαιστίνης διώκονται και πολλοί απειλούνται με αποκλεισμό από τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, εξαιτίας των πιέσεων των ρεπουμπλικάνων.

Εσείς τι κάνετε; Έρχεστε εδώ και αντιγράφετε ακριβώς αυτό το μοντέλο, το μοντέλο της κυβέρνησης Τραμπ, η οποία εκβιάζει τα πανεπιστήμια στις Ηνωμένες Πολιτείες ότι θα τους διακόψει τη χρηματοδότηση για να τα υποχρεώσει στο δόγμα της. Δυστυχώς, το ίδιο κάνετε και εσείς εδώ. Οι ιδεολογικές συγγένειες δεν κρύβονται ούτε οι επιλογές εκείνες που ηθικά δεν στέκουν, δεν στέκουν, όμως, ούτε με ηθικούς ούτε με ρεαλιστικούς όρους.

Βρισκόμαστε μετά την εκλογή Τραμπ, σε μια νέα ιστορική φάση κατά την οποία, μεταξύ όλων των άλλων δραματικών εξελίξεων, έχουμε και μια τεράστια επίθεση στην ακαδημαϊκή ερευνητική επιστημονική κοινότητα των Ηνωμένων Πολιτειών, με έναν πολύ σημαντικό αριθμό ερευνητών και επιστημόνων να εξωθούνται εκτός του συστήματος και να φεύγουν από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Και εκεί που θα περίμενε κανείς ότι μια ηγεμονική Ευρωπαϊκή Ένωση θα είχε εξαρχής δηλώσει έμπρακτα την πρόθεσή της να είναι το νέο παγκόσμιο εργαστήριο για την έρευνα, για την καινοτομία, για την προώθηση της επιστημονικής γνώσης, καλώντας αυτό το δυναμικό στην Ευρώπη, τι βλέπουμε; Για να δούμε και πώς τίθενται και οι πολιτικές προτεραιότητες. Βλέπουμε ότι με πολύ μεγάλη καθυστέρηση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή -στην οποία βεβαίως τον τόνο τον δίνει με απόλυτο τρόπο το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, στο οποίο πρόσφατα εκλέχτηκε ως Νέα Δημοκρατία και νέο Αντιπρόεδρος- παρουσιάζει μια πρωτοβουλία για την προσέλκυση των ερευνητών. Μάλιστα! Πολύ ωραία!

Να δούμε τα μεγέθη και τις κλίμακες. Ποιο είναι το ποσό που διατίθεται για την επιστημονική έρευνα στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει αυτού του προγράμματος; Είναι 500.000.000 ευρώ. Ποιο είναι το ποσό, το οποίο δεσμεύει η Ευρωπαϊκή Ένωση για το περίφημο υπερφιλόδοξο πρόγραμμα ReArm Europe; Είναι 800 δισεκατομμύρια ευρώ. Για τους εξοπλισμούς διατίθενται 800 δισεκατομμύρια ευρώ και για την έρευνα 500 εκατομμύρια ευρώ. Μιας και ανήκετε στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα που έχει την ηγεσία αυτή τη στιγμή της Ευρώπης, έχετε επιλέξει για άλλη μια φορά τις προτεραιότητές σας.

Άκουσα την κ. Φον ντερ Λάιεν στο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, στο οποίο παρευρέθη ο κ. Μητσοτάκης, να λέει ότι το Λαϊκό Κόμμα ήταν ανέκαθεν το κόμμα της ευρωπαϊκής άμυνας. Δίκιο έχει η κ. Φον ντερ Λάιεν. Σωστό είναι αυτό το οποίο λέει. Η ευρωπαϊκή Δεξιά ποτέ δεν ήταν η παράταξη της έρευνας, της καινοτομίας, της διπλωματίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης ή της ειρήνης. Είναι η παράταξη της αύξησης των εξοπλισμών.

Όμως, είναι βέβαιο ότι όλη αυτή η πολεμοκαπηλεία δεν μπορεί να πάει πολύ μακριά. Το είδαμε και πολύ πρόσφατα στη Γερμανία με την εκλογή του Καγκελαρίου Μερτς και το πάθημά του μέχρι να καταφέρει να εκλεγεί.

Στην Ελλάδα, όμως, η Δεξιά δυστυχώς είναι και η παράταξη της δημοσιονομικής χρεοκοπίας, αυτό που ζήσαμε πριν από μερικά χρόνια και αυτό που νομοτελειακά θα ξαναζήσουμε αν εφαρμόσει αυτή η πολιτική. Διότι, εκεί θα μας οδηγήσει αυτή η ξέφρενη δανειοδότηση που θα μας υποχρεώσει η Νέα Δημοκρατία να κάνουμε για τα εξοπλιστικά προγράμματα, εξαιτίας και της ενεργοποίησης της περίφημης ρήτρας διαφυγής.

Επιτρέψτε μου και εδώ, λοιπόν, να κάνω ένα σχόλιο -και θα κλείσω με αυτό- για αυτό το νέο ευρωπαϊκό success story που λέγεται «ρήτρα διαφυγής» και πάτε για άλλη μία φορά να το παρουσιάσετε σαν μια μεγάλη επιτυχία. Πόσα χρόνια θα ισχύσει αυτό το νέο καθεστώς της ρήτρας διαφυγής; Έχει ανακοινωθεί ότι ισχύει για μια τετραετία. Σωστά; Μάλιστα. Ποια είναι η διάρκεια του δικού σας κυβερνητικού μεσοπρόθεσμου προγράμματος αμυντικού εξοπλισμού, που σύμφωνα με το δελτίο τύπου του Υπουργείου Άμυνας -δεν είναι δικά μου λόγια, το Υπουργείο Άμυνας το λέει- αναμένεται να οδηγήσει σε υψηλά επίπεδα αμυντικών δαπανών μετά το 2026 και μέχρι το 2036; Άρα, τι θα κάνετε; Θα αυξήσετε τις ήδη υψηλότερες αμυντικές δαπάνες, θα μας χρεώσετε και άλλο και θα χρησιμοποιήσετε για τέσσερα χρόνια τη ρήτρα διαφυγής. Τι θα γίνει μετά τα τέσσερα χρόνια; Μετά που οι αμυντικές δαπάνες θα υπολογίζονται και θα προσμετρώνται και πάλι στο δημοσιονομικό έλλειμμα, πώς θα καλυφθεί αυτό το έλλειμμα; Από πού θα κόβονται δαπάνες, για να πηγαίνουν στην ξέφρενη κούρσα των υπερεξοπλισμών;

Αυτό το οποίο κάνετε -και είναι απολύτως σαφές- είναι ότι δεσμεύετε και υποθηκεύετε το μέλλον και της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και την πολιτική οποιασδήποτε μελλοντικής κυβέρνησης, για να μπορεί ο κ. Μητσοτάκης να παίζει τα παιχνίδια του με το λάμπι της πολεμικής βιομηχανίας. Αυτό κάνετε!

Για να είμαστε ειλικρινείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και να λέμε τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη, η ρήτρα διαφυγής θα φέρει και νέα λιτότητα. Τα 800.000.000.000 ευρώ του προγράμματος ReArm Europe δεν είναι νέο χρήμα. Είναι ανακατεύθυνση υφισταμένων πόρων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Είναι κόψιμο πόρων από το κοινωνικό κράτος, από τα σχολεία, από τα νοσοκομεία, από τις πολιτικές για τη στήριξη του κόσμου της εργασίας. Είναι βεβαίως και νέα δάνεια.

Δεν είναι, όμως, η λύση. Δεν είναι μονόδρομος για τα πολύ μεγάλα στρατηγικά, οικονομικά, αναπτυξιακά και θεσμικά αδιέξοδα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι ζήτημα πολιτικής επιλογής. Είναι ζήτημα του τι επιλογή θα κάνουμε ως πολιτικό σύστημα και ακόμα περισσότερο ως κοινωνία, αν θα επιτρέψουμε να βυθίζεται η κοινωνική πλειοψηφία στη φτώχεια για να αγοράσουμε πανάκριβα υπερεξοπλισμούς ή αν θα αντισταθούμε στη στρατιωτικοποίηση, στην πολεμική οικονομία που έλκει πόλεμο για να παράγει κέρδη ή αν θα αγωνιστούμε για την ειρήνη και για την κοινωνική δικαιοσύνη.

Καμιά διεθνής συλλογική συνεργασία για την προστασία των

θαλασσών, όπως προβλέπει η σύμβαση που συζητάμε σήμερα, δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ειρηνική διαχείριση των διαφορών. Είδαμε την επίδραση που είχε ο πόλεμος της Ουκρανίας στο ευρωπαϊκό green deal. Οδήγησε στην επιβράδυνσή του, αν όχι στην ουσιαστική πλέον ανατροπή της πολιτικής για το green deal. Βλέπουμε την επίπτωση που έχει η εκλογή Τραμπ στην υπονόμευση των διεθνών οργανισμών και του διεθνούς δικαίου.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)
Να το πούμε, λοιπόν, καθарά. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, δεν μπορεί να υπάρξει περιβαλλοντική προστασία, όταν ο ορίζοντας είναι η πολεμική οικονομία. Δεν μπορεί να υπάρξει διεθνής συνεργασία, πολιτική για την ειρήνη, έμφαση στη διπλωματία, όταν ο ορίζοντας είναι οι εξοπλιστικές δαπάνες και το ReArm.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», είκοσι επτά μαθήτριες και μαθητές και πέντε συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσοῦ Ηρακλείου και δεκατέσσερις μαθητές και μαθητές και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 5^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσοῦ Ηρακλείου.

Σας καλωσορίζουμε στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο τώρα έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του κόμματος Σπαρτιάτες κ. Στίγκας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βασικά ήθελα να μιλήσω χθες, αλλά κάποιος έχουν την πρωτοκαθεδρία εδώ και δυστυχώς, πέρασε η ώρα και επειδή δεν ήθελα να επιβαρύνω και τους άλλους συναδέλφους Βουλευτές που ήθελα να μιλήσουν, προτίμησα να μη μιλήσω.

Ακούστηκαν περίεργα πράγματα χθες. Ούτε λίγο πολύ, κατηγορήσαν και τον Υπουργό Άμυνας, τον κ. Δένδια, ότι συμπορεύεται με τους Σπαρτιάτες και δεν είναι καλό αυτό. Δεν υπάρχει καμία συμπίεση. Είναι μια κοινή γραμμή και εμείς οι Σπαρτιάτες στηρίζουμε το σχέδιο για την ανασυγκρότηση της πολεμικής μας βιομηχανίας και τον εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας. Βέβαια, αυτά τα λένε η αριστερή πλευρά από εδώ και κυρίως, η Νέα Αριστερά και βέβαια, μας κατηγορήσαν ότι υποστηρίζουμε και το Ισραήλ. Βεβαίως υποστηρίζουμε το Ισραήλ και αρνούμαστε αυτές τις ανοησίες, τις οποίες κατά καιρούς λένε και ακούστηκαν και χτες, ακούστηκαν και σήμερα. Θεωρούμε το Ισραήλ έναν στρατηγικό εταίρο που τη δεδομένη στιγμή...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΚΑΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Μην κουνάτε το κεφάλι, συνάδελφε. Δεν πειράζει, άποψή μου είναι. Αυτά που λέτε εσείς δεν είναι κάτι το θέσφατο και πρέπει να ακολουθούμε τη δική σας γραμμή. Έτσι είναι. Εμείς έτσι νιώθουμε, έτσι λέμε και έτσι πράττουμε.

Στηρίζουμε, λοιπόν, το Ισραήλ -είναι στρατηγικός εταίρος- και όχι την Παλαιστίνη.

Αναφέρατε πολλές φορές στη γενοκτονία των Παλαιστινίων και όλα αυτά τα γραφικά, θα έλεγα. Κανένας νοήμων άνθρωπος δεν θέλει τον πόλεμο, ειδικά όταν σκοτώνονται άμαχοι και ειδικά όταν σκοτώνονται παιδιά. Αυτό είναι τραγικό από μόνο του. Ούτε εμείς το θέλουμε αυτό.

Από την άλλη, όμως, κόπτεστε για τη γενοκτονία των Παλαιστινίων, αλλά δεν έχετε κάνει μία αναφορά στη Χαμάς. Σας θυμίζει τίποτα η Χαμάς; Ξέρετε τι είναι η Χαμάς; Μια τρομοκρατική οργάνωση που δεν αφήνει τίποτα όρθιο. Για τα θύματα στο Ισραήλ είπε κανένας άνθρωπος τίποτα; Καμία αναφορά δεν έχετε κάνει. Επί δεκαετίες όλοι αυτοί της Χαμάς και μέρος του παλαιστινιακού λαού ανατινάζονται μέσα στο Ισραήλ, διαλύουν αυτοκίνητα, κινηματογράφους, καταστήματα, δεν αφήνουν κανένα ζωντανό, κομμάτια υπάρχουν σε όλους τους δρόμους. Γιατί κά-

νένας δεν έχει κάνει αναφορά; Αυτοί δεν είναι άνθρωποι; Αυτοί δεν έχουν οξυγόνο;

Επίσης, εμείς οι Σπαρτιάτες πιστεύουμε ότι ως Έλληνες, ως κράτος και ως έθνος πρέπει να έχουμε σημαντικές συμμαχίες, ούτως ώστε να μπορεί τη δεδομένη στιγμή, όταν έχουμε έναν αντίπαλο πολύ δυνατό απέναντι των εκατό εκατομμυρίων και εμείς είμαστε μόνο δέκα εκατομμύρια, κάποια στιγμή να συνδράμει. Αν κάνουμε στρατηγική -που δεν υπάρχει στρατηγική- συμμαχία με το Ισραήλ, ποιος θα έρθει εδώ να μας βοηθήσει; Το Ισραήλ; Εδώ δεν μπορείτε εσείς οι ίδιοι της Αριστεράς να βοηθήσετε αυτό το κράτος. Υπάρχει αντεθνική δράση. Το έχουμε καταγγείλει πολλές φορές και το καταγγέλλω και σήμερα. Ξέρουμε ότι αν συμβεί κάτι, εσείς θα είστε στα μετόπισθεν και η δράση σας θα είναι αντεθνική.

Επειδή σας έχω καταγγείλει πάρα πολλές φορές, με «στολίζετε» με διάφορα κοσμικά. Μάλιστα, με έχετε αναβαθμίσει, μου έχετε δώσει γαλόνια, με έχετε πει συνταγματάρχη, με έχετε πει χουντικό, με έχετε πει ταγματασφαλίτη και άλλα τέτοια χαριτωμένα. Εγώ, όμως, δεν καταλαβαίνω τίποτα. Σας καταγγέλλω πολλές φορές, σας έχω καταγγείλει και θα συνεχίσω με αμείωτη ένταση να σας καταγγέλλω. Όμως, δεν είμαι μόνο εγώ. Υπάρχουν και σοβαροί άνθρωποι ακόμα εκεί έξω που σας καταγγέλλουν για αντεθνική δράση.

Υπάρχει αυτό το δημοσίευμα εδώ -καλό θα είναι να το δει και το Υπουργείο των Εξωτερικών- που λέει «Νέα προδοσία από Φερχάτ και Ζεϊμπέκ». Πριν από λίγες ημέρες ημερές υπήρχε αυτό το δημοσίευμα, αλλά βέβαια κράτησα μόνο αυτό, γιατί υπάρχουν πάρα πολλά αυτού του τύπου δημοσιεύματα, τα οποία δείχνουν ότι δεν κινείστε προς την εθνική κατεύθυνση.

Αξίζει, όμως, να διαβάσω το συγκεκριμένο άρθρο, που έχει πολύ μεγάλη σημασία. Το άρθρο της «Δημοκρατίας» μιλάει για νέα καμώματα και αντεθνική δράση από Φερχάτ και Ζεϊμπέκ, τους δύο μουσουλμάνους Βουλευτές της Νέας Αριστεράς, που υπέβαλαν τα τουρκικά σέβη τους σε αντιπρόσωπο του Ερντογάν. Ακόμα μια φορά οι μουσουλμάνοι Βουλευτές της Νέας Αριστεράς επιδόθηκαν σε ύποπτες και προκλητικές συναντήσεις με τούρκους αξιωματούχους -το περιεχόμενο, βέβαια, είναι ασαφές, αλλά όλοι γνωρίζουμε περί τίνος πρόκειται- προκαλώντας εύλογες αντιδράσεις.

Ειδικότερα, αμφότεροι εθεάθησαν στη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 23 Απριλίου στην Ένωση Τουρκικής Νεολαίας Κομοτηνής, με τον Αντιπρόεδρο-προσέξετε- Εξωτερικών Υποθέσεων του κόμματος Ερντογάν ΑΚΡ, Μπουράκ Σαρμάν. Η εξέλιξη αυτή έρχεται να αναζωπυρώσει τον προβληματισμό για τον ρόλο των δύο στελεχών της Νέας Αριστεράς, καθώς η πρόσφατη συμμετοχή τους στην τουρκική εκδήλωση προστίθεται σε μια παρατεταμένη αμφιλεγόμενη δράση τους, ενώ συνεχίζεται αποκάλυπτα το πάρε-δώσε με την Άγκυρα.

Ειδικότερα δε, ήταν η πρώτη φορά που οι συγκεκριμένοι Βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου επιβεβαιώνουν τη στενότητα σχέση που διατηρούν προς όφελός τους με το σύστημα που έχει στηθεί στη Θράκη από το τουρκικό προξενείο, το οποίο επιλέγει συχνά-πυκνά να προωθεί της προπαγάνδα της η Άγκυρα, σε μια ακριτική περιοχή, με έντονο βεβαίως εθνικό βάρος.

Οι δύο Βουλευτές πριν από λίγες εβδομάδες είχαν παρευρεθεί σε δείπνο κατάστημα στον Ίασμο μαζί με ψευτομουσλήδες Σερίφ και Τράμπα, συμμετέχοντας και τότε στην αποκαλούμενη «Ανωτάτη Συμβουλευτική Επιτροπή Τουρκικής Μειονότητας Δυτικής Θράκης», η οποία βεβαίως να πούμε ότι λειτουργεί άτυπα και παράνομα από το 1980, επί σαράντα πέντε χρόνια. Και θα ήθελα να το ακούει αυτό το Υπουργείο Εξωτερικών, που δεν κάνει τίποτα.

Επίσης, κατά την επίσκεψη Ερντογάν στην Αθήνα, οι δύο μουσουλμάνοι Βουλευτές είχαν σπεύσει να υποβάλουν τα σέβη τους στον πολυχρονεμένο πασά». Αυτό το είχα καταγγείλει εγώ πάρα πολλές φορές εδώ και όπως σας είπα, με «στολίζουν» με διάφορα κοσμικά επίθετα.

Υπενθυμίζεται ότι έχει αρθεί η βουλευτική ασυλία του Φερχάτ πρόσφατα με συντριπτικό αποτέλεσμα, ώστε να δικαστεί, έπειτα από μήνυση του Νίκου Αρβανίτη, που παλεύει μόνος του στη Θράκη.

Ο Αντιπρόεδρος, λοιπόν, των Εξωτερικών Υποθέσεων του ΑΚΡ δεν δίστασε να ευχαριστήσει ιδιαίτερα τα μέλη της συμβουλευτι-

κής για την πίστη, την αποφασιστικότητα και την προσπάθεια που έδειξαν εντελώς οικειοθελώς για να κρατήσουν ζωντανούς τους συγγενικούς μας δεσμούς.

Δηλαδή, για να καταλάβω, έχουμε συγγενικούς δεσμούς με τους Τούρκους, που υπονομεύουν διαρκώς το ελληνικό έθνος; Από τις αποκαλυπτικές αυτές δηλώσεις, αλλά και από τις αλληπάλληλες συναντήσεις προκύπτουν συγκεκριμένα ερωτήματα, στα οποία καλούνται οι δύο Βουλευτές, αλλά και το κόμμα τους να δώσουν άμεσες και συγκεκριμένες απαντήσεις.

Και δεν έφταναν όλα αυτά, αλλά είχαμε και νέα αίσχη από τον γνωστό Ροζάκη, που λέει ότι δεν είναι ρεαλιστικός ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και επανερχόμαστε -λέει- στη λύση πλήρους αποκλεισμού της Τουρκίας. Έγραψε πρόσφατα σε άρθρο του.

Ακούστε. Όλα αυτά υποδηλώνουν ότι όχι μόνο υπάρχει «πέμπτη φάλαγγα» στην Ελλάδα και δρα εναντίον των εθνικών συμφερόντων, αλλά αυτή η «πέμπτη φάλαγγα» είναι και στα καλύτερά της, όταν έχει μια Κυβέρνηση και ένα Υπουργείο Εξωτερικών που κυριολεκτικά κοιμάται. Δεν γίνονται αυτά τα πράγματα!

Αυτά τα πράγματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μόνο στην Ελλάδα γίνονται!

Πριν από λίγες ημέρες, μας ήρθε απάντηση σε ένα υπόμνημα που κάναμε πέρυσι, στις 5 Ιουλίου, που κατέθεσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα στην Εισαγγελία Αθηνών και το έστειλε, βέβαια, στην Εισαγγελία Ροδόπης. Είχαμε κάνει καταγγελία κατά του ανθελληνικού κόμματος ΚΙΕΦ. Βέβαια, το υπόμνημα απορρίφθηκε, όπως αντιλαμβάνεστε. Και εμείς, οι Σπαρτιάτες, δεν περιμέναμε και τίποτα καλύτερο!

Βέβαια, μέσα το υπόμνημα έχει και κάποιες ανακρίβειες. Λέει ότι το συγκεκριμένο κόμμα δεν προτρέπει στη βία. Έπρεπε, δηλαδή, να είναι βίαιο το κόμμα, να σπάει ή να προτρέπει σε βία, για να το ακυρώσουν.

Βέβαια, θα διαβάσω ένα κομμάτι που έγραψε μέσα σε αυτό το απαντητικό η Εισαγγελία Ροδόπης. Λέει ότι η Ελληνική Δημοκρατία, κατά την ως άνω συνταγματική επιταγή, αλλά και συμμορφούμενη προς τις θετικές υποχρεώσεις των κρατών, που απορρέουν από το άρθρο 17 της ΕΣΔΑ, έχει τη θετική υποχρέωση να μην επιτρέπει τη χρήση δικαιωμάτων πολιτικής συμμετοχής ενός κόμματος με σκοπό τη διάβρωση των φιλελεύθερων και δημοκρατικών θεσμών και οφείλει να αυτοπροστατεύεται κατά των συμπεριφορών οι οποίες, υπό την επίφαση και ψευδεπίγραφη μορφή της σύστασης πολιτικών κομμάτων, που η ίδια η δημοκρατία επιτρέπει για τη λειτουργία της, σκοπούν την κατάλυσή της.

Δηλαδή, αυτό το συγκεκριμένο κόμμα βγαίνει και λέει ότι είμαστε Τούρκοι και συνεργάζεται άμεσα με το τουρκικό προξενείο και τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες. Και επαναλαμβάνω ότι η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Εξωτερικών δεν κάνουν τίποτα.

Το εν λόγω κόμμα, βέβαια, να θυμίσουμε ότι είναι το κόμμα που ίδρυσε το 1991 ο Αχμέτ Σαδίκ. Ο Αχμέτ Σαδίκ και τότε, ο ιδρυτής του κόμματος, δήλωνε ότι είναι Τούρκος.

Επίσης, ακούστε και κάτι ακόμα. Εγώ, ως Βασίλης Στίγκας, εγώ είμαι στα social media. Για οτιδήποτε ανεβάσω, οτιδήποτε γράψω μου έχουν ρίξει το προφίλ, μου βάζουν ποινές και διάφορα άλλα καλά πράγματα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τώρα, αν κάποιος μπει στη Βικιπαίδεια, θα δει το εξής: Κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας, ΚΙΕΦ. Μάλιστα. Το κόμμα που ίδρυσε, όπως είπαμε, ο Σαδίκ το 1991, γράφει μέσα ακριβώς έτσι όπως σας το διαβάζω, ότι επιδιώκει την αναγνώριση εθνικής τουρκικής ταυτότητας για τη μουσουλμανική μειονότητα δυτικής Θράκης. Πώς το βλέπετε αυτό; Αυτό υπάρχει. Μπαίνει κόσμος και το διαβάζει.

Αρα, απροκάλυπτα θέλουν τη μουσουλμανική μειονότητα να την κάνουν τουρκική με το ζόρι. Αρα, αυτοί δεν σέβονται ούτε τη Συνθήκη της Λωζάνης ούτε τίποτα. Και εμείς, όπως είπαμε, κοιμόμαστε!

Την απαντητική επιστολή από την Εισαγγελία Ροδόπης την κατέθετο στα Πρακτικά, να υπάρχει, για να ξέρουμε και τι λέμε.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος των Σπαρτιατών κ. Βασίλειος Στίγκας καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα επιστολή, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Εμείς, οι Σπαρτιάτες, όμως, με αίσθημα βαθιάς εθνικής συνείδησης και αταλάντευτης αποφασιστικότητας, υψώνουμε τη φωνή αντίστασης απέναντι σε οποιαδήποτε υποχώρηση ή αμφισβήτηση της εθνικής μας κυριαρχίας.

Στέκομαι στις κατάπτυστες δηλώσεις Μητσοτάκη περί αποφυγής καβγά με την Τουρκία, εάν ερμηνευθούν ως ένδειξη κατευνασμού, που είναι, ή αδυναμίας, που και αυτό είναι. Αποτελούν επικίνδυνο ολισθήμα, που δεν συνάδει με την ιστορία, την αξιοπρέπεια και τα ζωτικά συμφέροντα του ελληνικού έθνους.

Όχι, κύριε Μητσοτάκη! Όποιος αποφεύγει καυγά με κάποιον που τον απειλεί συνεχώς να του πάρει το σπίτι, λέγεται ρίψασπις, βάζει την ουρά στα σκέλια και σηκώνεται και φεύγει. Συνεχώς φεύγετε σαν δαρμένο σκυλί, χωρίς καμία διάθεση να αντιπαρατεθείτε με την Τουρκία, έστω και σε λεκτικό επίπεδο, πόσω μάλλον δε για πολεμική αντιπαράθεση. Αυτό είναι ξεγραμμένο, είναι τελειωμένο, δεν υπάρχει καμία περίπτωση με αυτή την Κυβέρνηση.

Βεβαίως και εμείς, ως νοήμονες άνθρωποι, δεν επιθυμούμε τον πόλεμο, αλλά η ειρήνη που βασίζεται στην υποχώρηση και στον εξαναγκασμό είναι μια ψευδαίσθηση, μια παροδική ανακωχή, που οδηγεί μαθηματικά σε μελλοντικές επώδυνες συγκρούσεις. Η ιστορία, διδάσκαλος αμείλικτος, καταδεικνύει ότι η αδυναμία προκαλεί επιθετικότητα και η υποχωρητικότητα ενθαρρύνει την επεκτατικότητα.

Η Τουρκία, με μια διαρκώς κλιμακούμενη προκλητική ρητορική και μια σειρά παρανόμων μονομερών ενεργειών, αμφισβητεί ευθέως τα κυριαρχικά μας δικαιώματα και στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι καθημερινές παραβιάσεις του εθνικού μας εναέριου χώρου, οι αμφισβητήσεις της ελληνικής υφαλοκρηπίδας, οι παράνομες έρευνες για γεωτρήσεις σε περιοχές της ελληνικής δικαιοδοσίας, αλλά και οι απειλές για την αμφισβήτηση της εθνικής κυριαρχίας και των ελληνικών νησιών δεν είναι μεμονωμένα περιστατικά, αλλά συνιστούν μια συντονισμένη και μεθοδευμένη στρατηγική δημιουργίας τετελεσμένων.

Σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία η Ελλάδα δεν έχει την πολυτέλεια της αδράνειας ή της αμφιταλάντευσης. Η απάντησή μας πρέπει να είναι ηχηρή, ξεκάθαρη και απόλυτα αποφασιστική. Δεν πρόκειται να υποχωρήσουμε, ούτε να παραχωρήσουμε εκατοστό από τα εθνικά μας εδάφη. Δεν πρόκειται να διαπραγματευτούμε την εθνική μας κυριαρχία. Δεν πρόκειται να δεχθούμε κανέναν περιορισμό στα αναφαίρετα κυριαρχικά μας δικαιώματα που απορρέουν από το Διεθνές Δίκαιο.

Όμως, ποιος θα δώσει αυτή την ηχηρή απάντηση; Ο κ. Μητσοτάκης ή ο κ. Γεραπετρίτης που για δεύτερη φορά, κυρίες και κύριοι, έβαλαν την ουρά στα σκέλια και στο θέμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Ελλάδας; Μόλις εχθές ανακοινώθηκε ότι θα κάνουν δική τους διασύνδεση το Ισραήλ με την Κύπρο. Και η Ελλάδα απέξω μέχρι να δώσει το ok ο νέος σουλτάνος.

Ακόμα και για τα όσα είπε ο Ερντογάν στο παραλήρημά του στη φέιστα στα κατεχόμενα, όλοι στην από εδω πλευρά έβαλαν ξανά φίλτρο και δεν έβγαλαν άχνα. Ο Υπουργός Εξωτερικών αντί να απαντήσει ευθέως, απλά εξαφανίστηκε. Ο Πρωθυπουργός που είναι λαλίστατος στο TikTok, την έκανε με ελαφρά πηδηματάκια. Αλλά ξέρω! Προηγούνται των δηλώσεων αυτού του τύπου, «τα ήρεμα νερά στο Αιγαίο».

Στα ήρεμα νερά στο Αιγαίο, στον πάτο αυτών των νερών, είναι η αξιοπρέπεια της Ελλάδας. Είπε ο Ερντογάν ότι η Κύπρος είναι δική του γη και θα είναι για πολλούς αιώνες ακόμα. Να θυμίσουμε εμείς οι Έλληνες στον φαφλατά Ερντογάν ότι την Κύπρο δεν την πήρε με μάχη, δεν την πήρε με την αξία του, απλά τον βοήθησαν διάφοροι «σύμμαχοι» -σε εισαγωγικά- και Έλληνες προδότες. Δυστυχώς, στην ελληνική ιστορία πάντα είχαμε Εφιάλτες. Και δεν βρέθηκε ένας από το Υπουργείο Εξωτερικών να του πει ότι όσα σεράγια και να κάνει στην Κύπρο η πολεμική μας αεροπορία με ένα SCALP θα τα κάνει αμμοχάλικο. Αυτό πρέπει να πούμε στον κακομοίρη τον Ερντογάν.

Κάποιος, επίσης, να του πει ότι στο ελληνικό Αιγαίο ακόμα περιπολεί το πνεύμα του Κανάρη, και στον πάτο της θάλασσας είναι η τουρκική φρεγάτα και το κατάρτι, βεβαίως, που έπεσε στο κεφάλι του σφαγέα της Χίου, του Καρά Αλί. Στον πάτο του Αιγαίου είναι οι φρεγάτες που τις έκανε παλιοσίδερα ο μεγάλος μας ναύαρχος, ο Παύλος Κουντουριώτης. Αυτά να μην τα ξεχνάμε.

Αυτά είναι γεγονότα. Και πρέπει και οφείλουμε να τα λέμε και να τα θυμίζουμε στους Τούρκους για να ξέρουν τι μπορούν να πάνε.

Δεν θα πρέπει να τρέφουμε ψευδαισθήσεις και αυταπάτες. Μόνο με τη δύναμη των όπλων θα απελευθερωθεί η Κύπρος, γιατί τα περί δύο κρατών εμείς τα ακούμε βερεσέ. Απειλές και εκβιασμούς, Ερντογάν, μπορείς να κάνεις μόνο σε προσκυνημένους πολιτικούς, σε Σπαρτιάτες δεν περνάνε αυτά.

Η Ελλάδα διαθέτει ισχυρές και αξιόμαχες Ένοπλες Δυνάμεις, ικανές να υπερασπιστούν την εδαφική ακεραιότητα και την εθνική κυριαρχία της πατρίδας μας. Είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε οποιαδήποτε πρόκληση και να αποτρέψουμε οποιαδήποτε επιβολή.

Οι Σπαρτιάτες καλούμε την πολιτική ηγεσία και ειδικά το δίδυμο Μητσοτάκη και Γεραπετρίτη να εγκαταλείψουν κάθε σκέψη υποχώρησης και κατευνασμού και να υιοθετήσουν μια εθνική στρατηγική, βασισμένη στην ισχύ, στην αποφασιστικότητα και στην αδιαπραγμάτευτη υπεράσπιση των εθνικών μας συμφερόντων. Η Ελλάδα πρέπει να στείλει ένα ξεκάθαρο ηχηρό μήνυμα στην Άγκυρα και σε ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα. Η εθνική μας κυριαρχία είναι αδιαπραγμάτευτη, και κάθε προσπάθεια αμφισβήτησής της θα έχει πολύ σοβαρές συνέπειες.

Οι πρόγονοί μας με αυταπάρνηση και ηρωισμό υπερασπίστηκαν την πατρίδα μας από κάθε εισβολέα. Φέρουμε στις φλέβες μας το αίμα των ηρώων και στην ψυχή μας την ακατάβλητη βούληση για ελευθερία και ανεξαρτησία. Αυτό δεν μπορεί να το χωνέψει ο Ερντογάν. Δεν μπορεί να χωνέψει ότι οι εξαθλιωμένοι και σκλαβωμένοι Έλληνες επί τετρακόσια χρόνια, μέσα σε εκατό χρόνια από το 1821 όχι μόνο απελευθερωθήκαμε, αλλά κοντέψαμε να φτάσουμε και στην καρδιά του θηρίου, στην Άγκυρα. Για αυτό, λοιπόν, δεν πρόκειται να προδώσουμε την ιστορία μας και τις θυσίες των προγόνων μας.

Η Ελλάδα δεν είναι μια χώρα που φοβάται την αντιπαράθεση όταν διακυβεύονται τα ζωτικά της συμφέροντα. Είμαστε ένας λαός ειρηνόφιλος, αλλά ταυτόχρονα ένας λαός που γνωρίζει πώς να υπερασπιστεί την πατρίδα του με κάθε κόστος. Η κυριαρχία μας στα νησιά του Αιγαίου και σε κάθε σπιθαμή ελληνικής γης δεν αμφισβητείται. Βάσει του Διεθνούς Δικαίου και του Δικαίου της Θάλασσας, τα νησιά μας και η υφαλοκρηπίδα έχουν ΑΟΖ. Για αυτό, λοιπόν, ας γίνει ξεκάθαρο στους γείτονες ότι κάθε αμφισβήτηση αυτών των θεμελιωδών αρχών θα αποτελέσει πράξη πολέμου.

Ως Έλληνες οφείλουμε και εμείς οπωσδήποτε να ορίσουμε την κόκκινη γραμμή, η οποία σημαίνει αυτομάτως και casus belli. Οι Σπαρτιάτες διαμηνύουμε με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο ότι η Ελλάδα είναι έτοιμη και πρέπει να είναι έτοιμη για όλα. Δεν επιδιώκουμε, όπως είπαμε, την ένοπλη σύρραξη, αλλά, εάν προκληθούμε, θα πολεμήσουμε με σθένος, με αυταπάρνηση, όπως ακριβώς έκαναν οι πρόγονοί μας στις Θερμοπύλες, στον Μαραθώνα, στη Σαλαμίνα και όπου αλλού.

Η φλόγα της ελευθερίας καίει άσβεστη στις καρδιές μας και δεν θα επιτρέψουμε σε κανέναν δειλό να τη σβήσει. Στις κρίσιμες στιγμές της ιστορίας μας η ομοψυχία και η αποφασιστικότητα του λαού μας, όχι μόνο έσωσε τη χώρα μας από τους βαρβάρους, αλλά και όλοι μαζί γράψαμε χρυσές σελίδες ιστορίας.

Και σήμερα περισσότερο από ποτέ οφείλουμε να σταθούμε ενωμένοι και άγρυπνοι για την υπεράσπιση της πατρίδας μας. Μόνο ενωμένοι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά κάθε απειλή και να διασφαλίσουμε ένα μέλλον ειρήνης και ευημερίας για την πατρίδα μας και για τα παιδιά μας.

Η εθνική μας κυριαρχία δεν είναι παιχνίδι για διπλωματικούς ελιγμούς και επικύψεις. Είναι η ίδια υπόσταση του έθνους μας. Οι Σπαρτιάτες, πιστοί στις παραδόσεις του λαού μας και στην ιστορική μας κληρονομιά, δηλώνουμε απερίφραστα ότι θα σταθούμε στην πρώτη γραμμή του αγώνα για την υπεράσπιση της πατρίδας μας.

Γνωρίζουμε ότι έχουμε το δίκιο με το μέρος μας και ότι η διεθνής κοινότητα οφείλει να σταθεί στο πλευρό μας, απέναντι στην αδικία και στην παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου. Και αν δεν μπορεί να σταθεί ή αν κάνει τα στραβά μάτια, τότε εμείς οι Έλληνες ξέρουμε πάρα πολύ καλά τι μπορούμε να κάνουμε.

Οι Σπαρτιάτες στέλνουμε ένα ηχηρό μήνυμα προς την Τουρκία

και προς κάθε επίδοξο αμφισβητία της εθνικής μας κυριαρχίας. Η Ελλάδα είναι εδώ ισχυρή, αποφασισμένη να υπερασπιστεί κάθε σπιθαμή πατρίου εδάφους. Κάθε επιβουλή θα συντριβεί στην ατσάλινη βούληση του ελληνικού λαού. Η σιδερένια αποφασιστικότητα των Ελλήνων πρέπει να γίνει αντιληπτή άμεσα από την Τουρκία. Και αν δεν το καταλάβει, είμαστε εδώ για να της το υπενθυμίσουμε.

Και από εδώ και στο εξής θα πρέπει να στείλουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα στην Τουρκία: Όχι να τολμήσετε να πατήσετε ελληνικό έδαφος, αλλά με οποιονδήποτε τρόπο αμφισβητήσετε την εθνική μας κυριαρχία και τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, να ξέρετε ότι εμείς οι Έλληνες, ενωμένοι, θα σας αντιμετωπίσουμε σαν να αποβιάζετε στον Μαραθώνα, θα σας αντιμετωπίσουμε σαν να προσπαθείτε να περάσετε τις Θερμοπύλες και θα σας αντιμετωπίσουμε σαν να περνάτε τα Δερβενάκια. Το πάρτι που έστησε εκεί ο μεγάλος εθνεγέρτης Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μαζί με τον Νικητάρη και τον Παπαφλέσσα, σας έχει μείνει αξέχαστο. Και αν παρ' ελπίδα το έχετε ξεχάσει, εμείς οι απόγονοι αυτών των ηρώων είμαστε εδώ για να σας το θυμίζουμε εις τους αιώνες των αιώνων, αμήν.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Τον λόγο τώρα έχει η Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα η συνεδρίαση αφορά την «Κύρωση της συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας».

Η Σύμβαση αυτή υιοθετήθηκε στη νέα Υόρκη στις 19 Ιουνίου του 2023 με ομοφωνία, μετά από μακροχρόνιες συζητήσεις και διαπραγματεύσεις στα Ηνωμένα Έθνη που διήρκεσαν από το 2004 ως το 2023 και χαιρέτιστηκε από το σύνολο σχεδόν της διεθνούς κοινότητας σαν μια ιστορική συμφωνία.

Η συμφωνία άνοιξε προς υπογραφή στις 20 Σεπτεμβρίου του 2023 και μέχρι στιγμής την έχουν υπογράψει εκατόν δεκατρία κράτη και η Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών-μελών της.

Για τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας απαιτούνται εξήντα επικυρώσεις. Όργανα επικύρωσης έχουν καταθέσει μέχρι σήμερα είκοσι ένα κράτη μεταξύ των οποίων από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Γαλλία, η Ισπανία και η Ελλάδα, εάν σήμερα κυρωθεί, που θα είναι το τρίτο ευρωπαϊκό κράτος-μέλος. Ο εν λόγω αριθμός αναμένεται να αυξηθεί σύντομα, καθώς και τα λοιπά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτίθενται να καταθέσουν όργανο επικύρωσης στα Ηνωμένα Έθνη.

Ειδικά ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση σημειώνεται ότι αυτή έχει συνομολογήσει τη συμφωνία με την απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2024. Ήδη την 28^η Μαΐου που είναι το όριο, για να κατατεθούν τα όργανα επικύρωσης, όσα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχουν μέχρι τότε ολοκληρώσει την κυρωτική διαδικασία καθώς και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση, θα καταθέσουν από κοινού το όργανο επικύρωσης στο Γραφείο Διεθνών Συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών. Μετά κάθε κράτος θα καταθέτει από μόνο του.

Επιπρόσθετα στο πλαίσιο της τρίτης Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τους Ωκεανούς - η οποία θα λάβει χώρα στη Νίκαια της Γαλλίας από 9 έως 13 Ιουνίου - στις 9 Ιουνίου θα γίνει η τελετή κατάθεσης οργάνων επικύρωσης για όσα κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών θα επιθυμούσαν να προβούν σε σχετική κατάθεση στο πλαίσιο της διάσκεψης.

Η χώρα μας έλαβε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενεργό μέρος στις διαπραγματεύσεις με δεδομένο το έντονο ενδιαφέρον της για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος αλλά και τον χαρακτήρα της εν λόγω συμφωνίας ως εφαρμοστική συμφωνία της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας, τον σεβασμό και την πιστή τήρηση της οποίας παγίως υποστηρίζουμε.

Η χώρα μας μετέχει μαζί με πενήντα δύο κράτη και την Ευρω-

παϊκή Ένωση στη συμμαχία υψηλών προσδοκιών για τη συμφωνία, η οποία παρότρυνε όλα τα κράτη να προβούν σε ολοκλήρωση της διαπραγματεύσεως και σε υιοθέτηση της συμφωνίας και αναμένεται η δραστηριοποίηση αυτής της ομάδας και κατά τη Σύνοδο της Νίκαιας για την προώθηση της θέσης σε ισχύ της συμφωνίας. Από αυτό φαίνεται πόση μεγάλη σημασία αποδίδουμε.

Αντικείμενο της συμφωνίας είναι η προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, δηλαδή στην ανοικτή θάλασσα και στον διεθνή βυθό. Σημειώνουμε, στον θαλάσσιο βυθό των ωκεανών πέραν του εξωτερικού ορίου της υφαλοκρηπίδας. Ιδιαίτερη σημασία έχει εν προκειμένω το γεγονός ότι η συμφωνία δεν συνομολογήθηκε ως αυτοτελής περιβαλλοντική σύμβαση, αλλά ως συμφωνία εφαρμογής της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 παράγραφος 1 αυτής, η συμφωνία θα ερμηνεύεται και θα εφαρμόζεται εντός του πλαισίου της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας και με τρόπο που συνάδει με τις διατάξεις της. Η εν λόγω ρύθμιση επιβεβαιώνει τον κομβικό ρόλο της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας ως το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να διενεργούνται όλες οι χρήσεις της θάλασσας. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 2 ορίζεται ότι γενικός σκοπός της συμφωνίας είναι η διασφάλιση της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας επί του παρόντος και μακροπρόθεσμα μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας και της περαιτέρω διεθνούς συνεργασίας και συντονισμού.

Ειδικότερα η συμφωνία ρυθμίζει τέσσερις βασικές θεματικές ενότητες: Το καθεστώς πρόσβασης και χρήσης των θαλάσσιων γενετικών πόρων, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών, τη θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, τη διενέργεια εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας.

Ως προς το καθεστώς πρόσβασης και χρήσης των θαλάσσιων γενετικών πόρων, η συμφωνία προβλέπει μεταξύ άλλων ότι η συλλογή τους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας θα υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση στον αυτοματοποιημένο μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών της συμφωνίας. Ως προς τη θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών σημειώνεται ότι η διάσκιψη των συμβαλλομένων μερών μπορεί, σε συνέχεια σχετικής πρότασης και συναφούς προσχεδίου διαχείρισης, είτε να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών και συναφή μέτρα, είτε να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με μέτρα που συνάδουν με εκείνα που έχουν θεσπιστεί από συναφείς παγκόσμιους και περιφερειακούς οργανισμούς και συμβάσεις σε συνεργασία και συντονισμό με αυτούς ή είτε όταν τα προτεινόμενα μέτρα εμπíπτουν στην αρμοδιότητα άλλων παγκόσμιων ή περιφερειακών οργανισμών, να υποβάλλει συστάσεις στα μέρη της συμφωνίας και σε παγκόσμιους και περιφερειακούς οργανισμούς για την προώθηση της θέσπισης συναφών μέτρων μέσω αυτών των οργανισμών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους.

Ως προς τη διενέργεια εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για δραστηριότητες στα διεθνή ύδατα, οι οποίες είναι πιθανόν να προκαλέσουν σημαντική ρύπανση ή ουσιώδεις και επιβλαβείς μεταβολές στο θαλάσσιο περιβάλλον, σημειώνεται ότι αυτή θα διενεργείται από το κράτος στη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο του οποίου υπάγεται η δραστηριότητα, το οποίο και θα υιοθετεί την απόφαση περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα, δύο ζητήματα τα οποία ετέθησαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Ένα ερώτημα ήταν κατά πόσον ενδέχεται να επηρεαστούν η ναυτιλία ή η αλιεία από τις ρυθμίσεις εφαρμοστικής συμφωνίας. Η απάντηση είναι αρνητική με την εξαίρεση τυχόν περιοριστικών μέτρων, που ενδέχεται να ληφθούν σε επιλεγμένες θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές σε συνεργασία με τους συναφείς παγκόσμιους και περιφερειακούς οργανισμούς.

Οι ως άνω διατάξεις σε συνδυασμό με τη γενική ρήτρα του αρ-

θρου 5 της συμφωνίας, σύμφωνα με την οποία κατά την ερμηνεία και εφαρμογή της συμφωνίας δεν θα υποβαθμίζονται οι συναφείς οργανισμοί και θα προάγεται η συνεργασία μαζί τους, διαφυλάσσουν τον ρυθμιστικό και πρωτεύοντα ρόλο του ΙΜΟ στα θέματα ναυτιλίας αλλά και τον ρόλο των περιοχικών μηχανισμών αλιείας όπως η Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι οι διατάξεις της συμφωνίας οι οποίες αφορούν στη συλλογή θαλάσσιων γενετικών πόρων, δεν εφαρμόζονται σε αλιευτικές δραστηριότητες.

Ένα άλλο σημείο το οποίο τέθηκε είναι κατά πόσον η Τουρκία θα μπορούσε να κηρύξει μονομερώς θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στα διεθνή ύδατα, τα υπερκείμενα στην υφαλοκρηπίδα. Αυτό δεν μπορεί να γίνει. Μόνο τα κράτη-μέλη, η συνέλευση των συμβαλλομένων μερών μπορεί να προβεί σε μια τέτοια ανακήρυξη με ομοφωνία σύμφωνα με τις διαδικασίες των άρθρων 22 και 23 της συμφωνίας. Ορισμένα από τα υπόλοιπα θέματα είχαν ήδη απαντηθεί κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην αρμόδια επιτροπή.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η υιοθέτηση της εν λόγω συμφωνίας έρχεται σε μια στιγμή κατά την οποία οι καταστροφικές επιπτώσεις από την κλιματική κρίση δεν αποτελούν πλέον ένα επιστημονικό σενάριο αλλά ζοφερή πραγματικότητα και η υπερθέρμανση του πλανήτη αλλάζει ριζικά τους ωκεανούς. Η θερμοκρασία και η οξύτητα αυξάνονται, ενώ μειώνεται η περιεκτικότητα σε οξυγόνο και η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει πολύ ταχύτερα από το αναμενόμενο. Οι επιπτώσεις αυτού του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος είναι καταστροφικές για τα ευάλωτα θαλάσσια οικοσυστήματα. Υπό το φως των ανωτέρω και με τις διασφαλίσεις που προσφέρει η συμφωνία, ευελπιστούμε ότι η θέση διεθνώς σε ισχύ και η συνακόλουθη εφαρμογή της κυρούμενης συμφωνίας, θα αποδειχθεί καταλύτης για την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας και την αναστροφή της φθίνουσας πορείας της κατάστασης των ωκεανών, οι οποίοι καλύπτουν το 70% της επιφάνειας της Γης και αποτελούν το 95% της βιόσφαιρας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτιρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας «Ελευθέριος Βενιζέλος», είκοσι τέσσερις μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Σούδας Χανίων.

Η Βουλή σας καλωσορίζει! Καλωσορίζουμε τα παιδιά και τους δασκάλους.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Κηρύσσεται περαιωμένη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας».

Προχωρούμε στην ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου και η ψήφισή τους θα γίνει χωριστά.

Η ψηφοφορία περιλαμβάνει την αρχή του νομοσχεδίου, τρία άρθρα, το ακροτελεύτιο άρθρο, καθώς και το σύνολο του νομοσχεδίου.

Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εφόσον έχετε ολοκληρώσει την ψηφοφορία, παρακαλώ να κλείσει το σύστημα της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Οι θέσεις των κομμάτων, όπως αποτυπώθηκαν κατά την ψήφιση με το ηλεκτρονικό σύστημα, καταχωρίζονται στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και έχουν ως εξής:

Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων
Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση
και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιο-
χές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

Επί της Αρχής ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο πρώτο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο δεύτερο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΟΧΙ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Άρθρο τρίτο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Ακροτελεύτιο άρθρο ως έχει ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

Επί του Συνόλου ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Ν.Δ.: ΝΑΙ

ΠΑΣΟΚ-Κ.Α.: ΝΑΙ

ΣΥΡΙΖΑ: ΝΑΙ

Κ.Κ.Ε.: ΟΧΙ

ΕΛΛΗΝ. ΛΥΣΗ: ΠΡΝ

Ν. ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΝΑΙ

ΝΙΚΗ: ΠΡΝ

ΠΛΕΥΣΗ ΕΛ.: ΠΡΝ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ: ΠΡΝ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Συνεπώς το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας» έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία σε μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

«Κύρωση της Συμφωνίας υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο πρώτο Κύρωση Συμφωνίας

Συμφωνία υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ Ι: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Χρήση όρων

Άρθρο 2 Γενικός σκοπός

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 4 Εξαιρέσεις

Άρθρο 5 Σχέση της παρούσας Συμφωνίας με τη Σύμβαση και με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς

Άρθρο 6 Ρήτρα επιφύλαξης

Άρθρο 7 Γενικές αρχές και προσεγγίσεις

Άρθρο 8 Διεθνής συνεργασία

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΓΕΝΕΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΟΥ ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΦΕΛΩΝ

Άρθρο 9 Στόχοι

Άρθρο 10 Εφαρμογή

Άρθρο 11 Δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

Άρθρο 12 Γνωστοποίηση δραστηριοτήτων που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

Άρθρο 13 Παραδοσιακές γνώσεις των Αυτοχθόνων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων που συνδέονται με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

Άρθρο 14 Δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των οφελών

Άρθρο 15 Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών

Άρθρο 16 Παρακολούθηση και διαφάνεια

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΜΕΤΡΑ ΟΠΩΣ ΠΕΡΙΟΧΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Άρθρο 17 Στόχοι

Άρθρο 18 Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 19 Προτάσεις

Άρθρο 20 Δημοσιοποίηση και προκαταρκτική εξέταση των προτάσεων

Άρθρο 21 Διαβουλεύσεις και αξιολόγηση των προτάσεων

Άρθρο 22 Θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών

Άρθρο 23 Λήψη αποφάσεων

Άρθρο 24 Μέτρα έκτακτης ανάγκης

Άρθρο 25 Εφαρμογή

Άρθρο 26 Παρακολούθηση και επανεξέταση

ΜΕΡΟΣ ΙV: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Άρθρο 27 Στόχοι

Άρθρο 28 Υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Άρθρο 29 Σχέση μεταξύ της παρούσας Συμφωνίας και των διαδικασιών εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων δυνάμει συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων,

περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων

Άρθρο 30 Κατώτατα όρια και παράγοντες για τη διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Άρθρο 31 Διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Άρθρο 32 Δημοσιοποίηση και διαβούλευση

Άρθρο 33 Εκθέσεις εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Άρθρο 34 Λήψη αποφάσεων

Άρθρο 35 Παρακολούθηση των επιπτώσεων των εγκεκριμένων

δραστηριοτήτων

Άρθρο 36 Υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιπτώσεις εγκεκριμένων δραστηριοτήτων

Άρθρο 37 Επανεξέταση των εγκεκριμένων δραστηριοτήτων και των επιπτώσεών τους

Άρθρο 38 Πρότυπα και/ή κατευθυντήριες γραμμές που καταρτίζονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο σχετικά με τις εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Άρθρο 39 Στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις

ΜΕΡΟΣ V: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ

Άρθρο 40 Στόχοι

Άρθρο 41 Συνεργασία στην ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας

Άρθρο 42 Ρυθμίσεις περί ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

Άρθρο 43 Πρόσθετες ρυθμίσεις περί ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

Άρθρο 44 Τύποι ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

Άρθρο 45 Παρακολούθηση και επανεξέταση

Άρθρο 46 Επιτροπή Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας

ΜΕΡΟΣ VI: ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 47 Διάσκεψη των Μερών

Άρθρο 48 Διαφάνεια

Άρθρο 49 Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο

Άρθρο 50 Γραμματεία

Άρθρο 51 Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών

ΜΕΡΟΣ VII: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Άρθρο 52 Χρηματοδότηση

ΜΕΡΟΣ VIII: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

Άρθρο 53 Εφαρμογή

Άρθρο 54 Παρακολούθηση της εφαρμογής

Άρθρο 55 Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης

ΜΕΡΟΣ IX: ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 56 Πρόληψη διαφορών

Άρθρο 57 Υποχρέωση επίλυσης διαφορών με ειρηνικά μέσα

Άρθρο 58 Επίλυση διαφορών με ειρηνικά μέσα που επιλέγουν τα Μέρη

Άρθρο 59 Διαφορές τεχνικής φύσεως

Άρθρο 60 Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Άρθρο 61 Προσωρινές διευθετήσεις

ΜΕΡΟΣ X: ΜΗ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Άρθρο 62 Μη συμβαλλόμενα Μέρη στην παρούσα Συμφωνία

ΜΕΡΟΣ XI: ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Άρθρο 63 Καλή πίστη και κατάχρηση δικαιώματος

ΜΕΡΟΣ XII: ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 64 Δικαίωμα ψήφου

Άρθρο 65 Υπογραφή

Άρθρο 66 Επικύρωση, έγκριση, αποδοχή και προσχώρηση

Άρθρο 67 Καταμερισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργανισμών περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και των Κρατών Μελών τους όσον αφορά τα θέματα που διέπονται από την παρούσα Συμφωνία

Άρθρο 68 Έναρξη ισχύος

Άρθρο 69 Προσωρινή εφαρμογή

Άρθρο 70 Επιφυλάξεις και εξαιρέσεις

Άρθρο 71 Διακηρύξεις και δηλώσεις

Άρθρο 72 Τροποποίηση

Άρθρο 73 Καταγγελία

Άρθρο 74 Παραρτήματα

Άρθρο 75 Θεματοφύλακας

Άρθρο 76 Αυθεντικά κείμενα

Παράρτημα I Ενδεικτικά κριτήρια για τον προσδιορισμό περιο-
χών

Παράρτημα II Τύποι ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θα-
λάσσιας τεχνολογίας

Άρθρο δεύτερο Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο τρίτο Δήλωση εξαίρεσης

Άρθρο τέταρτο Έναρξη ισχύος

Άρθρο πρώτο Κύρωση Συμφωνίας

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος, η Συμφωνία υπό τη Σύμβαση των Ηνωμέ-
νων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση
και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιο-
χές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, που υιοθετήθηκε στη Νέα
Υόρκη, τη 19η Ιουνίου 2023, και της οποίας το κείμενο, σε πρω-
τότυπο στην αγγλική και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα,
έχει ως εξής:

اتفاق مُبرم في إطار اتفاقية الأمم المتحدة لقانون البحار بشأن حفظ التنوع البيولوجي
البحري في المناطق الواقعة خارج حدود الولاية الوطنية واستخدامه على نحو مستدام

《联合国海洋法公约》下国家管辖范围以外区域
海洋生物多样性的养护和可持续利用协定

AGREEMENT UNDER THE UNITED NATIONS CONVENTION
ON THE LAW OF THE SEA ON THE CONSERVATION AND
SUSTAINABLE USE OF MARINE BIOLOGICAL DIVERSITY
OF AREAS BEYOND NATIONAL JURISDICTION

ACCORD SE RAPPORTANT À LA CONVENTION DES
NATIONS UNIES SUR LE DROIT DE LA MER ET PORTANT
SUR LA CONSERVATION ET L'UTILISATION DURABLE DE LA
DIVERSITE BIOLOGIQUE MARINE DES ZONES NE RELEVANT
PAS DE LA JURIDICTION NATIONALE

СОГЛАШЕНИЕ НА БАЗЕ КОНВЕНЦИИ ОРГАНИЗАЦИИ
ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ ПО МОРСКОМУ ПРАВУ О СОХРАНЕНИИ И
УСТОЙЧИВОМ ИСПОЛЬЗОВАНИИ МОРСКОГО БИОЛОГИЧЕСКОГО
РАЗНООБРАЗИЯ В РАЙОНАХ ЗА ПРЕДЕЛАМИ ДЕЙСТВИЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ ЮРИСДИКЦИИ

ACUERDO EN EL MARCO DE LA CONVENCIÓN DE LAS
NACIONES UNIDAS SOBRE EL DERECHO DEL MAR
RELATIVO A LA CONSERVACIÓN Y EL USO SOSTENIBLE
DE LA DIVERSIDAD BIOLÓGICA MARINA DE LAS ZONAS
SITUADAS FUERA DE LA JURISDICCIÓN NACIONAL

AGREEMENT UNDER THE UNITED NATIONS CONVENTION
ON THE LAW OF THE SEA ON THE CONSERVATION AND
SUSTAINABLE USE OF MARINE BIOLOGICAL DIVERSITY
OF AREAS BEYOND NATIONAL JURISDICTION

UNITED NATIONS
2023

**AGREEMENT UNDER THE UNITED NATIONS CONVENTION
ON THE LAW OF THE SEA ON THE CONSERVATION AND
SUSTAINABLE USE OF MARINE BIOLOGICAL DIVERSITY
OF AREAS BEYOND NATIONAL JURISDICTION**

PREAMBLE

The Parties to this Agreement,

Recalling the relevant provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982, including the obligation to protect and preserve the marine environment,

Stressing the need to respect the balance of rights, obligations and interests set out in the Convention,

Recognizing the need to address, in a coherent and cooperative manner, biological diversity loss and degradation of ecosystems of the ocean, due, in particular, to climate change impacts on marine ecosystems, such as warming and ocean deoxygenation, as well as ocean acidification, pollution, including plastic pollution, and unsustainable use,

Conscious of the need for the comprehensive global regime under the Convention to better address the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction,

Recognizing the importance of contributing to the realization of a just and equitable international economic order which takes into account the interests and needs of humankind as a whole and, in particular, the special interests and needs of developing States, whether coastal or landlocked,

Recognizing also that support for developing States Parties through capacity-building and the development and transfer of marine technology are essential elements for the attainment of the objectives of the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction,

Recalling the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples,

Affirming that nothing in this Agreement shall be construed as diminishing or extinguishing the existing rights of Indigenous Peoples, including as set out in the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, or of, as appropriate, local communities,

Recognizing the obligation set out in the Convention to assess, as far as practicable, the potential effects on the marine environment of activities under a State's jurisdiction or

control when the State has reasonable grounds for believing that such activities may cause substantial pollution of or significant and harmful changes to the marine environment,

Mindful of the obligation set out in the Convention to take all measures necessary to ensure that pollution arising from incidents or activities does not spread beyond the areas where sovereign rights are exercised in accordance with the Convention,

Desiring to act as stewards of the ocean in areas beyond national jurisdiction on behalf of present and future generations by protecting, caring for and ensuring responsible use of the marine environment, maintaining the integrity of ocean ecosystems and conserving the inherent value of biological diversity of areas beyond national jurisdiction,

Acknowledging that the generation of, access to and utilization of digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, together with the fair and equitable sharing of benefits arising from its utilization, contribute to research and innovation and to the general objective of this Agreement,

Respecting the sovereignty, territorial integrity and political independence of all States,

Recalling that the legal status of non-parties to the Convention or any other related agreements is governed by the rules of the law of treaties,

Recalling also that, as set out in the Convention, States are responsible for the fulfilment of their international obligations concerning the protection and preservation of the marine environment and may be liable in accordance with international law,

Committed to achieving sustainable development,

Aspiring to achieve universal participation,

Have agreed as follows:

PART I GENERAL PROVISIONS

Article 1 Use of terms

For the purposes of this Agreement:

1. “Area-based management tool” means a tool, including a marine protected area, for a geographically defined area through which one or several sectors or activities are managed with the aim of achieving particular conservation and sustainable use objectives in accordance with this Agreement.
2. “Areas beyond national jurisdiction” means the high seas and the Area.

3. “Biotechnology” means any technological application that uses biological systems, living organisms, or derivatives thereof, to make or modify products or processes for specific use.
4. “Collection in situ”, in relation to marine genetic resources, means the collection or sampling of marine genetic resources in areas beyond national jurisdiction.
5. “Convention” means the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982.
6. “Cumulative impacts” means the combined and incremental impacts resulting from different activities, including known past and present and reasonably foreseeable activities, or from the repetition of similar activities over time, and the consequences of climate change, ocean acidification and related impacts.
7. “Environmental impact assessment” means a process to identify and evaluate the potential impacts of an activity to inform decision-making.
8. “Marine genetic resources” means any material of marine plant, animal, microbial or other origin containing functional units of heredity of actual or potential value.
9. “Marine protected area” means a geographically defined marine area that is designated and managed to achieve specific long-term biological diversity conservation objectives and may allow, where appropriate, sustainable use provided it is consistent with the conservation objectives.
10. “Marine technology” includes, inter alia, information and data, provided in a user-friendly format, on marine sciences and related marine operations and services; manuals, guidelines, criteria, standards and reference materials; sampling and methodology equipment; observation facilities and equipment for in situ and laboratory observations, analysis and experimentation; computer and computer software, including models and modelling techniques; related biotechnology; and expertise, knowledge, skills, technical, scientific and legal know-how and analytical methods related to the conservation and sustainable use of marine biological diversity.
11. “Party” means a State or regional economic integration organization that has consented to be bound by this Agreement and for which this Agreement is in force.
12. “Regional economic integration organization” means an organization constituted by sovereign States of a given region to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Agreement and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, approve, accept or accede to this Agreement.
13. “Sustainable use” means the use of components of biological diversity in a way and at a rate that does not lead to a long-term decline of biological diversity, thereby

8

maintaining its potential to meet the needs and aspirations of present and future generations.

14. "Utilization of marine genetic resources" means to conduct research and development on the genetic and/or biochemical composition of marine genetic resources, including through the application of biotechnology, as defined in paragraph 3 above.

Article 2
General objective

The objective of this Agreement is to ensure the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, for the present and in the long term, through effective implementation of the relevant provisions of the Convention and further international cooperation and coordination.

Article 3
Scope of application

This Agreement applies to areas beyond national jurisdiction.

Article 4
Exceptions

This Agreement does not apply to any warship, military aircraft or naval auxiliary. Except for Part II, this Agreement does not apply to other vessels or aircraft owned or operated by a Party and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each Party shall ensure, by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of such vessels or aircraft owned or operated by it, that such vessels or aircraft act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Agreement.

Article 5
**Relationship between this Agreement and the Convention and
relevant legal instruments and frameworks and relevant global,
regional, subregional and sectoral bodies**

1. This Agreement shall be interpreted and applied in the context of and in a manner consistent with the Convention. Nothing in this Agreement shall prejudice the rights, jurisdiction and duties of States under the Convention, including in respect of the exclusive economic zone and the continental shelf within and beyond 200 nautical miles.

2. This Agreement shall be interpreted and applied in a manner that does not undermine relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional,

subregional and sectoral bodies and that promotes coherence and coordination with those instruments, frameworks and bodies.

3. The legal status of non-parties to the Convention or any other related agreements with regard to those instruments is not affected by this Agreement.

Article 6 **Without prejudice**

This Agreement, including any decision or recommendation of the Conference of the Parties or any of its subsidiary bodies, and any acts, measures or activities undertaken on the basis thereof, shall be without prejudice to, and shall not be relied upon as a basis for asserting or denying any claims to, sovereignty, sovereign rights or jurisdiction, including in respect of any disputes relating thereto.

Article 7 **General principles and approaches**

In order to achieve the objectives of this Agreement, Parties shall be guided by the following principles and approaches:

- (a) The polluter-pays principle;
- (b) The principle of the common heritage of humankind which is set out in the Convention;
- (c) The freedom of marine scientific research, together with other freedoms of the high seas;
- (d) The principle of equity and the fair and equitable sharing of benefits;
- (e) The precautionary principle or precautionary approach, as appropriate;
- (f) An ecosystem approach;
- (g) An integrated approach to ocean management;
- (h) An approach that builds ecosystem resilience, including to adverse effects of climate change and ocean acidification, and also maintains and restores ecosystem integrity, including the carbon cycling services that underpin the role of the ocean in climate;
- (i) The use of the best available science and scientific information;
- (j) The use of relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, where available;

(k) The respect, promotion and consideration of their respective obligations, as applicable, relating to the rights of Indigenous Peoples or of, as appropriate, local communities when taking action to address the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;

(l) The non-transfer, directly or indirectly, of damage or hazards from one area to another and the non-transformation of one type of pollution into another in taking measures to prevent, reduce and control pollution of the marine environment;

(m) Full recognition of the special circumstances of small island developing States and of least developed countries;

(n) Acknowledgement of the special interests and needs of landlocked developing countries.

Article 8 International cooperation

1. Parties shall cooperate under this Agreement for the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, including through strengthening and enhancing cooperation with and promoting cooperation among relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies in the achievement of the objectives of this Agreement.

2. Parties shall endeavour to promote, as appropriate, the objectives of this Agreement when participating in decision-making under other relevant legal instruments, frameworks, or global, regional, subregional or sectoral bodies.

3. Parties shall promote international cooperation in marine scientific research and in the development and transfer of marine technology consistent with the Convention in support of the objectives of this Agreement.

PART II MARINE GENETIC RESOURCES, INCLUDING THE FAIR AND EQUITABLE SHARING OF BENEFITS

Article 9 Objectives

The objectives of this Part are:

(a) The fair and equitable sharing of benefits arising from activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction for the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;

(b) The building and development of the capacity of Parties, particularly developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States, coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries, to carry out activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction;

(c) The generation of knowledge, scientific understanding and technological innovation, including through the development and conduct of marine scientific research, as fundamental contributions to the implementation of this Agreement;

(d) The development and transfer of marine technology in accordance with this Agreement.

Article 10 **Application**

1. The provisions of this Agreement shall apply to activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction collected and generated after the entry into force of this Agreement for the respective Party. The application of the provisions of this Agreement shall extend to the utilization of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction collected or generated before entry into force, unless a Party makes an exception in writing under article 70 when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement.

2. The provisions of this Part shall not apply to:

(a) Fishing regulated under relevant international law and fishing-related activities; or

(b) Fish or other living marine resources known to have been taken in fishing and fishing-related activities from areas beyond national jurisdiction, except where such fish or other living marine resources are regulated as utilization under this Part.

3. The obligations in this Part shall not apply to a Party's military activities, including military activities by government vessels and aircraft engaged in non-commercial service. The obligations in this Part with respect to the utilization of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall apply to a Party's non-military activities.

Article 11
Activities with respect to marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction

1. Activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction may be carried out by all Parties, irrespective of their geographical location, and by natural or juridical persons under the jurisdiction of the Parties. Such activities shall be carried out in accordance with this Agreement.
2. Parties shall promote cooperation in all activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction.
3. Collection in situ of marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall be carried out with due regard for the rights and legitimate interests of coastal States in areas within their national jurisdiction and with due regard for the interests of other States in areas beyond national jurisdiction, in accordance with the Convention. To this end, Parties shall endeavour to cooperate, as appropriate, including through specific modalities for the operation of the Clearing-House Mechanism determined under article 51, with a view to implementing this Agreement.
4. No State shall claim or exercise sovereignty or sovereign rights over marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction. No such claim or exercise of sovereignty or sovereign rights shall be recognized.
5. Collection in situ of marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall not constitute the legal basis for any claim to any part of the marine environment or its resources.
6. Activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction are in the interests of all States and for the benefit of all humanity, particularly for the benefit of advancing the scientific knowledge of humanity and promoting the conservation and sustainable use of marine biological diversity, taking into particular consideration the interests and needs of developing States.
7. Activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall be carried out exclusively for peaceful purposes.

Article 12
Notification on activities with respect to marine genetic resources
and digital sequence information on marine genetic resources of
areas beyond national jurisdiction

1. Parties shall take the necessary legislative, administrative or policy measures to ensure that information is notified to the Clearing-House Mechanism in accordance with this Part.

2. The following information shall be notified to the Clearing-House Mechanism six months or as early as possible prior to the collection in situ of marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction:

(a) The nature and objectives under which the collection is carried out, including, as appropriate, any programme(s) of which it forms part;

(b) The subject matter of the research or, if known, the marine genetic resources to be targeted or collected, and the purposes for which such resources will be collected;

(c) The geographical areas in which the collection is to be undertaken;

(d) A summary of the method and means to be used for collection, including the name, tonnage, type and class of vessels, scientific equipment and/or study methods employed;

(e) Information concerning any other contributions to proposed major programmes;

(f) The expected date of first appearance and final departure of the research vessels, or deployment of the equipment and its removal, as appropriate;

(g) The name(s) of the sponsoring institution(s) and the person in charge of the project;

(h) Opportunities for scientists of all States, in particular scientists from developing States, to be involved in or associated with the project;

(i) The extent to which it is considered that States that may need and request technical assistance, in particular developing States, should be able to participate or to be represented in the project;

(j) A data management plan prepared according to open and responsible data governance, taking into account current international practice.

3. Upon notification referred to in paragraph 2 above, the Clearing-House Mechanism shall automatically generate a "BBNJ" standardized batch identifier.

4. Where there is a material change to the information provided to the Clearing-House Mechanism prior to the planned collection, updated information shall be notified to the Clearing-House Mechanism within a reasonable period of time and no later than the start of collection in situ, when practicable.

5. Parties shall ensure that the following information, along with the “BBNJ” standardized batch identifier, is notified to the Clearing-House Mechanism as soon as it becomes available, but no later than one year from the collection in situ of marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction:

(a) The repository or database where digital sequence information on marine genetic resources is or will be deposited;

(b) Where all marine genetic resources collected in situ are or will be deposited or held;

(c) A report detailing the geographical area from which marine genetic resources were collected, including information on the latitude, longitude and depth of collection, and, to the extent available, the findings from the activity undertaken;

(d) Any necessary updates to the data management plan provided under paragraph (2) (j) above.

6. Parties shall ensure that samples of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction that are in repositories or databases under their jurisdiction can be identified as originating from areas beyond national jurisdiction, in accordance with current international practice and to the extent practicable.

7. Parties shall ensure that repositories, to the extent practicable, and databases under their jurisdiction prepare, on a biennial basis, an aggregate report on access to marine genetic resources and digital sequence information linked to their “BBNJ” standardized batch identifier, and make the report available to the access and benefit-sharing committee established under article 15.

8. Where marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, and where practicable, the digital sequence information on such resources are subject to utilization, including commercialization, by natural or juridical persons under their jurisdiction, Parties shall ensure that the following information, including the “BBNJ” standardized batch identifier, if available, be notified to the Clearing-House Mechanism as soon as such information becomes available:

(a) Where the results of the utilization, such as publications, patents granted, if available and to the extent possible, and products developed, can be found;

(b) Where available, details of the post-collection notification to the Clearing-House Mechanism related to the marine genetic resources that were the subject of utilization;

(c) Where the original sample that is the subject of utilization is held;

(d) The modalities envisaged for access to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources being utilized, and a data management plan for the same;

(e) Once marketed, information, if available, on sales of relevant products and any further development.

Article 13

Traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities associated with marine genetic resources in areas beyond national jurisdiction

Parties shall take legislative, administrative or policy measures, where relevant and as appropriate, with the aim of ensuring that traditional knowledge associated with marine genetic resources in areas beyond national jurisdiction that is held by Indigenous Peoples and local communities shall only be accessed with the free, prior and informed consent or approval and involvement of these Indigenous Peoples and local communities. Access to such traditional knowledge may be facilitated by the Clearing-House Mechanism. Access to and use of such traditional knowledge shall be on mutually agreed terms.

Article 14

Fair and equitable sharing of benefits

1. The benefits arising from activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall be shared in a fair and equitable manner in accordance with this Part and contribute to the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

2. Non-monetary benefits shall be shared in accordance with this Agreement in the form of, inter alia:

(a) Access to samples and sample collections in accordance with current international practice;

(b) Access to digital sequence information in accordance with current international practice;

(c) Open access to findable, accessible, interoperable and reusable (FAIR) scientific data in accordance with current international practice and open and responsible data governance;

(d) Information contained in the notifications, along with “BBNJ” standardized batch identifiers, provided in accordance with article 12, in publicly searchable and accessible forms;

(e) Transfer of marine technology in line with relevant modalities provided under Part V of this Agreement;

(f) Capacity-building, including by financing research programmes, and partnership opportunities, particularly directly relevant and substantial ones, for scientists and researchers in research projects, as well as dedicated initiatives, in particular for developing States, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries;

(g) Increased technical and scientific cooperation, in particular with scientists from and scientific institutions in developing States;

(h) Other forms of benefits as determined by the Conference of the Parties, taking into account recommendations of the access and benefit-sharing committee established under article 15.

3. Parties shall take the necessary legislative, administrative or policy measures to ensure that marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, together with their “BBNJ” standardized batch identifiers, subject to utilization by natural or juridical persons under their jurisdiction are deposited in publicly accessible repositories and databases, maintained either nationally or internationally, no later than three years from the start of such utilization, or as soon as they become available, taking into account current international practice.

4. Access to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction in the repositories and databases under a Party’s jurisdiction may be subject to reasonable conditions, as follows:

- (a) The need to preserve the physical integrity of marine genetic resources;
- (b) The reasonable costs associated with maintaining the relevant gene bank, biorepository or database in which the sample, data or information is held;
- (c) The reasonable costs associated with providing access to the marine genetic resource, data or information;
- (d) Other reasonable conditions in line with the objectives of this Agreement;

and opportunities for such access on fair and most favourable terms, including on concessional and preferential terms, may be provided to researchers and research institutions from developing States.

5. Monetary benefits from the utilization of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, including commercialization, shall be shared fairly and equitably, through the financial mechanism established under article 52, for the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

6. After the entry into force of this Agreement, developed Parties shall make annual contributions to the special fund referred to in article 52. A Party's rate of contribution shall be 50 per cent of that Party's assessed contribution to the budget adopted by the Conference of the Parties under article 47, paragraph 6 (e). Such payment shall continue until a decision is taken by the Conference of the Parties under paragraph 7 below.

7. The Conference of the Parties shall decide on the modalities for the sharing of monetary benefits from the utilization of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, taking into account the recommendations of the access and benefit-sharing committee established under article 15. If all efforts to reach consensus have been exhausted, a decision shall be adopted by a three-fourths majority of the Parties present and voting. The payments shall be made through the special fund established under article 52. The modalities may include the following:

- (a) Milestone payments;
- (b) Payments or contributions related to the commercialization of products, including payment of a percentage of the revenue from sales of products;
- (c) A tiered fee, paid on a periodic basis, based on a diversified set of indicators measuring the aggregate level of activities by a Party;
- (d) Other forms as decided by the Conference of the Parties, taking into account recommendations of the access and benefit-sharing committee.

8. A Party may make a declaration at the time the Conference of the Parties adopts the modalities stating that those modalities shall not take effect for that Party for a period of up to four years, in order to allow time for necessary implementation. A Party that makes such a declaration shall continue to make the payment set out in paragraph 6 above until the new modalities take effect.

9. In deciding on the modalities for the sharing of monetary benefits from the use of digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction under paragraph 7 above, the Conference of the Parties shall take into account the recommendations of the access and benefit-sharing committee, recognizing that such

modalities should be mutually supportive of and adaptable to other access and benefit-sharing instruments.

10. The Conference of the Parties, taking into account recommendations of the access and benefit-sharing committee established under article 15, shall review and assess, on a biennial basis, the monetary benefits from the utilization of marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction. The first review shall take place no later than five years after the entry into force of this Agreement. The review shall include consideration of the annual contributions referred to in paragraph 6 above.

11. Parties shall take the necessary legislative, administrative or policy measures, as appropriate, with the aim of ensuring that benefits arising from activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction by natural or juridical persons under their jurisdiction are shared in accordance with this Agreement.

Article 15 **Access and benefit-sharing committee**

1. An access and benefit-sharing committee is hereby established. It shall serve, *inter alia*, as a means for establishing guidelines for benefit-sharing, in accordance with article 14, providing transparency and ensuring a fair and equitable sharing of both monetary and non-monetary benefits.

2. The access and benefit-sharing committee shall be composed of 15 members possessing appropriate qualifications in related fields, so as to ensure the effective exercise of the functions of the committee. The members shall be nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, taking into account gender balance and equitable geographical distribution and providing for representation on the committee from developing States, including from the least developed countries, from small island developing States and from landlocked developing countries. The terms of reference and modalities for the operation of the committee shall be determined by the Conference of the Parties.

3. The committee may make recommendations to the Conference of the Parties on matters relating to this Part, including on the following matters:

(a) Guidelines or a code of conduct for activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction in accordance with this Part;

(b) Measures to implement decisions taken in accordance with this Part;

(c) Rates or mechanisms for the sharing of monetary benefits in accordance with article 14;

- (d) Matters relating to this Part in relation to the Clearing-House Mechanism;
 - (e) Matters relating to this Part in relation to the financial mechanism established under article 52;
 - (f) Any other matters relating to this Part that the Conference of the Parties may request the access and benefit-sharing committee to address.
4. Each Party shall make available to the access and benefit-sharing committee, through the Clearing-House Mechanism, the information required under this Agreement, which shall include:
- (a) Legislative, administrative and policy measures on access and benefit-sharing;
 - (b) Contact details and other relevant information on national focal points;
 - (c) Other information required pursuant to the decisions taken by the Conference of the Parties.
5. The access and benefit-sharing committee may consult and facilitate the exchange of information with relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies on activities under its mandate, including benefit-sharing, the use of digital sequence information on marine genetic resources, best practices, tools and methodologies, data governance and lessons learned.
6. The access and benefit-sharing committee may make recommendations to the Conference of the Parties in relation to information obtained under paragraph 5 above.

Article 16 **Monitoring and transparency**

1. Monitoring and transparency of activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction shall be achieved through notification to the Clearing-House Mechanism, through the use of “BBNJ” standardized batch identifiers in accordance with this Part and according to procedures adopted by the Conference of the Parties as recommended by the access and benefit-sharing committee.
2. Parties shall periodically submit reports to the access and benefit-sharing committee on their implementation of the provisions in this Part on activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction and the sharing of benefits therefrom, in accordance with this Part.
3. The access and benefit-sharing committee shall prepare a report based on the information received through the Clearing-House Mechanism and make it available to

Parties, which may submit comments. The access and benefit-sharing committee shall submit the report, including comments received, for the consideration of the Conference of the Parties. The Conference of the Parties, taking into account the recommendation of the access and benefit-sharing committee, may determine appropriate guidelines for the implementation of this article, which shall take into account the national capabilities and circumstances of Parties.

PART III
MEASURES SUCH AS AREA-BASED MANAGEMENT
TOOLS, INCLUDING MARINE PROTECTED AREAS

Article 17
Objectives

The objectives of this Part are to:

- (a) Conserve and sustainably use areas requiring protection, including through the establishment of a comprehensive system of area-based management tools, with ecologically representative and well-connected networks of marine protected areas;
- (b) Strengthen cooperation and coordination in the use of area-based management tools, including marine protected areas, among States, relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies;
- (c) Protect, preserve, restore and maintain biological diversity and ecosystems, including with a view to enhancing their productivity and health, and strengthen resilience to stressors, including those related to climate change, ocean acidification and marine pollution;
- (d) Support food security and other socioeconomic objectives, including the protection of cultural values;
- (e) Support developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States, coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries, taking into account the special circumstances of small island developing States, through capacity-building and the development and transfer of marine technology in developing, implementing, monitoring, managing and enforcing area-based management tools, including marine protected areas.

Article 18
Area of application

The establishment of area-based management tools, including marine protected areas, shall not include any areas within national jurisdiction and shall not be relied upon as a basis for asserting or denying any claims to sovereignty, sovereign rights or

jurisdiction, including in respect of any disputes relating thereto. The Conference of the Parties shall not consider for decision proposals for the establishment of such area-based management tools, including marine protected areas, and in no case shall such proposals be interpreted as recognition or non-recognition of any claims to sovereignty, sovereign rights or jurisdiction.

Article 19 Proposals

1. Proposals regarding the establishment of area-based management tools, including marine protected areas, under this Part shall be submitted by Parties, individually or collectively, to the secretariat.
2. Parties shall collaborate and consult, as appropriate, with relevant stakeholders, including States and global, regional, subregional and sectoral bodies, as well as civil society, the scientific community, the private sector, Indigenous Peoples and local communities, for the development of proposals, as set out in this Part.
3. Proposals shall be formulated on the basis of the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, taking into account the precautionary approach and an ecosystem approach.
4. Proposals with regard to identified areas shall include the following key elements:
 - (a) A geographic or spatial description of the area that is the subject of the proposal by reference to the indicative criteria specified in Annex I;
 - (b) Information on any of the criteria specified in Annex I, as well as any criteria that may be further developed and revised in accordance with paragraph 5 below applied in identifying the area;
 - (c) Human activities in the area, including uses by Indigenous Peoples and local communities, and their possible impact, if any;
 - (d) A description of the state of the marine environment and biological diversity in the identified area;
 - (e) A description of the conservation and, where appropriate, sustainable use objectives that are to be applied to the area;
 - (f) A draft management plan encompassing the proposed measures and outlining proposed monitoring, research and review activities to achieve the specified objectives;
 - (g) The duration of the proposed area and measures, if any;

(h) Information on any consultations undertaken with States, including adjacent coastal States and/or relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, if any;

(i) Information on area-based management tools, including marine protected areas, implemented under relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies;

(j) Relevant scientific input and, where available, traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities.

5. Indicative criteria for the identification of such areas shall include, as relevant, those specified in Annex I and may be further developed and revised as necessary by the Scientific and Technical Body for consideration and adoption by the Conference of the Parties.

6. Further requirements regarding the contents of proposals, including the modalities for the application of indicative criteria as specified in paragraph 5 above, and guidance on proposals specified in paragraph 4 (b) above shall be elaborated by the Scientific and Technical Body, as necessary, for consideration and adoption by the Conference of the Parties.

Article 20

Publicity and preliminary review of proposals

Upon receipt of a proposal in writing, the secretariat shall make the proposal publicly available and transmit it to the Scientific and Technical Body for a preliminary review. The purpose of the review is to ascertain that the proposal contains the information required under article 19, including indicative criteria described in this Part and in Annex I. The outcome of that review shall be made publicly available and shall be conveyed to the proponent by the secretariat. The proponent shall retransmit the proposal to the secretariat, having taken into account the preliminary review by the Scientific and Technical Body. The secretariat shall notify the Parties and make that retransmitted proposal publicly available and facilitate consultations pursuant to article 21.

Article 21

Consultations on and assessment of proposals

1. Consultations on proposals submitted under article 19 shall be inclusive, transparent and open to all relevant stakeholders, including States and global, regional, subregional and sectoral bodies, as well as civil society, the scientific community, Indigenous Peoples and local communities.

2. The secretariat shall facilitate consultations and gather input as follows:

(a) States, in particular adjacent coastal States, shall be notified and invited to submit, inter alia:

- (i) Views on the merits and geographic scope of the proposal;
- (ii) Any other relevant scientific input;
- (iii) Information regarding any existing measures or activities in adjacent or related areas within national jurisdiction and beyond national jurisdiction;
- (iv) Views on the potential implications of the proposal for areas within national jurisdiction;
- (v) Any other relevant information;

(b) Bodies of relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies shall be notified and invited to submit, inter alia:

- (i) Views on the merits of the proposal;
- (ii) Any other relevant scientific input;
- (iii) Information regarding any existing measures adopted by that instrument, framework or body for the relevant area or for adjacent areas;
- (iv) Views regarding any aspects of the measures and other elements for a draft management plan identified in the proposal that fall within the competence of that body;
- (v) Views regarding any relevant additional measures that fall within the competence of that instrument, framework or body;
- (vi) Any other relevant information;

(c) Indigenous Peoples and local communities with relevant traditional knowledge, the scientific community, civil society and other relevant stakeholders shall be invited to submit, inter alia:

- (i) Views on the merits of the proposal;
- (ii) Any other relevant scientific input;
- (iii) Any relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities;
- (iv) Any other relevant information.

3. Contributions received pursuant to paragraph 2 above shall be made publicly available by the secretariat.
4. In cases where the proposed measure affects areas that are entirely surrounded by the exclusive economic zones of States, proponents shall:
 - (a) Undertake targeted and proactive consultations, including prior notification, with such States;
 - (b) Consider the views and comments of such States on the proposed measure and provide written responses specifically addressing such views and comments and, where appropriate, revise the proposed measure accordingly.
5. The proponent shall consider the contributions received during the consultation period, as well as the views of and information from the Scientific and Technical Body, and, as appropriate, revise the proposal accordingly or respond to substantive contributions not reflected in the proposal.
6. The consultation period shall be time-bound.
7. The revised proposal shall be submitted to the Scientific and Technical Body, which shall assess the proposal and make recommendations to the Conference of the Parties.
8. The modalities for the consultation and assessment process, including duration, shall be further elaborated by the Scientific and Technical Body, as necessary, at its first meeting, for consideration and adoption by the Conference of the Parties, taking into account the special circumstances of small island developing States.

Article 22
Establishment of area-based management tools,
including marine protected areas

1. The Conference of the Parties, on the basis of the final proposal and the draft management plan, taking into account the contributions and scientific input received during the consultation process established under this Part, and the scientific advice and recommendations of the Scientific and Technical Body:
 - (a) Shall take decisions on the establishment of area-based management tools, including marine protected areas, and related measures;
 - (b) May take decisions on measures compatible with those adopted by relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, in cooperation and coordination with those instruments, frameworks and bodies;
 - (c) May, where proposed measures are within the competences of other global, regional, subregional or sectoral bodies, make recommendations to Parties to this Agreement and to global, regional, subregional and sectoral bodies to promote the adoption

of relevant measures through such instruments, frameworks and bodies, in accordance with their respective mandates.

2. In taking decisions under this article, the Conference of the Parties shall respect the competences of, and not undermine, relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies.

3. The Conference of the Parties shall make arrangements for regular consultations to enhance cooperation and coordination with and among relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies with regard to area-based management tools, including marine protected areas, as well as coordination with regard to related measures adopted under such instruments and frameworks and by such bodies.

4. Where the achievement of the objectives and the implementation of this Part so requires, to further international cooperation and coordination with respect to the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, the Conference of the Parties may consider and, subject to paragraphs 1 and 2 above, may decide, as appropriate, to develop a mechanism regarding existing area-based management tools, including marine protected areas, adopted by relevant legal instruments and frameworks or relevant global, regional, subregional or sectoral bodies.

5. Decisions and recommendations adopted by the Conference of the Parties in accordance with this Part shall not undermine the effectiveness of measures adopted in respect of areas within national jurisdiction and shall be made with due regard for the rights and duties of all States, in accordance with the Convention. In cases where measures proposed under this Part would affect or could reasonably be expected to affect the superjacent water above the seabed and subsoil of submarine areas over which a coastal State exercises sovereign rights in accordance with the Convention, such measures shall have due regard to the sovereign rights of such coastal States. Consultations shall be undertaken to that end, in accordance with the provisions of this Part.

6. In cases where an area-based management tool, including a marine protected area, established under this Part subsequently falls, either wholly or in part, within the national jurisdiction of a coastal State, the part within national jurisdiction shall immediately cease to be in force. The part remaining in areas beyond national jurisdiction shall remain in force until the Conference of the Parties, at its following meeting, reviews and decides whether to amend or revoke the area-based management tool, including a marine protected area, as necessary.

7. Upon the establishment of, or amendment to the competence of, a relevant legal instrument or framework or a relevant global, regional, subregional or sectoral body, any area-based management tool, including a marine protected area, or related measures adopted by the Conference of the Parties under this Part that subsequently falls within the competence of such instrument, framework or body, either wholly or in part, shall remain in force until the Conference of the Parties reviews and decides, in close cooperation and

coordination with that instrument, framework or body, to maintain, amend or revoke the area-based management tool, including a marine protected area, and related measures, as appropriate.

Article 23 Decision-making

1. As a general rule, the decisions and recommendations under this Part shall be taken by consensus.
2. If no consensus is reached, decisions and recommendations under this Part shall be taken by a three-fourths majority of the Parties present and voting, before which the Conference of the Parties shall decide, by a two-thirds majority of the Parties present and voting that all efforts to reach consensus have been exhausted.
3. Decisions taken under this Part shall enter into force 120 days after the meeting of the Conference of the Parties at which they were taken and shall be binding on all Parties.
4. During the period of 120 days provided for in paragraph 3 above, any Party may, by notification in writing to the secretariat, make an objection with respect to a decision adopted under this Part, and that decision shall not be binding on that Party. An objection to a decision may be withdrawn at any time by written notification to the secretariat and, thereupon, the decision shall be binding for that Party 90 days following the date of the notification stating that the objection is withdrawn.
5. A Party making an objection under paragraph 4 above shall provide to the secretariat, in writing, at the time of making its objection, the explanation of the grounds for its objection, which shall be based on one or more of the following grounds:
 - (a) The decision is inconsistent with this Agreement or the rights and duties of the objecting Party in accordance with the Convention;
 - (b) The decision unjustifiably discriminates in form or in fact against the objecting Party;
 - (c) The Party cannot practicably comply with the decision at the time of the objection after making all reasonable efforts to do so.
6. A Party making an objection under paragraph 4 above shall, to the extent practicable, adopt alternative measures or approaches that are equivalent in effect to the decision to which it has objected and shall not adopt measures nor take actions that would undermine the effectiveness of the decision to which it has objected unless such measures or actions are essential for the exercise of rights and duties of the objecting Party in accordance with the Convention.
7. The objecting Party shall report to the next ordinary meeting of the Conference of the Parties following its notification under paragraph 4 above, and periodically thereafter,

on its implementation of paragraph 6 above, to inform the monitoring and review under article 26.

8. An objection to a decision made in accordance with paragraph 4 above may only be renewed if the objecting Party considers it still necessary, every three years after the entry into force of the decision, by written notification to the secretariat. Such written notification shall include an explanation of the grounds of its initial objection.

9. If no notification of renewal pursuant to paragraph 8 above is received, the objection shall be considered automatically withdrawn and, thereupon, the decision shall be binding for that Party 120 days after that objection is automatically withdrawn. The secretariat shall notify the Party 60 days prior to the date on which the objection will be automatically withdrawn.

10. Decisions of the Conference of the Parties adopted under this Part, and objections to those decisions, shall be made publicly available by the secretariat and shall be transmitted to all States and relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies.

Article 24 **Emergency measures**

1. The Conference of the Parties shall take decisions to adopt measures in areas beyond national jurisdiction, to be applied on an emergency basis, if necessary, when a natural phenomenon or human-caused disaster has caused, or is likely to cause, serious or irreversible harm to marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, to ensure that the serious or irreversible harm is not exacerbated.

2. Measures adopted under this article shall be considered necessary only if, following consultation with relevant legal instruments or frameworks or relevant global, regional, subregional or sectoral bodies, the serious or irreversible harm cannot be managed in a timely manner through the application of the other articles of this Agreement or by a relevant legal instrument or framework or a relevant global, regional, subregional or sectoral body.

3. Measures adopted on an emergency basis shall be based on the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities and shall take into account the precautionary approach. Such measures may be proposed by Parties or recommended by the Scientific and Technical Body and may be adopted intersessionally. The measures shall be temporary and must be reconsidered for decision at the next meeting of the Conference of the Parties following their adoption.

4. The measures shall terminate two years following their entry into force or shall be terminated earlier by the Conference of the Parties upon being replaced by area-based management tools, including marine protected areas, and related measures established in

accordance with this Part, or by measures adopted by a relevant legal instrument or framework or relevant global, regional, subregional or sectoral body, or by a decision of the Conference of the Parties when the circumstances that necessitated the measure cease to exist.

5. Procedures and guidance for the establishment of emergency measures, including consultation procedures, shall be elaborated by the Scientific and Technical Body, as necessary, for consideration and adoption by the Conference of the Parties at its earliest opportunity. Such procedures shall be inclusive and transparent.

Article 25 Implementation

1. Parties shall ensure that activities under their jurisdiction or control that take place in areas beyond national jurisdiction are conducted consistently with the decisions adopted under this Part.

2. Nothing in this Agreement shall prevent a Party from adopting more stringent measures with respect to its nationals and vessels or with regard to activities under its jurisdiction or control in addition to those adopted under this Part, in accordance with international law and in support of the objectives of the Agreement.

3. The implementation of the measures adopted under this Part should not impose a disproportionate burden on Parties that are small island developing States or least developed countries, directly or indirectly.

4. Parties shall promote, as appropriate, the adoption of measures within relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies of which they are members, to support the implementation of the decisions and recommendations made by the Conference of the Parties under this Part.

5. Parties shall encourage those States that are entitled to become Parties to this Agreement, in particular those whose activities, vessels or nationals operate in an area that is the subject of an established area-based management tool, including a marine protected area, to adopt measures supporting the decisions and recommendations of the Conference of the Parties on area-based management tools, including marine protected areas, established under this Part.

6. A Party that is not a party to or a participant in a relevant legal instrument or framework, or a member of a relevant global, regional, subregional or sectoral body, and that does not otherwise agree to apply the measures established under such instruments and frameworks and by such bodies shall not be discharged from the obligation to cooperate, in accordance with the Convention and this Agreement, in the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

Article 26
Monitoring and review

1. Parties shall, individually or collectively, report to the Conference of the Parties on the implementation of area-based management tools, including marine protected areas, established under this Part and related measures. Such reports, as well as the information and the review referred to in paragraphs 2 and 3 below, respectively, shall be made publicly available by the secretariat.
2. The relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies shall be invited to provide information to the Conference of the Parties on the implementation of measures that they have adopted to achieve the objectives of area-based management tools, including marine protected areas, established under this Part.
3. Area-based management tools, including marine protected areas, established under this Part, including related measures, shall be monitored and periodically reviewed by the Scientific and Technical Body, taking into account the reports and information referred to in paragraphs 1 and 2 above, respectively.
4. In the review referred to in paragraph 3 above, the Scientific and Technical Body shall assess the effectiveness of area-based management tools, including marine protected areas, established under this Part, including related measures and the progress made in achieving their objectives, and provide advice and recommendations to the Conference of the Parties.
5. Following the review, the Conference of the Parties shall, as necessary, take decisions or recommendations on the amendment, extension or revocation of area-based management tools, including marine protected areas, and any related measures adopted by the Conference of the Parties, on the basis of the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, taking into account the precautionary approach and an ecosystem approach.

PART IV
ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENTS

Article 27
Objectives

The objectives of this Part are to:

- (a) Operationalize the provisions of the Convention on environmental impact assessment for areas beyond national jurisdiction by establishing processes, thresholds and other requirements for conducting and reporting assessments by Parties;

(b) Ensure that activities covered by this Part are assessed and conducted to prevent, mitigate and manage significant adverse impacts for the purpose of protecting and preserving the marine environment;

(c) Support the consideration of cumulative impacts and impacts in areas within national jurisdiction;

(d) Provide for strategic environmental assessments;

(e) Achieve a coherent environmental impact assessment framework for activities in areas beyond national jurisdiction;

(f) Build and strengthen the capacity of Parties, particularly developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States, coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries, to prepare, conduct and evaluate environmental impact assessments and strategic environmental assessments in support of the objectives of this Agreement.

Article 28

Obligation to conduct environmental impact assessments

1. Parties shall ensure that the potential impacts on the marine environment of planned activities under their jurisdiction or control that take place in areas beyond national jurisdiction are assessed as set out in this Part before they are authorized.

2. When a Party with jurisdiction or control over a planned activity that is to be conducted in marine areas within national jurisdiction determines that the activity may cause substantial pollution of or significant and harmful changes to the marine environment in areas beyond national jurisdiction, that Party shall ensure that an environmental impact assessment of such activity is conducted in accordance with this Part or that an environmental impact assessment is conducted under the Party's national process. A Party conducting such an assessment under its national process shall:

(a) Make relevant information available through the Clearing-House Mechanism, in a timely manner, during the national process;

(b) Ensure that the activity is monitored in a manner consistent with the requirements of its national process;

(c) Ensure that environmental impact assessment reports and any relevant monitoring reports are made available through the Clearing-House Mechanism as set out in this Agreement.

3. Upon receiving the information referred to in paragraph 2 (a) above, the Scientific and Technical Body may provide comments to the Party with jurisdiction or control over the planned activity.

Article 29
Relationship between this Agreement and environmental impact
assessment processes under relevant legal instruments and
frameworks and relevant global, regional, subregional and
sectoral bodies

1. Parties shall promote the use of environmental impact assessments and the adoption and implementation of the standards and/or guidelines developed under article 38 in relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies of which they are members.
2. The Conference of the Parties shall develop mechanisms under this Part for the Scientific and Technical Body to collaborate with relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies that regulate activities in areas beyond national jurisdiction or protect the marine environment.
3. When developing or updating standards or guidelines for the conduct of environmental impact assessments of activities in areas beyond national jurisdiction by Parties to this Agreement under article 38, the Scientific and Technical Body shall, as appropriate, collaborate with relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies.
4. It is not necessary to conduct a screening or an environmental impact assessment of a planned activity in areas beyond national jurisdiction, provided that the Party with jurisdiction or control over the planned activity determines:
 - (a) That the potential impacts of the planned activity or category of activity have been assessed in accordance with the requirements of other relevant legal instruments or frameworks or by relevant global, regional, subregional or sectoral bodies;
 - (b) That:
 - (i) the assessment already undertaken for the planned activity is equivalent to the one required under this Part, and the results of the assessment are taken into account; or
 - (ii) the regulations or standards of the relevant legal instruments or frameworks or relevant global, regional, subregional or sectoral bodies arising from the assessment were designed to prevent, mitigate or manage potential impacts below the threshold for environmental impact assessments under this Part, and they have been complied with.
5. When an environmental impact assessment for a planned activity in areas beyond national jurisdiction has been conducted under a relevant legal instrument or framework or a relevant global, regional, subregional or sectoral body, the Party concerned shall ensure that the environmental impact assessment report is published through the Clearing-House Mechanism.

6. Unless the planned activities that meet the criteria set out in paragraph 4 (b) (i) above are subject to monitoring and review under a relevant legal instrument or framework or relevant global, regional, subregional or sectoral body, Parties shall monitor and review the activities and ensure that the monitoring and review reports are published through the Clearing-House Mechanism.

Article 30
Thresholds and factors for conducting environmental
impact assessments

1. When a planned activity may have more than a minor or transitory effect on the marine environment, or the effects of the activity are unknown or poorly understood, the Party with jurisdiction or control of the activity shall conduct a screening of the activity under article 31, using the factors set out in paragraph 2 below, and:

(a) The screening shall be sufficiently detailed for the Party to assess whether it has reasonable grounds for believing that the planned activity may cause substantial pollution of or significant and harmful changes to the marine environment and shall include:

- (i) A description of the planned activity, including its purpose, location, duration and intensity; and
- (ii) An initial analysis of the potential impacts, including consideration of cumulative impacts and, as appropriate, alternatives to the planned activity;

(b) If it is determined on the basis of the screening that the Party has reasonable grounds for believing that the activity may cause substantial pollution of or significant and harmful changes to the marine environment, an environmental impact assessment shall be conducted in accordance with the provisions of this Part.

2. When determining whether planned activities under their jurisdiction or control meet the threshold set out in paragraph 1 above, Parties shall consider the following non-exhaustive factors:

- (a) The type of and technology used for the activity and the manner in which it is to be conducted;
- (b) The duration of the activity;
- (c) The location of the activity;
- (d) The characteristics and ecosystem of the location (including areas of particular ecological or biological significance or vulnerability);
- (e) The potential impacts of the activity, including the potential cumulative impacts and the potential impacts in areas within national jurisdiction;

- (f) The extent to which the effects of the activity are unknown or poorly understood;
- (g) Other relevant ecological or biological criteria.

Article 31

Process for environmental impact assessments

1. Parties shall ensure that the process for conducting an environmental impact assessment pursuant to this Part includes the following steps:

(a) *Screening.* Parties shall undertake screening, in a timely manner, to determine whether an environmental impact assessment is required in respect of a planned activity under its jurisdiction or control, in accordance with article 30, and make its determination publicly available:

(i) If a Party determines that an environmental impact assessment is not required for a planned activity under its jurisdiction or control, it shall make relevant information, including under article 30, paragraph 1 (a), publicly available through the Clearing-House Mechanism under this Agreement;

(ii) On the basis of the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, a Party may register its views on the potential impacts of a planned activity on which a determination has been made in accordance with subparagraph (a) (i) above with the Party that made the determination and the Scientific and Technical Body, within 40 days of the publication thereof;

(iii) If the Party that registered its views expressed concerns on the potential impacts of a planned activity on which the determination was made, the Party that made that determination shall give consideration to such concerns and may review its determination;

(iv) Upon consideration of the concerns registered by a Party under subparagraph (a) (ii) above, the Scientific and Technical Body shall consider and may evaluate the potential impacts of the planned activity on the basis of the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities and, as appropriate, may make recommendations to the Party that made the determination after giving that Party an opportunity to respond to the concerns registered and taking into account such response;

(v) The Party that made the determination under subparagraph (a) (i) above shall give consideration to any recommendations of the Scientific and Technical Body;

(vi) The registration of views and the recommendations of the Scientific and Technical Body shall be made publicly available, including through the Clearing-House Mechanism;

(b) *Scoping*. Parties shall ensure that key environmental and any associated impacts, such as economic, social, cultural and human health impacts, including potential cumulative impacts and impacts in areas within national jurisdiction, as well as alternatives to the planned activity, if any, to be included in the environmental impact assessments that shall be conducted under this Part, are identified. The scope shall be defined by using the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities;

(c) *Impact assessment and evaluation*. Parties shall ensure that the impacts of planned activities, including cumulative impacts and impacts in areas within national jurisdiction, are assessed and evaluated using the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities;

(d) *Prevention, mitigation and management of potential adverse effects*. Parties shall ensure that:

(i) Measures to prevent, mitigate and manage potential adverse effects of the planned activities under their jurisdiction or control are identified and analysed to avoid significant adverse impacts. Such measures may include the consideration of alternatives to the planned activity under their jurisdiction or control;

(ii) Where appropriate, these measures are incorporated into an environmental management plan;

(e) Parties shall ensure public notification and consultation in accordance with article 32;

(f) Parties shall ensure the preparation and publication of an environmental impact assessment report in accordance with article 33.

2. Parties may conduct joint environmental impact assessments, in particular for planned activities under the jurisdiction or control of small island developing States.

3. A roster of experts shall be created under the Scientific and Technical Body. Parties with capacity constraints may request advice and assistance from those experts to conduct and evaluate screenings and environmental impact assessments for a planned activity under their jurisdiction or control. The experts cannot be appointed to another part of the environmental impact assessment process of the same activity. The Party that requested the advice and assistance shall ensure that such environmental impact assessments are submitted to it for review and decision-making.

Article 32
Public notification and consultation

1. Parties shall ensure timely public notification of a planned activity, including by publication through the Clearing-House Mechanism and through the secretariat, and planned and effective time-bound opportunities, as far as practicable, for participation by all States, in particular adjacent coastal States and any other States adjacent to the activity when they are potentially most affected States, and stakeholders in the environmental impact assessment process. Notification and opportunities for participation, including through the submission of comments, shall take place throughout the environmental impact assessment process, as appropriate, including when identifying the scope of an environmental impact assessment under article 31, paragraph 1 (b), and when a draft environmental impact assessment report has been prepared under article 33, before a decision is made as to whether to authorize the activity.
2. Potentially most affected States shall be determined by taking into account the nature and potential effects on the marine environment of the planned activity and shall include:
 - (a) Coastal States whose exercise of sovereign rights for the purpose of exploring, exploiting, conserving or managing natural resources may reasonably be believed to be affected by the activity;
 - (b) States that carry out, in the area of the planned activity, human activities, including economic activities, that may reasonably be believed to be affected.
3. Stakeholders in this process include Indigenous Peoples and local communities with relevant traditional knowledge, relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, civil society, the scientific community and the public.
4. Public notification and consultation shall, in accordance with article 48, paragraph 3, be inclusive and transparent, be conducted in a timely manner and be targeted and proactive when involving small island developing States.
5. Substantive comments received during the consultation process, including from adjacent coastal States and any other States adjacent to the planned activity when they are potentially most affected States, shall be considered and responded to or addressed by Parties. Parties shall give particular regard to comments concerning potential impacts in areas within national jurisdiction and provide written responses, as appropriate, specifically addressing such comments, including regarding any additional measures meant to address those potential impacts. Parties shall make public the comments received and the responses or descriptions of the manner in which they were addressed.

6. Where a planned activity affects areas of the high seas that are entirely surrounded by the exclusive economic zones of States, Parties shall:

(a) Undertake targeted and proactive consultations, including prior notification, with such surrounding States;

(b) Consider the views and comments of those surrounding States on the planned activity and provide written responses specifically addressing such views and comments and, as appropriate, revise the planned activity accordingly.

7. Parties shall ensure access to information related to the environmental impact assessment process under this Agreement. Notwithstanding this, Parties shall not be required to disclose confidential or proprietary information. The fact that confidential or proprietary information has been redacted shall be indicated in public documents.

Article 33 **Environmental impact assessment reports**

1. Parties shall ensure the preparation of an environmental impact assessment report for any such assessment undertaken pursuant to this Part.

2. The environmental impact assessment report shall include, at a minimum, the following information: a description of the planned activity, including its location; a description of the results of the scoping exercise; a baseline assessment of the marine environment likely to be affected; a description of potential impacts, including potential cumulative impacts and any impacts in areas within national jurisdiction; a description of potential prevention, mitigation and management measures; a description of uncertainties and gaps in knowledge; information on the public consultation process; a description of the consideration of reasonable alternatives to the planned activity; a description of follow-up actions, including an environmental management plan; and a non-technical summary.

3. The Party shall make the draft environmental impact assessment report available through the Clearing-House Mechanism during the public consultation process, to provide an opportunity for the Scientific and Technical Body to consider and evaluate the report.

4. The Scientific and Technical Body, as appropriate and in a timely manner, may make comments to the Party on the draft environmental impact assessment report. The Party shall give consideration to any comments made by the Scientific and Technical Body.

5. Parties shall publish the reports of the environmental impact assessments, including through the Clearing-House Mechanism. The secretariat shall ensure that all Parties are notified in a timely manner when reports are published through the Clearing-House Mechanism.

6. Final environmental impact assessment reports shall be considered by the Scientific and Technical Body, on the basis of relevant practices, procedures and knowledge under this Agreement, for the purpose of developing guidelines, including the identification of best practices.

7. A selection of the published information used in the screening process to make decisions on whether to conduct an environmental impact assessment, in accordance with articles 30 and 31, shall be considered and reviewed by the Scientific and Technical Body, on the basis of relevant practices, procedures and knowledge under this Agreement, for the purpose of developing guidelines, including the identification of best practices.

Article 34 **Decision-making**

1. A Party under whose jurisdiction or control a planned activity falls shall be responsible for determining if it may proceed.

2. When determining whether the planned activity may proceed under this Part, full account shall be taken of an environmental impact assessment conducted in accordance with this Part. A decision to authorize the planned activity under the jurisdiction or control of a Party shall only be made when, taking into account mitigation or management measures, the Party has determined that it has made all reasonable efforts to ensure that the activity can be conducted in a manner consistent with the prevention of significant adverse impacts on the marine environment.

3. Decision documents shall clearly outline any conditions of approval related to mitigation measures and follow-up requirements. Decision documents shall be made public, including through the Clearing-House Mechanism.

4. At the request of a Party, the Conference of the Parties may provide advice and assistance to that Party when determining whether a planned activity under its jurisdiction or control may proceed.

Article 35 **Monitoring of impacts of authorized activities**

Parties shall, by using the best available science and scientific information and, where available, the relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, keep under surveillance the impacts of any activities in areas beyond national jurisdiction that they permit or in which they engage in order to determine whether these activities are likely to pollute or have adverse impacts on the marine environment. In particular, each Party shall monitor the environmental and any associated impacts, such as economic, social, cultural and human health impacts, of an authorized activity under their jurisdiction or control in accordance with the conditions set out in the approval of the activity.

Article 36
Reporting on impacts of authorized activities

1. Parties, whether acting individually or collectively, shall periodically report on the impacts of the authorized activity and the results of the monitoring required under article 35.
2. Monitoring reports shall be made public, including through the Clearing-House Mechanism, and the Scientific and Technical Body may consider and evaluate the monitoring reports.
3. Monitoring reports shall be considered by the Scientific and Technical Body, on the basis of relevant practices, procedures and knowledge under this Agreement, for the purpose of developing guidelines on the monitoring of impacts of authorized activities, including the identification of best practices.

Article 37
Review of authorized activities and their impacts

1. Parties shall ensure that the impacts of the authorized activity monitored pursuant to article 35 are reviewed.
2. Should the Party with jurisdiction or control over the activity identify significant adverse impacts that either were not foreseen in the environmental impact assessment, in nature or severity, or that arise from a breach of any of the conditions set out in the approval of the activity, the Party shall review its decision authorizing the activity, notify the Conference of the Parties, other Parties and the public, including through the Clearing-House Mechanism, and:
 - (a) Require that measures be proposed and implemented to prevent, mitigate and/or manage those impacts or take any other necessary action and/or halt the activity, as appropriate; and
 - (b) Evaluate, in a timely manner, any measures implemented or actions taken under subparagraph (a) above.
3. On the basis of the reports received under article 36, the Scientific and Technical Body may notify the Party that authorized the activity if it considers that the activity may have significant adverse impacts that were either not foreseen in the environmental impact assessment or that arise from a breach of any conditions of approval of the authorized activity and, as appropriate, may make recommendations to the Party.
4. (a) On the basis of the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, a Party may register its concerns, with the Party that authorized the activity and with the Scientific and Technical Body, that the authorized activity may have

significant adverse impacts that were either not foreseen in the environmental impact assessment, in nature or severity, or that arise from a breach of any conditions of approval of the authorized activity;

(b) The Party that authorized the activity shall give consideration to such concerns;

(c) Upon consideration of the concerns registered by a Party, the Scientific and Technical Body shall consider and may evaluate the matter based on the best available science and scientific information and, where available, relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities and may notify the Party that authorized the activity, if it considers that such activity may have significant adverse impacts that were either not foreseen in the environmental impact assessment or that arise from a breach of any conditions of approval of the authorized activity and, after giving that Party an opportunity to respond to the concerns registered and taking into account such response and as appropriate, may make recommendations to the Party that authorized the activity;

(d) The registration of concerns, any notifications issued and any recommendations made by the Scientific and Technical Body shall be made publicly available, including through the Clearing-House Mechanism;

(e) The Party that authorized the activity shall give consideration to any notifications issued and any recommendations made by the Scientific and Technical Body.

5. All States, in particular adjacent coastal States and any other States adjacent to the activity when they are potentially most affected States, and stakeholders shall be kept informed through the Clearing-House Mechanism and may be consulted in the monitoring, reporting and review processes in respect of an activity authorized under this Agreement.

6. Parties shall publish, including through the Clearing-House Mechanism:

(a) Reports on the review of the impacts of the authorized activity;

(b) Decision documents, including a record of the reasons for the decision by the Party, when a Party has changed its decision authorizing the activity.

Article 38

Standards and/or guidelines to be developed by the Scientific and Technical Body related to environmental impact assessments

1. The Scientific and Technical Body shall develop standards or guidelines for consideration and adoption by the Conference of the Parties on:

(a) The determination of whether the thresholds for the conduct of a screening or an environmental impact assessment under article 30 have been met or exceeded for planned activities, including on the basis of the non-exhaustive factors set out in paragraph 2 of that article;

(b) The assessment of cumulative impacts in areas beyond national jurisdiction and how those impacts should be taken into account in the environmental impact assessment process;

(c) The assessment of impacts, in areas within national jurisdiction, of planned activities in areas beyond national jurisdiction and how those impacts should be taken into account in the environmental impact assessment process;

(d) The public notification and consultation process under article 32, including the determination of what constitutes confidential or proprietary information;

(e) The required content of environmental impact assessment reports and published information used in the screening process pursuant to article 33, including best practices;

(f) The monitoring of and reporting on the impacts of authorized activities as set out in articles 35 and 36, including the identification of best practices;

(g) The conduct of strategic environmental assessments.

2. The Scientific and Technical Body may also develop standards and guidelines for consideration and adoption by the Conference of the Parties, including on:

(a) An indicative non-exhaustive list of activities that require or do not require an environmental impact assessment, as well as any criteria related to those activities, which shall be periodically updated;

(b) The conduct of environmental impact assessments by Parties to this Agreement in areas identified as requiring protection or special attention.

3. Any standard shall be set out in an annex to this Agreement, in accordance with article 74.

Article 39 **Strategic environmental assessments**

1. Parties shall, individually or in cooperation with other Parties, consider conducting strategic environmental assessments for plans and programmes relating to activities under their jurisdiction or control, to be conducted in areas beyond national jurisdiction, in order to assess the potential effects of such plans or programmes, as well as of alternatives, on the marine environment.

2. The Conference of the Parties may conduct a strategic environmental assessment of an area or region to collate and synthesize the best available information about the area or region, assess current and potential future impacts and identify data gaps and research priorities.

3. When undertaking environmental impact assessments pursuant to this Part, Parties shall take into account the results of relevant strategic environmental assessments carried out under paragraphs 1 and 2 above, where available.

4. The Conference of the Parties shall develop guidance on the conduct of each category of strategic environmental assessment described in this article.

PART V
CAPACITY-BUILDING AND THE TRANSFER OF
MARINE TECHNOLOGY

Article 40
Objectives

The objectives of this Part are to:

(a) Assist Parties, in particular developing States Parties, in implementing the provisions of this Agreement, to achieve its objectives;

(b) Enable inclusive, equitable and effective cooperation and participation in the activities undertaken under this Agreement;

(c) Develop the marine scientific and technological capacity, including with respect to research, of Parties, in particular developing States Parties, with regard to the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, including through access to marine technology by, and the transfer of marine technology to, developing States Parties;

(d) Increase, disseminate and share knowledge on the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;

(e) More specifically, support developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States, coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries, through capacity-building and the development and transfer of marine technology under this Agreement, in achieving the objectives relating to:

(i) Marine genetic resources, including the sharing of benefits, as reflected in article 9;

(ii) Measures such as area-based management tools, including marine protected areas, as reflected in article 17;

(iii) Environmental impact assessments, as reflected in article 27.

Article 41
Cooperation in capacity-building and the transfer of
marine technology

1. Parties shall cooperate, directly or through relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, to assist Parties, in particular developing States Parties, in achieving the objectives of this Agreement through capacity-building and the development and transfer of marine science and marine technology.
2. In providing capacity-building and the transfer of marine technology under this Agreement, Parties shall cooperate at all levels and in all forms, including through partnerships with and involving all relevant stakeholders, such as, where appropriate, the private sector, civil society, and Indigenous Peoples and local communities as holders of traditional knowledge, as well as through strengthening cooperation and coordination between relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies.
3. In giving effect to this Part, Parties shall give full recognition to the special requirements of developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States, coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries. Parties shall ensure that the provision of capacity-building and the transfer of marine technology is not conditional on onerous reporting requirements.

Article 42
Modalities for capacity-building and for the transfer of
marine technology

1. Parties, within their capabilities, shall ensure capacity-building for developing States Parties and shall cooperate to achieve the transfer of marine technology, in particular to developing States Parties that need and request it, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, in accordance with the provisions of this Agreement.
2. Parties shall provide, within their capabilities, resources to support such capacity-building and the development and transfer of marine technology and to facilitate access to other sources of support, taking into account their national policies, priorities, plans and programmes.
3. Capacity-building and the transfer of marine technology should be a country-driven, transparent, effective and iterative process that is participatory, cross-cutting and gender-responsive. It shall build upon, as appropriate, and not duplicate existing programmes and be guided by lessons learned, including those from capacity-building and transfer of marine technology activities under relevant legal instruments and frameworks and relevant global,

regional, subregional and sectoral bodies. Insofar as possible, it shall take into account these activities with a view to maximizing efficiency and results.

4. Capacity-building and the transfer of marine technology shall be based on and be responsive to the needs and priorities of developing States Parties, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, identified through needs assessments on an individual case-by-case, subregional or regional basis. Such needs and priorities may be self-assessed or facilitated through the capacity-building and transfer of marine technology committee and the Clearing-House Mechanism.

Article 43

Additional modalities for the transfer of marine technology

1. Parties share a long-term vision of the importance of fully realizing technology development and transfer for inclusive, equitable and effective cooperation and participation in the activities undertaken under this Agreement and in order to fully achieve its objectives.

2. The transfer of marine technology undertaken under this Agreement shall take place on fair and most favourable terms, including on concessional and preferential terms, and in accordance with mutually agreed terms and conditions as well as the objectives of this Agreement.

3. Parties shall promote and encourage economic and legal conditions for the transfer of marine technology to developing States Parties, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, which may include providing incentives to enterprises and institutions.

4. The transfer of marine technology shall take into account all rights over such technologies and be carried out with due regard for all legitimate interests, including, inter alia, the rights and duties of holders, suppliers and recipients of marine technology and taking into particular consideration the interests and needs of developing States for the attainment of the objectives of this Agreement.

5. Marine technology transferred pursuant to this Part shall be appropriate, relevant and, to the extent possible, reliable, affordable, up to date, environmentally sound and available in an accessible form for developing States Parties, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries.

Article 44
Types of capacity-building and of the transfer of
marine technology

1. In support of the objectives set out in article 40, the types of capacity-building and of the transfer of marine technology may include, but are not limited to, support for the creation or enhancement of the human, financial management, scientific, technological, organizational, institutional and other resource capabilities of Parties, such as:

(a) The sharing and use of relevant data, information, knowledge and research results;

(b) Information dissemination and awareness-raising, including with respect to relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, in line with the free, prior and informed consent of these Indigenous Peoples and, as appropriate, local communities;

(c) The development and strengthening of relevant infrastructure, including equipment and capacity of personnel for its use and maintenance;

(d) The development and strengthening of institutional capacity and national regulatory frameworks or mechanisms;

(e) The development and strengthening of human and financial management resource capabilities and of technical expertise through exchanges, research collaboration, technical support, education and training and the transfer of marine technology;

(f) The development and sharing of manuals, guidelines and standards;

(g) The development of technical, scientific and research and development programmes;

(h) The development and strengthening of capacities and technological tools for effective monitoring, control and surveillance of activities within the scope of this Agreement.

2. Further details concerning the types of capacity-building and of the transfer of marine technology identified in this article are elaborated in Annex II.

3. The Conference of the Parties, taking account of the recommendations of the capacity-building and transfer of marine technology committee, shall periodically, as necessary, review, assess and further develop and provide guidance on the indicative and non-exhaustive list of types of capacity-building and of transfer of marine technology elaborated in Annex II, to reflect technological progress and innovation and to respond and adapt to the evolving needs of States, subregions and regions.

Article 45
Monitoring and review

1. Capacity-building and the transfer of marine technology undertaken in accordance with the provisions of this Part shall be monitored and reviewed periodically.

2. The monitoring and review referred to in paragraph 1 above shall be carried out by the capacity-building and transfer of marine technology committee under the authority of the Conference of the Parties and shall be aimed at:

(a) Assessing and reviewing the needs and priorities of developing States Parties in terms of capacity-building and the transfer of marine technology, paying particular attention to the special requirements of developing States Parties and to the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, in accordance with article 42, paragraph 4;

(b) Reviewing the support required, provided and mobilized, as well as gaps in meeting the assessed needs of developing States Parties in relation to this Agreement;

(c) Identifying and mobilizing funds under the financial mechanism established under article 52 to develop and implement capacity-building and the transfer of marine technology, including for the conduct of needs assessments;

(d) Measuring performance on the basis of agreed indicators and reviewing results-based analyses, including on the output, outcomes, progress and effectiveness of capacity-building and transfer of marine technology under this Agreement, as well as successes and challenges;

(e) Making recommendations for follow-up activities, including on how capacity-building and the transfer of marine technology could be further enhanced to allow developing States Parties, taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, to strengthen their implementation of the Agreement in order to achieve its objectives.

3. In supporting the monitoring and review of capacity-building and the transfer of marine technology, Parties shall submit reports to the capacity-building and transfer of marine technology committee. Those reports should be in a format and at intervals to be determined by the Conference of the Parties, taking into account the recommendations of the capacity-building and transfer of marine technology committee. In submitting their reports, Parties shall take into account, where applicable, input from regional and subregional bodies on capacity-building and the transfer of marine technology. The reports submitted by Parties, as well as any input from regional and subregional bodies on capacity-building and the transfer of marine technology, should be made publicly available. The Conference of the Parties shall ensure that reporting requirements should be streamlined and not onerous, in particular for developing States Parties, including in terms of costs and time requirements.

Article 46**Capacity-building and transfer of marine technology committee**

1. A capacity-building and transfer of marine technology committee is hereby established.
2. The committee shall consist of members possessing appropriate qualifications and expertise, to serve objectively in the best interest of the Agreement, nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, taking into account gender balance and equitable geographical distribution and providing for representation on the committee from the least developed countries, from the small island developing States and from the landlocked developing countries. The terms of reference and modalities for the operation of the committee shall be decided by the Conference of the Parties at its first meeting.
3. The committee shall submit reports and recommendations that the Conference of the Parties shall consider and take action on as appropriate.

PART VI**INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS****Article 47****Conference of the Parties**

1. A Conference of the Parties is hereby established.
2. The first meeting of the Conference of the Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations no later than one year after the entry into force of this Agreement. Thereafter, ordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at regular intervals to be determined by the Conference of the Parties. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties may be held at other times, in accordance with the rules of procedure.
3. The Conference of the Parties shall ordinarily meet at the seat of the secretariat or at United Nations Headquarters.
4. The Conference of the Parties shall by consensus adopt, at its first meeting, rules of procedure for itself and its subsidiary bodies, financial rules governing its funding and the funding of the secretariat and any subsidiary bodies and, thereafter, rules of procedure and financial rules for any further subsidiary body that it may establish. Until such time as the rules of procedure have been adopted, the rules of procedure of the intergovernmental conference on an international legally binding instrument under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction shall apply.
5. The Conference of the Parties shall make every effort to adopt decisions and recommendations by consensus. Except as otherwise provided in this Agreement, if all

efforts to reach consensus have been exhausted, decisions and recommendations of the Conference of the Parties on questions of substance shall be adopted by a two-thirds majority of the Parties present and voting, and decisions on questions of procedure shall be adopted by a majority of the Parties present and voting.

6. The Conference of the Parties shall keep under review and evaluation the implementation of this Agreement and, for this purpose, shall:

(a) Adopt decisions and recommendations related to the implementation of this Agreement;

(b) Review and facilitate the exchange of information among Parties relevant to the implementation of this Agreement;

(c) Promote, including by establishing appropriate processes, cooperation and coordination with and among relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, with a view to promoting coherence among efforts towards the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;

(d) Establish such subsidiary bodies as deemed necessary to support the implementation of this Agreement;

(e) Adopt a budget by a three-fourths majority of the Parties present and voting if all efforts to reach consensus have been exhausted, at such frequency and for such a financial period as it may determine;

(f) Undertake other functions identified in this Agreement or as may be required for its implementation.

7. The Conference of the Parties may decide to request the International Tribunal for the Law of the Sea to give an advisory opinion on a legal question on the conformity with this Agreement of a proposal before the Conference of the Parties on any matter within its competence. A request for an advisory opinion shall not be sought on a matter within the competences of other global, regional, subregional or sectoral bodies, or on a matter that necessarily involves the concurrent consideration of any dispute concerning sovereignty or other rights over continental or insular land territory or a claim thereto, or the legal status of an area as within national jurisdiction. The request shall indicate the scope of the legal question on which the advisory opinion is sought. The Conference of the Parties may request that such opinion be given as a matter of urgency.

8. The Conference of the Parties shall, within five years of the entry into force of this Agreement and thereafter at intervals to be determined by it, assess and review the adequacy and effectiveness of the provisions of this Agreement and, if necessary, propose means of strengthening the implementation of those provisions in order to better address the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

Article 48 Transparency

1. The Conference of the Parties shall promote transparency in decision-making processes and other activities carried out under this Agreement.
2. All meetings of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies shall be open to observers participating in accordance with the rules of procedure unless otherwise decided by the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall publish and maintain a public record of its decisions.
3. The Conference of the Parties shall promote transparency in the implementation of this Agreement, including through the public dissemination of information and the facilitation of the participation of, and consultation with, relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, Indigenous Peoples and local communities with relevant traditional knowledge, the scientific community, civil society and other relevant stakeholders, as appropriate and in accordance with the provisions of this Agreement.
4. Representatives of States not party to this Agreement, relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, Indigenous Peoples and local communities with relevant traditional knowledge, the scientific community, civil society and other relevant stakeholders with an interest in matters pertaining to the Conference of the Parties may request to participate as observers in the meetings of the Conference of the Parties and of its subsidiary bodies. The rules of procedure of the Conference of the Parties shall provide for modalities for such participation and shall not be unduly restrictive in this respect. The rules of procedure shall also provide for such representatives to have timely access to all relevant information.

Article 49 Scientific and Technical Body

1. A Scientific and Technical Body is hereby established.
2. The Scientific and Technical Body shall be composed of members serving in their expert capacity and in the best interest of the Agreement, nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, with suitable qualifications, taking into account the need for multidisciplinary expertise, including relevant scientific and technical expertise and expertise in relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, gender balance and equitable geographical representation. The terms of reference and modalities for the operation of the Scientific and Technical Body, including its selection process and the terms of members' mandates, shall be determined by the Conference of the Parties at its first meeting.
3. The Scientific and Technical Body may draw on appropriate advice emanating from relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, as well as from other scientists and experts, as may be required.

4. Under the authority and guidance of the Conference of the Parties, and taking into account the multidisciplinary expertise referenced in paragraph 2 above, the Scientific and Technical Body shall provide scientific and technical advice to the Conference of the Parties, perform the functions assigned to it under this Agreement and such other functions as may be determined by the Conference of the Parties and provide reports to the Conference of the Parties on its work.

Article 50 **Secretariat**

1. A secretariat is hereby established. The Conference of the Parties, at its first meeting, shall make arrangements for the functioning of the secretariat, including deciding on its seat.

2. Until such time as the secretariat commences its functions, the Secretary-General of the United Nations, through the Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea of the Office of Legal Affairs of the United Nations Secretariat, shall perform the secretariat functions under this Agreement.

3. The secretariat and the host State may conclude a headquarters agreement. The secretariat shall enjoy legal capacity in the territory of the host State and be granted such privileges and immunities by the host State as are necessary for the exercise of its functions.

4. The secretariat shall:

(a) Provide administrative and logistical support to the Conference of the Parties and its subsidiary bodies for the purposes of the implementation of this Agreement;

(b) Arrange and service the meetings of the Conference of the Parties and of any other bodies as may be established under this Agreement or by the Conference of the Parties;

(c) Circulate information relating to the implementation of this Agreement in a timely manner, including making decisions of the Conference of the Parties publicly available and transmitting them to all Parties, as well as to relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies;

(d) Facilitate cooperation and coordination, as appropriate, with the secretariats of other relevant international bodies and, in particular, enter into such administrative and contractual arrangements as may be required for that purpose and for the effective discharge of its functions, subject to approval by the Conference of the Parties;

(e) Prepare reports on the execution of its functions under this Agreement and submit them to the Conference of the Parties;

(f) Provide assistance with the implementation of this Agreement and perform such other functions as may be determined by the Conference of the Parties or assigned to it under this Agreement.

Article 51 Clearing-House Mechanism

1. A Clearing-House Mechanism is hereby established.
2. The Clearing-House Mechanism shall consist primarily of an open-access platform. The specific modalities for the operation of the Clearing-House Mechanism shall be determined by the Conference of the Parties.
3. The Clearing-House Mechanism shall:
 - (a) Serve as a centralized platform to enable Parties to access, provide and disseminate information with respect to activities taking place pursuant to the provisions of this Agreement, including information relating to:
 - (i) Marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, as set out in Part II of this Agreement;
 - (ii) The establishment and implementation of area-based management tools, including marine protected areas;
 - (iii) Environmental impact assessments;
 - (iv) Requests for capacity-building and the transfer of marine technology and opportunities with respect thereto, including research collaboration and training opportunities, information on sources and availability of technological information and data for the transfer of marine technology, opportunities for facilitated access to marine technology and the availability of funding;
 - (b) Facilitate the matching of capacity-building needs with the support available and with providers for the transfer of marine technology, including governmental, non-governmental or private entities interested in participating as donors in the transfer of marine technology, and facilitate access to related know-how and expertise;
 - (c) Provide links to relevant global, regional, subregional, national and sectoral clearing-house mechanisms and other gene banks, repositories and databases, including those pertaining to relevant traditional knowledge of Indigenous Peoples and local communities, and promote, where possible, links with publicly available private and non-governmental platforms for the exchange of information;
 - (d) Build on global, regional and subregional clearing-house institutions, where applicable, when establishing regional and subregional mechanisms under the global mechanism;

(e) Foster enhanced transparency, including by facilitating the sharing of environmental baseline data and information relating to the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction between Parties and other relevant stakeholders;

(f) Facilitate international cooperation and collaboration, including scientific and technical cooperation and collaboration;

(g) Perform such other functions as may be determined by the Conference of the Parties or assigned to it under this Agreement.

4. The Clearing-House Mechanism shall be managed by the secretariat, without prejudice to possible cooperation with other relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies as determined by the Conference of the Parties, including the Intergovernmental Oceanographic Commission of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, the International Seabed Authority, the International Maritime Organization and the Food and Agriculture Organization of the United Nations.

5. In the management of the Clearing-House Mechanism, full recognition shall be given to the special requirements of developing States Parties, as well as the special circumstances of small island developing States Parties, and their access to the mechanism shall be facilitated to enable those States to utilize it without undue obstacles or administrative burdens. Information shall be included on activities to promote information-sharing, awareness-raising and dissemination in and with those States, as well as to provide specific programmes for those States.

6. The confidentiality of information provided under this Agreement and rights thereto shall be respected. Nothing under this Agreement shall be interpreted as requiring the sharing of information that is protected from disclosure under the domestic law of a Party or other applicable law.

PART VII FINANCIAL RESOURCES AND MECHANISM

Article 52 Funding

1. Each Party shall provide, within its capabilities, resources in respect of those activities that are intended to achieve the objectives of this Agreement, taking into account its national policies, priorities, plans and programmes.

2. The institutions established under this Agreement shall be funded through assessed contributions of the Parties.

3. A mechanism for the provision of adequate, accessible, new and additional and predictable financial resources under this Agreement is hereby established. The mechanism shall assist developing States Parties in implementing this Agreement, including through funding in support of capacity-building and the transfer of marine technology, and perform other functions as set out in this article for the conservation and sustainable use of marine biological diversity.

4. The mechanism shall include:

(a) A voluntary trust fund established by the Conference of the Parties to facilitate the participation of representatives of developing States Parties, in particular least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, in the meetings of the bodies established under this Agreement;

(b) A special fund that shall be funded through the following sources:

(i) Annual contributions in accordance with article 14, paragraph 6;

(ii) Payments in accordance with article 14, paragraph 7;

(iii) Additional contributions from Parties and private entities wishing to provide financial resources to support the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;

(c) The Global Environment Facility trust fund.

5. The Conference of the Parties may consider the possibility of establishing additional funds, as part of the financial mechanism, to support the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, to finance rehabilitation and ecological restoration of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

6. The special fund and the Global Environment Facility trust fund shall be utilized in order to:

(a) Fund capacity-building projects under this Agreement, including effective projects on the conservation and sustainable use of marine biological diversity and activities and programmes, including training related to the transfer of marine technology;

(b) Assist developing States Parties in implementing this Agreement;

(c) Support conservation and sustainable use programmes by Indigenous Peoples and local communities as holders of traditional knowledge;

(d) Support public consultations at the national, subregional and regional levels;

(e) Fund the undertaking of any other activities as decided by the Conference of the Parties.

7. The financial mechanism should seek to ensure that duplication is avoided, and complementarity and coherence promoted, among the utilization of the funds within the mechanism.

8. Financial resources mobilized in support of the implementation of this Agreement may include funding provided through public and private sources, both national and international, including, but not limited to, contributions from States, international financial institutions, existing funding mechanisms under global and regional instruments, donor agencies, intergovernmental organizations, non-governmental organizations and natural and juridical persons, and through public-private partnerships.

9. For the purposes of this Agreement, the mechanism shall function under the authority, where appropriate, and guidance of the Conference of the Parties and shall be accountable thereto. The Conference of the Parties shall provide guidance on overall strategies, policies, programme priorities and eligibility for access to and utilization of financial resources.

10. The Conference of the Parties and the Global Environment Facility shall agree upon arrangements to give effect to the above paragraphs at the first meeting of the Conference of the Parties.

11. In recognition of the urgency to address the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, the Conference of the Parties shall determine an initial resource mobilization goal through 2030 for the special fund from all sources, taking into account, inter alia, the institutional modalities of the special fund and the information provided through the capacity-building and transfer of marine technology committee.

12. Eligibility for access to funding under this Agreement shall be open to developing States Parties on the basis of need. Funding under the special fund shall be distributed according to equitable sharing criteria, taking into account the needs for assistance of Parties with special requirements, in particular the least developed countries, landlocked developing countries, geographically disadvantaged States, small island developing States and coastal African States, archipelagic States and developing middle-income countries, and taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries. The special fund shall be aimed at ensuring efficient access to funding through simplified application and approval procedures and enhanced readiness of support for such developing States Parties.

13. In the light of capacity constraints, Parties shall encourage international organizations to grant preferential treatment to, and consider the specific needs and special requirements of developing States Parties, in particular the least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, and taking into account the special circumstances of small island developing States and of least developed countries, in the allocation of appropriate funds and technical assistance and the utilization

of their specialized services for the purposes of the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction.

14. The Conference of the Parties shall establish a finance committee on financial resources. It shall be composed of members possessing appropriate qualifications and expertise, taking into account gender balance and equitable geographical distribution. The terms of reference and modalities for the operation of the committee shall be decided by the Conference of the Parties. The committee shall periodically report and make recommendations on the identification and mobilization of funds under the mechanism. It shall also collect information and report on funding under other mechanisms and instruments contributing directly or indirectly to the achievement of the objectives of this Agreement. In addition to the considerations provided in this article, the committee shall consider, *inter alia*:

(a) The assessment of the needs of the Parties, in particular developing States Parties;

(b) The availability and timely disbursement of funds;

(c) The transparency of decision-making and management processes concerning fundraising and allocations;

(d) The accountability of the recipient developing States Parties with respect to the agreed use of funds.

15. The Conference of the Parties shall consider the reports and recommendations of the finance committee and take appropriate action.

16. The Conference of the Parties shall, in addition, undertake a periodic review of the financial mechanism to assess the adequacy, effectiveness and accessibility of financial resources, including for the delivery of capacity-building and the transfer of marine technology, in particular for developing States Parties.

PART VIII IMPLEMENTATION AND COMPLIANCE

Article 53 Implementation

Parties shall take the necessary legislative, administrative or policy measures, as appropriate, to ensure the implementation of this Agreement.

Article 54
Monitoring of implementation

Each Party shall monitor the implementation of its obligations under this Agreement and shall, in a format and at intervals to be determined by the Conference of the Parties, report to the Conference on measures that it has taken to implement this Agreement.

Article 55
Implementation and Compliance Committee

1. An Implementation and Compliance Committee to facilitate and consider the implementation of and promote compliance with the provisions of this Agreement is hereby established. The Implementation and Compliance Committee shall be facilitative in nature and function in a manner that is transparent, non-adversarial and non-punitive.
2. The Implementation and Compliance Committee shall consist of members possessing appropriate qualifications and experience nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, with due consideration given to gender balance and equitable geographical representation.
3. The Implementation and Compliance Committee shall operate under the modalities and rules of procedure adopted by the Conference of the Parties at its first meeting. The Implementation and Compliance Committee shall consider issues of implementation and compliance at the individual and systemic levels, inter alia, and report periodically and make recommendations, as appropriate while cognizant of respective national circumstances, to the Conference of the Parties.
4. In the course of its work, the Implementation and Compliance Committee may draw on appropriate information from bodies established under this Agreement, as well as relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies, as may be required.

PART IX
SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 56
Prevention of disputes

Parties shall cooperate in order to prevent disputes.

Article 57
Obligation to settle disputes by peaceful means

Parties have the obligation to settle their disputes concerning the interpretation or application of this Agreement by negotiation, inquiry, mediation, conciliation, arbitration,

judicial settlement, resort to regional agencies or arrangements, or other peaceful means of their own choice.

Article 58
Settlement of disputes by any peaceful means chosen by
the Parties

Nothing in this Part impairs the right of any Party to this Agreement to agree at any time to settle a dispute between them concerning the interpretation or application of this Agreement by any peaceful means of their own choice.

Article 59
Disputes of a technical nature

Where a dispute concerns a matter of a technical nature, the Parties concerned may refer the dispute to an ad hoc expert panel established by them. The panel shall confer with the Parties concerned and shall endeavour to resolve the dispute expeditiously without recourse to binding procedures for the settlement of disputes under article 60 of this Agreement.

Article 60
Procedures for the settlement of disputes

1. Disputes concerning the interpretation or application of this Agreement shall be settled in accordance with the provisions for the settlement of disputes provided for in Part XV of the Convention.
2. The provisions of Part XV of and Annexes V, VI, VII and VIII to the Convention shall be deemed to be replicated for the purpose of the settlement of disputes involving a Party to this Agreement that is not a Party to the Convention.
3. Any procedure accepted by a Party to this Agreement that is also a Party to the Convention pursuant to article 287 of the Convention shall apply to the settlement of disputes under this Part, unless that Party, when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement, or at any time thereafter, has accepted another procedure pursuant to article 287 of the Convention for the settlement of disputes under this Part.
4. Any declaration made by a Party to this Agreement that is also a Party to the Convention pursuant to article 298 of the Convention shall apply to the settlement of disputes under this Part, unless that Party, when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement, or at any time thereafter, has made a different declaration pursuant to article 298 of the Convention for the settlement of disputes under this Part.
5. Pursuant to paragraph 2 above, a Party to this Agreement that is not a Party to the Convention, when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement,

or at any time thereafter, shall be free to choose, by means of a written declaration, submitted to the depositary, one or more of the following means for the settlement of disputes concerning the interpretation or application of this Agreement:

- (a) The International Tribunal for the Law of the Sea;
- (b) The International Court of Justice;
- (c) An Annex VII arbitral tribunal;
- (d) An Annex VIII special arbitral tribunal for one or more of the categories of disputes specified in said Annex.

6. A Party to this Agreement that is not a Party to the Convention that has not issued a declaration shall be deemed to have accepted the option in paragraph 5 (c) above. If the parties to a dispute have accepted the same procedure for the settlement of the dispute, it may be submitted only to that procedure, unless the parties otherwise agree. If the parties to a dispute have not accepted the same procedure for the settlement of the dispute, it may be submitted only to arbitration under Annex VII to the Convention, unless the parties otherwise agree. Article 287, paragraphs 6 to 8, of the Convention shall apply to declarations made under paragraph 5 above.

7. A Party to this Agreement that is not a Party to the Convention may, when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement, or at any time thereafter, without prejudice to the obligations arising under this Part, declare in writing that it does not accept any or more of the procedures provided for in Part XV, section 2, of the Convention with respect to one or more of the categories of disputes set out in article 298 of the Convention for the settlement of disputes under this Part. Article 298 of the Convention shall apply to such a declaration.

8. The provisions of this article shall be without prejudice to the procedures on the settlement of disputes to which Parties have agreed as participants in a relevant legal instrument or framework, or as members of a relevant global, regional, subregional or sectoral body concerning the interpretation or application of such instruments and frameworks.

9. Nothing in this Agreement shall be interpreted as conferring jurisdiction upon a court or tribunal over any dispute that concerns or necessarily involves the concurrent consideration of the legal status of an area as within national jurisdiction, nor over any dispute concerning sovereignty or other rights over continental or insular land territory or a claim thereto of a Party to this Agreement, provided that nothing in this paragraph shall be interpreted as limiting the jurisdiction of a court or tribunal under Part XV, section 2, of the Convention.

10. For the avoidance of doubt, nothing in this Agreement shall be relied upon as a basis for asserting or denying any claims to sovereignty, sovereign rights or jurisdiction over land or maritime areas, including in respect to any disputes relating thereto.

Article 61
Provisional arrangements

Pending the settlement of a dispute in accordance with this Part, the parties to the dispute shall make every effort to enter into provisional arrangements of a practical nature.

PART X
NON-PARTIES TO THIS AGREEMENT

Article 62
Non-parties to this Agreement

Parties shall encourage non-parties to this Agreement to become Parties thereto and to adopt laws and regulations consistent with its provisions.

PART XI
GOOD FAITH AND ABUSE OF RIGHTS

Article 63
Good faith and abuse of rights

Parties shall fulfil in good faith the obligations assumed under this Agreement and exercise the rights recognized therein in a manner that would not constitute an abuse of right.

PART XII
FINAL PROVISIONS

Article 64
Right to vote

1. Each Party to this Agreement shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.
2. A regional economic integration organization Party to this Agreement, on matters within its competence, shall exercise its right to vote with a number of votes equal to the number of its member States that are Parties to this Agreement. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right to vote, and vice versa.

Article 65
Signature

This Agreement shall be open for signature by all States and regional economic integration organizations from 20 September 2023 and shall remain open for signature at United Nations Headquarters in New York until 20 September 2025.

Article 66
Ratification, approval, acceptance and accession

This Agreement shall be subject to ratification, approval or acceptance by States and regional economic integration organizations. It shall be open for accession by States and regional economic integration organizations from the day after the date on which the Agreement is closed for signature. Instruments of ratification, approval, acceptance and accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 67
**Division of the competence of regional economic integration
organizations and their member States in respect of the matters
governed by this Agreement**

1. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Agreement without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Agreement. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Agreement, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Agreement. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Agreement concurrently.

2. In its instrument of ratification, approval, acceptance or accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence in respect of the matters governed by this Agreement. Any such organization shall also inform the depositary, who shall in turn inform the Parties, of any relevant modification of the extent of its competence.

Article 68
Entry into force

1. This Agreement shall enter into force 120 days after the date of deposit of the sixtieth instrument of ratification, approval, acceptance or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, approves or accepts this Agreement or accedes thereto after the deposit of the sixtieth instrument of ratification, approval, acceptance or accession, this Agreement shall enter into force on the

thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification, approval, acceptance or accession, subject to paragraph 1 above.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by the member States of that organization.

Article 69 **Provisional application**

1. This Agreement may be applied provisionally by a State or regional economic integration organization that consents to its provisional application by so notifying the depositary in writing at the time of signature or deposit of its instrument of ratification, approval, acceptance or accession. Such provisional application shall become effective from the date of receipt of the notification by the depositary.

2. Provisional application by a State or regional economic integration organization shall terminate upon the entry into force of this Agreement for that State or regional economic integration organization or upon notification by that State or regional economic integration organization to the depositary in writing of its intention to terminate its provisional application.

Article 70 **Reservations and exceptions**

No reservations or exceptions may be made to this Agreement, unless expressly permitted by other articles of this Agreement.

Article 71 **Declarations and statements**

Article 70 does not preclude a State or regional economic integration organization, when signing, ratifying, approving, accepting or acceding to this Agreement, from making declarations or statements, however phrased or named, with a view, *inter alia*, to the harmonization of its laws and regulations with the provisions of this Agreement, provided that such declarations or statements do not purport to exclude or to modify the legal effect of the provisions of this Agreement in their application to that State or regional economic integration organization.

Article 72 **Amendment**

1. A Party may, by written communication addressed to the secretariat, propose amendments to this Agreement. The secretariat shall circulate such a communication to all

Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the Parties reply favourably to the request, the proposed amendment shall be considered at the following meeting of the Conference of the Parties.

2. An amendment to this Agreement adopted in accordance with article 47 shall be communicated by the depositary to all Parties for ratification, approval or acceptance.

3. Amendments to this Agreement shall enter into force for the Parties ratifying, approving or accepting them on the thirtieth day following the deposit of instruments of ratification, approval or acceptance by two thirds of the number of Parties to this Agreement as at the time of adoption of the amendment. Thereafter, for each Party depositing its instrument of ratification, approval or acceptance of an amendment after the deposit of the required number of such instruments, the amendment shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification, approval or acceptance.

4. An amendment may provide, at the time of its adoption, that a smaller or larger number of ratifications, approvals or acceptances shall be required for its entry into force than required under this article.

5. For the purposes of paragraphs 3 and 4 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by the member States of that organization.

6. A State or regional economic integration organization that becomes a Party to this Agreement after the entry into force of amendments in accordance with paragraph 3 above shall, failing an expression of a different intention by that State or regional economic integration organization:

- (a) Be considered as a Party to this Agreement as so amended;
- (b) Be considered as a Party to the unamended Agreement in relation to any Party not bound by the amendment.

Article 73 Denunciation

1. A Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, denounce this Agreement and may indicate its reasons. Failure to indicate reasons shall not affect the validity of the denunciation. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

2. The denunciation shall not in any way affect the duty of any Party to fulfil any obligation embodied in this Agreement to which it would be subject under international law independently of this Agreement.

Article 74 **Annexes**

1. The annexes form an integral part of this Agreement and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Agreement or to one of its parts includes a reference to the annexes relating thereto.
2. The provisions of article 72 relating to the amendment of this Agreement shall also apply to the proposal, adoption and entry into force of a new annex to the Agreement.
3. Any Party may propose an amendment to any annex to this Agreement for consideration at the next meeting of the Conference of the Parties. The annexes may be amended by the Conference of the Parties. Notwithstanding the provisions of article 72, the following provisions shall apply in relation to amendments to annexes to this Agreement:
 - (a) The text of the proposed amendment shall be communicated to the secretariat at least 150 days before the meeting. The secretariat shall, upon receiving the text of the proposed amendment, communicate it to the Parties. The secretariat shall consult relevant subsidiary bodies, as required, and shall communicate any response to all Parties not later than 30 days before the meeting;
 - (b) Amendments adopted at a meeting shall enter into force 180 days after the close of that meeting for all Parties, except those that make an objection in accordance with paragraph 4 below.
4. During the period of 180 days provided for in paragraph 3 (b) above, any Party may, by notification in writing to the depositary, make an objection with respect to the amendment. Such objection may be withdrawn at any time by written notification to the depositary and, thereupon, the amendment to the annex shall enter into force for that Party on the thirtieth day after the date of withdrawal of the objection.

Article 75 **Depositary**

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of this Agreement and any amendments or revisions thereto.

Article 76 **Authentic texts**

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of this Agreement are equally authentic.

ANNEX I

Indicative criteria for identification of areas

- (a) Uniqueness;
- (b) Rarity;
- (c) Special importance for the life history stages of species;
- (d) Special importance of the species found therein;
- (e) The importance for threatened, endangered or declining species or habitats;
- (f) Vulnerability, including to climate change and ocean acidification;
- (g) Fragility;
- (h) Sensitivity;
- (i) Biological diversity and productivity;
- (j) Representativeness;
- (k) Dependency;
- (l) Naturalness;
- (m) Ecological connectivity;
- (n) Important ecological processes occurring therein;
- (o) Economic and social factors;
- (p) Cultural factors;
- (q) Cumulative and transboundary impacts;
- (r) Slow recovery and resilience;
- (s) Adequacy and viability;
- (t) Replication;
- (u) Sustainability of reproduction;
- (v) Existence of conservation and management measures.

ANNEX II

Types of capacity-building and of the transfer of marine technology

Under this Agreement, capacity-building and transfer of marine technology initiatives may include but are not limited to:

- (a) The sharing of relevant data, information, knowledge and research, in user-friendly formats, including:
 - (i) The sharing of marine scientific and technological knowledge;
 - (ii) The exchange of information on the conservation and sustainable use of marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction;
 - (iii) The sharing of research and development results;
- (b) Information dissemination and awareness-raising, including with regard to:
 - (i) Marine scientific research, marine sciences and related marine operations and services;
 - (ii) Environmental and biological information collected through research conducted in areas beyond national jurisdiction;
 - (iii) Relevant traditional knowledge in line with the free, prior and informed consent of the holders of such knowledge;
 - (iv) Stressors on the ocean that affect marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction, including the adverse effects of climate change, such as warming and ocean deoxygenation, as well as ocean acidification;
 - (v) Measures such as area-based management tools, including marine protected areas;
 - (vi) Environmental impact assessments;
- (c) The development and strengthening of relevant infrastructure, including equipment, such as:
 - (i) The development and establishment of necessary infrastructure;
 - (ii) The provision of technology, including sampling and methodology equipment (e.g., for water, geological, biological or chemical samples);

- (iii) The acquisition of the equipment necessary to support and further develop research and development capabilities, including in data management, in the context of activities with respect to marine genetic resources and digital sequence information on marine genetic resources of areas beyond national jurisdiction, measures such as area-based management tools, including marine protected areas, and the conduct of environmental impact assessments;
- (d) The development and strengthening of institutional capacity and national regulatory frameworks or mechanisms, including:
 - (i) Governance, policy and legal frameworks and mechanisms;
 - (ii) Assistance in the development, implementation and enforcement of national legislative, administrative or policy measures, including associated regulatory, scientific and technical requirements at the national, subregional or regional level;
 - (iii) Technical support for the implementation of the provisions of this Agreement, including for data monitoring and reporting;
 - (iv) Capacity to translate information and data into effective and efficient policies, including by facilitating access to and the acquisition of knowledge necessary to inform decision makers in developing States Parties;
 - (v) The establishment or strengthening of the institutional capacities of relevant national and regional organizations and institutions;
 - (vi) The establishment of national and regional scientific centres, including as data repositories;
 - (vii) The development of regional centres of excellence;
 - (viii) The development of regional centres for skills development;
 - (ix) Increasing cooperative links between regional institutions, for example, North-South and South-South collaboration and collaboration among regional seas organizations and regional fisheries management organizations;
- (e) The development and strengthening of human and financial management resource capabilities and of technical expertise through exchanges, research collaboration, technical support, education and training and the transfer of marine technology, such as:
 - (i) Collaboration and cooperation in marine science, including through data collection, technical exchange, scientific research projects and programmes, and the development of joint scientific research projects in cooperation with institutions in developing States;

- (ii) Education and training in:
 - a. The natural and social sciences, both basic and applied, to develop scientific and research capacity;
 - b. Technology, and the application of marine science and technology, to develop scientific and research capacities;
 - c. Policy and governance;
 - d. The relevance and application of traditional knowledge;
- (iii) The exchange of experts, including experts on traditional knowledge;
- (iv) The provision of funding for the development of human resources and technical expertise, including through:
 - a. The provision of scholarships or other grants for representatives of small island developing States Parties in workshops, training programmes or other relevant programmes to develop their specific capacities;
 - b. The provision of financial and technical expertise and resources, in particular for small island developing States, concerning environmental impact assessments;
- (v) The establishment of a networking mechanism among trained human resources;
- (f) The development and sharing of manuals, guidelines and standards, including:
 - (i) Criteria and reference materials;
 - (ii) Technology standards and rules;
 - (iii) A repository for manuals and relevant information to share knowledge and capacity on how to conduct environmental impact assessments, lessons learned and best practices;
- (g) The development of technical, scientific and research and development programmes, including biotechnological research activities.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Agreement under the United Nations Convention on the Law of the Sea on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction, adopted at New York on 19 June 2023, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme de l'Accord se rapportant à la Convention des Nations Unies sur le droit de la mer et portant sur la conservation et l'utilisation durable de la diversité biologique marine des zones ne relevant pas de la juridiction nationale, adopté à New York le 19 juin 2023, dont l'original est déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Secretary-General,
The Under-Secretary-General
for Legal Affairs and
United Nations Legal Counsel

Pour le Secrétaire général,
Le Secrétaire général adjoint
aux affaires juridiques et
Conseiller juridique des Nations Unies

Miguel de Serpa Soares

United Nations
New York, 20 July 2023

Organisation des Nations Unies
New York, le 20 juillet 2023

Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

69

EL
Σειρά L

2024/1831

19.7.2024

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Συμφωνία υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΤΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης προστασίας και διατήρησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος,

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη σεβασμού της ισορροπίας δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και συμφερόντων όπως προβλέπεται στη Σύμβαση,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την ανάγκη να αντιμετωπισθεί, με συνεκτικό τρόπο και συνεργασία, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων των ωκεανών, ιδίως λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα θαλάσσια οικοσυστήματα, όπως η υπερθέρμανση και η αποοξυγόνωση των ωκεανών, καθώς και η οξίνιση των ωκεανών, η ρύπανση, συμπεριλαμβανομένης της ρύπανσης από πλαστικά, και η μη βιώσιμη χρήση,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ της ανάγκης να αντιμετωπισθεί καλύτερα το ζήτημα της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας από το ολοκληρωμένο παγκόσμιο καθεστώς της Σύμβασης

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία της συμβολής στην υλοποίηση μιας δίκαιης και ισόνομης διεθνούς οικονομικής τάξης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και τις ανάγκες της ανθρωπότητας στο σύνολό της και ιδίως τα ειδικά συμφέροντα και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων Κρατών, είτε αυτά είναι παράκτια είτε περικόστια,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΠΙΣΗΣ ότι η στήριξη προς τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας αποτελούν ουσιώδη στοιχεία για την επίτευξη των στόχων της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θεωρείται ότι περιορίζει ή καταργεί τα υφιστάμενα δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών, μεταξύ άλλων, όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών ή, κατά περίπτωση, των τοπικών κοινοτήτων,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ την υποχρέωση που προβλέπεται στη Σύμβαση για την εκτίμηση, κατά το δυνατόν, των δυνητικών επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον από δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο ενός Κράτους, όταν το Κράτος έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν ουσιώδη ρύπανση ή σημαντικές και επιβλαβείς μεταβολές στο θαλάσσιο περιβάλλον,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ της υποχρέωσης που προβλέπεται στη Σύμβαση για τη λήψη όλων των μέτρων που είναι απαραίτητα ώστε η ρύπανση που προκαλείται από περιστατικά ή δραστηριότητες να μην επεκτείνεται πέραν των περιοχών όπου ασκούνται κυριαρχικά δικαιώματα σύμφωνα με τη Σύμβαση,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ενεργούν ως θεματοφύλακες των ωκεανών σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας εξ ονόματος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών, προστατεύοντας, μεριμνώντας και διασφαλίζοντας την υπεύθυνη χρήση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, διατηρώντας την ακεραιότητα των ωκεάνιων οικοσυστημάτων και διατηρώντας την εγγενή αξία της βιοποικιλότητας των περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η παραγωγή, η πρόσβαση και η χρήση ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους των περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, σε συνδυασμό με τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση τους, συμβάλλουν στην έρευνα και καινοτομία και στον γενικό σκοπό της παρούσας Συμφωνίας,

ΣΕΒΟΜΕΝΑ την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία όλων των Κρατών,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι το νομικό καθεστώς των μη συμβαλλομένων Μερών στη Σύμβαση ή σε άλλες συναφείς συμφωνίες διέπεται από τους κανόνες του δικαίου των συνθηκών,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ΕΠΙΣΗΣ ότι, όπως ορίζεται στη Σύμβαση, τα Κράτη είναι υπεύθυνα για την εκπλήρωση των διεθνών τους υποχρεώσεων σχετικά με την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και ενδέχεται να έχουν υποχρέωση για αποζημίωση σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο,

ΔΕΣΜΕΥΟΜΕΝΑ για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης,

ΕΠΙΔΙΩΚΟΝΤΑΣ την καθολική συμμετοχή,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ τα εξής:

ΜΕΡΟΣ I
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Χρήση όρων

Για τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας:

1. «Περιοχικό μέτρο διαχείρισης» σημαίνει ένα μέτρο, συμπεριλαμβανομένης μιας θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, για μία γεωγραφικά καθορισμένη περιοχή μέσω του οποίου πραγματοποιείται η διαχείριση ενός ή περισσότερων τομέων ή δραστηριοτήτων με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων διατήρησης και βιώσιμης χρήσης σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία.
2. «Περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας» σημαίνει την ανοικτή θάλασσα και την Περιοχή.
3. «Βιοτεχνολογία» σημαίνει κάθε τεχνολογική εφαρμογή που χρησιμοποιεί βιολογικά συστήματα, ζώντες οργανισμούς ή παράγωγα αυτών για την παραγωγή ή τροποποίηση προϊόντων ή διαδικασιών για ειδική χρήση.
4. «Επιτόπια συλλογή», σε σχέση με τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους, σημαίνει τη συλλογή ή δειγματοληψία θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.
5. «Σύμβαση» σημαίνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982.
6. «Σωρευτικές επιπτώσεις» σημαίνει τις συνδυασμένες και τις επαυξητικές επιπτώσεις που προκύπτουν από διάφορες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων γνωστών προηγούμενων, υφιστάμενων και ευλόγως προβλεψιμων δραστηριοτήτων, ή από την επανάληψη παρόμοιων δραστηριοτήτων σε βάθος χρόνου, καθώς και τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, της οξίνισης των ωκεανών και τις συναφείς επιπτώσεις.
7. «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων» σημαίνει τη διαδικασία για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των δυνητικών επιπτώσεων μιας δραστηριότητας με σκοπό τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.
8. «Θαλάσσιοι γενετικοί πόροι» σημαίνει κάθε υλικό θαλάσσιας φυτικής, ζωικής, μικροβιακής ή άλλης προέλευσης που περιέχει λειτουργικές μονάδες κληρονομικότητας πραγματικής ή δυνητικής αξίας.
9. «Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή» σημαίνει μία γεωγραφικά καθορισμένη θαλάσσια περιοχή, η οποία έχει θεσπισθεί και υπόκειται σε διαχείριση με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων μακροπρόθεσμων στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας και όπου δύναται να επιτραπεί, κατά περίπτωση, η βιώσιμη χρήση, υπό την προϋπόθεση ότι συνάδει με τους στόχους διατήρησης.
10. «Θαλάσσια τεχνολογία»: περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πληροφορίες και δεδομένα που παρέχονται σε μορφή φιλική προς τον χρήστη, σχετικά με τις θαλάσσιες επιστήμες και συναφείς θαλάσσιες δραστηριότητες και υπηρεσίες: εγχειρίδια, κατευθυντήριες γραμμές, κριτήρια, πρότυπα και υλικό αναφοράς· εξοπλισμό δειγματοληψίας και μεθοδολογίας· εγκαταστάσεις παρατήρησης και εξοπλισμός για επιτόπιες και εργαστηριακές παρατηρήσεις, αναλύσεις και πειράματα· υπολογιστές και λογισμικό υπολογιστών, συμπεριλαμβανομένων μοντέλων και τεχνικών μοντελοποίησης· σχετική βιοτεχνολογία· και εμπειρογνώσια, γνώσεις, δεξιότητες, τεχνική, επιστημονική και νομική τεχνογνωσία και μέθοδοι ανάλυσης που σχετίζονται με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

11. «Μέρος» σημαίνει ένα Κράτος ή έναν οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που έχει δεχθεί να δεσμευθεί από την παρούσα Συμφωνία και για το(ν) οποίο η παρούσα Συμφωνία είναι σε ισχύ.
12. «Οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης» σημαίνει έναν οργανισμό που έχει συσταθεί από κυρίαρχα Κράτη μιας δεδομένης περιοχής, στον οποίο τα Κράτη Μέλη του έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητες όσον αφορά θέματα που διέπονται από την παρούσα Συμφωνία και ο οποίος έχει δεόντως εξουσιοδοτηθεί, σύμφωνα με τις εσωτερικές του διαδικασίες, να υπογράψει, επικυρώσει, εγκρίνει, αποδεχθεί ή προσχωρήσει στην παρούσα Συμφωνία.
13. «Βιώσιμη χρήση» σημαίνει τη χρήση συστατικών της βιοποικιλότητας κατά τρόπο και κατά ποσοστά τέτοια που δεν οδηγεί σε μακροπρόθεσμη υποβάθμιση της βιοποικιλότητας, ενώ διατηρείται κατ' αυτών τον τρόπο η δυνατότητά της να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις επιδιώξεις των σημερινών και των μελλοντικών γενεών.
14. «Χρήση θαλάσσιων γενετικών πόρων» σημαίνει τη διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης με αντικείμενο τη γενετική και/ή βιοχημική σύνθεση θαλάσσιων γενετικών πόρων, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής βιοτεχνολογίας, όπως αυτή ορίζεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω.

Άρθρο 2

Γενικός σκοπός

Σκοπός της παρούσας Συμφωνίας είναι η διασφάλιση της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, επί του παρόντος και μακροπρόθεσμα, μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης και της περαιτέρω διεθνούς συνεργασίας και συντονισμού.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα Συμφωνία εφαρμόζεται σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Άρθρο 4

Εξαιρέσεις

Η παρούσα Συμφωνία δεν εφαρμόζεται σε οιοδήποτε πολεμικό πλοίο, στρατιωτικό αεροσκάφος ή βοηθητικό πλοίο του πολεμικού ναυτικού. Με εξαίρεση το μέρος II, η παρούσα Συμφωνία δεν εφαρμόζεται σε άλλα πλοία ή αεροσκάφη που ανήκουν ή τελούν υπό την εκμετάλλευση ενός Μέρους και χρησιμοποιούνται, προς το παρόν, μόνο σε κρατική μη εμπορική υπηρεσία. Ωστόσο, κάθε Μέρος διασφαλίζει, με την υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων που δεν περιορίζουν τις λειτουργίες ή την επιχειρησιακή ικανότητα των εν λόγω πλοίων ή αεροσκαφών που ανήκουν ή τελούν υπό την εκμετάλλευσή του, ότι τα εν λόγω πλοία ή αεροσκάφη δρουν κατά τρόπο σύμφωνο, στο μέτρο του εύλογου και εφικτού, με την παρούσα Συμφωνία.

Άρθρο 5

Σχέση της παρούσας Συμφωνίας με τη Σύμβαση και με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς

1. Η παρούσα Συμφωνία ερμηνεύεται και εφαρμόζεται υπό το πνεύμα της Σύμβασης και κατά τρόπο σύμφωνο προς αυτήν. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θίγει τα δικαιώματα, τη δικαιοδοσία και τις υποχρεώσεις των Κρατών δυνάμει της Σύμβασης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αποκλειστική οικονομική ζώνη και την υφαλοκρηπίδα εντός και πέραν των 200 ναυτικών μιλίων.
2. Η παρούσα Συμφωνία ερμηνεύεται και εφαρμόζεται κατά τρόπο που δεν υπονομεύει συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς και που προωθεί τη συνοχή και τον συντονισμό με τα εν λόγω κείμενα, πλαίσια και φορείς.
3. Το νομικό καθεστώς των μη συμβαλλομένων Μερών στη Σύμβαση ή σε οιαδήποτε άλλη συναφή συμφωνία δεν επηρεάζεται ως προς τα εν λόγω κείμενα, από την παρούσα Συμφωνία.

Άρθρο 6

Ρήτρα επιφύλαξης

Η παρούσα Συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων ή των συστάσεων της Διάσκεψης των Μερών ή οιοδήποτε επικουρικού οργάνου της, καθώς και οιοδήποτε πράξεις, μέτρα ή δραστηριότητες που αναλαμβάνονται βάσει αυτής, δεν θίγουν ούτε δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως βάση για τη διεκδίκηση ή την απόρριψη κυριαρχίας, κυριαρχικών δικαιωμάτων ή δικαιοδοσίας ή συναφών διεκδικήσεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συναφών διαφορών.

Άρθρο 7

Γενικές αρχές και προσεγγίσεις

Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις ακόλουθες αρχές και προσεγγίσεις:

- α) την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»·
- β) την αρχή της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας η οποία προβλέπεται στη Σύμβαση·
- γ) την ελευθερία της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας, σε συνδυασμό με άλλες ελευθερίες της ανοικτής θάλασσας·
- δ) την αρχή της ευθυδικίας και του δίκαιου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών·
- ε) την αρχή της προφύλαξης ή την προληπτική προσέγγιση, κατά περίπτωση·
- στ) μια οικοσυστημική προσέγγιση·
- ζ) μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της διαχείρισης των ωκεανών·
- η) μια προσέγγιση που ενισχύει την ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων ως προς τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της οξίνισης των ωκεανών, ενώ παράλληλα διατηρεί και αποκαθιστά την ακεραιότητα του οικοσυστήματος, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών του κύκλου του άνθρακα που στηρίζουν τον ρόλο των ωκεανών στο κλίμα·
- θ) τη χρήση της βέλτιστης διαθέσιμης επιστημονικής γνώσης και επιστημονικών πληροφοριών·
- ι) τη χρήση των σχετικών παραδοσιακών γνώσεων των Αυτοχθόνων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων, εφόσον είναι διαθέσιμες·
- ια) τον σεβασμό, την προώθηση και τη συνεκτίμηση των αντίστοιχων υποχρεώσεων τους, κατά περίπτωση, αναφορικά με τα δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών ή, όπου αρμόζει, των τοπικών κοινοτήτων κατά τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του ζητήματος της διατήρησης και βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
- ιβ) τη μη μεταφορά, άμεσα ή έμμεσα, ζημίας ή κινδύνων από μία περιοχή σε άλλη και τη μη μετατροπή ενός είδους ρύπανσης σε άλλο κατά τη λήψη μέτρων για την πρόληψη, τη μείωση και τον έλεγχο της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος·
- ιγ) την πλήρη αναγνώριση των ειδικών συνθηκών των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών·
- ιδ) την αναγνώριση των ειδικών συμφερόντων και αναγκών των περικλειστων αναπτυσσόμενων χωρών.

Άρθρο 8

Διεθνής συνεργασία

1. Τα Μέρη συνεργάζονται στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης και της βελτίωσης της συνεργασίας με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, καθώς και μέσω της προώθησης της συνεργασίας μεταξύ τους για την επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας.

2. Τα Μέρη θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για την προώθηση, όπως αρμόζει, των στόχων της παρούσας Συμφωνίας όταν συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο άλλων συναφών νομικών κειμένων, πλαισίων ή παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών ή τομεακών φορέων.
3. Τα Μέρη προωθούν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας και στην ανάπτυξη και μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας σύμφωνα με τη Σύμβαση, προς υποστήριξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας.

ΜΕΡΟΣ II

ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΓΕΝΕΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΟΥ ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΦΕΛΩΝ

Άρθρο 9

Στόχοι

Οι στόχοι του παρόντος μέρους είναι οι εξής:

- α) ο δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των οφελών που προκύπτουν από δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
- β) η οικοδόμηση και η ανάπτυξη της ικανότητας των Μερών, ιδίως των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, και ιδιαίτερα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περικλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικώς μειονεκτούντων Κρατών, των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, των παράκτιων αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος, να ασκούν δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
- γ) η παραγωγή επιστημονικών και λοιπών γνώσεων και τεχνολογικής καινοτομίας, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης και της διεξαγωγής θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας, ως θεμελιώδους συμβολής στην εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας·
- δ) η ανάπτυξη και μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία.

Άρθρο 10

Εφαρμογή

1. Οι διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας εφαρμόζονται σε δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, οι οποίοι συλλέγονται και παράγονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας για το αντίστοιχο Μέρος. Η εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας επεκτείνεται στη χρήση των θαλάσσιων γενετικών πόρων και ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, που συλλέχθηκαν ή παράχθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας, εκτός εάν κάποιο από τα Μέρη καταθέσει γραπτώς εξαίρεση δύναμει του άρθρου 70 κατά την υπογραφή, κύρωση, έγκριση, αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας ή κατά την προσχώρηση σε αυτήν.
2. Οι διατάξεις του παρόντος μέρους δεν εφαρμόζονται:
- α) στην αλιεία που διέπεται από το σχετικό διεθνές δίκαιο και σε συναφείς με την αλιεία δραστηριότητες· ή
- β) σε ιχθύες ή άλλους έμβιους θαλάσσιους πόρους που είναι γνωστό ότι προέρχονται από την αλιεία και συναφείς με την αλιεία δραστηριότητες σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, εκτός εάν οι εν λόγω ιχθύες ή άλλοι έμβιοι θαλάσσιοι πόροι υπάγονται στο καθεστώς χρήσης βάσει του παρόντος μέρους.
3. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν μέρος δεν εφαρμόζονται στις στρατιωτικές δραστηριότητες Μέρους, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών δραστηριοτήτων που ασκούνται από κρατικά πλοία και αεροσκάφη που βρίσκονται σε μη εμπορική υπηρεσία. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν μέρος, όσον αφορά τη χρήση θαλάσσιων γενετικών πόρων και ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, ισχύουν για μη στρατιωτικές δραστηριότητες των Μερών.

Άρθρο 11

Δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

1. Οι δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας δύνανται να διεξάγονται από όλα τα Μέρη, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική τους θέση, και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υπάγονται στη δικαιοδοσία των Μερών. Οι δραστηριότητες αυτές διεξάγονται σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία.
2. Τα Μέρη προωθούν τη συνεργασία σε όλες τις δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.
3. Η επιτόπια συλλογή θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας πραγματοποιείται λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα δικαιώματα και τα νόμιμα συμφέροντα των παράκτιων Κρατών σε περιοχές που υπάγονται στην εθνική δικαιοδοσία τους και λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα συμφέροντα άλλων Κρατών σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, σύμφωνα με τη Σύμβαση. Για τον σκοπό αυτό, τα Μέρη θα προσπαθούν να συνεργάζονται, κατά περίπτωση, μεταξύ άλλων μέσω των ειδικών ρυθμίσεων για τη λειτουργία του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 51, με σκοπό την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας.
4. Κανένα Κράτος δεν δύναται να διεκδικήσει ή να ασκήσει κυριαρχία ή κυριαρχικά δικαιώματα επί θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας. Καμία σχετική διεκδίκηση ή άσκηση κυριαρχίας ή κυριαρχικών δικαιωμάτων δεν θα αναγνωρίζεται.
5. Η επιτόπια συλλογή θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας δεν αποτελεί νομική βάση για οιαδήποτε διεκδίκηση επί οιοδήποτε τμήματος του θαλάσσιου περιβάλλοντος ή των πόρων του.
6. Οι δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας είναι προς το συμφέρον όλων των Κρατών και προς όφελος όλης της ανθρωπότητας, ιδίως προς όφελος της προώθησης των επιστημονικών γνώσεων της ανθρωπότητας και της προώθησης της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τα συμφέροντα και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων Κρατών.
7. Οι δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας διεξάγονται αποκλειστικά για ειρηνικούς σκοπούς.

Άρθρο 12

Γνωστοποίηση δραστηριοτήτων που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

1. Τα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά, διοικητικά μέτρα ή μέτρα πολιτικής για να διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες γνωστοποιούνται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών σύμφωνα με το παρόν μέρος.
2. Οι ακόλουθες πληροφορίες θα γνωστοποιούνται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών έξι μήνες ή όσο το δυνατόν νωρίτερα πριν από την επιτόπια συλλογή θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας:
 - α) η φύση και οι στόχοι βάσει των οποίων πραγματοποιείται η συλλογή, συμπεριλαμβανομένων, ανάλογα με την περίπτωση, των προγραμμάτων στα οποία αυτή εντάσσεται·
 - β) το αντικείμενο της έρευνας ή, εάν είναι γνωστό, οι θαλάσσιοι γενετικοί πόροι στους οποίους θα στοχεύσει η έρευνα ή θα συλλεχθούν και οι σκοποί για τους οποίους θα συλλεχθούν·
 - γ) οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθεί η συλλογή·
 - δ) σύντομη της μεθόδου και των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή, συμπεριλαμβανομένων του ονόματος, της χωρητικότητας, του τύπου και της κατηγορίας των πλοίων του επιστημονικού εξοπλισμού και/ή των μεθόδων μελέτης που θα χρησιμοποιηθούν·
 - ε) πληροφορίες σχετικά με τυχόν άλλες συνεισφορές σε προτεινόμενα μεγάλα προγράμματα·

- στ) η εκτιμώμενη ημερομηνία πρώτης άφιξης και οριστικής αναχώρησης των ερευνητικών πλοίων, ή εγκατάστασης του εξοπλισμού και απομάκρυνσής του, ανάλογα με την περίπτωση·
- ζ) το όνομά του ή των αναδόχων φορέων, καθώς και του υπευθύνου του έργου·
- η) δυνατότητες συμμετοχής ή συνεργασίας επιστημόνων από όλα τα Κράτη, ιδίως επιστημόνων από αναπτυσσόμενα Κράτη, στο έργο·
- θ) ο βαθμός στον οποίο εκτιμάται ότι τα Κράτη που ενδέχεται να χρειάζονται και να ζητήσουν τεχνική βοήθεια, ιδίως τα αναπτυσσόμενα Κράτη, θα είναι σε θέση να συμμετέχουν ή να εκπροσωπούνται στο έργο·
- ι) σχέδιο διαχείρισης δεδομένων που θα καταρτισθεί σύμφωνα με τις αρχές της ανοικτής και υπεύθυνης διακυβέρνησης δεδομένων και σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική.
3. Μετά τη γνωστοποίηση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ανωτέρω, ο Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών δημιουργεί αυτόματα τυποποιημένο αναγνωριστικό παρτίδας «BBN».
4. Σε περίπτωση ουσιώδους αλλαγής στις πληροφορίες που παρέχονται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών πριν από την προγραμματισμένη συλλογή, οι επικαιροποιημένες πληροφορίες γνωστοποιούνται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και το αργότερο έως την έναρξη της επιτόπιας συλλογής, όταν αυτό είναι εφικτό.
5. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες πληροφορίες, από κοινού με το τυποποιημένο αναγνωριστικό παρτίδας «BBN», γνωστοποιούνται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών αμέσως μόλις καταστούν διαθέσιμες, αλλά το αργότερο εντός ενός έτους από την επιτόπια συλλογή θαλάσσιων γενετικών πόρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας:
- α) το αποθετήριο ή η βάση δεδομένων όπου κατατίθενται ή πρόκειται να κατατεθούν ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους·
- β) ο τόπος όπου κατατίθενται ή θα κατατεθούν ή θα φυλάσσονται όλοι οι θαλάσσιοι γενετικοί πόροι που συλλέχθηκαν επιτόπια·
- γ) έκθεση στην οποία περιγράφεται λεπτομερώς η γεωγραφική περιοχή από την οποία συλλέχθηκαν οι θαλάσσιοι γενετικοί πόροι, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με το γεωγραφικό πλάτος, το γεωγραφικό μήκος και το βάθος όπου έγινε η συλλογή και, στον βαθμό που είναι διαθέσιμα, τα πορίσματα της δραστηριότητας που διεξήχθη·
- δ) τυχόν αναγκαίες επικαιροποιήσεις του σχεδίου διαχείρισης δεδομένων που προβλέπεται στην παράγραφο 2 στοιχείο (ι) ανωτέρω.
6. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι τα δείγματα θαλάσσιων γενετικών πόρων και οι ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, τα οποία βρίσκονται σε αποθετήρια ή βάσεις δεδομένων υπό τη δικαιοδοσία τους, δύνανται να ταυτοποιηθούν ως προερχόμενα από περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική και στο μέτρο του εφικτού.
7. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι, στο μέτρο του εφικτού, τα αποθετήρια και οι βάσεις δεδομένων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους καταρτίζουν, ανά διετία, συγκεντρωτική έκθεση σχετικά με την πρόσβαση σε θαλάσσιους γενετικούς πόρους και ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας που συνδέονται με το τυποποιημένο αναγνωριστικό παρτίδας «BBN», και θέτουν την έκθεση στη διάθεση της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 15.
8. Όταν οι θαλάσσιοι γενετικοί πόροι περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας και, όπου είναι εφικτό, οι ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με τους εν λόγω πόρους υπόκεινται σε χρήση, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής εκμετάλλευσης, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένου του τυποποιημένου αναγνωριστικού παρτίδας «BBN», εάν υφίσταται, γνωστοποιούνται στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών, αμέσως μόλις καταστούν διαθέσιμες:
- α) ο τόπος όπου δύνανται να ανευρεθούν τα αποτελέσματα της χρήσης, όπως δημοσιεύσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας που έχουν χορηγηθεί, εφόσον αυτά είναι διαθέσιμα και στο μέτρο του εφικτού, καθώς και τα προϊόντα που έχουν αναπτυχθεί·
- β) εφόσον είναι διαθέσιμες, λεπτομέρειες της μετά τη συλλογή γνωστοποίησης στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών αναφορικά με τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους που αποτέλεσαν αντικείμενο χρήσης·
- γ) ο τόπος όπου φυλάσσεται το αρχικό δείγμα που αποτελεί αντικείμενο χρήσης·
- δ) οι προβλεπόμενοι τρόποι πρόσβασης σε θαλάσσιους γενετικούς πόρους και σε ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με χρησιμοποιούμενους θαλάσσιους γενετικούς πόρους, καθώς και σχέδιο διαχείρισης δεδομένων για τα ανωτέρω·

- ε) αμέσως μετά την εμπορική διάθεση, πληροφορίες, εφόσον είναι διαθέσιμες, αναφορικά με τις πωλήσεις των σχετικών προϊόντων και τυχόν περαιτέρω εξελίξεις.

Άρθρο 13

Παραδοσιακές γνώσεις των Αυτοχθόνων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων που συνδέονται με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας

Τα Μέρη λαμβάνουν νομοθετικά, διοικητικά μέτρα ή μέτρα πολιτικής, κατά περίπτωση και όπου χρειάζεται, με σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι παραδοσιακές γνώσεις που συνδέονται με τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, τις οποίες κατέχουν Αυτοχθόνες Λαοί και τοπικές κοινότητες, είναι προσβάσιμες μόνο με την ελεύθερη, εκ των προτέρων και κατόπιν ενημέρωσης συνάντηση ή έγκριση και συμμετοχή των εν λόγω Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων. Η πρόσβαση σε αυτές τις παραδοσιακές γνώσεις δύναται να διευκολύνεται από τον Μηχανισμό Αντάλλαγής Πληροφοριών. Η πρόσβαση στις εν λόγω παραδοσιακές γνώσεις και η χρήση τους πραγματοποιούνται με αμοιβαία αποδεκτούς όρους.

Άρθρο 14

Δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των οφελών

1. Τα οφέλη που προκύπτουν από δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας κατανέμονται με δίκαιο και ισότιμο τρόπο σύμφωνα με το παρόν μέρος και συμβάλλουν στη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.
 2. Τα μη οικονομικά οφέλη κατανέμονται σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία, μεταξύ άλλων, υπό τις εξής μορφές:
 - α) πρόσβαση σε δείγματα και συλλογές δειγμάτων σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική·
 - β) πρόσβαση σε ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική·
 - γ) ελεύθερη πρόσβαση σε ευρέσιμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιήσιμα (FAIR) επιστημονικά δεδομένα, σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική και με τις αρχές της ανοικτής και υπεύθυνης διακυβέρνησης δεδομένων·
 - δ) πληροφορίες που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις, από κοινού με τα τυποποιημένα αναγνωριστικά παρτίδας «BBNJ», που παρέχονται σύμφωνα με το άρθρο 12, σε προσβάσιμη μορφή με δυνατότητα δημόσιας ανάκτησης·
 - ε) μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις που προβλέπονται στο μέρος V της παρούσας Συμφωνίας·
 - στ) ανάπτυξη ικανοτήτων, μεταξύ άλλων με τη χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων, και ευκαιρίες σύμπραξης, ιδίως άμεσα συναφείς και ουσιαστικές, για επιστήμονες και ερευνητές σε ερευνητικά έργα, καθώς και ειδικές πρωτοβουλίες, ιδίως για τα αναπτυσσόμενα Κράτη, οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών·
 - ζ) ενισχυμένη τεχνική και επιστημονική συνεργασία, ιδίως με επιστήμονες και επιστημονικά ιδρύματα σε αναπτυσσόμενα Κράτη·
 - η) άλλες μορφές οφελών, όπως καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών, λαμβανομένων υπόψη των συστάσεων της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών που συστήνεται βάσει του άρθρου 15.
3. Τα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά, διοικητικά μέτρα ή μέτρα πολιτικής για να διασφαλίσουν ότι οι θαλάσσιοι γενετικοί πόροι και οι ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, από κοινού με τα τυποποιημένα αναγνωριστικά παρτίδας «BBNJ», που υπόκεινται σε χρήση από φυσικά ή νομικά πρόσωπα υπό τη δικαιοδοσία τους, κατατίθενται σε δημόσια προσβάσιμα αποθετήρια και βάσεις δεδομένων που διατηρούνται είτε σε εθνικό είτε σε διεθνές επίπεδο, το αργότερο τρία έτη από την έναρξη της εν λόγω χρήσης, ή μόλις αυτά καταστούν διαθέσιμα, σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή πρακτική.
 4. Η πρόσβαση σε θαλάσσιους γενετικούς πόρους και σε ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας στα αποθετήρια και στις βάσεις δεδομένων, που υπάρχουν στη δικαιοδοσία ενός από τα Μέρη, δύναται να υπόκειται σε εύλογους όρους, όπως:

- α) την ανάγκη διατήρησης της φυσικής ακεραιότητας των θαλάσσιων γενετικών πόρων·
- β) το εύλογο κόστος που συνδέεται με τη διατήρηση της σχετικής τράπεζας γονιδίων, βιοτράπεζας ή βάσης δεδομένων στην οποία φυλάσσεται το δείγμα, τα δεδομένα ή οι πληροφορίες·
- γ) το εύλογο κόστος που συνδέεται με την παροχή πρόσβασης στους θαλάσσιους γενετικούς πόρους, στα δεδομένα ή στις πληροφορίες·
- δ) άλλες εύλογες προϋποθέσεις σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας Συμφωνίας·

και ευκαιρίες για την εν λόγω πρόσβαση υπό δίκαιους και πλέον ευνοϊκούς όρους, μεταξύ άλλων με ευνοϊκούς και προτιμησιακούς όρους, μπορούν να παρέχονται σε ερευνητές και ερευνητικά ιδρύματα αναπτυσσόμενων Κρατών.

5. Τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση θαλάσσιων γενετικών πόρων και ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής εκμετάλλευσης, κατανέμονται με δίκαιο και ισότιμο τρόπο, μέσω του χρηματοδοτικού μηχανισμού που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 52, για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

6. Μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας, τα ανεπτυγμένα Μέρη καταβάλλουν ετήσιες εισφορές στο Ειδικό Ταμείο που αναφέρεται στο άρθρο 52. Το ποσοστό συνεισφοράς ενός Μέρους ανέρχεται στο 50 % της καθορισμένης συνεισφοράς του στον προϋπολογισμό που εγκρίνεται από τη Διάσκεψη των Μερών σύμφωνα με το άρθρο 47 παράγραφος 6 στοιχείο ε). Η πληρωμή αυτή συνεχίζεται έως ότου ληφθεί απόφαση από τη Διάσκεψη των Μερών σύμφωνα με την παράγραφο 7 κατωτέρω.

7. Η Διάσκεψη των Μερών αποφασίζει σχετικά με τους τρόπους καταμερισμού των οικονομικών οφελών από τη χρήση των θαλάσσιων γενετικών πόρων και των ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 15. Εάν εξαντληθούν όλες οι προσπάθειες για την επίτευξη consensus, λαμβάνεται απόφαση με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των παρόντων και ψηφισάντων Μερών. Οι πληρωμές πραγματοποιούνται μέσω του Ειδικού Ταμείου που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 52. Οι ρυθμίσεις δύνανται να περιλαμβάνουν τα εξής:

- α) προοδευτικές πληρωμές·
- β) πληρωμές ή συνεισφορές που συνδέονται με την εμπορική εκμετάλλευση προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής ποσοστού των εσόδων από τις πωλήσεις προϊόντων·
- γ) κλιμακούμενο τέλος, το οποίο καταβάλλεται σε περιοδική βάση και βασίζεται σε διαφοροποιημένο σύνολο δεικτών που μετρούν το συνολικό επίπεδο των δραστηριοτήτων ενός Μέρους·
- δ) άλλοι τρόποι πληρωμής, κατόπιν απόφασης της Διάσκεψης των Μερών, λαμβανομένων υπόψη των συστάσεων της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών.

8. Κάθε Μέρος δύναται να προβεί σε δήλωση, κατά τη στιγμή που η Διάσκεψη των Μερών εγκρίνει τις ρυθμίσεις, ότι αυτές δεν θα ισχύσουν για το εν λόγω Μέρος για μία περίοδο έως τεσσάρων ετών, ώστε να υπάρχει χρόνος για την αναγκαία εφαρμογή. Το Μέρος που προβαίνει σε σχετική δήλωση εξακολουθεί να καταβάλλει την πληρωμή που ορίζεται στην παράγραφο 6 ανωτέρω έως ότου ισχύσουν οι νέες ρυθμίσεις.

9. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τους τρόπους καταμερισμού των οικονομικών οφελών από τη χρήση ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας για θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές εκτός εθνικής δικαιοδοσίας σύμφωνα με την παράγραφο 7 ανωτέρω, η Διάσκεψη των Μερών λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών, αναγνωρίζοντας ότι οι εν λόγω ρυθμίσεις θα πρέπει να είναι αμοιβαία υποστηρικτικές και προσαρμοσμένες σε άλλα μέσα πρόσβασης και καταμερισμού των οφελών.

10. Η Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών που συστήνεται δυνάμει του άρθρου 15, επανεξετάζει και αξιολογεί, ανά διετία, τα οικονομικά οφέλη από τη χρήση θαλάσσιων γενετικών πόρων και ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας. Η πρώτη επανεξέταση πραγματοποιείται το αργότερο πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας. Η επανεξέταση περιλαμβάνει εξέταση των ετήσιων συνεισφορών που αναφέρονται στην παράγραφο 6 ανωτέρω.

11. Τα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά, διοικητικά μέτρα ή μέτρα πολιτικής, ανάλογα με την περίπτωση, με σκοπό να διασφαλίσουν ότι τα οφέλη που προκύπτουν από δραστηριότητες, που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, κατανέμονται σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία.

Άρθρο 15

Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών

1. Συστήνεται Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών. Αποτελεί, μεταξύ άλλων, μέσο για τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για τον καταμερισμό των οφελών, σύμφωνα με το άρθρο 14, παρέχοντας διαφάνεια και διασφαλίζοντας τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό τόσο των οικονομικών όσο και των μη οικονομικών οφελών.

2. Η Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών αποτελείται από 15 μέλη που διαδέχονται τα κατάλληλα προσόντα σε συναφείς τομείς, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων της. Τα μέλη της Επιτροπής διορίζονται από τα Μέρη και εκλέγονται από τη Διάσκεψη των Μερών, με βάση την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και τη δίκαιη γεωγραφική κατανομή και κατά τρόπο που εξασφαλίζει την εκπροσώπηση αναπτυσσόμενων Κρατών, συμπεριλαμβανομένων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών. Τα καθήκοντα και οι λεπτομέρειες λειτουργίας της Επιτροπής καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών.

3. Η Επιτροπή δύναται να διατυπώνει συστάσεις προς τη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με θέματα που αφορούν το παρόν μέρος, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ακόλουθα θέματα:

- α) κατευθυντήριες γραμμές ή κώδικα δεοντολογίας για δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το παρόν μέρος·
- β) μέτρα για την εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με το παρόν μέρος·
- γ) συντελεστές ή μηχανισμοί καταμερισμού των οικονομικών οφελών σύμφωνα με το άρθρο 14·
- δ) θέματα που σχετίζονται με το παρόν μέρος σε σχέση με τον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών·
- ε) θέματα που σχετίζονται με το παρόν μέρος σε σχέση με τον χρηματοδοτικό μηχανισμό που θεσπίζεται δυνάμει του άρθρου 52·
- στ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με το παρόν μέρος, το οποίο η Διάσκεψη των Μερών δύναται να ζητήσει να εξεταστεί από την Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών.

4. Κάθε Μέρος θέτει στη διάθεση της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών, μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών, τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει της παρούσας Συμφωνίας, οι οποίες περιλαμβάνουν τα εξής:

- α) νομοθετικά και διοικητικά μέτρα και μέτρα πολιτικής που αφορούν την πρόσβαση και τον καταμερισμό των οφελών·
- β) στοιχεία επικοινωνίας και άλλες σχετικές πληροφορίες για τα εθνικά σημεία επαφής·
- γ) άλλες πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τη Διάσκεψη των Μερών.

5. Η Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών δύναται να ανατρέχει σε και να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς ως προς τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στην εντολή της, συμπεριλαμβανομένων του καταμερισμού των οφελών, της χρήσης ψηφιακών πληροφοριών αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους, των βέλτιστων πρακτικών, εργαλείων και μεθοδολογιών, της διακυβέρνησης δεδομένων και των διδαγμάτων.

6. Η Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών δύναται να διατυπώνει συστάσεις προς τη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με τις πληροφορίες που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 ανωτέρω.

Άρθρο 16
Παρακολούθηση και διαφάνεια

1. Η παρακολούθηση και η διαφάνεια των δραστηριοτήτων που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας επιτυγχάνονται μέσω κοινοποίησης στον Μηχανισμό Ανταλλαγής Πληροφοριών, μέσω της χρήσης τυποποιημένων αναγνωριστικών παρτίδων «BBNJ» σύμφωνα με το παρόν μέρος και σύμφωνα με τις διαδικασίες που εγκρίνονται από τη Διάσκεψη των Μερών, όπως συνιστάται από την Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών.
2. Τα Μέρη υποβάλλουν περιοδικά εκθέσεις στην Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών σχετικά με την από πλευράς τους εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους ως προς τις δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας και τον καταμερισμό των εξ' αυτών οφελών, σύμφωνα με το παρόν μέρος.
3. Η Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών συντάσσει έκθεση με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνει μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών και την θέτει στη διάθεση των Μερών, τα οποία μπορούν να υποβάλουν παρατηρήσεις. Η Επιτροπή Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών υποβάλλει την έκθεση, συμπεριλαμβανομένων των παρατηρήσεων που έλαβε, προς εξέταση από τη Διάσκεψη των Μερών. Η Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής Πρόσβασης και Καταμερισμού των Οφελών, δύναται να καθορίσει κατάλληλες κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές δυνατότητες και συνθήκες των Μερών.

ΜΕΡΟΣ III

ΜΕΤΡΑ ΟΠΩΣ ΠΕΡΙΟΧΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Άρθρο 17
Στόχοι

Οι στόχοι του παρόντος μέρους είναι οι εξής:

- α) διατήρηση και βιώσιμη χρήση των περιοχών που χρήζουν προστασίας, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου συστήματος περιοχικών μέτρων διαχείρισης, με οικολογικά αντιπροσωπευτικά και καλά συνδεδεμένα δίκτυα θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών·
- β) ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού στη χρήση των περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, μεταξύ των Κρατών, των συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και των συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων·
- γ) προστασία, συντήρηση, αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της υγείας τους, και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι σε παράγοντες επιβάρυνσης, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την οξίνιση των ωκεανών και τη θαλάσσια ρύπανση·
- δ) στήριξη της επιστημονικής ασφάλειας και άλλων κοινωνικοοικονομικών στόχων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των πολιτισμικών αξιών·
- ε) στήριξη των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικώς μειονεκτούντων Κρατών, των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, των παράκτιων αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών Κρατών, μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας για την ανάπτυξη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση, τη διαχείριση και την επιβολή περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

Άρθρο 18

Πεδίο εφαρμογής

Η θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, δεν θα περιλαμβάνει περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας και δεν θα χρησιμοποιείται ως βάση για τη διεκδίκηση ή την απόρριψη τυχόν διεκδικήσεων κυριαρχίας, κυριαρχικών δικαιωμάτων ή δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συναφών διαφορών. Η Διάσκεψη των Μερών δεν θα εξετάζει προς απόφαση προτάσεις για τη θέσπιση τέτοιων περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, ενώ σε καμία περίπτωση οι προτάσεις αυτές δεν θα ερμηνεύονται ως αναγνώριση ή μη αναγνώριση διεκδικήσεων κυριαρχίας, κυριαρχικών δικαιωμάτων ή δικαιοδοσίας.

Άρθρο 19

Προτάσεις

1. Οι προτάσεις σχετικά με τη θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, βάσει του παρόντος μέρους υποβάλλονται από τα Μέρη, μεμονωμένα ή συλλογικά, στη Γραμματεία.
2. Τα Μέρη συνεργάζονται και διαβουλεύονται, κατά περίπτωση, με ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των Κρατών και των παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων, καθώς και με την κοινωνία των πολιτών, την επιστημονική κοινότητα, τον ιδιωτικό τομέα, τους Αυτόχθονες Λαούς και τις τοπικές κοινότητες, για την εκπόνηση προτάσεων, όπως ορίζεται στο παρόν μέρος.
3. Οι προτάσεις διατυπώνονται με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη την προληπτική προσέγγιση και την οικοσυστημική προσέγγιση.
4. Οι προτάσεις σχετικά με προσδιορισμένες περιοχές θα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα βασικά στοιχεία:
 - α) γεωγραφική ή χωρική περιγραφή της περιοχής που αποτελεί αντικείμενο της πρότασης, με αναφορά στα ενδεικτικά κριτήρια που καθορίζονται στο Παράρτημα Ι·
 - β) πληροφορίες σχετικά με οιοδήποτε από τα κριτήρια που καθορίζονται στο Παράρτημα Ι, καθώς και οιοδήποτε από τα κριτήρια που ενδέχεται να αναπτυχθούν περαιτέρω και να αναθεωρηθούν σύμφωνα με την παράγραφο 5 κατωτέρω, τα οποία εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό της περιοχής·
 - γ) ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των χρήσεων από Αυτόχθονες Λαούς και τοπικές κοινότητες, και τις πιθανές επιπτώσεις τους, εάν υφίστανται·
 - δ) περιγραφή της κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας στην προσδιορισμένη περιοχή·
 - ε) περιγραφή των στόχων διατήρησης και, κατά περίπτωση, βιώσιμης χρήσης που πρόκειται να εφαρμοσθούν στην περιοχή·
 - στ) προσχέδιο διαχείρισης που περιλαμβάνει τα προτεινόμενα μέτρα και περιγράφει τις προτεινόμενες δραστηριότητες παρακολούθησης, έρευνας και επανεξέτασης για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων·
 - ζ) τη διάρκεια της προτεινόμενης περιοχής και των προτεινόμενων μέτρων, κατά περίπτωση·
 - η) πληροφορίες σχετικά με τυχόν διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν με Κράτη, συμπεριλαμβανομένων των παρακείμενων παράκτιων Κρατών και/ή με συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, εάν υφίστανται·
 - θ) πληροφορίες σχετικά με τα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, τα οποία εφαρμόζονται στο πλαίσιο συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων·
 - ι) συναφή επιστημονικά στοιχεία και, εφόσον υφίστανται, παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων.
5. Τα ενδεικτικά κριτήρια για τον προσδιορισμό των εν λόγω περιοχών περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, εκείνα που προσδιορίζονται στο Παράρτημα Ι και δύνανται να αναπτυχθούν περαιτέρω και να αναθεωρηθούν, εφόσον απαιτείται, από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο προς εξέταση και έγκριση από τη Διάσκεψη των Μερών.

6. Περαιτέρω προδιαγραφές σχετικά με το περιεχόμενο των προτάσεων, συμπεριλαμβανομένων των τρόπων εφαρμογής των ενδεικτικών κριτηρίων που ορίζονται στην παράγραφο 5 ανωτέρω, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις προτάσεις που προσδιορίζονται στην παράγραφο 4 στοιχείο β) ανωτέρω, καταρτίζονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, εφόσον απαιτείται, προς εξέταση και έγκριση από τη Διάσκεψη των Μερών.

Άρθρο 20

Δημοσιοποίηση και προκαταρκτική εξέταση των προτάσεων

Με την παραλαβή μιας γραπτής πρότασης, η Γραμματεία δημοσιοποιεί την πρόταση και τη διαβιβάζει στο Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο για προκαταρκτική εξέταση. Σκοπός της εξέτασης είναι να εξακριβωθεί ότι η πρόταση περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 19, συμπεριλαμβανομένων των ενδεικτικών κριτηρίων που περιγράφονται στο παρόν μέρος και στο Παράρτημα Ι. Το αποτέλεσμα της εν λόγω εξέτασης δημοσιοποιείται και διαβιβάζεται στον προτείνοντα από τη Γραμματεία. Ο προτείνων διαβιβάζει εκ νέου την πρόταση στη Γραμματεία, αφού λάβει υπόψη την προκαταρκτική εξέταση από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο. Η Γραμματεία ενημερώνει τα Μέρη, δημοσιοποιεί τη νέα πρόταση και διευκολύνει τις διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 21.

Άρθρο 21

Διαβουλεύσεις και αξιολόγηση των προτάσεων

1. Οι διαβουλεύσεις σχετικά με τις προτάσεις που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 19 είναι συμπεριληπτικές, διαφανείς και ανοικτές σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των Κρατών και των παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών, της επιστημονικής κοινότητας, των Αυτοχθόνων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων.

2. Η Γραμματεία διευκολύνει τις διαβουλεύσεις και συγκεντρώνει στοιχεία ως εξής:

α) Τα Κράτη, ιδίως τα παρακείμενα παράκτια Κράτη, ενημερώνονται και καλούνται να υποβάλουν, μεταξύ άλλων:

- i) απόψεις σχετικά με τη βασιμότητα και το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της πρότασης·
- ii) οποιαδήποτε άλλα συναφή επιστημονικά στοιχεία·
- iii) πληροφορίες σχετικά με υφιστάμενα μέτρα ή δραστηριότητες σε παρακείμενες ή συναφείς περιοχές εντός και εκτός εθνικής δικαιοδοσίας·
- iv) απόψεις σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της πρότασης σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας·
- v) κάθε άλλη σχετική πληροφορία.

β) Οι φορείς των συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων καθώς και οι συναφείς παγκόσμιοι, περιφερειακοί, υποπεριφερειακοί και τομεακοί φορείς ενημερώνονται και καλούνται να υποβάλουν, μεταξύ άλλων:

- i) απόψεις σχετικά με τη βασιμότητα της πρότασης·
- ii) οποιαδήποτε άλλα συναφή επιστημονικά στοιχεία·
- iii) πληροφορίες σχετικά με υφιστάμενα μέτρα που έχουν θεσπισθεί από το εν λόγω κείμενο, πλαίσιο ή φορέα για τη σχετική περιοχή ή για παρακείμενες περιοχές·
- iv) απόψεις σχετικά με πιυχές των μέτρων και άλλα στοιχεία του σχεδίου διαχείρισης που προσδιορίζονται στην πρόταση και εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του εν λόγω φορέα·
- v) απόψεις όσον αφορά σχετικά πρόσθετα μέτρα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του εν λόγω κειμένου, πλαισίου ή φορέα·
- vi) κάθε άλλη σχετική πληροφορία.

- γ) Οι Αυτοχθόνες Λαοί και οι τοπικές κοινότητες με σχετικές παραδοσιακές γνώσεις, η επιστημονική κοινότητα, η κοινωνία των πολιτών και άλλοι συναφείς ενδιαφερόμενοι φορείς καλούνται να υποβάλουν, μεταξύ άλλων:
- i) απόψεις σχετικά με τη βασιμότητα της πρότασης·
 - ii) οποιαδήποτε άλλα συναφή επιστημονικά στοιχεία·
 - iii) οιοδήποτε σχετικές παραδοσιακές γνώσεις των Αυτοχθόνων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων·
 - iv) κάθε άλλη σχετική πληροφορία.
3. Οι συνεισφορές που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 ανωτέρω δημοσιοποιούνται από τη Γραμματεία.
4. Σε περίπτωση που το προτεινόμενο μέτρο αφορά περιοχές που περιβάλλονται εξ ολοκλήρου από τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες Κρατών, οι προτείνοντες:
- α) προβαίνουν σε στοχευμένες και προορατικές διαβουλεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων κοινοποίησης, με τα εν λόγω Κράτη·
 - β) εξετάζουν τις απόψεις και τις παρατηρήσεις των εν λόγω Κρατών σχετικά με το προτεινόμενο μέτρο και παρέχουν γραπτές απαντήσεις ειδικά για τις εν λόγω απόψεις και παρατηρήσεις και, κατά περίπτωση, αναθεωρούν αναλόγως το προτεινόμενο μέτρο.
5. Ο προτείνων εξετάζει τις συνεισφορές που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της περιόδου διαβούλευσης, καθώς και τις απόψεις και τις πληροφορίες του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου και, κατά περίπτωση, αναθεωρεί αναλόγως την πρόταση ή απαντά σε ουσιαστικές συνεισφορές που δεν αντικατοπτρίζονται στην πρόταση.
6. Η περίοδος διαβούλευσης είναι χρονικά προσδιορισμένη.
7. Η αναθεωρημένη πρόταση υποβάλλεται στο Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, το οποίο την αξιολογεί και υποβάλλει συστάσεις στη Διάσκεψη των Μερών.
8. Οι λεπτομέρειες της διαδικασίας διαβούλευσης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας, αναλύονται περαιτέρω από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, ανάλογα με τις ανάγκες, κατά την πρώτη συνεδρίασή του, προς εξέταση και έγκριση από τη Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών.

Άρθρο 22

Θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών

1. Η Διάσκεψη των Μερών, με βάση την τελική πρόταση και το προσχέδιο διαχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεισφορές και τα επιστημονικά στοιχεία που ελήφθησαν κατά τη διαδικασία διαβούλευσης που θεσπίζεται βάσει του παρόντος μέρους, καθώς και τις επιστημονικές συμβουλές και συστάσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου:
- α) λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη θέσπιση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, και συναφών μέτρων·
 - β) δύναται να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με μέτρα που συνάδουν με εκείνα που θεσπίζονται από συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και από συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, σε συνεργασία και συντονισμό με τα εν λόγω κείμενα, πλαίσια και φορείς·
 - γ) δύναται, όταν τα προτεινόμενα μέτρα εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλων παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών ή τομεακών φορέων, να υποβάλλει συστάσεις στα Μέρη της παρούσας Συμφωνίας και σε παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς για την προώθηση της θέσπισης συναφών μέτρων μέσω των εν λόγω κειμένων, πλαισίων και φορέων, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους.
2. Κατά τη λήψη αποφάσεων δυνάμει του παρόντος άρθρου, η Διάσκεψη των Μερών σέβεται τις αρμοδιότητες των συναφών νομικών κειμένων, πλαισίων καθώς και των συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων και δεν τους υπονομεύει.

3. Η Διάσκεψη των Μερών προβαίνει σε διευθετήσεις για τη διεξαγωγή τακτικών διαβουλεύσεων με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και με συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, και μεταξύ τους, αναφορικά με τα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, καθώς και τον συντονισμό όσον αφορά τα συναφή μέτρα που υιοθετούνται από τα εν λόγω κείμενα, πλαίσια και φορείς.

4. Όταν απαιτεί η επίτευξη των στόχων και η εφαρμογή του παρόντος μέρους, για την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας και του συντονισμού αναφορικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, η Διάσκεψη των Μερών δύναται να εξετάσει και, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 ανωτέρω, να αποφασίσει, κατά περίπτωση, την ανάπτυξη μηχανισμού σχετικά με τα υφιστάμενα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, τα οποία έχουν υιοθετηθεί από συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια ή συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς ή τομεακούς φορείς.

5. Οι αποφάσεις και οι συστάσεις που υιοθετούνται από τη Διάσκεψη των Μερών σύμφωνα με το παρόν μέρος δεν υπονομεύουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που θεσπίζονται σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας και λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις όλων των Κρατών, σύμφωνα με τη Σύμβαση. Στις περιπτώσεις που τα προτεινόμενα δυνάμει του παρόντος μέρους μέτρα θα επηρέαζαν ή θα μπορούσαν εύλογα να επηρεάσουν τα ύδατα που υπέρκεινται του βυθού και του υπεδάφους υποθαλάσσιων περιοχών επί των οποίων ένα παράκτιο κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα σύμφωνα με τη Σύμβαση, τα μέτρα αυτά λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα κυριαρχικά δικαιώματα των εν λόγω παράκτιων Κρατών. Για τον σκοπό αυτό, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος μέρους.

6. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα περιοχικό μέτρο διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης μιας θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, που έχει θεσπισθεί δυνάμει του παρόντος μέρους εμπίπτει μεταγενέστερα, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στην εθνική δικαιοδοσία ενός παράκτιου Κράτους, το τμήμα εντός της εθνικής δικαιοδοσίας παύει αμέσως να είναι σε ισχύ. Το τμήμα που παραμένει σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας παραμένει σε ισχύ έως ότου η Διάσκεψη των Μερών, κατά την επόμενη σύνοδο της, επανεξετάσει και αποφασίσει εάν θα τροποποιήσει ή θα ανακαλέσει το περιοχικό μέτρο διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, ανάλογα με τις ανάγκες.

7. Κατά τη θέσπιση ή την τροποποίηση της αρμοδιότητας συναφούς νομικού κειμένου ή πλαισίου ή συναφούς παγκόσμιου, περιφερειακού, υποπεριφερειακού ή τομεακού φορέα, οιοδήποτε περιοχικό μέτρο διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης μιας θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, ή συναφή μέτρα που έχουν υιοθετηθεί από τη Διάσκεψη των Μερών βάσει του παρόντος μέρους, τα οποία στη συνέχεια εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του εν λόγω κειμένου, πλαισίου ή φορέα, είτε εξ ολοκλήρου είτε εν μέρει, παραμένουν σε ισχύ έως ότου η Διάσκεψη των Μερών επανεξετάσει και αποφασίσει, σε στενή συνεργασία και συντονισμό με το εν λόγω κείμενο, πλαίσιο ή φορέα, να διατηρήσει, να τροποποιήσει ή να ανακαλέσει το περιοχικό μέτρο διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης μιας θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, και τα συναφή μέτρα, κατά περίπτωση.

Άρθρο 23

Λήψη αποφάσεων

1. Κατά γενικό κανόνα, οι αποφάσεις και οι συστάσεις βάσει του παρόντος μέρους λαμβάνονται με consensus.

2. Εάν δεν επιτευχθεί consensus, οι αποφάσεις και οι συστάσεις βάσει του παρόντος μέρους λαμβάνονται με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των παρόντων και ψηφισάντων Μερών, πριν από την οποία η Διάσκεψη των Μερών αποφασίζει, με πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων και ψηφισάντων Μερών, ότι έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες για την επίτευξη consensus.

3. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει του παρόντος μέρους τίθενται σε ισχύ 120 ημέρες μετά τη σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών κατά την οποία ελήφθησαν και είναι δεσμευτικές για όλα τα Μέρη.

4. Κατά την περίοδο των 120 ημερών που προβλέπεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω, κάθε Μέρος δύναται, με γραπτή γνωστοποίηση στη Γραμματεία, να διατυπώσει αντίρρηση ως προς απόφαση που υιοθετείται βάσει του παρόντος μέρους, οπότε η εν λόγω απόφαση δεν είναι δεσμευτική για το εν λόγω Μέρος. Η αντίρρηση κατά απόφασης δύναται να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή με γραπτή γνωστοποίηση στη Γραμματεία οπότε, κατόπιν αυτού, η απόφαση είναι δεσμευτική για το εν λόγω Μέρος 90 ημέρες μετά την ημερομηνία της γνωστοποίησης στην οποία αναφέρεται η ανάκληση της αντίρρησης.

5. Το Μέρος που διατυπώνει αντίρρηση σύμφωνα με την παράγραφο 4 ανωτέρω υποβάλλει στη Γραμματεία, κατά τη διατύπωση της αντίρρησης, γραπτή εξήγηση των λόγων της αντίρρησής του, η οποία βασίζεται σε έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους λόγους:

- α) η απόφαση δεν συνάδει με την παρούσα Συμφωνία ή με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Μέρους που διατυπώνει την αντίρρηση σύμφωνα με τη Σύμβαση
- β) η απόφαση εισάγει αδικαιολογήτως διακρίσεις τυπικές ή ουσιαστικές κατά του Μέρους που διατυπώνει την αντίρρηση
- γ) το Μέρος δεν δύναται για πρακτικούς λόγους να συμμορφωθεί με την απόφαση κατά τον χρόνο που διατυπώνεται η αντίρρηση, αφού καταβάλλει κάθε εύλογη σχετική προσπάθεια.
6. Μέρος που διατυπώνει αντίρρηση σύμφωνα με την παράγραφο 4 ανωτέρω θεωρεί, στο μέτρο του δυνατού, εναλλακτικά μέτρα ή προσεγγίσεις που έχουν αντίστοιχο αποτέλεσμα με την απόφαση ως προς την οποία έχει διατυπώσει αντίρρηση και δεν θεωρεί μέτρα ούτε αναλαμβάνει δράσεις που θα υπονόμουν την αποτελεσματικότητα της απόφασης ως προς την οποία έχει διατυπώσει αντίρρηση, εκτός εάν τα εν λόγω μέτρα ή οι δράσεις είναι ουσιαστικής σημασίας για την άσκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του Μέρους που διατυπώνει την αντίρρηση, σύμφωνα με τη Σύμβαση.
7. Το Μέρος που διατυπώνει την αντίρρηση υποβάλλει έκθεση στην επόμενη, της γνωστοποίησής του σύμφωνα με την παράγραφο 4 ανωτέρω, τακτική σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών, και στη συνέχεια ανά τακτά διαστήματα, σχετικά με την εφαρμογή της παραγράφου 6 ανωτέρω, προκειμένου να συμβάλει στην παρακολούθηση και στην επανεξέταση σύμφωνα με το άρθρο 26.
8. Η αντίρρηση κατά απόφασης, που διατυπώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 ανωτέρω, δύναται να ανανεωθεί μόνον εάν το Μέρος που την υπέβαλε το κρίνει αναγκαίο, κάθε τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της απόφασης, με γραπτή γνωστοποίηση στη Γραμματεία. Η εν λόγω γραπτή γνωστοποίηση περιλαμβάνει επεξήγηση των λόγων της αρχικής αντίρρησης.
9. Εάν δεν ληφθεί γνωστοποίηση περί ανανέωσης, σύμφωνα με την παράγραφο 8 ανωτέρω, η αντίρρηση θεωρείται αυτομάτως ανακληθείσα οπότε, κατόπιν αυτού, η απόφαση είναι δεσμευτική για το εν λόγω Μέρος 120 ημέρες μετά την αυτόματη ανάκληση της εν λόγω αντίρρησης. Η Γραμματεία ενημερώνει το Μέρος 60 ημέρες πριν από την ημερομηνία της αυτόματης ανάκλησης της αντίρρησης.
10. Οι αποφάσεις της Διάσκεψης των Μερών που λαμβάνονται βάσει του παρόντος μέρους, καθώς και οι αντιρρήσεις κατά των αποφάσεων αυτών, δημοσιοποιούνται από τη Γραμματεία και διαβιβάζονται σε όλα τα Κράτη και τα συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια, και στους συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς.

Άρθρο 24

Μέτρα έκτακτης ανάγκης

1. Η Διάσκεψη των Μερών λαμβάνει αποφάσεις για τη θέσπιση μέτρων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, τα οποία θα εφαρμόζονται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, εάν είναι αναγκαίο, όταν ένα φυσικό φαινόμενο ή μια ανθρωπογενής καταστροφή έχει προκαλέσει ή είναι πιθανό να προκαλέσει σοβαρή ή μη αναστρέψιμη βλάβη στη θαλάσσια βιοποικιλότητα περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, ώστε να διασφαλιστεί ότι η σοβαρή ή μη αναστρέψιμη βλάβη δεν θα επιδεινωθεί.
2. Τα μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου θεωρούνται αναγκαία μόνον εάν, κατόπιν διαβούλευσης με συναφή νομικά κείμενα ή πλαίσια ή συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς ή τομεακούς φορείς, η σοβαρή ή μη αναστρέψιμη βλάβη δεν δύναται να αντιμετωπισθεί εγκαίρως μέσω της εφαρμογής των άλλων άρθρων της παρούσας Συμφωνίας ή από ένα συναφές νομικό κείμενο ή πλαίσιο ή συναφή παγκόσμιο, περιφερειακό, υποπεριφερειακό ή τομεακό φορέα.
3. Τα μέτρα που θεσπίζονται για λόγους έκτακτης ανάγκης βασίζονται στη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, στις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, και λαμβάνουν υπόψη την προληπτική προσέγγιση. Τα μέτρα αυτά μπορεί να προτείνονται από τα Μέρη ή να συστήνονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο και δύνανται να υιοθετούνται μεταξύ των συνόδων. Τα μέτρα είναι προσωρινά και πρέπει να επανεξετάζονται προς λήψη απόφασης κατά την επόμενη της υιοθέτησής τους σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών.
4. Τα μέτρα λήγουν δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος τους ή διακόπτονται νωρίτερα από τη Διάσκεψη των Μερών με την αντικατάστασή τους από περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, και συναφή μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με το παρόν μέρος, ή με μέτρα που υιοθετούνται από συναφές νομικό κείμενο ή πλαίσιο ή από συναφή παγκόσμιο, περιφερειακό, υποπεριφερειακό ή τομεακό φορέα, ή με απόφαση της Διάσκεψης των Μερών, όταν παύσουν να υφίστανται οι περιστάσεις που επέβαλαν τη θέσπιση τους.

5. Οι διαδικασίες και οι κατευθυντήριες γραμμές για τη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών διαβούλευσης, εκπονούνται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, ανάλογα με τις ανάγκες, προς εξέταση και έγκριση από τη Διάσκεψη των Μερών το συντομότερο δυνατόν. Οι διαδικασίες αυτές είναι συμπεριληπτικές και διαφανείς.

Άρθρο 25

Εφαρμογή

1. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους που λαμβάνουν χώρα σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας διεξάγονται σύμφωνα με τις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος μέρους.
2. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν εμποδίζει τα Μέρη να υιοθετούν αυστηρότερα μέτρα όσον αφορά τους υπηκόους και τα πλοία τους ή όσον αφορά δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους, πέραν εκείνων που θεσπίζονται βάσει του παρόντος Μέρους, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και προς υποστήριξη των στόχων της Συμφωνίας.
3. Η εφαρμογή των μέτρων που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος μέρους δεν θα πρέπει να συνεπάγεται δυσανάλογη επιβάρυνση για τα Μέρη που είναι μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά Κράτη ή λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, άμεσα ή έμμεσα.
4. Τα Μέρη προωθούν, κατά περίπτωση, τη θέσπιση μέτρων στο πλαίσιο συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων, καθώς και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων των οποίων είναι μέλη, για την υποστήριξη της εφαρμογής των αποφάσεων και των συστάσεων που διατυπώνει η Διάσκεψη των Μερών δυνάμει του παρόντος μέρους.
5. Τα Μέρη ενθαρρύνουν τα Κράτη που δικαιούνται να γίνουν Μέρη στην παρούσα Συμφωνία, ιδίως εκείνα των οποίων οι δραστηριότητες, τα πλοία ή οι υπήκοοι δραστηριοποιούνται σε περιοχή που υπόκειται σε θεομοθετημένο περιοχικό μέτρο διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής, να θεσπίζουν μέτρα υποστηρικτικά των αποφάσεων και των συστάσεων της Διάσκεψης των Μερών σχετικά με τα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος μέρους.
6. Μέρος που δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος ούτε συμμετέχει σε συναφές νομικό κείμενο ή πλαίσιο, ή δεν είναι μέλος συναφούς παγκόσμιου, περιφερειακού, υποπεριφερειακού ή τομεακού φορέα, και το οποίο δεν συμφωνεί άλλως να εφαρμόσει τα μέτρα που θεσπίζονται βάσει των εν λόγω κειμένων και πλαισίων και από τους εν λόγω φορείς, δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση συνεργασίας, σύμφωνα με τη Σύμβαση και την παρούσα Συμφωνία, για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Άρθρο 26

Παρακολούθηση και επανεξέταση

1. Τα Μέρη υποβάλλουν, μεμονωμένα ή συλλογικά, έκθεση στη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με την εφαρμογή των περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, που θεσπίζονται βάσει του παρόντος μέρους και των συναφών μέτρων. Οι εν λόγω εκθέσεις, καθώς και οι πληροφορίες και η επανεξέταση που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 ανωτέρω, αντίστοιχα, δημοσιοποιούνται από τη Γραμματεία.
2. Τα συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια καθώς και οι συναφείς παγκόσμιοι, περιφερειακοί, υποπεριφερειακοί και τομεακοί φορείς καλούνται να υποβάλουν στοιχεία στη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που έχουν υιοθετήσει για την επίτευξη των στόχων των περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος μέρους.
3. Τα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος μέρους, συμπεριλαμβανομένων των συναφών μέτρων, παρακολουθούνται και επανεξετάζονται σε τακτική βάση από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, λαμβάνοντας υπόψη και τις εκθέσεις και πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ανωτέρω, αντίστοιχα.
4. Κατά την επανεξέταση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος μέρους, συμπεριλαμβανομένων των συναφών μέτρων, καθώς και την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη των στόχων τους, και παρέχει συμβουλές και συστάσεις στη Διάσκεψη των Μερών.

5. Μετά την επανεξέταση, η Διάσκεψη των Μερών υιοθετεί, εφόσον απαιτείται, αποφάσεις ή συστάσεις σχετικά με την τροποποίηση, την επέκταση ή την ανάκληση περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, και τυχόν συναφών μέτρων που θεσπίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών, με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, κατά περίπτωση, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη την προληπτική προσέγγιση και μια οικοσυστημική προσέγγιση.

ΜΕΡΟΣ IV

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Άρθρο 27

Στόχοι

Οι στόχοι του παρόντος μέρους είναι οι εξής:

- α) να καταστούν λειτουργικές οι διατάξεις της Σύμβασης για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, με τον καθορισμό διαδικασιών, κατώτατων ορίων και άλλων κριτηρίων για τη διενέργεια εκτιμήσεων και την υποβολή εκθέσεων από τα Μέρη·
- β) να διασφαλισθεί ότι οι δραστηριότητες που καλύπτονται από το παρόν μέρος αξιολογούνται και διεξάγονται για την πρόληψη, τον μετριασμό και τη διαχείριση σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων με σκοπό την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος·
- γ) να υποστηριχθεί η εξέταση των σωρευτικών επιπτώσεων και των επιπτώσεων σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας·
- δ) να προβλεφθούν στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις·
- ε) να επιτευχθεί ένα συνεκτικό πλαίσιο εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για δραστηριότητες σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
- στ) να αναπτυχθεί και να ενισχυθεί η ικανότητα των Μερών, ιδίως των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδιαίτερα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικώς μειονεκτούντων Κρατών, των μικρών νησιωτικών αναπτυσσόμενων Κρατών, των παράκτιων αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος, να προετοιμάζουν, να διενεργούν και να αξιολογούν εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων προς υποστήριξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 28

Υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

1. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι δυνητικές επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον λόγω προγραμματισμένων δραστηριοτήτων υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους που λαμβάνουν χώρα σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας εκτιμώνται όπως προβλέπεται στο παρόν μέρος πριν από την έγκρισή τους.
2. Όταν ένα Μέρος στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται μία προγραμματισμένη δραστηριότητα που πρόκειται να διεξαχθεί σε θαλάσσιες περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας κρίνει ότι η δραστηριότητα ενδέχεται να προκαλέσει ουσιώδη ρύπανση ή σημαντικές και επιβλαβείς μεταβολές στο θαλάσσιο περιβάλλον σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, το εν λόγω Μέρος διασφαλίζει ότι θα διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων της εν λόγω δραστηριότητας σύμφωνα με το παρόν μέρος ή ότι θα διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο πλαίσιο εθνικής διαδικασίας του Μέρους. Το Μέρος που διενεργεί μια τέτοια εκτίμηση στο πλαίσιο της εθνικής του διαδικασίας:
 - α) καθιστά διαθέσιμες εγκαίρως τις σχετικές πληροφορίες μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών κατά τη διάρκεια της εθνικής διαδικασίας·
 - β) διασφαλίζει ότι η δραστηριότητα παρακολουθείται κατά τρόπο συνεπή προς τις απαιτήσεις της εθνικής διαδικασίας·

γ) διασφαλίζει ότι οι εκθέσεις εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και οιοσδήποτε συναφείς εκθέσεις παρακολούθησης καθίστανται διαθέσιμες μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών, όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία.

3. Με τη λήψη των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) ανωτέρω, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο δύναται να υποβάλει παρατηρήσεις στο Μέρος στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται η προγραμματισμένη δραστηριότητα.

Άρθρο 29

Σχέση μεταξύ της παρούσας Συμφωνίας και των διαδικασιών εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων δυνάμει συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων

1. Τα Μέρη προωθούν τη διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την υιοθέτηση και εφαρμογή των προτύπων και/ή των κατευθυντήριων γραμμών που καταρτίζονται δυνάμει του άρθρου 38 σε συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και σε συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς των οποίων είναι μέλη.

2. Η Διάσκεψη των Μερών αναπτύσσει μηχανισμούς στο πλαίσιο του παρόντος μέρους για τη συνεργασία του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς που ρυθμίζουν δραστηριότητες σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας ή προστατεύουν το θαλάσσιο περιβάλλον.

3. Κατά την κατάρτιση ή την επικαιροποίηση προτύπων ή κατευθυντήριων γραμμών για τη διενέργεια εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για δραστηριότητες σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας από τα Μέρη της παρούσας Συμφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 38, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο συνεργάζεται, κατά περίπτωση, με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς.

4. Δεν είναι απαραίτητη η διενέργεια προελέγχου ή εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων μιας προγραμματισμένης δραστηριότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, υπό την προϋπόθεση ότι το Μέρος, στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται η προγραμματισμένη δραστηριότητα, κρίνει:

α) ότι οι δυνητικές επιπτώσεις της προγραμματισμένης δραστηριότητας ή κατηγορίας δραστηριοτήτων έχουν εκτιμηθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις άλλων συναφών νομικών κειμένων ή πλαισίων ή από συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς ή τομεακούς φορείς·

β) ότι:

i) η εκτίμηση που έχει ήδη διενεργηθεί για την προγραμματισμένη δραστηριότητα είναι ισοδύναμη με εκείνη που απαιτείται βάσει του παρόντος μέρους και τα αποτελέσματά της λαμβάνονται υπόψη· ή

ii) οι κανονισμοί ή τα πρότυπα συναφών νομικών κειμένων ή πλαισίων ή συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών ή τομεακών φορέων που προκύπτουν από την εκτίμηση σχεδιάστηκαν για την πρόληψη, τον μετριασμό ή τη διαχείριση δυνητικών επιπτώσεων κάτω από το κατώτατο όριο για τις εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων βάσει του παρόντος μέρους, και έχουν τηρηθεί.

5. Όταν έχει διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μία προγραμματισμένη δραστηριότητα σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας βάσει συναφούς νομικού κειμένου ή πλαισίου ή συναφούς παγκόσμιου, περιφερειακού, υποπεριφερειακού ή τομεακού φορέα, το ενδιαφερόμενο Μέρος διασφαλίζει ότι η έκθεση εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων δημοσιοποιείται μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.

6. Εκτός εάν οι προγραμματισμένες δραστηριότητες που πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 4 στοιχείο β) περίπτωση i) ανωτέρω υπόκεινται σε παρακολούθηση και επανεξέταση βάσει συναφούς νομικού κειμένου ή πλαισίου ή συναφούς παγκόσμιου, περιφερειακού, υποπεριφερειακού ή τομεακού φορέα, τα Μέρη παρακολουθούν και επανεξετάζουν τις δραστηριότητες και διασφαλίζουν ότι οι εκθέσεις παρακολούθησης και επανεξέτασης δημοσιοποιούνται μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.

Άρθρο 30

Κατώτατα όρια και παράγοντες για τη διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων

1. Όταν μια προγραμματισμένη δραστηριότητα ενδέχεται να έχει περισσότερο από μία ήσσονος σημασίας ή παροδική επίπτωση στο θαλάσσιο περιβάλλον, ή οι επιπτώσεις της δραστηριότητας είναι άγνωστες ή ανεπαρκώς κατανοητές, το Μέρος στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται η δραστηριότητα διενεργεί προέλεγχο της δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 31, βάσει των παραγόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 κατωτέρω, και:

α) ο προέλεγχος πρέπει να είναι επαρκώς λεπτομερής, ώστε το Μέρος να δύναται να εκτιμήσει εάν έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η προγραμματισμένη δραστηριότητα ενδέχεται να προκαλέσει ουσιώδη ρύπανση ή σημαντικές και επιβλαβείς μεταβολές στο θαλάσσιο περιβάλλον, και πρέπει να περιλαμβάνει:

- i) περιγραφή της προγραμματισμένης δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων του σκοπού, της τοποθεσίας, της διάρκειας και της έντασής της· και
 - ii) αρχική ανάλυση των δυνητικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των σωρευτικών επιπτώσεων και, κατά περίπτωση, εναλλακτικών για την προγραμματισμένη δραστηριότητα·
- β) Εάν, βάσει του προέλεγχου, διαπιστωθεί ότι το Μέρος έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η δραστηριότητα ενδέχεται να προκαλέσει ουσιώδη ρύπανση ή σημαντικές και επιβλαβείς μεταβολές στο θαλάσσιο περιβάλλον, πρέπει να διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος μέρους.

2. Για να κρίνουν εάν οι προγραμματισμένες δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους πληρούν το κατώτατο όριο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω, τα Μέρη λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους ενδεικτικούς παράγοντες:

- α) το είδος και την τεχνολογία που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα και τον τρόπο διεξαγωγής της·
- β) τη διάρκεια της δραστηριότητας·
- γ) την τοποθεσία της δραστηριότητας·
- δ) τα χαρακτηριστικά και το οικοσύστημα της τοποθεσίας (συμπεριλαμβανομένων περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής ή βιολογικής σημασίας ή ευπάθειας)·
- ε) τις δυνητικές επιπτώσεις της δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών σωρευτικών επιπτώσεων και των δυνητικών επιπτώσεων σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας·
- στ) τον βαθμό στον οποίο οι επιπτώσεις της δραστηριότητας είναι άγνωστες ή ανεπαρκώς κατανοητές·
- ζ) άλλα συναφή οικολογικά ή βιολογικά κριτήρια.

Άρθρο 31

Διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

1. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι η διαδικασία για τη διενέργεια εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το παρόν μέρος περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

α) Προέλεγχος. Τα Μέρη προβαίνουν εγκαίρως σε προέλεγχο προκειμένου να κρίνουν αν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μία προγραμματισμένη δραστηριότητα υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους, σύμφωνα με το άρθρο 30, και δημοσιοποιούν την απόφασή τους:

- i) εάν ένα Μέρος κρίνει ότι δεν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μία προγραμματισμένη δραστηριότητα υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό του, δημοσιοποιεί τις σχετικές πληροφορίες, μεταξύ άλλων δυνάμει του άρθρου 30 παράγραφος 1 στοιχείο α), μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών της παρούσας Συμφωνίας·
- ii) με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, ένα Μέρος δύναται να καταγράψει τις απόψεις του σχετικά με τις δυνητικές επιπτώσεις μίας προγραμματισμένης δραστηριότητας για την οποία έχει ληφθεί απόφαση σύμφωνα με την υποπαράγραφο α) περίπτωση i) ανωτέρω στο Μέρος που έλαβε την απόφαση και στο Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, εντός 40 ημερών από τη δημοσίευσή της·

- iii) εάν το Μέρος που κατέγραψε τις απόψεις του εξέφρασε προβληματισμό σχετικά με τις δυνητικές επιπτώσεις μιας προγραμματισμένης δραστηριότητας για την οποία έχει ληφθεί η απόφαση, το Μέρος που έλαβε την απόφαση θα πρέπει να λάβει υπόψη τον εν λόγω προβληματισμό και δύναται να επανεξετάσει την απόφασή του·
- iv) αφού συνεκτιμήσει τον προβληματισμό που εκφράστηκε από ένα Μέρος σύμφωνα με την υποπαράγραφο α) περίπτωση ii) ανωτέρω, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο θα εξετάσει και μπορεί να αξιολογήσει τις δυνητικές επιπτώσεις της προγραμματισμένης δραστηριότητας με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων και, κατά περίπτωση, δύναται να απευθύνει συστάσεις στο Μέρος που έλαβε την απόφαση, αφού δώσει στο εν λόγω Μέρος τη δυνατότητα να απαντήσει στον προβληματισμό που εκφράστηκε και λάβει υπόψη του την εν λόγω απάντησή·
- v) το Μέρος που έλαβε την απόφαση βάσει της υποπαράγραφου α) περίπτωση i) ανωτέρω θα συνεκτιμήσει τυχόν συστάσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου·
- vi) η διατύπωση των απόψεων και οι συστάσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου δημοσιοποιούνται, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών·
- β) Προσδιορισμός πεδίου: Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι θα προσδιορίζονται οι βασικές περιβαλλοντικές και τυχόν συναφείς επιπτώσεις, όπως οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές επιπτώσεις και οι επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών σωρευτικών επιπτώσεων και επιπτώσεων σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας, καθώς και εναλλακτικές για την προγραμματισμένη δραστηριότητα, εάν υφίστανται, οι οποίες θα συμπεριληφθούν στις εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που θα διεξαχθούν βάσει του παρόντος μέρους. Το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται με τη χρήση της βέλτιστης διαθέσιμης επιστημονικής γνώσης και επιστημονικών πληροφοριών και, εφόσον είναι διαθέσιμες, των σχετικών παραδοσιακών γνώσεων Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων·
- γ) Εκτίμηση επιπτώσεων και αξιολόγηση: Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι οι επιπτώσεις των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των σωρευτικών επιπτώσεων και των επιπτώσεων σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας, εκτιμώνται και αξιολογούνται με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων·
- δ) Πρόληψη, μετριασμός και διαχείριση δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων. Τα Μέρη μεριμνούν ώστε:
- i) να προσδιορίζονται και να αναλύονται μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό και τη διαχείριση δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους, ώστε να αποφεύγονται σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις. Τα μέτρα αυτά δύναται να περιλαμβάνουν την εξέταση εναλλακτικών για την προγραμματισμένη δραστηριότητα υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους·
- ii) όπου αρμόζει, τα μέτρα αυτά ενσωματώνονται σε σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης·
- ε) τα Μέρη διασφαλίζουν τη δημόσια κοινοποίηση και διαβούλευση σύμφωνα με το άρθρο 32·
- στ) τα Μέρη διασφαλίζουν την προετοιμασία και δημοσίευση έκθεσης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 33.
2. Τα Μέρη δύναται να διενεργούν από κοινού εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ιδίως για προγραμματισμένες δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών.
3. Στο πλαίσιο του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου καταρτίζεται μητρώο εμπειρογνομόνων. Τα Μέρη με περιορισμούς σε επίπεδο ικανοτήτων δύναται να ζητήσουν συμβουλές και βοήθεια από τους εν λόγω εμπειρογνώμονες για τη διενέργεια και την αξιολόγηση προελέγχων και εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μία προγραμματισμένη δραστηριότητα υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους. Οι εμπειρογνώμονες δεν δύναται να διορισθούν σε άλλο μέρος της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ίδιας δραστηριότητας. Το Μέρος που ζήτησε τις συμβουλές και τη βοήθεια διασφαλίζει ότι οι εν λόγω εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων υποβάλλονται σε αυτό για επανεξέταση και λήψη αποφάσεων.

Άρθρο 32

Δημοσιοποίηση και διαβούλευση

1. Τα Μέρη διασφαλίζουν την έγκαιρη δημοσιοποίηση μιας προγραμματισμένης δραστηριότητας, μεταξύ άλλων με δημοσίευση μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών και μέσω της Γραμματείας και προγραμματισμένων και αποτελεσματικών, χρονικά προσδιορισμένων, ευκαιριών, στο μέτρο του δυνατού, για συμμετοχή όλων των Κρατών, ιδίως των παρακείμενων παράκτιων Κρατών και οιαδήποτε άλλων Κρατών που γειτνιάζουν με τη δραστηριότητα όταν αυτά είναι Κράτη που δυνητικά επηρεάζονται περισσότερο, καθώς και των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η γνωστοποίηση και οι δυνατότητες συμμετοχής, μεταξύ άλλων μέσω της υποβολής παρατηρήσεων, λαμβάνουν χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά περίπτωση, μεταξύ άλλων κατά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο β), και όταν έχει εκπονηθεί σχέδιο έκθεσης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 33, πριν από τη λήψη απόφασης σχετικά με την έγκριση της δραστηριότητας.

2. Τα Κράτη που δυνητικά επηρεάζονται περισσότερο προσδιορίζονται με βάση τη φύση και τις δυνητικές επιπτώσεις της προγραμματισμένης δραστηριότητας στο θαλάσσιο περιβάλλον, και περιλαμβάνουν:

- α) παράκτια Κράτη των οποίων η άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων με σκοπό την εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση ή διαχείριση φυσικών πόρων δύναται εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζεται από τη δραστηριότητα·
- β) Κράτη που ασκούν, στην περιοχή της προγραμματισμένης δραστηριότητας, ανθρώπινες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζονται.

3. Στα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας περιλαμβάνονται Αυτόχθονες Λαοί και τοπικές κοινότητες με σχετικές παραδοσιακές γνώσεις, συναφείς παγκόσμιοι, περιφερειακοί, υποπεριφερειακοί και τομεακοί φορείς, η κοινωνία των πολιτών, η επιστημονική κοινότητα και το κοινό.

4. Η δημοσιοποίηση και διαβούλευση, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 3, είναι συμπεριληπτικές και διαφανείς, διενεργούνται εγκαίρως και είναι στοχευμένες και προορατικές όταν συμπεριλαμβάνουν μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά Κράτη.

5. Οι ουσιαστικές παρατηρήσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένων των παρατηρήσεων από παρακείμενα παράκτια Κράτη και κάθε άλλο Κράτος που γειτνιάζει με την προγραμματισμένη δραστηριότητα όταν αυτά είναι Κράτη που δυνητικά επηρεάζονται περισσότερο, εκτιμώνται και απαντώνται ή αντιμετωπίζονται από τα Μέρη. Τα Μέρη δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε παρατηρήσεις σχετικά με δυνητικές επιπτώσεις σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας και υποβάλλουν γραπτές απαντήσεις, κατά περίπτωση, ειδικά προς απάντηση των εν λόγω παρατηρήσεων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τυχόν πρόδητα μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση αυτών των δυνητικών επιπτώσεων. Τα Μέρη δημοσιοποιούν τις παρατηρήσεις που λαμβάνουν και τις απαντήσεις ή περιγραφές του τρόπου με τον οποίο αυτές αντιμετωπίστηκαν.

6. Όταν μια προγραμματισμένη δραστηριότητα επηρεάζει περιοχές της ανοικτής θάλασσας που περιβάλλονται εξ ολοκλήρου από τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες Κρατών, τα Μέρη:

- α) προβαίνουν σε στοχευμένες και προορατικές διαβουλεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων γνωστοποίησης, με τα εν λόγω Κράτη·
- β) εξετάζουν τις απόψεις και τις παρατηρήσεις των εν λόγω Κρατών σχετικά με την προγραμματισμένη δραστηριότητα και υποβάλλουν γραπτές απαντήσεις ειδικά για τις εν λόγω απόψεις και παρατηρήσεις και, κατά περίπτωση, αναθεωρούν αναλόγως την προγραμματισμένη δραστηριότητα.

7. Τα Μέρη διασφαλίζουν την πρόσβαση σε πληροφορίες που σχετίζονται με τη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας. Ωστόσο, τα Μέρη δεν υποχρεούνται να δημοσιοποιούν εμπιστευτικές ή αποκλειστικές πληροφορίες. Το γεγονός ότι οι εμπιστευτικές ή αποκλειστικές πληροφορίες έχουν απαλειφθεί πρέπει να επισημαίνεται σε δημόσια έγγραφα.

Άρθρο 33

Εκθέσεις εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

1. Τα Μέρη μεριμνούν για την προετοιμασία έκθεσης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για κάθε σχετική εκτίμηση που διενεργείται σύμφωνα με το παρόν μέρος.

2. Η έκθεση εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες: περιγραφή της προγραμματισμένης δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένης της τοποθεσίας της· περιγραφή των αποτελεσμάτων της διαδικασίας προσδιορισμού του πεδίου εφαρμογής· βασική αξιολόγηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος που ενδέχεται να επηρεαστεί· περιγραφή των δυνητικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών σωρευτικών επιπτώσεων και τυχόν επιπτώσεων σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας· περιγραφή των πιθανών μέτρων πρόληψης, μετριασμού και διαχείρισης· περιγραφή των αβεβαιοτήτων και των κενών στις γνώσεις· πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης· περιγραφή της εξέτασης εύλογων εναλλακτικών για την προγραμματισμένη δραστηριότητα· περιγραφή των δράσεων παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου ενός σχεδίου περιβαλλοντικής διαχείρισης· και μη τεχνική περίληψη.

3. Το Μέρος καθιστά διαθέσιμο το σχέδιο έκθεσης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, ώστε να δοθεί η ευκαιρία στο Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο να εξετάσει και να αξιολογήσει την έκθεση.

4. Το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, ανάλογα με την περίπτωση και εγκαίρως, δύναται να υποβάλει παρατηρήσεις στο Μέρος σχετικά με το σχέδιο έκθεσης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το Μέρος λαμβάνει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου.

5. Τα Μέρη δημοσιοποιούν τις εκθέσεις εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών. Η Γραμματεία διασφαλίζει ότι όλα τα Μέρη ενημερώνονται εγκαίρως, όταν οι εκθέσεις δημοσιοποιούνται μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.

6. Οι τελικές εκθέσεις εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων εξετάζονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, με βάση τις σχετικές πρακτικές, διαδικασίες και γνώσεις στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, με σκοπό την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού βέλτιστων πρακτικών.

7. Μια επιλογή των δημοσιοποιημένων πληροφοριών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία προελέγχου για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη διενέργεια εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 30 και 31, λαμβάνεται υπόψη και επανεξετάζεται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, με βάση τις σχετικές πρακτικές, διαδικασίες και γνώσεις στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, με σκοπό την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού βέλτιστων πρακτικών.

Άρθρο 34

Λήψη αποφάσεων

1. Το Μέρος στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται μια προγραμματισμένη δραστηριότητα είναι υπεύθυνο να αποφασίσει εάν αυτή μπορεί να προχωρήσει.

2. Κατά τη λήψη της απόφασης ως προς το εάν η προγραμματισμένη δραστηριότητα δύναται να προχωρήσει στο πλαίσιο του παρόντος μέρους, λαμβάνεται πλήρως υπόψη η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διενεργείται σύμφωνα με το παρόν μέρος. Η απόφαση για την έγκριση της προγραμματισμένης δραστηριότητας υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο ενός Μέρους λαμβάνεται μόνον όταν, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα μετριασμού ή διαχείρισης, το Μέρος έχει κρίνει ότι έχει καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια για να διασφαλίσει ότι η δραστηριότητα δύναται να διεξαχθεί κατά τρόπο συνεπή με την πρόληψη σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον.

3. Τα έγγραφα της απόφασης περιγράφουν με σαφήνεια τους όρους έγκρισης που σχετίζονται με τα μέτρα μετριασμού και τις επακόλουθες απαιτήσεις. Τα έγγραφα της απόφασης δημοσιοποιούνται, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.

4. Κατόπιν αιτήματος ενός Μέρους, η Διάσκεψη των Μερών δύναται να παρέχει συμβουλές και συνδρομή στο εν λόγω Μέρος, για να αποφασίσει εάν μια προγραμματισμένη δραστηριότητα υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο του δύναται να προχωρήσει.

Άρθρο 35

Παρακολούθηση των επιπτώσεων των εγκεκριμένων δραστηριοτήτων

Τα Μέρη, χρησιμοποιώντας τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, επιτηρούν τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας τις οποίες εγκρίνουν ή στις οποίες συμμετέχουν, προκειμένου να κρίνουν αν οι εν λόγω δραστηριότητες ενδέχεται να ρυπάνουν ή να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον. Ειδικότερα, κάθε Μέρος παρακολουθεί τις περιβαλλοντικές και τυχόν συναφείς επιπτώσεις, όπως οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές επιπτώσεις και επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, μιας εγκεκριμένης δραστηριότητας υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχο του, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην έγκριση της δραστηριότητας.

Άρθρο 36

Υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιπτώσεις εγκεκριμένων δραστηριοτήτων

1. Τα Μέρη, είτε ενεργούν μεμονωμένα είτε συλλογικά, υποβάλλουν περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις επιπτώσεις της εγκεκριμένης δραστηριότητας και τα αποτελέσματα της παρακολούθησης που απαιτείται βάσει του άρθρου 35.
2. Οι εκθέσεις παρακολούθησης δημοσιοποιούνται, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών, ενώ το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο δύναται να εξετάζει και να αξιολογεί τις εκθέσεις παρακολούθησης.
3. Οι εκθέσεις παρακολούθησης εξετάζονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, με βάση τις σχετικές πρακτικές, διαδικασίες και γνώση στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, με σκοπό την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την παρακολούθηση των επιπτώσεων εγκεκριμένων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού βέλτιστων πρακτικών.

Άρθρο 37

Επανεξέταση των εγκεκριμένων δραστηριοτήτων και των επιπτώσεών τους

1. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι θα επανεξετάζονται οι επιπτώσεις της εγκεκριμένης δραστηριότητας που παρακολουθείται σύμφωνα με το άρθρο 35.
2. Σε περίπτωση που το Μέρος στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο του οποίου υπάγεται η δραστηριότητα εντοπίσει σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που είτε δεν προβλέπονταν στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ως προς τη φύση ή τη σοβαρότητά τους, είτε προκύπτουν από παραβίαση οιασδήποτε από τους όρους που καθορίζονται στην έγκριση της δραστηριότητας, το Μέρος επανεξετάζει την απόφασή του με την οποία ενέκρινε τη δραστηριότητα, και ενημερώνει τη Διάσκεψη των Μερών, τα άλλα Μέρη και το κοινό, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών, και:
 - α) απαιτεί να προταθούν και να εφαρμοσθούν μέτρα για την πρόληψη, τον μετριασμό και/ή τη διαχείριση των επιπτώσεων αυτών ή λαμβάνει κάθε άλλη αναγκαία δράση και/ή διακόπτει τη δραστηριότητα, κατά περίπτωση· και
 - β) αξιολογεί εγκαίρως τυχόν μέτρα που εφαρμόζονται ή δράσεις που αναλαμβάνονται σύμφωνα με την υποπαράγραφο α) ανωτέρω.
3. Βάσει των εκθέσεων που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 36, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο δύναται να ενημερώσει το Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα, εάν κρίνει ότι η δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που είτε δεν είχαν προβλεφθεί στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων είτε προκύπτουν από παραβίαση οιασδήποτε από τους όρους έγκρισης της εγκεκριμένης δραστηριότητας και, κατά περίπτωση, δύναται να απευθύνει συστάσεις στο Μέρος.
4.
 - α) Με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, ένα Μέρος δύναται να καταγράψει τον προβληματισμό του στο Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα και στο Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο, ότι η εγκεκριμένη δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που είτε δεν είχαν προβλεφθεί στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων είτε προκύπτουν από παραβίαση οιασδήποτε από τους όρους έγκρισης της εγκεκριμένης δραστηριότητας·
 - β) Το Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα λαμβάνει υπόψη τους προβληματισμούς αυτούς·
 - γ) Κατόπιν συνεκτίμησης του προβληματισμού που έχει εκφράσει ένα Μέρος, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο εξετάζει και δύναται να αξιολογήσει το θέμα με βάση τη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και επιστημονικές πληροφορίες και, εφόσον είναι διαθέσιμες, τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, ενώ μπορεί να ενημερώσει το Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα, εάν κρίνει ότι η εν λόγω δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που είτε δεν είχαν προβλεφθεί στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων είτε προκύπτουν από παραβίαση οιασδήποτε από τους όρους έγκρισης της εγκεκριμένης δραστηριότητας και, αφού δώσει στο εν λόγω Μέρος τη δυνατότητα να απαντήσει στον προβληματισμό που εκφράστηκε και λάβει υπόψη του την εν λόγω απάντηση και, κατά περίπτωση, δύναται να απευθύνει συστάσεις στο Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα·
 - δ) Ο προβληματισμός που εκφράστηκε, οι ενημερώσεις που εκδόθηκαν και οι συστάσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου δημοσιοποιούνται, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών·
 - ε) Το Μέρος που ενέκρινε τη δραστηριότητα λαμβάνει υπόψη τυχόν ενημερώσεις που εκδόθηκαν και τυχόν συστάσεις του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου.

5. Όλα τα Κράτη, ιδίως τα παρακείμενα παράκτια Κράτη και οιαδήποτε άλλα Κράτη που γειτνιάζουν με τη δραστηριότητα όταν αυτά είναι Κράτη που δυνητικά επηρεάζονται περισσότερο, και τα ενδιαφερόμενα μέρη παραμένουν ενήμερα μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών και δύνανται να γνωμοδοτούν κατά τις διαδικασίες παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και επανεξέτασης όσον αφορά μια δραστηριότητα εγκεκριμένη βάσει της παρούσας Συμφωνίας.

6. Τα Μέρη δημοσιοποιούν, μεταξύ άλλων μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών:

- α) εκθέσεις σχετικά με την επανεξέταση των επιπτώσεων της εγκεκριμένης δραστηριότητας·
- β) έγγραφα απόφασης, συμπεριλαμβανομένης της καταγραφής των λόγων για την απόφαση που έλαβε το Μέρος, όταν αυτό έχει αναθεωρήσει την απόφασή του με την οποία ενέκρινε την δραστηριότητα.

Άρθρο 38

Πρότυπα και/ή κατευθυντήριες γραμμές που καταρτίζονται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο σχετικά με τις εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων

1. Το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο καταρτίζει πρότυπα ή κατευθυντήριες γραμμές προς εξέταση και υιοθέτηση από τη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με:

- α) την απόφαση ως προς το εάν τηρούνται ή υπερβαίνονται τα κατώτατα όρια για τη διενέργεια προελέγχου ή εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 30 για τις προγραμματισμένες δραστηριότητες, μεταξύ άλλων βάσει των ενδεικτικών παραγόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου·
- β) την εκτίμηση σωρευτικών επιπτώσεων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας και τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω επιπτώσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
- γ) την εκτίμηση επιπτώσεων, σε περιοχές εντός εθνικής δικαιοδοσίας, προγραμματισμένων δραστηριοτήτων σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας και τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω επιπτώσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
- δ) τη διαδικασία δημοσιοποίησης και διαβούλευσης σύμφωνα με το άρθρο 32, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού του τι συνιστά εμπιστευτική ή αποκλειστική πληροφορία·
- ε) το απαιτούμενο περιεχόμενο των εκθέσεων εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των δημοσιοποιημένων πληροφοριών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία προελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 33, συμπεριλαμβανομένων βέλτιστων πρακτικών·
- στ) την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιπτώσεις εγκεκριμένων δραστηριοτήτων, όπως προβλέπεται στα άρθρα 35 και 36, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού βέλτιστων πρακτικών·
- ζ) τη διενέργεια στρατηγικών περιβαλλοντικών εκτιμήσεων.

2. Το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο δύναται επίσης να καταρτίζει πρότυπα ή κατευθυντήριες γραμμές προς εξέταση και υιοθέτηση από τη Διάσκεψη των Μερών μεταξύ άλλων σχετικά με:

- α) ενδεικτικό κατάλογο των δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται ή δεν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και τυχόν κριτήρια που σχετίζονται με τις εν λόγω δραστηριότητες, τα οποία επικαιροποιούνται περιοδικά·
- β) τη διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τα Μέρη στην παρούσα Συμφωνία σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως περιοχές που χρήζουν προστασίας ή ιδιαίτερης προσοχής.

3. Κάθε πρότυπο θα καθορίζεται σε Παράρτημα της παρούσας Συμφωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 74.

Άρθρο 39

Στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις

1. Τα Μέρη, μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλα Μέρη, εξετάζουν το ενδεχόμενο διενέργειας στρατηγικών περιβαλλοντικών εκτιμήσεων για σχέδια και προγράμματα που αφορούν δραστηριότητες υπό τη δικαιοδοσία ή τον έλεγχό τους, οι οποίες πρόκειται να διεξαχθούν σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, προκειμένου να εκτιμήσουν τις δυνητικές επιπτώσεις των εν λόγω σχεδίων ή προγραμμάτων, καθώς και των εναλλακτικών λύσεων, στο θαλάσσιο περιβάλλον.
2. Η Διάσκεψη των Μερών δύναται να διενεργήσει στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση μιας περιοχής ή περιφέρειας για να συγκεντρώσει και να συνθέσει τις βέλτιστες διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την περιοχή ή την περιφέρεια, να αξιολογήσει τις τρέχουσες και τις δυνητικές μελλοντικές επιπτώσεις και να εντοπίσει κενά δεδομένων και ερευνητικές προτεραιότητες.
3. Κατά τη διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το παρόν μέρος, τα Μέρη λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα των σχετικών στρατηγικών περιβαλλοντικών εκτιμήσεων που διενεργούνται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 ανωτέρω, όπου αυτά είναι διαθέσιμα.
4. Η Διάσκεψη των Μερών καταρτίζει κατευθυντήριες γραμμές για τη διενέργεια κάθε κατηγορίας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης που περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

ΜΕΡΟΣ V

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 40

Στόχοι

Οι στόχοι του παρόντος Μέρους είναι οι εξής:

- α) παροχή συνδρομής προς τα Μέρη, ιδίως τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας, για την επίτευξη των στόχων της·
- β) διευκόλυνση της συμπεριληπτικής, δίκαιης και αποτελεσματικής συνεργασίας και συμμετοχής στις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας·
- γ) ανάπτυξη της θαλάσσιας επιστημονικής και τεχνολογικής ικανότητας, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έρευνα, των Μερών, ιδίως των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, αναφορικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης στη θαλάσσια τεχνολογία και της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη·
- δ) αύξηση, διάδοση και ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
- ε) ειδικότερα, στήριξη των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικώς μειονεκτούντων Κρατών, των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, των παράκτιων Αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος, μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, για την επίτευξη των στόχων που αφορούν:
 - i) τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένου του καταμερισμού των οφελών, όπως αυτός αποτυπώνεται στο άρθρο 9·
 - ii) μέτρα όπως τα περιοχικά εργαλεία διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 17·
 - iii) εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 27.

Άρθρο 41

Συνεργασία στην ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας

1. Τα Μέρη συνεργάζονται, απευθείας ή μέσω συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων, για να συνδράμουν τα Μέρη, ιδίως τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, στην επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης και μεταφοράς θαλάσσιων επιστημονικών γνώσεων και θαλάσσιας τεχνολογίας.
2. Για την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, τα Μέρη συνεργάζονται σε όλα τα επίπεδα και με όλες τις μορφές, μεταξύ άλλων μέσω εταιρικών σχέσεων με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως, κατά περίπτωση, ο ιδιωτικός τομέας, η κοινωνία των πολιτών, οι Αυτόχθονες Λαοί και οι τοπικές κοινότητες ως φορείς παραδοσιακών γνώσεων, καθώς και μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και των συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων.
3. Κατά την εφαρμογή του παρόντος Μέρους, τα Μέρη αναγνωρίζουν πλήρως τις ειδικές απαιτήσεις των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικά μειονεκτούντων Κρατών, των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, των παράκτιων Αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι η παροχή ανάπτυξης ικανοτήτων και η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας δεν εξαρτώνται από επαχθείς απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

Άρθρο 42

Ρυθμίσεις περί ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

1. Τα Μέρη, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους, εξασφαλίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων για τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη και συνεργάζονται για την επίτευξη της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας, ιδίως στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη που την χρειάζονται και την ζητούν, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας.
2. Τα Μέρη παρέχουν, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους, πόρους για τη στήριξη της εν λόγω ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας και για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε άλλες πηγές στήριξης, σύμφωνα με τις εθνικές τους πολιτικές, προτεραιότητες, σχέδια και προγράμματα.
3. Η ανάπτυξη ικανοτήτων και η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας θα πρέπει να αποτελούν μια διαφανή, αποτελεσματική και επαναληπτική διαδικασία με γνώμονα την εκάστοτε χώρα, η οποία θα είναι συμμετοχική, οριζόντια και θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Βασίζεται, κατά περίπτωση, σε υφιστάμενα προγράμματα χωρίς να τα επικαλύπτει και καθοδηγείται από αντληθέντα διδάγματα, συμπεριλαμβανομένων των διδαγμάτων από δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας βάσει συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων. Στο μέτρο του δυνατού, λαμβάνει υπόψη τις δραστηριότητες αυτές με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας και των αποτελεσμάτων.
4. Η ανάπτυξη ικανοτήτων και η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας βασίζονται και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, οι οποίες προσδιορίζονται μέσω εκτιμήσεων αναγκών κατά περίπτωση, σε υποπεριφερειακή ή περιφερειακή βάση. Οι εν λόγω ανάγκες και προτεραιότητες δύνανται να αυτοαξιολογούνται ή να διευκολύνονται μέσω της Επιτροπής για την Ανάπτυξη Ικανοτήτων και τη Μεταφορά Θαλάσσιας Τεχνολογίας, καθώς και μέσω του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών.

Άρθρο 43

Πρόσθετες ρυθμίσεις περί ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

1. Τα Μέρη συμμερίζονται ένα μακροπρόθεσμο όραμα όσον αφορά τη σημασία της πλήρους υλοποίησης της ανάπτυξης και της μεταφοράς τεχνολογίας για συμπεριληπτική, δίκαιη και αποτελεσματική συνεργασία και συμμετοχή στις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας και προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι της.
2. Η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας που αναλαμβάνεται βάσει της παρούσας Συμφωνίας πραγματοποιείται με δίκαιους και τους πλέον ευνοϊκούς όρους, μεταξύ άλλων μέσω παραχωρήσεων και προσημιωτικών όρων, και σύμφωνα με αμοιβαία αποδεκτούς όρους και προϋποθέσεις, καθώς και με τους στόχους της παρούσας Συμφωνίας.

3. Τα Μέρη προωθούν και ενθαρρύνουν τη δημιουργία οικονομικών και νομικών συνθηκών για τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, οι οποίες δύνανται να περιλαμβάνουν την παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις και ιδρύματα.

4. Η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας λαμβάνει υπόψη όλα τα δικαιώματα επί των τεχνολογιών αυτών και πραγματοποιείται λαμβανόμενων δεόντως υπόψη όλων των νόμιμων συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των κατόχων, των προμηθευτών και των αποδεκτών της θαλάσσιας τεχνολογίας και με γνώμονα τα συμφέροντα και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων Κρατών για την επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας.

5. Η θαλάσσια τεχνολογία που μεταφέρεται δυνάμει του παρόντος μέρους είναι κατάλληλη, συναφής και, στο μέτρο του δυνατού, αξιόπιστη, οικονομικά προσιτή, επικαροποιημένη, περιβαλλοντικά ορθή και διαθέσιμη σε προσβάσιμη μορφή για τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

Άρθρο 44

Τύποι ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

1. Για την υποστήριξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 40, οι τύποι ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας δύνανται να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, στήριξη για τη δημιουργία ή την ενίσχυση των ανθρώπινων, επιστημονικών, τεχνολογικών, οργανωτικών, θεσμικών δυνατοτήτων, δυνατοτήτων οικονομικής διαχείρισης και άλλων δυνατοτήτων των Μερών όσον αφορά τους πόρους, όπως:

- α) την ανταλλαγή και χρήση σχετικών δεδομένων, πληροφοριών, γνώσεων και ερευνητικών αποτελεσμάτων·
- β) διάδοση πληροφοριών και ευαισθητοποίηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις των Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, σύμφωνα με την ελεύθερη, εκ των προτέρων και κατόπιν ενημέρωσης συναίνεση των εν λόγω Αυτοχθόνων Λαών και, κατά περίπτωση, ~~και~~ τοπικών κοινοτήτων·
- γ) την ανάπτυξη και ενίσχυση της σχετικής υποδομής, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού και της ικανότητας του προσωπικού για τη χρήση και τη συντήρησή της·
- δ) την ανάπτυξη και ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και των εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων ή μηχανισμών·
- ε) την ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων διαχείρισης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και της τεχνικής εμπειρογνομosσύνης μέσω ανταλλαγών, ερευνητικής συνεργασίας, τεχνικής υποστήριξης, εκπαίδευσης και κατάρτισης και μέσω της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας·
- στ) την ανάπτυξη και ανταλλαγή εγχειριδίων, κατευθυντήριων γραμμών και προτύπων·
- ζ) την ανάπτυξη τεχνικών και επιστημονικών προγραμμάτων, καθώς και προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης·
- η) την ανάπτυξη και ενίσχυση ικανοτήτων και τεχνολογικών εργαλείων για την αποτελεσματική παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας.

2. Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τους τύπους ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας που προσδιορίζονται στο παρόν άρθρο αναλύονται στο Παράρτημα II.

3. Η Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της Επιτροπής Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας, επανεξετάζει, αξιολογεί και αναπτύσσει περαιτέρω και παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον ενδεικτικό κατάλογο τύπων ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας που παρατίθεται στο Παράρτημα II, ώστε να αντικατοπτρίζει την τεχνολογική πρόοδο και την καινοτομία και να ανταποκρίνεται και να προσαρμόζεται στις εξελισσόμενες ανάγκες των Κρατών, των υποπεριφερειών και των περιφερειών.

Άρθρο 45

Παρακολούθηση και επανεξέταση

1. Οι δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας που αναλαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος μέρους παρακολουθούνται και επανεξετάζονται περιοδικά.
2. Η παρακολούθηση και η επανεξέταση που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διενεργούνται από την Επιτροπή Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας υπό την εποπτεία της Διάσκεψης των Μερών και έχει ως στόχο:
 - α) την αξιολόγηση και επανεξέταση των αναγκών και των προτεραιοτήτων των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, με ιδιαίτερη προσοχή στις ειδικές απαιτήσεις των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών και στις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 4·
 - β) την επανεξέταση της στήριξης που απαιτείται, παρέχεται και κινητοποιείται, καθώς και των κενών στην κάλυψη των εκτιμώμενων αναγκών των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών σε σχέση με την παρούσα Συμφωνία·
 - γ) τον προσδιορισμό και την κινητοποίηση κονδυλίων στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού μηχανισμού που θεσπίζεται δυνάμει του άρθρου 52 για την ανάπτυξη και την υλοποίηση της ανάπτυξης ικανοτήτων και της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας, μεταξύ άλλων για τη διενέργεια αξιολόγησης αναγκών·
 - δ) τη μέτρηση των επιδόσεων βάσει συμφωνημένων δεικτών και την επανεξέταση των αναλύσεων βάσει αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εκροές, τα αποτελέσματα, την πρόοδο και την αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης ικανοτήτων και της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, καθώς και τις επιτυχίες και τις δυσκολίες·
 - ε) τη διατύπωση συστάσεων για επακόλουθες δραστηριότητες παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω η ανάπτυξη ικανοτήτων και η μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, να ενισχύσουν την εφαρμογή της Συμφωνίας προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους της.
3. Για τη στήριξη της παρακολούθησης και της επανεξέτασης των δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας, τα Μέρη υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας. Οι εν λόγω εκθέσεις θα πρέπει να υποβάλλονται στη μορφή και ανά χρονικά διαστήματα που καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών, με βάση τις συστάσεις της Επιτροπής Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας. Κατά την υποβολή των εκθέσεων τους, τα Μέρη λαμβάνουν υπόψη, κατά περίπτωση, τη συμβολή περιφερειακών και υποπεριφερειακών φορέων σχετικά με την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας. Οι εκθέσεις που υποβάλλουν τα Μέρη, καθώς και κάθε συμβολή περιφερειακών και υποπεριφερειακών φορέων σχετικά με την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται. Η Διάσκεψη των Μερών εξασφαλίζει ότι οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων θα πρέπει να εξορθολογιστούν και να μην είναι επαχθείς, ιδίως για τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη, μεταξύ άλλων όσον αφορά το κόστος και τις χρονικές απαιτήσεις.

Άρθρο 46

Επιτροπή Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας

1. Με το παρόν συστήνεται Επιτροπή Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας.
2. Η Επιτροπή αποτελείται από μέλη που διατίθενται τα κατάλληλα προσόντα και εμπειρογνώμηση, ώστε να εξυπηρετούν αντικειμενικά το βέλτιστο συμφέρον της Συμφωνίας, ορίζονται από τα Μέρη και εκλέγονται από τη Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και τη δίκαιη γεωγραφική κατανομή, και προβλέπουν εκπροσώπηση στην Επιτροπή από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, από τα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά Κράτη και από τις περίκλειστες αναπτυσσόμενες χώρες. Τα καθήκοντα και οι λεπτομέρειες λειτουργίας της Επιτροπής αποφασίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών κατά την πρώτη της σύνοδο.
3. Η Επιτροπή υποβάλλει εκθέσεις και συστάσεις τις οποίες η Διάσκεψη των Μερών εξετάζει και λαμβάνει σχετικά μέτρα, ανάλογα με την περίπτωση.

ΜΕΡΟΣ VI
ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 47

Διάσκεψη των Μερών

1. Με το παρόν συστήνεται Διάσκεψη των Μερών.
2. Η πρώτη σύνοδος της Διάσκεψης των Μερών συγκαλείται από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών το αργότερο ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας. Κατόπιν, συγκαλούνται τακτικές σύνοδοι της Διάσκεψης των Μερών σε τακτικά χρονικά διαστήματα που καθορίζονται από αυτήν. Έκτακτες σύνοδοι της Διάσκεψης των Μερών δύνανται να πραγματοποιούνται και σε άλλες χρονικές στιγμές, σύμφωνα με τους κανόνες διαδικασίας.
3. Η Διάσκεψη των Μερών συνεδριάζει σε τακτική βάση στην έδρα της Γραμματείας ή στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών.
4. Η Διάσκεψη των Μερών εγκρίνει με consensus, κατά την πρώτη σύνοδό της, τους κανόνες διαδικασίας για την ίδια και τα επικουρικά όργανά της, τους δημοσιονομικούς κανόνες που διέπουν τη χρηματοδότησή της και τη χρηματοδότηση της Γραμματείας και τυχόν επικουρικών οργάνων και, στη συνέχεια, τους κανόνες διαδικασίας και τους δημοσιονομικούς κανόνες για κάθε άλλο επικουρικό όργανο που ενδεχομένως θα συγκροτήσει. Έως ότου εγκριθούν οι κανόνες διαδικασίας, εφαρμόζονται οι κανόνες διαδικασίας της Διακυβερνητικής Διάσκεψης για ένα νομικά δεσμευτικό διεθνές κείμενο υπό τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.
5. Η Διάσκεψη των Μερών καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την υιοθέτηση αποφάσεων και συστάσεων με consensus. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην παρούσα Συμφωνία, εάν έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες για την επίτευξη consensus, οι αποφάσεις και οι συστάσεις της Διάσκεψης των Μερών για θέματα ουσίας υιοθετούνται με πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων και ψηφιζόντων Μερών, ενώ οι αποφάσεις για διαδικαστικά θέματα εγκρίνονται με πλειοψηφία των παρόντων και ψηφιζόντων Μερών.
6. Η Διάσκεψη των Μερών παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και, για τον σκοπό αυτό:
 - α) υιοθετεί αποφάσεις και συστάσεις σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας·
 - β) επανεξετάζει και διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Μερών σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας·
 - γ) προωθεί, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών, τη συνεργασία και τον συντονισμό με συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, καθώς και μεταξύ τους, με σκοπό την προώθηση της συνοχής των προσπαθειών για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
 - δ) συγκροτεί τα επικουρικά όργανα που κρίνονται απαραίτητα για τη στήριξη της εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας·
 - ε) εγκρίνει τον προϋπολογισμό με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των παρόντων και ψηφιζόντων Μερών, εάν έχουν εξαντληθεί όλες οι προσπάθειες για την επίτευξη consensus, με τη συχνότητα και για τη δημοσιονομική περίοδο που αυτή καθορίζει·
 - στ) αναλαμβάνει άλλα καθήκοντα που προορίζονται στην παρούσα Συμφωνία ή τα οποία ενδέχεται να απαιτούνται για την εφαρμογή της.
7. Η Διάσκεψη των Μερών δύναται να αποφασίσει να ζητήσει από το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας να εκδώσει γνωμοδότηση επί νομικού ζητήματος ως προς τη συμβατότητα με την παρούσα Συμφωνία μιας πρότασης ενώπιον της Διάσκεψης των Μερών για οιοδήποτε θέμα εμπίπτει στην αρμοδιότητά της. Δεν υποβάλλεται αίτημα γνωμοδότησης για θέμα που εμπίπτει στις αρμοδιότητες άλλων παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών ή τομεακών φορέων, ή για θέμα που συνεπάγεται κατ' ανάγκη την ταυτόχρονη εξέταση οιασδήποτε διαφοράς που αφορά την κυριαρχία ή άλλα δικαιώματα επί ηπειρωτικού ή νησιωτικού εδάφους ή σχετική διεκδίκηση, ή το νομικό καθεστώς μιας περιοχής ως περιοχής εντός εθνικής δικαιοδοσίας. Στο αίτημα αναφέρεται με ακρίβεια το νομικό ζήτημα για το οποίο ζητείται η γνωμοδότηση. Η Διάσκεψη των Μερών δύναται να ζητήσει την κατεπείγουσα έκδοση της εν λόγω γνωμοδότησης.

8. Η Διάσκεψη των Μερών, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας και στη συνέχεια ανά διαστήματα που θα καθορίσει η ίδια, αξιολογεί και επανεξετάζει την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας και, εφόσον απαιτείται, προτείνει μέσα για την ενίσχυση της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων προκειμένου να αντιμετωπισθεί καλύτερα το ζήτημα της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

Άρθρο 48

Διαφάνεια

1. Η Διάσκεψη των Μερών προωθεί τη διαφάνεια στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στις άλλες δραστηριότητες που διεξάγονται στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας.

2. Όλες οι σύνοδοι της Διάσκεψης των Μερών και των επικουρικών οργάνων της είναι ανοικτές σε παρατηρητές που συμμετέχουν σύμφωνα με τους κανόνες διαδικασίας, εκτός εάν αποφασιστεί το αντίθετο από τη Διάσκεψη των Μερών. Η Διάσκεψη των Μερών δημοσιεύει και τηρεί δημόσιο αρχείο των αποφάσεών της.

3. Η Διάσκεψη των Μερών προωθεί τη διαφάνεια κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, μεταξύ άλλων μέσω της διάδοσης πληροφοριών και της διευκόλυνσης της διαβούλευσης με σχετικούς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, Αυτόχθονες Λαούς και τοπικές κοινότητες με σχετικές παραδοσιακές γνώσεις, την επιστημονική κοινότητα, την κοινωνία των πολιτών και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και της συμμετοχής αυτών, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας.

4. Εκπρόσωποι Κρατών που δεν είναι Μέρη στην παρούσα Συμφωνία, σχετικών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων, Αυτόχθονων Λαών και τοπικών κοινοτήτων με σχετικές παραδοσιακές γνώσεις, της επιστημονικής κοινότητας, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων μερών που ενδιαφέρονται για θέματα που αφορούν τη Διάσκεψη των Μερών δύναται να ζητήσουν να συμμετάσχουν ως παρατηρητές στις συνόδους της Διάσκεψης των Μερών και των επικουρικών οργάνων της. Οι κανόνες διαδικασίας της Διάσκεψης των Μερών θα περιέχουν ρυθμίσεις για την εν λόγω συμμετοχή και δεν θα είναι αδικαιολόγητα περιοριστικοί από την άποψη αυτή. Οι κανόνες διαδικασίας θα προβλέπουν επίσης ότι οι εν λόγω εκπρόσωποι θα έχουν εγκαίρως πρόσβαση σε όλες τις σημαντικές πληροφορίες.

Άρθρο 49

Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο

1. Με το παρόν συστήνεται Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο.

2. Το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο απαρτίζεται από μέλη που υπηρετούν υπό την ιδιότητά τους ως εμπειρογνώμονες και προς το βέλτιστο συμφέρον της Συμφωνίας, ορίζονται από τα Μέρη και εκλέγονται από τη Διάσκεψη των Μερών, με κατάλληλα προσόντα, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης για διεπιστημονική εμπειρογνωμοσύνη, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής επιστημονικής και τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης και εμπειρογνωμοσύνης ως προς σχετικές παραδοσιακές γνώσεις των Αυτόχθονων Λαών και των τοπικών κοινοτήτων, της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων και της δίκαιης γεωγραφικής εκπροσώπησης. Τα καθήκοντα και οι λεπτομέρειες λειτουργίας του Επιστημονικού και Τεχνικού Οργάνου, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας επιλογής του και των καθηκόντων των μελών, καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών κατά την πρώτη σύνοδο της.

3. Το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο δύναται να στηριχθεί σε δέουσες συμβουλές συναφών νομικών κειμένων και πλαισίων και συναφών παγκόσμιων, περιφερειακών, υποπεριφερειακών και τομεακών φορέων, καθώς και άλλων επιστημόνων και εμπειρογνομόνων, ανάλογα με τις ανάγκες.

4. Υπό την εποπτεία και την καθοδήγηση της Διάσκεψης των Μερών, και λαμβάνοντας υπόψη τη διεπιστημονική εμπειρογνωμοσύνη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ανωτέρω, το Επιστημονικό και Τεχνικό Όργανο παρέχει επιστημονικές και τεχνικές συμβουλές στη Διάσκεψη των Μερών, εκτελεί τα καθήκοντα που του ανατίθενται βάσει της παρούσας Συμφωνίας και κάθε άλλο καθήκον που καθορίζεται από τη Διάσκεψη των Μερών και υποβάλλει εκθέσεις στη Διάσκεψη των Μερών σχετικά με τις εργασίες του.

Άρθρο 50

Γραμματεία

1. Με το παρόν συστήνεται Γραμματεία. Η Διάσκεψη των Μερών, κατά την πρώτη σύνοδό της, θα προβεί σε ρυθμίσεις για τη λειτουργία της Γραμματείας, συμπεριλαμβανομένης της λήψης απόφασης σχετικά με την έδρα της.
2. Μέχρι την έναρξη των καθηκόντων της Γραμματείας, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, μέσω της Διεύθυνσης Θαλασσιών Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας του Γραφείου Νομικών Υποθέσεων της Γραμματείας των Ηνωμένων Εθνών, εκτελεί τα καθήκοντα Γραμματείας στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας.
3. Η Γραμματεία και το Κράτος υποδοχής δύνανται να συνάψουν συμφωνία έδρας. Η Γραμματεία διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα στο έδαφος του Κράτους υποδοχής, ενώ της παρέχονται από το Κράτος υποδοχής τα προνόμια και οι ασυλίες που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων της.
4. Η Γραμματεία:
 - α) παρέχει διοικητική και υλικοτεχνική υποστήριξη στη Διάσκεψη των Μερών και στα επικουρικά της όργανα για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας·
 - β) οργανώνει και εξυπηρετεί τις συνόδους της Διάσκεψης των Μερών και κάθε άλλου οργάνου που δύναται να συσταθεί βάσει της παρούσας Συμφωνίας ή από τη Διάσκεψη των Μερών·
 - γ) διανέμει εγκαίρως πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιοποίησης των αποφάσεων της Διάσκεψης των Μερών και της διαβίβασής τους σε όλα τα Μέρη, καθώς και στα συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και στους συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς·
 - δ) διευκολύνει τη συνεργασία και τον συντονισμό, κατά περίπτωση, με τις γραμματείες άλλων σχετικών διεθνών φορέων και, ειδικότερα, συνάπτει τις διοικητικές και συμβατικές διευθετήσεις που απαιτούνται για τον σκοπό αυτόν και για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων της, υπό την επιφύλαξη της έγκρισης της Διάσκεψης των Μερών·
 - ε) καταρτίζει εκθέσεις σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων της σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία και τις υποβάλλει στη Διάσκεψη των Μερών·
- στ) παρέχει συνδρομή για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και εκτελεί άλλα καθήκοντα που καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών ή της ανατίθενται δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 51

Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών

1. Με το παρόν συστήνεται Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών.
2. Ο Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών αποτελείται κατά κύριο λόγο από μια πλατφόρμα ανοικτής πρόσβασης. Οι ειδικές λεπτομέρειες για τη λειτουργία του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών.
3. Ο Μηχανισμός Ανταλλαγής Πληροφοριών:
 - α) χρησιμεύει ως κεντρική πλατφόρμα που επιτρέπει στα Μέρη να έχουν πρόσβαση, να παρέχουν και να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με δραστηριότητες που διεξάγονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με:
 - i) θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, όπως ορίζεται στο μέρος II της παρούσας Συμφωνίας·
 - ii) τη θέσπιση και εφαρμογή περιοχικών μέτρων διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών·
 - iii) εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων·

- iv) αιτήματα για ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας και συναφείς ευκαιρίες, συμπεριλαμβανομένων ευκαιριών συνεργασίας και κατάρτισης στον τομέα της έρευνας, πληροφοριών σχετικά με τις πηγές και τη διαθεσιμότητα τεχνολογικών πληροφοριών και δεδομένων για τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, ευκαιριών διευκόλυνσης της πρόσβασης στη θαλάσσια τεχνολογία και διαθεσιμότητας χρηματοδότησης·
- β) διευκολύνει την αντιστοίχιση των αναγκών ανάπτυξης ικανοτήτων με τη διαθέσιμη στήριξη και με παρόχους για τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων κυβερνητικών, μη κυβερνητικών ή ιδιωτικών φορέων που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν ως χορηγοί στη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, και διευκολύνει την πρόσβαση σε σχετική τεχνολογία και εμπειρογνωμοσύνη·
- γ) παρέχει συνδέσμους σε σχετικούς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς, εθνικούς και τομεακούς μηχανισμούς ανταλλαγής πληροφοριών και άλλες τράπεζες γονιδίων, αποθετήρια και βάσεις δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις σχετικές παραδοσιακές γνώσεις Αυτοχθόνων Λαών και τοπικών κοινοτήτων, και προωθεί, όπου είναι δυνατόν, συνδέσμους με δημόσιες ιδιωτικές και μη κυβερνητικές πλατφόρμες για την ανταλλαγή πληροφοριών·
- δ) βασίζεται σε παγκόσμια, περιφερειακά και υποπεριφερειακά όργανα ανταλλαγής πληροφοριών, κατά περίπτωση, κατά τη θέσπιση περιφερειακών και υποπεριφερειακών μηχανισμών στο πλαίσιο του παγκόσμιου μηχανισμού·
- ε) προωθεί την ενίσχυση της διαφάνειας, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την ανταλλαγή περιβαλλοντικών δεδομένων βάσης και πληροφοριών σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας μεταξύ των Μερών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων·
- στ) διευκολύνει τη διεθνή συνεργασία και σύμπραξη, συμπεριλαμβανομένης της επιστημονικής και τεχνικής συνεργασίας και σύμπραξης·
- ζ) εκτελεί άλλα καθήκοντα που καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών ή του ανατίθενται δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας.
4. Υπεύθυνη για τη διαχείριση του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών είναι η Γραμματεία, υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενης συνεργασίας με άλλα συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και με συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, όπως καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών, συμπεριλαμβανομένης της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής του Εκπαιδευτικού, Επιστημονικού και Πολιτιστικού Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, της Διεθνούς Αρχής Θαλάσσιου Βυθού, του Διεθνούς Ναυτικού Οργανισμού και του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών.
5. Κατά τη διαχείριση του Μηχανισμού Ανταλλαγής Πληροφοριών, αναγνωρίζονται πλήρως οι ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, καθώς και οι ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών Μερών, και διευκολύνεται η πρόσβασή τους στον Μηχανισμό, ώστε τα εν λόγω Κράτη να δύνανται να τον χρησιμοποιούν χωρίς περιττά εμπόδια ή διοικητικές επιβαρύνσεις. Περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με δραστηριότητες για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών, της ευαισθητοποίησης και της διάδοσης πληροφοριών στα και με τα εν λόγω Κράτη, καθώς και για την παροχή ειδικών προγραμμάτων στα εν λόγω Κράτη.
6. Ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των πληροφοριών που παρέχονται δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας και τα συναφή δικαιώματα γίνονται σεβαστά. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θα ερμηνεύεται ως απαίτηση για την ανταλλαγή πληροφοριών που προστατεύονται από τη δημοσιοποίηση βάσει του εθνικού δικαίου ενός Μέρους ή άλλου εφαρμοστέου δικαίου.

ΜΕΡΟΣ VII

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Άρθρο 52

Χρηματοδότηση

1. Κάθε Μέρος παρέχει, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του, πόρους ως προς τις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις οικείες εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες και τα οικεία εθνικά σχέδια και προγράμματα.
2. Τα όργανα που συστήνονται δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας χρηματοδοτούνται μέσω των καθορισμένων συνεισφορών των Μερών.

3. Θεσπίζεται μηχανισμός για την παροχή επαρκών, προσβάσιμων, νέων και πρόσθετων καθώς και προβλέψιμων χρηματοδοτικών πόρων στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας. Ο μηχανισμός επικουρεί τα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη στην εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, μεταξύ άλλων μέσω της χρηματοδότησης για τη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων και της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας, ενώ εκτελεί και άλλες λειτουργίες, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο, για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

4. Ο μηχανισμός περιλαμβάνει:

α) Ταμείο Εθελοντικών Συνεισφορών που συστήνεται από τη Διάσκεψη των Μερών για να διευκολύνει τη συμμετοχή εκπροσώπων των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών και των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, στις συνεδριάσεις των οργάνων που συστήνονται δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας·

β) Ειδικό Ταμείο που χρηματοδοτείται από τις ακόλουθες πηγές:

i) ετήσιες συνεισφορές σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6·

ii) πληρωμές σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 7·

iii) πρόσθετες συνεισφορές από τα Μέρη και ιδιωτικούς φορείς που επιθυμούν να διαθέσουν οικονομικούς πόρους για τη στήριξη της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·

γ) το Παγκόσμιο Καταπιστευματικό Ταμείο για το Περιβάλλον.

5. Η Διάσκεψη των Μερών δύναται να εξετάσει τη δυνατότητα σύστασης πρόσθετων ταμείων, ως μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού, για τη στήριξη της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, για τη χρηματοδότηση της επαναφοράς και της οικολογικής αποκατάστασης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

6. Το Ειδικό Ταμείο και το Παγκόσμιο Καταπιστευματικό Ταμείο για το Περιβάλλον χρησιμοποιούνται για τους εξής σκοπούς:

α) χρηματοδότηση έργων ανάπτυξης ικανοτήτων στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσματικών έργων για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, καθώς και δραστηριοτήτων και προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης σχετικά με τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας·

β) παροχή συνδρομής στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας·

γ) στήριξη προγραμμάτων διατήρησης και βιώσιμης χρήσης από Αυτόχθονες Λαούς και τοπικές κοινότητες ως φορείς παραδοσιακών γνώσεων·

δ) υποστήριξη των δημόσιων διαβουλεύσεων σε εθνικό, υποπεριφερειακό και περιφερειακό επίπεδο·

ε) χρηματοδότηση της ανάληψης κάθε άλλης δραστηριότητας που αποφασίζεται από τη Διάσκεψη των Μερών.

7. Ο χρηματοδοτικός μηχανισμός θα πρέπει να επιδιώκει την αποφυγή επικαλύψεων και την προώθηση της συμπληρωματικότητας και της συνοχής μεταξύ της αξιοποίησης των ταμείων στο πλαίσιο του μηχανισμού.

8. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που κινητοποιούνται για τη στήριξη της εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας δύνανται να περιλαμβάνουν χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω δημόσιων και ιδιωτικών πηγών, τόσο εθνικών όσο και διεθνών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συνεισφορών από Κράτη, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υφιστάμενους μηχανισμούς χρηματοδότησης στο πλαίσιο παγκόσμιων και περιφερειακών οργάνων, οργανισμούς χορηγών, διακυβερνητικούς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και μέσω συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

9. Για τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας, ο μηχανισμός λειτουργεί υπό την εποπτεία, όπου αρμόζει, και υπό την καθοδήγηση της Διάσκεψης των Μερών και λογοδοτεί σε αυτήν. Η Διάσκεψη των Μερών παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τις συνολικές στρατηγικές και πολιτικές, τις προτεραιότητες των προγραμμάτων και την επιλεξιμότητα για πρόσβαση στους χρηματοδοτικούς πόρους και τη χρήση τους.

10. Η Διάσκεψη των Μερών και το Παγκόσμιο Καταπιστευματικό Ταμείο για το Περιβάλλον συμφωνούν επί των διευθετήσεων για την εφαρμογή των ανωτέρω παραγράφων κατά την πρώτη σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών.

11. Σε αναγνώριση της επείγουσας ανάγκης για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, η Διάσκεψη των Μερών καθορίζει αρχικό στόχο κινητοποίησης πόρων έως το 2030 για το Ειδικό Ταμείο από όλες τις πηγές, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις θεσμικές ρυθμίσεις του Ειδικού Ταμείου και τις πληροφορίες που παρέχονται μέσω της Επιτροπής Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Μεταφοράς Θαλάσσιας Τεχνολογίας.

12. Η επιλεξιμότητα για πρόσβαση σε χρηματοδότηση δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας είναι ανοικτή στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη ανάλογα με τις ανάγκες τους. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ειδικού Ταμείου κατανέμεται σύμφωνα με κριτήρια δίκαιης κατανομής, και ανάλογα με τις ανάγκες των Μερών με ειδικές απαιτήσεις, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών, των γεωγραφικώς μειονεκτούντων Κρατών, των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών Κρατών και των παράκτιων αφρικανικών Κρατών, των αρχιπελαγικών Κρατών και των αναπτυσσόμενων χωρών μεσαίου εισοδήματος, και ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Το Ειδικό Ταμείο αποσκοπεί στην εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στη χρηματοδότηση μέσω απλουστευμένων διαδικασιών υποβολής αιτήσεων και έγκρισης, καθώς και μέσω αυξημένης ετοιμότητας για την παροχή στήριξης στα εν λόγω αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη.

13. Υπό το πρίσμα των περιορισμών σε επίπεδο ικανοτήτων, τα Μέρη ενθαρρύνουν τους διεθνείς οργανισμούς να παρέχουν προτιμησιακή μεταχείριση και να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες και απαιτήσεις των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών, ιδίως των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, των περίκλειστων αναπτυσσόμενων χωρών και των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών, και λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών Κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, όσον αφορά τη διάθεση κατάλληλων κονδυλίων και τεχνικής βοήθειας και τη χρήση των εξειδικευμένων υπηρεσιών τους για τους σκοπούς της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας.

14. Η Διάσκεψη των Μερών συγκροτεί Επιτροπή Χρηματοδότησης για τους χρηματοδοτικούς πόρους. Η Επιτροπή αυτή απαρτίζεται από μέλη που διαδέχονται τα κατάλληλα προσόντα και εμπειρογνώμοσύνη, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων και της δίκαιης γεωγραφικής κατανομής. Τα καθήκοντα και οι λεπτομέρειες λειτουργίας της Επιτροπής αποφασίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών. Η Επιτροπή υποβάλλει περιοδικές εκθέσεις και διατυπώνει συστάσεις σχετικά με τον προσδιορισμό και την κινητοποίηση κονδυλίων στο πλαίσιο του μηχανισμού. Συλλέγει επίσης πληροφορίες και υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο άλλων μηχανισμών και μέσων που συμβάλλουν άμεσα ή έμμεσα στην επίτευξη των στόχων της παρούσας Συμφωνίας. Εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η Επιτροπή εξετάζει, μεταξύ άλλων:

- α) την εκτίμηση των αναγκών των Μερών, ιδίως των αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών·
- β) τη διαθεσιμότητα και την έγκαιρη εκταμίευση των κονδυλίων·
- γ) τη διαφάνεια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων και διαχείρισης όσον αφορά τη συγκέντρωση και την κατανομή κεφαλαίων·
- δ) τη λογοδοσία των δικαιούχων αναπτυσσόμενων Κρατών Μερών όσον αφορά τη συμφωνηθείσα χρήση των κονδυλίων.

15. Η Διάσκεψη των Μερών εξετάζει τις εκθέσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής Χρηματοδότησης και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

16. Επιπλέον, η Διάσκεψη των Μερών προβαίνει σε περιοδική επανεξέταση του χρηματοδοτικού μηχανισμού για την αξιολόγηση της επάρκειας, της αποτελεσματικότητας και της προσβασιμότητας των χρηματοδοτικών πόρων, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη μεταφορά θαλάσσιας τεχνολογίας, ιδίως στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη.

ΜΕΡΟΣ VIII

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

Άρθρο 53

Εφαρμογή

Τα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά, διοικητικά μέτρα ή μέτρα πολιτικής, κατά περίπτωση, για να διασφαλίσουν την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 54

Παρακολούθηση της εφαρμογής

Κάθε Μέρος παρακολουθεί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχει δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας και υποβάλλει έκθεση στη Διάσκεψη σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, στη μορφή και στα χρονικά διαστήματα που καθορίζονται από τη Διάσκεψη των Μερών.

Άρθρο 55

Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης

1. Με το παρόν συστήνεται Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης για τη διευκόλυνση και την εξέταση της εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας και για την προώθηση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις της. Η Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης έχει υποστηρικτικό χαρακτήρα και λειτουργεί με διαφάνεια, χωρίς αντιπαράθεση και δεν επιβάλλει κυρώσεις.

2. Η Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης αποτελείται από μέλη που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα και πείρα, και τα οποία ορίζονται από τα Μέρη και εκλέγονται από τη Διάσκεψη των Μερών, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων και της δίκαιης γεωγραφικής εκπροσώπησης.

3. Η Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης θα λειτουργεί σύμφωνα με τους όρους και τους κανόνες διαδικασίας που θα εγκριθούν από τη Διάσκεψη των Μερών κατά την πρώτη σύνοδό της. Η Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης εξετάζει ζητήματα εφαρμογής και συμμόρφωσης σε ατομικό και συστημικό επίπεδο, μεταξύ άλλων, ενώ υποβάλλει περιοδικές εκθέσεις και διατυπώνει συστάσεις, κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις αντίστοιχες εθνικές περιστάσεις, στη Διάσκεψη των Μερών.

4. Κατά τη διάρκεια των εργασιών της, η Επιτροπή Εφαρμογής και Συμμόρφωσης δύναται να αντλεί κατάλληλες πληροφορίες από όργανα που έχουν συσταθεί δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας, καθώς και από συναφή νομικά κείμενα και πλαίσια και συναφείς παγκόσμιους, περιφερειακούς, υποπεριφερειακούς και τομεακούς φορείς, ανάλογα με τις ανάγκες.

ΜΕΡΟΣ ΙΧ

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 56

Πρόληψη διαφορών

Τα Μέρη συνεργάζονται προκειμένου να προλαμβάνουν τις διαφορές.

Άρθρο 57

Υποχρέωση επίλυσης διαφορών με ειρηνικά μέσα

Τα Μέρη έχουν την υποχρέωση να επιλύουν τις διαφορές τους σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας με διαπραγμάτευση, έρευνα, μεσολάβηση, διαμεσολάβηση, διατηρησία, δικαστικό διακανονισμό, προσφυγή σε περιφερειακούς οργανισμούς ή συμφωνίες, ή με άλλα ειρηνικά μέσα της επιλογής τους.

Άρθρο 58

Επίλυση διαφορών με ειρηνικά μέσα που επιλέγουν τα Μέρη

Καμία διάταξη του παρόντος μέρους δεν θίγει το δικαίωμα των Μερών στην παρούσα Συμφωνία να συμφωνήσουν ανά πάσα στιγμή για την επίλυση διαφορών μεταξύ τους σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας με οιοδήποτε ειρηνικό μέσο της επιλογής τους.

Άρθρο 59

Διαφορές τεχνικής φύσεως

Στην περίπτωση κατά την οποία μία διαφορά αφορά θέμα τεχνικής φύσεως, τα εμπλεκόμενα Μέρη δύνανται να παραπέμψουν τη διαφορά σε ειδική επιτροπή εμπειρογνομόνων η οποία συστήνεται από αυτά. Η εν λόγω επιτροπή διαβουλεύεται με τα Μέρη και επιδιώκει να επιλύσει την διαφορά το ταχύτερο δυνατό χωρίς την προσφυγή σε δεσμευτικές διαδικασίες για την επίλυση διαφορών δυνάμει του άρθρου 60 της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 60

Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

1. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας επιλύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για την επίλυση διαφορών που προβλέπονται στο μέρος XV της Σύμβασης.

2. Οι διατάξεις του μέρους XV και των Παραρτημάτων V, VI, VII και VIII της Σύμβασης θεωρείται ότι αναπαράγονται για τους σκοπούς της επίλυσης διαφορών στις οποίες εμπλέκεται Μέρος της παρούσας Συμφωνίας το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση.

3. Οιαδήποτε διαδικασία έχει γίνει αποδεκτή από Μέρος στην παρούσα Συμφωνία, το οποίο είναι επίσης συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 287 της Σύμβασης, εφαρμόζεται στην επίλυση διαφορών βάσει του παρόντος μέρους, εκτός εάν το εν λόγω Μέρος, κατά την υπογραφή, επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας ή κατά την προσχώρηση σε αυτήν, ή μετέπειτα, αποδεχθεί άλλη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 287 της Σύμβασης για την επίλυση διαφορών βάσει του παρόντος μέρους.

4. Οιαδήποτε δήλωση έχει υποβληθεί από Μέρος στην παρούσα Συμφωνία, το οποίο είναι επίσης συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 298 της Σύμβασης, εφαρμόζεται στην επίλυση διαφορών βάσει του παρόντος μέρους, εκτός εάν το Κράτος Μέρος, κατά την υπογραφή, επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας ή κατά την προσχώρηση σε αυτήν, ή μετέπειτα, υποβάλει διαφορετική δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 298 για την επίλυση διαφορών βάσει του παρόντος μέρους.

5. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 ανωτέρω, Μέρος στην παρούσα Συμφωνία που δεν είναι συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση, κατά την υπογραφή, επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας ή την προσχώρηση σε αυτήν, ή μετέπειτα, είναι ελεύθερο να επιλέξει, μέσω γραπτής δήλωσης, η οποία υποβάλλεται στον θεματοφύλακα, ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέσα για την επίλυση διαφορών που αφορούν την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας:

α) το Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας·

β) το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης·

γ) ένα διαιτητικό δικαστήριο συγκροτούμενο σύμφωνα με το Παράρτημα VII·

δ) ένα ειδικό διαιτητικό δικαστήριο συγκροτούμενο σύμφωνα με το Παράρτημα VIII για μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες διαφορών που καθορίζονται στο εν λόγω Παράρτημα.

6. Ένα Μέρος στην παρούσα Συμφωνία που δεν είναι συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση και το οποίο δεν έχει υποβάλει δήλωση θεωρείται ότι έχει αποδεχθεί την επιλογή της παραγράφου 5 στοιχείο γ) ανωτέρω. Εάν τα μέρη σε μια διαφορά έχουν αποδεχθεί την ίδια διαδικασία για την επίλυση της διαφοράς, αυτή δύναται να υποβληθεί μόνο στην εν λόγω διαδικασία, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Εάν τα μέρη σε μια διαφορά δεν έχουν αποδεχθεί την ίδια διαδικασία για την επίλυση της διαφοράς, αυτή δύναται να υποβληθεί μόνο σε διαιτησία σύμφωνα με το Παράρτημα VII της Σύμβασης, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Στις δηλώσεις που υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 ανωτέρω εφαρμόζεται το άρθρο 287 παραγράφοι 6 έως 8 της Σύμβασης.

7. Ένα Μέρος στην παρούσα Συμφωνία που δεν είναι συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση δύναται, κατά την υπογραφή, την επικύρωση, την έγκριση ή την αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας ή την προσχώρηση σε αυτήν, ή μετέπειτα, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν μέρος, να δηλώσει γραπτώς ότι δεν αποδέχεται κάποια ή περισσότερες από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο μέρος XV τμήμα 2 της Σύμβασης όσον αφορά μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες διαφορών που καθορίζονται στο άρθρο 298 της Σύμβασης για την επίλυση διαφορών βάσει του παρόντος μέρους. Στην εν λόγω δήλωση εφαρμόζεται το άρθρο 298 της Σύμβασης.

8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών, τις οποίες τα Μέρη έχουν συμφωνήσει ως συμμετέχοντα σε συναφές νομικό κείμενο ή πλαίσιο ή ως μέλη συναφούς παγκόσμιου, περιφερειακού, υποπεριφερειακού ή τομεακού φορέα σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των εν λόγω κειμένων και πλαισίων.

9. Καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα σε ένα δικαιοδοτικό όργανο δικαιοδοσία για οιαδήποτε διαφορά που αφορά ή αναγκαστικά συνεπάγεται την ταυτόχρονη εξέταση του νομικού καθεστώτος μιας περιοχής ως περιοχής εντός εθνικής δικαιοδοσίας, ή για οιαδήποτε διαφορά που αφορά κυριαρχία ή άλλα δικαιώματα επί ηπειρωτικού ή νησιωτικού εδάφους ή συναφή διεκδίκηση Μέρους στην παρούσα Συμφωνία, υπό την προϋπόθεση ότι καμία διάταξη της παρούσας παραγράφου δεν θα ερμηνευθεί ως περιορίζουσα τη δικαιοδοσία δικαιοδοτικού οργάνου δυνάμει του μέρους XV τμήμα 2 της Σύμβασης.

10. Προς αποφυγή αμφιβολιών, καμία διάταξη της παρούσας Συμφωνίας δεν θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη διεκδίκηση ή απόρριψη τυχόν διεκδικήσεων κυριαρχίας, κυριαρχικών δικαιωμάτων ή δικαιοδοσίας σε χερσαίες ή θαλάσσιες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συναφών διαφορών.

Άρθρο 61

Προσωρινές διευθετήσεις

Εκκρεμούσης της επίλυσης μιας διαφοράς σύμφωνα με το παρόν μέρος, τα μέρη της διαφοράς οφείλουν να ασκούν κάθε προσπάθεια προκειμένου να συνάψουν προσωρινές διευθετήσεις πρακτικής φύσεως.

ΜΕΡΟΣ X

ΜΗ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Άρθρο 62

Μη συμβαλλόμενα Μέρη στην παρούσα Συμφωνία

Τα Μέρη ενθαρρύνουν τα μη συμβαλλόμενα Μέρη στην παρούσα Συμφωνία να καταστούν Μέρη αυτής και να υιοθετήσουν νόμους και κανονισμούς σύμφωνα με τις διατάξεις της.

ΜΕΡΟΣ XI

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Άρθρο 63

Καλή πίστη και κατάχρηση δικαιώματος

Τα Μέρη εκπληρώνουν με καλή πίστη τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται με την παρούσα Συμφωνία και ασκούν τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από αυτήν κατά τρόπο που δεν αποτελεί κατάχρηση δικαιώματος.

ΜΕΡΟΣ XII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 64

Δικαίωμα ψήφου

1. Κάθε Μέρος στην παρούσα Συμφωνία έχει δικαίωμα μίας ψήφου, με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται στην παράγραφο 2 κατωτέρω.

2. Οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που είναι Μέρη στην παρούσα Συμφωνία ασκούν, όσον αφορά θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων τους, το δικαίωμα συμμετοχής τους σε ψηφοφορία με αριθμό ψήφων ίσο προς τον αριθμό των Κρατών Μελών τους τα οποία είναι Μέρη της παρούσας Συμφωνίας. Οι οργανισμοί αυτοί δεν ασκούν το δικαίωμα ψήφου τους εάν κάποιο από τα Κράτη Μέλη τους ασκεί το δικό του δικαίωμα ψήφου και αντιστρόφως.

Άρθρο 65

Υπογραφή

Η παρούσα Συμφωνία θα είναι ανοικτή προς υπογραφή από όλα τα Κράτη και τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης από τις 20 Σεπτεμβρίου 2023 και θα παραμείνει ανοικτή προς υπογραφή στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη έως τις 20 Σεπτεμβρίου 2025.

Άρθρο 66

Επικύρωση, έγκριση, αποδοχή και προσχώρηση

Η παρούσα Συμφωνία υποβάλλεται προς επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή από τα Κράτη και από τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης. Τα Κράτη και οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης δύνανται να προσχωρήσουν σε αυτήν από την επομένη της ημερομηνίας κατά την οποία η Συμφωνία παύει να είναι πλέον ανοικτή προς υπογραφή. Τα όργανα επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής και προσχώρησης κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 67

Καταμερισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργανισμών περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και των Κρατών Μελών τους όσον αφορά τα θέματα που διέπονται από την παρούσα Συμφωνία

1. Κάθε οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που γίνεται Μέρος στην παρούσα Συμφωνία, χωρίς να είναι Μέρος κανένα από τα Κράτη Μέλη του, δεσμεύεται από όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα Συμφωνία. Στην περίπτωση των εν λόγω οργανισμών των οποίων ένα ή περισσότερα Κράτη Μέλη είναι Μέρη στην παρούσα Συμφωνία, ο οργανισμός και τα Κράτη Μέλη του αποφασίζουν σχετικά με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους για την τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχουν δυνάμει της παρούσας Συμφωνίας. Στις περιπτώσεις αυτές, ο οργανισμός και τα Κράτη Μέλη του δεν δικαιούνται να ασκούν ταυτόχρονα δικαιώματα στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας.

2. Στο όργανο επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής ή προσχώρησης που καταθέτουν, οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης δηλώνουν το εύρος των αρμοδιοτήτων τους αναφορικά με τα θέματα που διέπονται από την παρούσα Συμφωνία. Οι οργανισμοί αυτοί ενημερώνουν επίσης τον θεματοφύλακα, ο οποίος ενημερώνει με τη σειρά του τα Μέρη, για κάθε σχετική τροποποίηση του εύρους αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 68

Έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα Συμφωνία τίθεται σε ισχύ 120 ημέρες μετά την ημερομηνία κατάθεσης του εξηκοστού οργάνου επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Κράτος ή οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που επικυρώνει, εγκρίνει ή αποδέχεται την παρούσα Συμφωνία ή προσχωρεί σε αυτήν μετά την κατάθεση του εξηκοστού οργάνου επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής ή προσχώρησης, η παρούσα Συμφωνία αρχίζει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά την κατάθεση του σχετικού οργάνου επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής ή προσχώρησης, σύμφωνα με την παράγραφο 1 ανωτέρω.

3. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2 ανωτέρω, κάθε όργανο που κατατίθεται από οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης δεν προσμετράται ως συμπληρωματικό των οργάνων που έχουν ήδη κατατεθεί από τα Κράτη Μέλη του συγκεκριμένου οργανισμού.

Άρθρο 69

Προσωρινή εφαρμογή

1. Η παρούσα Συμφωνία δύναται να εφαρμοσθεί προσωρινά από Κράτος ή οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που συνανεί στην προσωρινή εφαρμογή της, με σχετική γραπτή γνωστοποίηση προς τον θεματοφύλακα κατά την υπογραφή ή την κατάθεση του οργάνου επικύρωσης, έγκρισης, αποδοχής ή προσχώρησης. Η εν λόγω προσωρινή εφαρμογή θα αρχίσει να ισχύει από την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης από τον θεματοφύλακα.

2. Η προσωρινή εφαρμογή από ένα Κράτος ή οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης περατώνεται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Συμφωνίας για το εν λόγω Κράτος ή τον οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης ή κατόπιν γραπτής γνωστοποίησης από το εν λόγω Κράτος ή τον οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης προς τον θεματοφύλακα σχετικά με την πρόθεσή του να καταγγείλει την προσωρινή εφαρμογή.

Άρθρο 70

Επιφυλάξεις και εξαιρέσεις

Καμία επιφύλαξη ή εξαίρεση δεν μπορεί να γίνει στην παρούσα Συμφωνία, εκτός εάν αυτή επιτρέπεται ρητά από άλλα άρθρα της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 71

Διακηρύξεις και δηλώσεις

Το άρθρο 70 δεν απαγορεύει σε Κράτος ή οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, κατά την υπογραφή, επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή της παρούσας Συμφωνίας, ή κατά την προσχώρηση σε αυτήν, να προβεί σε διακηρύξεις ή δηλώσεις, ανεξάρτητα από τη διατύπωση ή την ονομασία τους, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εναρμόνιση των νόμων και κανονισμών του με τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, με τον όρο ότι οι διακηρύξεις ή δηλώσεις αυτές δεν αποσκοπούν στον αποκλεισμό ή στην τροποποίηση της νομικής ισχύος των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας κατά την εφαρμογή τους από το εν λόγω Κράτος ή οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης.

Άρθρο 72

Τροποποίηση

1. Ένα Μέρος δύναται, με γραπτή ανακοίνωση προς τη Γραμματεία, να προτείνει τροποποιήσεις της παρούσας Συμφωνίας. Η Γραμματεία διαβιβάζει την εν λόγω ανακοίνωση σε όλα τα Μέρη. Εάν εντός έξι μηνών από την ημερομηνία διαβίβασης της ανακοίνωσης απαντήσουν θετικά στο αίτημα τουλάχιστον τα μισά από τα Μέρη, η προτεινόμενη τροποποίηση εξετάζεται στην επόμενη σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών.

2. Κάθε τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας που εγκρίνεται σύμφωνα με το άρθρο 47 κοινοποιείται από τον θεματοφύλακα σε όλα τα Μέρη προς επικύρωση, έγκριση ή αποδοχή.

3. Οι τροποποιήσεις της παρούσας Συμφωνίας αρχίζουν να ισχύουν για τα Μέρη που τις επικυρώνουν, τις εγκρίνουν ή τις αποδέχονται την τριακοστή ημέρα από την κατάθεση των οργάνων επικύρωσης, έγκρισης ή αποδοχής από τα δύο τρίτα του αριθμού των Μερών της παρούσας Συμφωνίας κατά τον χρόνο έγκρισης της τροποποίησης. Μετέπειτα, για κάθε Μέρος που καταθέτει το όργανο επικύρωσης, έγκρισης ή αποδοχής της τροποποίησης μετά την κατάθεση του απαιτούμενου αριθμού των εν λόγω οργάνων, η τροποποίηση αρχίζει να ισχύει την τριακοστή ημέρα μετά την κατάθεση του σχετικού οργάνου επικύρωσης, έγκρισης ή αποδοχής.

4. Μία τροποποίηση μπορεί να προβλέπει, κατά τον χρόνο της έγκρισής της, ότι απαιτείται μικρότερος ή μεγαλύτερος αριθμός επικυρώσεων, εγκρίσεων ή αποδοχών για την έναρξη ισχύος της, σε σύγκριση με εκείνες που απαιτούνται από το παρόν άρθρο.

5. Για τους σκοπούς των παραγράφων 3 και 4 ανωτέρω, κάθε όργανο που κατατίθεται από οργανισμό περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης δεν προσμετράται ως συμπληρωματικό των οργάνων που έχουν ήδη κατατεθεί από τα Κράτη Μέλη του συγκεκριμένου οργανισμού.

6. Ένα Κράτος ή οργανισμός περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που καθίσταται Μέρος στην παρούσα Συμφωνία μετά την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων σύμφωνα με την παράγραφο 3 ανωτέρω, εφόσον δεν εκφράσει διαφορετική πρόθεση:

α) θεωρείται Μέρος της παρούσας Συμφωνίας όπως έχει τροποποιηθεί·

β) θεωρείται Μέρος της μη τροποποιηθείσας Συμφωνίας όσον αφορά οποιοδήποτε Μέρος που δεν δεσμεύεται από την τροποποίηση.

Άρθρο 73

Καταγγελία

1. Ένα Μέρος δύναται, με γραπτή γνωστοποίηση προς τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, να καταγγείλει την παρούσα Συμφωνία και μπορεί να αναφέρει τους λόγους της καταγγελίας. Η μη αναφορά των λόγων δεν θίγει την εγκυρότητα της καταγγελίας. Η καταγγελία αρχίζει να ισχύει ένα χρόνο μετά την ημερομηνία λήψης της γνωστοποίησης, εκτός εάν η γνωστοποίηση καθορίζει μεταγενέστερη ημερομηνία.
2. Η καταγγελία δεν θίγει με κανέναν τρόπο το καθήκον κάθε Μέρους να εκπληρώνει οιαδήποτε υποχρέωση περιέχεται στην παρούσα Συμφωνία και στην οποία θα υπόκειτο δυνάμει του διεθνούς δικαίου, ανεξάρτητα από την παρούσα Συμφωνία.

Άρθρο 74

Παραρτήματα

1. Τα Παραρτήματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Συμφωνίας και, πλην αντίθετης ρητής διάταξης, η αναφορά στην παρούσα Συμφωνία ή σε ένα από τα μέρη αυτής, περιλαμβάνει και αναφορά στα σχετικά Παραρτήματά της.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 72 σχετικά με την τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας εφαρμόζονται επίσης στην πρόταση, την έγκριση και την έναρξη ισχύος νέου Παραρτήματος της Συμφωνίας.
3. Κάθε Μέρος δύναται να προτείνει τροποποίηση οιοδήποτε Παραρτήματος της παρούσας Συμφωνίας προς εξέταση κατά την επόμενη σύνοδο της Διάσκεψης των Μερών. Τα Παραρτήματα δύνανται να τροποποιηθούν από τη Διάσκεψη των Μερών. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 72, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις όσον αφορά τις τροποποιήσεις των Παραρτημάτων της παρούσας Συμφωνίας:
 - α) Το κείμενο της προτεινόμενης τροποποίησης κοινοποιείται στη Γραμματεία τουλάχιστον 150 ημέρες πριν από τη σύνοδο. Η Γραμματεία, μόλις λάβει το κείμενο της προτεινόμενης τροποποίησης, την κοινοποιεί στα Μέρη. Η Γραμματεία συμβουλευείται τα σχετικά επικουρικά όργανα, όπου απαιτείται, και κοινοποιεί κάθε απάντηση σε όλα τα Μέρη το αργότερο 30 ημέρες πριν από τη σύνοδο.
 - β) Οι τροποποιήσεις που εγκρίνονται σε σύνοδο της Διάσκεψης αρχίζουν να ισχύουν 180 ημέρες μετά την ολοκλήρωση της εν λόγω συνόδου για όλα τα Μέρη εκτός από εκείνα που έχουν διατυπώσει αντίρρηση, σύμφωνα με την παράγραφο 4 κατωτέρω.
4. Κατά την περίοδο των 180 ημερών που προβλέπεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω, κάθε Μέρος δύναται, με γραπτή γνωστοποίηση στον θεματοφύλακα, να διατυπώσει αντίρρηση όσον αφορά την τροποποίηση. Η εν λόγω αντίρρηση δύναται να ανακληθεί, ανά πάσα στιγμή, μέσω γραπτής γνωστοποίησης στον θεματοφύλακα, και, στην περίπτωση αυτή, η τροποποίηση του Παραρτήματος αρχίζει να ισχύει, για το εν λόγω Μέρος, την τριακοστή ημέρα μετά την ημερομηνία ανάκλησης της αντίρρησης.

Άρθρο 75

Θεματοφύλακας

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών είναι ο θεματοφύλακας της παρούσας Συμφωνίας καθώς και κάθε σχετικών με αυτή τροποποιήσεων ή αναθεωρήσεων.

Άρθρο 76

Αυθεντικά κείμενα

Τα κείμενα στην αραβική, κινεζική, αγγλική, γαλλική, ρωσική και ισπανική γλώσσα της παρούσας Συμφωνίας είναι εξίσου αυθεντικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Ενδεικτικά κριτήρια για τον προσδιορισμό περιοχών

- α) Μοναδικότητα
- β) Σπανιότητα
- γ) Ιδιαίτερη σημασία για τα στάδια του κύκλου ζωής των ειδών
- δ) Ιδιαίτερη σημασία των ειδών που απαντούν στις εν λόγω περιοχές
- ε) Η σημασία για απειλούμενα ή υπό εξαφάνιση ή φθίνοντα είδη ή ενδιαιτήματα
- στ) Τρωτότητα, μεταξύ άλλων έναντι της κλιματικής αλλαγής και της οξίνισης των ωκεανών
- ζ) Ευπάθεια
- η) Ευασθησία
- θ) Βιοποικιλότητα και παραγωγικότητα
- ι) Αντιπροσωπευτικότητα
- ια) Εξάρτηση
- ιβ) Φυσικότητα
- ιγ) Οικολογική συνδεσιμότητα
- ιδ) Σημαντικές οικολογικές διεργασίες που συμβαίνουν εκεί
- ιε) Οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες
- ιστ) Πολιτισμικοί παράγοντες
- ιζ) Σωρευτικές και διασυννοριακές επιπτώσεις
- ιη) Αργή ανάκαμψη και ανθεκτικότητα
- ιθ) Επάρκεια και βιωσιμότητα
- κ) Αναπαραγωγή
- κα) Βιωσιμότητα της αναπαραγωγής
- κβ) Ύπαρξη μέτρων διατήρησης και διαχείρισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Τύποι ανάπτυξης ικανοτήτων και μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας

Στο πλαίσιο της παρούσας Συμφωνίας, οι πρωτοβουλίες στον τομέα της ανάπτυξης ικανοτήτων και της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας δύνανται να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- α) την ανταλλαγή σχετικών δεδομένων, πληροφοριών, γνώσεων και έρευνας, σε μορφές φιλικές προς τον χρήστη, όπως:
 - i) ανταλλαγή επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων στον τομέα της θάλασσας·
 - ii) ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
 - iii) ανταλλαγή των αποτελεσμάτων της έρευνας και ανάπτυξης·
- β) τη διάδοση πληροφοριών και ευαισθητοποίηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά:
 - i) τη θαλάσσια επιστημονική έρευνα, θαλάσσιες επιστήμες της και συναφείς θαλάσσιες δραστηριότητες και υπηρεσίες·
 - ii) περιβαλλοντικές και βιολογικές πληροφορίες που συλλέγονται μέσω έρευνας που διεξάγεται σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας·
 - iii) σχετικές παραδοσιακές γνώσεις σύμφωνα με την ελεύθερη, εκ των προτέρων και κατόπιν ενημέρωσης συναίνεση των κατόχων των εν λόγω γνώσεων·
 - iv) παράγοντες που επιβαρύνουν τους ωκεανούς και επηρεάζουν τη θαλάσσια βιοποικιλότητα περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως η υπερθέρμανση και η αποοξυγόνωση των ωκεανών, καθώς και η οξίνιση των ωκεανών·
 - v) μέτρα όπως τα περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών·
 - vi) εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
- γ) την ανάπτυξη και την ενίσχυση σχετικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένου εξοπλισμού, όπως:
 - i) ανάπτυξη και δημιουργία των αναγκαίων υποδομών·
 - ii) παροχή τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένου εξοπλισμού δειγματοληψίας και μεθοδολογίας (π.χ. για υδατικά, γεωλογικά, βιολογικά ή χημικά δείγματα)·
 - iii) απόκτηση του εξοπλισμού που είναι αναγκαίος για την υποστήριξη και την περαιτέρω ανάπτυξη ικανοτήτων έρευνας και ανάπτυξης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαχείριση δεδομένων, στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και ψηφιακές πληροφορίες αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους περιοχών πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, μέτρα όπως περιοχικά μέτρα διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, και διενέργεια εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
- δ) την ανάπτυξη και ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και των εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων ή μηχανισμών, όπως:
 - i) πλαίσια και μηχανισμοί διακυβέρνησης και πολιτικής, καθώς και νομικά πλαίσια και μηχανισμοί·
 - ii) παροχή συνδρομής για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την επιβολή εθνικών νομοθετικών, διοικητικών ή μέτρων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των συναφών κανονιστικών, επιστημονικών και τεχνικών απαιτήσεων σε εθνικό, υποπεριφερειακό ή περιφερειακό επίπεδο·
 - iii) τεχνική υποστήριξη για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας, μεταξύ άλλων για την παρακολούθηση δεδομένων και την υποβολή εκθέσεων·

- iv) ικανότητα μετατροπής των πληροφοριών και των δεδομένων σε αποτελεσματικές και αποδοτικές πολιτικές, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση της πρόσβασης και της απόκτησης των γνώσεων που απαιτούνται για να συμβάλουν στην πληροφόρηση αυτών που λαμβάνουν αποφάσεις στα αναπτυσσόμενα Κράτη Μέρη·
 - v) δημιουργία ή ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων των σχετικών εθνικών και περιφερειακών οργανισμών και ιδρυμάτων·
 - vi) δημιουργία εθνικών και περιφερειακών επιστημονικών κέντρων, μεταξύ άλλων ως αποθετηρίων δεδομένων·
 - vii) ανάπτυξη περιφερειακών κέντρων αριστείας·
 - viii) ανάπτυξη περιφερειακών κέντρων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων·
 - ix) ενίσχυση των δεσμών συνεργασίας μεταξύ περιφερειακών θεσμικών οργάνων, για παράδειγμα, συνεργασία Βορρά-Νότου και Νότου-Νότου και σύμπραξη μεταξύ περιφερειακών οργανισμών για τις θάλασσες και περιφερειακών οργανισμών διαχείρισης της αλιείας·
- ε) την ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων διαχείρισης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και της τεχνικής εμπειρογνομosύνης μέσω ανταλλαγών, ερευνητικής συνεργασίας, τεχνικής υποστήριξης, εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα της μεταφοράς θαλάσσιας τεχνολογίας, όπως:
- i) συνεργασία και σύμπραξη στον τομέα των επιστημών της θάλασσας, μεταξύ άλλων μέσω της συλλογής δεδομένων, της ανταλλαγής τεχνολογίας, καθώς και μέσω έργων και προγραμμάτων επιστημονικής έρευνας και της ανάπτυξης κοινών έργων επιστημονικής έρευνας σε συνεργασία με θεσμούς στα αναπτυσσόμενα Κράτη·
 - ii) εκπαίδευση και κατάρτιση στους εξής τομείς:
 - α. στις φυσικές και κοινωνικές επιστήμες, είτε βασικές είτε εφαρμοσμένες, για την ανάπτυξη της επιστημονικής και ερευνητικής ικανότητας·
 - β. στην τεχνολογία, και στην εφαρμογή της επιστήμης και της τεχνολογίας της θάλασσας, για την ανάπτυξη επιστημονικών και ερευνητικών ικανοτήτων·
 - γ. στην πολιτική και τη διακυβέρνηση·
 - δ. στη συνάφεια και την εφαρμογή των παραδοσιακών γνώσεων·
 - iii) ανταλλαγή εμπειρογνομόνων, συμπεριλαμβανομένων εμπειρογνομόνων σε παραδοσιακές γνώσεις·
 - iv) παροχή χρηματοδότησης για την ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και τεχνικής εμπειρογνομosύνης, μεταξύ άλλων μέσω:
 - α. της παροχής υποτροφιών ή άλλων επιχορηγήσεων σε εκπροσώπους αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών Κρατών Μερών για εργαστήρια, προγράμματα κατάρτισης ή άλλα σχετικά προγράμματα για την ανάπτυξη των ειδικών ικανοτήτων τους·
 - β. της παροχής οικονομικής και τεχνικής εμπειρογνομosύνης και πόρων, ιδίως για τα αναπτυσσόμενα μικρά νησιωτικά Κράτη, όσον αφορά τις εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων·
 - v) δημιουργία μηχανισμού δικτύωσης μεταξύ καταρτιζομένων ανθρώπινων πόρων·
- στ) την ανάπτυξη και ανταλλαγή εγχειριδίων, κατευθυντήριων γραμμών και προτύπων, όπως:
- i) κριτήρια και υλικά αναφοράς·
 - ii) τεχνολογικά πρότυπα και κανόνες·
 - iii) αποθετήριο εγχειριδίων και σχετικών πληροφοριών για την ανταλλαγή γνώσεων και ικανοτήτων σχετικά με τον τρόπο διενέργειας εκτιμήσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τα αντληθέντα διδάγματα και τις βέλτιστες πρακτικές·

113

ΕΕ L της 19.7.2024

EL

- ζ) την ανάπτυξη τεχνικών και επιστημονικών προγραμμάτων, καθώς και προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων βιοτεχνολογικής έρευνας.
-

Άρθρο δεύτερο
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Αθήνα,.....2025

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την υλοποίηση της Συμφωνίας που κυρώνεται με το παρόν.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών θεσπίζονται μέτρα για την εφαρμογή των αποφάσεων της Διάσκεψης των Μερών της Συμφωνίας που κυρώνεται με το παρόν.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών εγκρίνονται οι τροποποιήσεις των Παραρτημάτων της Συμφωνίας που κυρώνεται με το παρόν, οι οποίες υιοθετούνται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 74 της Συμφωνίας αυτής.

Άρθρο τρίτο
Δήλωση εξαίρεσης

Σύμφωνα με το άρθρο 70 και την παρ. 1 του άρθρου 10 της Συμφωνίας που κυρώνεται με το παρόν, η Ελληνική Δημοκρατία δηλώνει εξαίρεση ως προς την αναδρομική ισχύ δυνάμει του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 10 της Συμφωνίας. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις της Συμφωνίας εφαρμόζονται, καθόσον αφορά την Ελληνική Δημοκρατία, αποκλειστικά σε σχέση με δραστηριότητες που αφορούν τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους και τις πληροφορίες ψηφιακής αλληλουχίας σχετικά με θαλάσσιους γενετικούς πόρους σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας που συλλέχθηκαν και παράχθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας.

Άρθρο τέταρτο
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 68 αυτής.

1. ΕΘΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ3. ΕΘΝΙΚΗΣ
ΑΜΥΝΑΣ5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

7. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

9. ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

4. ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

6. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

10. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ12. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Το Σώμα παρέσχε τη ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 13.07' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Παρασκευή 9 Μαΐου 2025, και ώρα 9.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος, κοινοβουλευτικό έλεγχο: α) συζήτηση της υπ' αριθμ. 3/4-11-2024 επερώτησης του ανεξάρτητου Βουλευτή κ. Μιχαήλ Χουρδάκη προς τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης και β) συζήτηση επίκαιρων ερωτήσεων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ**